NOTULEN VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE RAAD DER GEMEENTE ZOETERMEER, GEHOUDEN OP MAANDAG 11 NOVEMBER 2024

Voorzitter: de heer Bezuijen, burgemeester
Secretaris: de heer Blokland, griffier

Aanwezig zijn:
39 leden, te weten: de heren Aiobi (vanaf 10.02 uur)en Aptroot, de dames Bakkers en Bink-Winterkamp, de heren Van den Boomgaard en Boerboom, de dames Bout-Wijngaards en Brouwer-Weemhoff, de heer Buisman, mevrouw Van Damme, de heren Doncker, Duiven en Ekkelenkamp, de heren Van Gils (vanaf 10.02 uur) en Haak, de dames Haak (vanaf 19.30 uur), Hoekstra en Kraneveldt-van der Veen, de heer Markes, mevrouw Mertens (vanaf 10.03 uur), de heer Meijroos, mevrouw Meurs-Troch, de heren Mohammadian (vanaf 16.59 uur), Nawijn, Nikerk, Van der Perk, Van Proosdij en Van Rumpt, de dames Sandifort-Meijer en Siegelaer, de heren Smits, Van der Snoek, Van Steenis, Velner, Van der Vlies, De Vogel en Weekenstroo, mevrouw Van Werkhoven, de heer Zamani

Tevens aanwezig zijn:
6 wethouders, te weten: de heer Blansjaar, mevrouw Frinking, de heer Iedema, mevrouw Van der Meer, de heer Velzen, de heer Weerwag

Afwezig zijn: -

AGENDA

---

1. **Opening en vaststelling agenda**
2. **Spreekrecht**
3. **Mondelinge vragen**
4. **Mededelingen**
5. **Afdoening ingekomen stukken**
6. **Hamerstukken**
7. **Programmabegroting 2025-2028 en Tweede Tussenbericht 2024**
    1. **SP**
    2. **PDvZ**
    3. **Zoetermeer Vooruit**
    4. **D66**
    5. **CDA**
    6. **Zó! Zoetermeer**
    7. **VVD**
    8. **PvdA**
    9. **PVV**
    10. **ChristenUnie-SGP**
    11. **GroenLinks**
    12. **FVD**
    13. **LHN**
8. **Sluiting**

VERSLAG

---

1. Opening en vaststelling agenda

De **voorzitter**: Dames en heren, goedemorgen allemaal. Ik open de vergadering van... Als iedereen ook zover is en de conversaties zou willen staken? Dank u wel. Dan open ik nu de vergadering van de gemeenteraad van Zoetermeer van 11 november 2024, het najaarsdebat.
Allen aanwezig op de publieke tribune en iedereen die ook deze vergadering op dit vroege tijdstip na Goedemorgen Nederland via de livestream volgt, van harte welkom. Natuurlijk uiteraard ook aan alle raads- en collegeleden van harte welkom op deze bijzondere dag, want het is wat mij betreft het

hoogtepunt van de lokale democratie als wij de begroting vaststellen voor het volgend jaar en vooruitkijken naar de jaren daarna. Want het is heel belangrijk om met elkaar te bepalen waar we allemaal ons geld aan gaan uitgeven. Dat is allemaal aan u vandaag, Daar mag u van alles van vinden en roepen, binnen bepaalde marges natuurlijk, maar die bepaal ik als voorzitter. Maar ik kijk uit naar het debat en ik hoop dat we er samen vandaag weer een mooie vergadering van maken. We zullen natuurlijk ook voldoende schorsingen inbouwen om af en toe ook even de benen te kunnen strekken voor zover dat noodzakelijk is.
Dat brengt mij tot de berichten van verhindering. Die zijn er niet. Wel hebben de heer Mohammadian van Zoetermeer Vooruit en mevrouw Haak van PDvZ aangegeven later te zullen aanschuiven.
Dan de agenda van vandaag. Aan de orde is de agenda zoals die op 10 oktober jl. in iBabs is gepubliceerd. Donderdag 7 november jl. is die voorzien van de laatste wijzigingen. Is er iemand die stemming over die agenda wil? Dat is niet het geval, dan is die vastgesteld.
Dat brengt ons bij de spreektijden. Het voorstel voor de spreektijden is twaalf minuten per fractie en 72 minuten voor het college. Is er iemand die daar stemming over wil? Dan kan ik dat ook... Dat is dan bij dezen ook vastgesteld.
Ik doe het nog even ten overvloede, u weet het, maar toch zeg ik het nog even. De griffie zal er natuurlijk voor zorgen dat alle moties en amendementen die u vandaag indient binnen enkele minuten voor u beschikbaar zijn via iBabs. Daarvoor dient u natuurlijk even het huisje in te drukken waarmee u uw iBabs-pagina ververst. Dat voor wat betreft de opening en vaststelling van de agenda.

2. Spreekrecht

De **voorzitter**: Dat brengt mij bij agendapunt 2, dat is het spreekrecht. Daarvoor heeft zich één inspreker gemeld. Dat is mevrouw mr. Bromet over bouwen en wonen, dus die zou ik graag vragen naar voren te komen. Ik wil u ook feliciteren met uw verjaardag, want ik begrijp dat het vandaag uw verjaardag is en dat u op uw verjaardag ook komt inspreken. Dus van harte gefeliciteerd. U heeft maximaal vijf minuten om uw verhaal te doen, gaat uw gang.

Mevrouw **Bromet**: Dank u wel. Het is niet alleen een bijzondere dag omdat ik mijn verjaardag is, maar het is ook Sint-Maarten vandaag. Tevens wordt Prins Carnaval gekozen, alaaf, alaaf, alaaf! Ook is vandaag de dag van de wapenstilstand, die met name in België wordt gevierd in verband met de Tweede Wereldoorlog. Daar sta ik ook bij stil.
Waar wil ik het vandaag over hebben? Ik heb twintig jaar geleden ingesproken hier tijdens de raadsvergadering, niet hier, maar in het oude gebouw van de gemeente, en ik heb toen gevraagd aan alle aanwezige hoorders - en nu kijken er mensen mee - om te luisteren, niet alleen met uw oren, maar met uw ogen, uw hart en echt alles, want wat ik zeg is heel belangrijk.
Ik spreek niet voor mezelf, maar eigenlijk meer namens bezorgde burgers. Ik ben zelf ook een bezorgde burger van Zoetermeer. Ik heb heel wat burgers gesproken, al vanaf het moment dat Palenstein werd afgebroken. Palenstein werd toentertijd gezien als een heel negatief gebied van Zoetermeer. Ik zat toentertijd in het bestuur Piëzo. Talenten zijn in elke wijk aanwezig. Of het nu een witte wijk is, of een zwarte wijk, een arme wijk of welke wijk dan ook. Ik sta niet voor segregatie. Ik sta niet voor discriminatie of wat dan ook.
Het belangrijkste vind ik eigenlijk de natuur. Ik ben afgestudeerd, civiel en strafrecht. Ik heb me qua werk bezig gehouden met bestuursrecht en milieurecht. En daarover wil ik het eigenlijk hebben. Er wordt heel wat gebouwd in Zoetermeer. Ik neem aan dat jullie wel degelijk op de hoogte zijn van de MER, de milieueffectrapportage. Ik vraag me alleen af 'hebben jullie daadwerkelijk echt de MER gelezen van alle bouwprojecten die hier plaatsvinden in Zoetermeer en alle gevaren die momenteel spelen, anno 2024?'
Op zich, dat heb ik ook al gezegd tegen mijnheer Aptroot, sta ik voor bouwen. Laat dat gewoon duidelijk zijn. Wij willen de jeugd niet kwijtraken hier in Zoetermeer, want die hebben we hard nodig. We hebben ook politieambtenaren et cetera, verpleegpersoneel en onderwijspersoneel nodig. De ouderen hebben wij ook nodig. Ik denk niet dat dat hoort bij brandhout, zoals toen tijdens corona is gezegd. Ik heb zelf heel wat stukken uitgedraaid omdat ik ondanks dat ik milieurecht heb gedaan en ervaring heb binnen diverse rijksorganisaties, toch dacht...?
Wat heb ik onder andere gebruikt? Natuurlijk het Handboek mer, een praktische gids voor milieueffectrapportage, van Hoevenaars en Wagenmakers. Ik heb ook gekeken, anno 2024, naar Marcel Soppe, die op 17 maart 2021 iets heeft verteld over de hoofdlijnen regelgeving milieueffectrapportage. En daarnaast heb ik ook gekeken naar de jurisprudentie, want ja, dat kan ik natuurlijk niet achterwege laten. De uitspraken van de rechters, het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, Hoge Raad, wat u maar wilt. Ik kan alle kanten op als u dat wilt. Jurisprudentie MER-beoordeling 2023 heb ik doorgenomen.
Ik begrijp dat jullie mij geen vragen mogen stellen nu, maar ik zou u willen verzoeken om toch desnoods

via de griffier, vragen te stellen, mocht u vragen hebben, als u wilt weten 'hoe komt ze aan haar info? Wat weet ze en wat weet ze niet?' 'Go your gang', zou ik zeggen. Ik sta ervoor open.
Er is nog iets anders dat jammer genoeg speelt. Zoals ik al zei, ik ben ook strafrechtelijk afgestudeerd. Via die kant heb ik ook allerlei geluiden gehoord dat men zich niet kan vinden over hoe de zaak Tico Roozendaal is behandeld. Persoonlijk vind ik het ook niet kunnen. Ik kan er niet te veel over uitweiden, want ja, ik houd wel rekening met de privacy van de familie uit Curaçao. Ik weet veel meer dan er is verteld. Dat doet nu even niet ter zake. Men moet alleen eventjes nadenken; als iemand gewond is geraakt aan haar hand en ze heeft een buitenechtelijke relatie, is het toch wel erg makkelijk om te zeggen 'Tico heeft zelfmoord gepleegd', wetende dat de politie dat niet onderzoekt. Ik zal eerlijk bekennen. Ik heb zelf bij het Korps Landelijke Politiediensten gewerkt. Dus ik verzoek toch echt om een onderzoek, jullie mogen me onderbreken…

De **voorzitter**: Mevrouw Bromet, dit is een heel persoonlijke zaak. Ik stel voor dat u dit even achterwege laat, want dit…

Mevrouw **Bromet**: Ja. Is mijn tijd nu om?

De **voorzitter**: U heeft nog 51 seconden.

Mevrouw **Bromet**: 51 seconden. Nogmaals, wilt u mijn kennis hebben, of stukken in verband met de milieueffectrapportage, ook ten aanzien van windmolens die worden gebouwd, dan wel dreigen te worden gebouwd op het gebied waar eigenlijk woningen zouden worden gebouwd? Daar is ook heel veel over te vinden. Ik sta open om die informatie met jullie te delen. Dat was het.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Bromet voor uw inspreken.

3. Mondelinge vragen

De **voorzitter**: Dan ga ik over naar agendapunt 3, de mondelinge vragen. De heer Van Steenis van GroenLinks, mede namens de PvdA, heeft een vraag over de Nationale Klimaatweek. Gaat uw gang.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter. Vandaag, 11 november, is de eerste dag van de Nationale Klimaatweek en tot mijn schrik, moet ik eerlijk zeggen, doet Zoetermeer daar niet aan mee. Tegen mijn verwachting in ook, want vorig jaar deden we als gemeente Zoetermeer wel mee. Dat de gemeente niet of niet meer participeert, vinden de fracties van GroenLinks en PvdA zeer teleurstellend.
Uiteraard is aandacht voor het klimaat iedere dag belangrijk en aan de andere kant is het ook belangrijk om tenminste in deze week daar extra aandacht aan te besteden. Om onze inwoners en de bedrijven in de stad bewust te maken van het belang van maatregelen om klimaatverandering tegen te gaan, maar ook als steun in de rug voor de organisaties in de stad die zich met vele vrijwilligers inzetten voor het klimaat. Als voorbeeld, de ingezonden brief vorige week van onze Klimaatburgemeester Suzanne Verboon.
Dan de vragen burgemeester. Waarom doet Zoetermeer dit jaar niet mee? Om welke reden deed Zoetermeer vorig jaar wel mee en is daarmee gestopt? En voorzitter, het is belangrijk dat de overheid en wij dus als gemeente, betrouwbaar zijn en stabiel in ons beleid en vandaar onze laatste vraag: wat is nodig om onze inwoners, bedrijven, organisaties zekerheid te bieden dat de gemeente de komende jaren participeert in de Nationale Klimaatweek om met de landelijke aandacht die dat genereert, ook in Zoetermeer het belang en de bewustwording te vergroten, zodat meer mensen concrete stappen kunnen en willen zetten. Dank u.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Van Steenis. Dan ga ik naar het college en wethouder Van der Meer, gaat uw gang.

Wethouder **Van der Meer**: Ja voorzitter, dank u wel. Ik beantwoord de vragen mede namens mijn collega Velzen.
Om te beginnen. In 2023 bestond de gemeentelijke deelname aan de Nationale Klimaatweek uit een pagina in het Streekblad met daarin de top 10 meest gestelde vragen over energie- en bespaartips. En daarnaast hebben we toen aandacht besteed aan de klimaatburgemeester en berichten op sociale media geplaatst. Dat zijn we eigenlijk voor 2024 ook van plan. Er komt op 14 november a.s. in de krant, in het Streekblad, een groot stuk over het klimaat. Wij zijn wel vanuit onze communicatie bezig om het

rondom de energietransitie meer te richten op het handelingsperspectief in bepaalde gebieden. Dan ligt de focus op het bieden van ondersteuning van concreet gebiedsgerichte projecten. Die doen we. Maar zoals gezegd, wij vinden het voor 2024 ook een goed idee om aan te sluiten. Vandaar ook dat we stukken in het Streekblad krijgen en dat ook op de social media wordt gereageerd. Daarnaast loopt er een enquête vanuit de klimaatadaptatie die is uitgezet via het burgerpanel. Dat is op dit ogenblik al 900 keer ingevuld.
En ik kan u vertellen dat wij in december aan de gang gaan met een heel grote actie om het riool te beschermen. Want een van de dingen die we met klimaatadaptatie voor elkaar moeten krijgen, is dat mensen zorgvuldig omgaan met het riool. We doen dat in december en niet in de klimaatweek omdat ze nu nog niet zo druk zijn met oliebollen bakken. Daarom gaan we dat in december groot opvoeren 'gooi niet alle vet en andere troep in dat riool'. Vooral oliebollenvet geeft een hoop overlast, maar het betekent ook dat op dat moment zo'n riool niet meer grote hoeveelheden water aankan. Dus daar komt echt een aparte campagne voor.
Nou ja, voorzitter. Er is verder niets nodig voor volgend jaar, want we hebben het goed op het netvlies. Alleen proberen we juist op de plekken waar we bezig zijn, de ondersteuning te regelen. En daar hebben we, denken wij, meer aan dan wanneer we één keer een week lang dingen in de krant zetten.
Voorzitter, tot zover. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik kijk naar mijnheer Van Steenis. Gaat uw gang.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Dank u voorzitter en bedankt voor de uitleg. Natuurlijk is het veel belangrijker om echt actie te ondernemen en dingen te doen. Ik gaf al aan, het hele jaar door is dat belangrijk om te doen. Ik hoor wel een beetje dat we in 2023 eigenlijk niet zoveel gedaan hebben, behalve een pagina in het Streekblad. Ik zou uiteraard willen vragen: ga door met het goede werk. Alleen is de oproep wel om dan ook zo'n aanmelding te doen voor zo'n kleine signalering op zo'n website, iets dat toch een landelijk podium geeft en uitstraling geeft, dat belangrijk is voor die inwoners en organisaties. Vandaar ook, denk ik, dat we zo'n vraag krijgen. Het is echt een heel kleine moeite die in mijn optiek ook kosteloos is. Dus zou ik willen vragen: let daarop en vink dat aan. Dank u voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Wethouder Van der Meer nog behoefte aan een reactie daarop?

Wethouder **Van der Meer**: Nee, niet echt. Dank u wel.

De **voorzitter**: Akkoord, dan stel ik vast dat daarmee de mondelinge vraag is gesteld en daarmee ook dit agendapunt is afgerond.

4. Mededelingen

De **voorzitter**: Dan gaan we over naar agendapunt 4, de mededelingen. Zijn er mededelingen vanuit de gemeenteraad? Mijnheer Ekkelenkamp, gaat uw gang.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Dank u voorzitter. Bij het voorjaarsdebat hebben we als D66 een motie ingediend over het Erfgoedcentrum en uiterlijk vandaag zou het raadsvoorstel binnen moeten zijn. Dat is wonderwel ook gelukt met alle waardering voor wethouder Blansjaar. Op 7 november jl. is het gepubliceerd in iBabs en op 2 december a.s. gaan we erover praten, dus het lijkt me goed om daar iedereen even kond van te doen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Het is op het randje, mijnheer Ekkelenkamp. Het is niet echt een mededeling. Dat kunt u ook in uw termijn meenemen volgens mij, maar goed. Vooruit maar. We hebben vandaag een mooi debat. Anderen nog? Nu durft niemand meer hè, denk ik? Vanuit het college geen mededelingen? Dan gaan we naar agendapunt 5.

5. Afdoening ingekomen stukken

De **voorzitter**: Dat is de afdoening ingekomen stukken. Is er iemand die daar het woord over wenst te voeren? Dat is niet het geval. Is er iemand die stemming hierover wenst? Ik constateer dat er 37 raadsleden zijn. Dan is de afdoening ingekomen stukken vastgesteld.

6. Hamerstukken

De **voorzitter**: Agendapunt 6, geen hamerstukken.

7. Programmabegroting 2025-2028 en Tweede Tussenbericht 2024

De **voorzitter**: Dat brengt ons bij het ons bij datgene waar we vandaag voor hier zijn, dat is agendapunt 7, Programmabegroting 2025-2028 en Tweede Tussenbericht 2024. Ik heb het net al gezegd, het besluit dat u vandaag gaat nemen is ook richtinggevend voor komend jaar, maar ook de jaren daarna. En u bespreekt ook het raadsvoorstel Tweede Tussenbericht en dat is natuurlijk om de gerapporteerde afwijkingen in de lopende begroting te beoordelen. We hebben, dat scheelt mij een hoop handen opsteken en kiezen, al een andere loting gedaan. Dus dat kunnen we mooi af gaan lopen. Dus ik ga allereerst de heer Velner, van de fractie van de SP, vragen om zijn eerste termijn te beginnen. Gaat uw gang.

1. SP

De heer **Velner** (SP): Dank u wel voorzitter.
Zoetermeer heeft haar financiën nog op orde en is financieel gezond, maar wordt in 2026 geconfronteerd met grote uitdagingen door de huidige aanpak van het rijk. De hamvraag die je daarbij moet stellen is, volgens ons: moeten we koste wat het kost de begroting structureel sluitend houden? Of moeten we na gaan denken over het teruggeven van taken aan het rijk? Het moet namelijk niet zo zijn dat we creatief worden met het zoeken naar nieuwe inkomsten. Op dit punt hebben we een motie voorbereid: Laat de boa geen melkkoe worden.
Als we vervolgens naar het programma 1 kijken, is er € 12 of € 8,7 miljoen minder begroot aan lasten en € 4,8 miljoen minder aan baten. Is dit al het eerste signaal dat de bezuinigingen zijn begonnen?
Voor de mensen zonder werk, kinderen uit arme gezinnen die op achterstand staan en mensen met schulden, wil de gemeente ondersteuning bieden zodat iedereen kan meedoen in de maatschappij en iedereen voldoende heeft om van te leven. Om inwoners die van een bijstandsuitkering moeten leven enigszins te ontzien, verzoeken wij het college werk te maken van automatische kwijtschelding van de gemeentelijke belastingaanslag. Hiervoor dienen we de motie Kwijtschelding gemeentebelasting in.
De gemeente geeft hierbij ruimte aan waardevolle inzet en bijdragen van vrijwilligersorganisaties om te helpen de ambitie waar te maken, maar maakt de gemeente zich niet kwetsbaar door te veel te leunen op vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties? Gestart wordt met de voorbereiding en invoering van de maatregelen uit de nieuwe Participatiewet in balans, inclusief meer aandacht voor de menselijke maat, vertrouwen in inwoners en vereenvoudiging van complexe wetgeving. Nou, kijk, dat doet ons als SP goed; menselijke maat, vertrouwen en vereenvoudiging.
Ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid krijgen een plek bij de ontwikkeling van beleid tot herstel en versterking van bestaanszekerheid. We zijn zeer benieuwd naar de uitwerking daarvan.
In de huidige begroting is een plan opgenomen om de mogelijkheden voor verbreding van de ZoetermeerPas te onderzoeken. Om het college alvast op het goede spoor te zetten, heeft de SP Zoetermeer een motie opgesteld voor deze verbreding, met als titel Vergroot bereik ZoetermeerPas.
We vragen ons af of er voldoende gekwalificeerd personeel is voor het onderwijs en het…

De **voorzitter**: Mijnheer Velner, een interruptie van de heer Markes. Gaat uw gang.

De heer **Markes** (Zó! Zoetermeer): Dank u wel voorzitter. Even over die motie Vergroot bereik ZoetermeerPas. Daaronder ligt eigenlijk de aanname dat het college in de huidige en in de toekomstige plannen niet sowieso al het doel heeft om zoveel mogelijk mensen met die ZoetermeerPas te bereiken. En ik zou graag van de heer Velner weten waar die aanname vandaan komt.

De **voorzitter**: Mijnheer Velner.

De heer **Velner** (SP): Kijk, er zitten op dit moment een heleboel mensen met financiële problemen. En de vergroting van het bereik van die ZoetermeerPas zal inderdaad een mooie bijdrage kunnen leveren om bepaalde culturele instellingen te kunnen blijven bezoeken.

De **voorzitter**: De heer Markes?

De heer **Markes** (Zó! Zoetermeer): Ik ben het met de heer Velner eens dat inderdaad de ZoetermeerPas heel goed is voor culturele instellingen en überhaupt voor de ontwikkeling van mensen die mee willen doen in Zoetermeer. Maar dat was niet het antwoord op mijn vraag. Mijn vraag was: onder deze motie ligt een aanname dat het college in de huidige en in de toekomstige plannen niet überhaupt al als doel

heeft om een zo groot mogelijk bereik te hebben en ik zou graag willen weten waar die aanname vandaan komt.

De **voorzitter**: Mijnheer Velner.

De heer **Velner** (SP): Op zich ligt er geen aanname onder. Ik wil alleen het college ondersteunen, zo dat die uitwerking in ieder geval wat beter en wat vergroot wordt. En daarvoor heb ik die motie opgesteld. Ik ben blij met de uitwerking in ieder geval.

De **voorzitter**: De heer Doncker, zag ik voor een interruptie.

De heer **Doncker** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter. Ik heb een vraag aan mijnheer Velner. Heeft u enig idee wat uw plannen gaan kosten?

De **voorzitter**: Mijnheer Velner.

De heer **Velner** (SP): Dat heb ik niet.

De heer **Doncker** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dat is jammer. Dank u wel.

De **voorzitter**: Overigens, voor de heer Doncker, die weet dat als voorzitter, het gaat via de voorzitter hè? Dat mag helemaal niet misgaan nu. Mijnheer Velner. Gaat u verder.

De heer **Velner** (SP): Dank u wel voorzitter. We vragen ons af of er voldoende gekwalificeerd personeel is voor het onderwijs en het nieuwkomersonderwijs dat afhankelijk is van de instroom van nieuwkomers. Dit valt of staat met voldoende gekwalificeerde mensen. Misschien kunnen we onderwijs voorrang geven bij het vinden van een betaalbaar huis, net als bij verpleegkundigen van ons ziekenhuis.
Als onderdeel van het project Integraal werken aan een gezonde stad is het de bedoeling gezonde kinderopvang te bevorderen door het inzetten van een projectleider Gezonde voeding in de kinderopvang. De definitie van gezonde voeding wil nog wel eens wijzigen.

De **voorzitter**: Mijnheer Velner, een interruptie van mijnheer Weekenstroo, gaat uw gang.

De heer **Weekenstroo** (CDA): Dank u voorzitter. Ik moest nog even broeden op de opmerking over motie over de ZoetermeerPas van de SP. Bij het vorige voorjaarsdebat is een motie aangenomen over het verbreden van de ZoetermeerPas waar de SP in ieder geval niet op stond. En die is volgens mij veel breder en dekkender dan de motie die de SP nu voorstelt. Is daarmee de motie die de SP nu voorstelt niet overbodig, aangezien de raad de opdracht heeft gegeven aan het college om te kijken naar hoe de ZoetermeerPas verbreed kan worden?

De **voorzitter**: Mijnheer Velner, gaat uw gang.

De heer **Velner** (SP): Even terug, voorzitter: we blijven nieuwsgierig naar de uitwerking op dit punt.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

De heer **Velner** (SP): Als onderdeel van het project Integraal werken aan een gezonde stad is het de bedoeling gezonde kinderopvang te bevorderen door het inzetten van een projectleider Gezonde voeding in de kinderopvang. Gaan we daarmee niet te veel op de stoel van de ouders zitten, van wie een deel toch al het vertrouwen in de overheid heeft verloren?
Daarnaast is het in sommige gevallen zo dat leerlingen zonder ontbijt naar school gaan. Hiervoor hebben we een motie voorbereid, Schoolontbijt.
Een goede start op de arbeidsmarkt, maar ook actief kunnen blijven, is erg belangrijk.

De **voorzitter**: Mijnheer Velner, een interruptie van mevrouw Van Werkhoven.

Mevrouw **Van Werkhoven** (GroenLinks): Ja, een verduidelijkende vraag over de motie Schoolontbijt. Ook daar hebben we pas een onderzoek over gehad. De pilot Schoolontbijt. Die is dus recent in iBabs gehangen. Dan is mijn vraag: wat gaat uw onderzoek toevoegen aan het onderzoek dat er al is over die pilot?

De **voorzitter**: Mijnheer Velner.

De heer **Velner** (SP): Die gaat in zoverre wat toevoegen, dat er breder gekeken moet worden naar het aantal scholen dat hier gebruik van gaat maken, want dat is nog lang niet altijd het geval.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Werkhoven.

Mevrouw **Van Werkhoven** (GroenLinks): Volgens mij staat dat ook gewoon in het onderzoek over de pilot, maar goed.

De **voorzitter**: Mijnheer Velner nog?

De heer **Velner** (SP): Oké.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat u verdergaat met uw betoog.

De heer **Velner** (SP): Een goede start op de arbeidsmarkt, maar er ook actief kunnen blijven, is belangrijk. Dat kunnen we doen door onderwijsinstellingen en ondernemers te ondersteunen om te komen tot een betere aansluiting tussen opleidingen en arbeidsmarkt. Leerlingen en studenten maken daarbij kennis met echte praktijkvraagstukken. Bijvoorbeeld de technische praktijklocatie wordt een plek waar onderwijs, overheid en bedrijfsleven bij elkaar komen en waar gewerkt wordt aan de technische educatie van jong tot oud. Hierin kan de SP Zoetermeer zich zeker vinden. We hebben namelijk goed opgeleide jongeren nodig.
Iedere volwassen inwoner moet maximaal naar eigen vermogen mee kunnen doen en beschikt daarvoor over voldoende basisvaardigheden, zoals rekenen en digitale vaardigheden, naast, uiteraard, een goede beheersing van de Nederlandse taal. Verschillen ga je nooit overbruggen en gemeenschappen ga je nooit bouwen als we niet dezelfde taal spreken. In hoeverre zet het college in op goede beheersing van de Nederlandse taal in onze stad? Ook voor hen die uit de EU komen en niet verplicht zijn om deze taal te leren?
We gaan ook weer deelnemen aan een nieuw samenwerkingsverband. Het gaat daarbij om het verkennen van een werkalliantie met Industrieschap De Plaspoelpolder. Wat gaan we daarvan merken in hier, in onze raad? De SP vraagt zich hierbij af of samenwerkingsverbanden nu een zegen zijn of een last voor ons als raad en voor onze inwoners.
We maken ons zorgen over de richting die De Binnenbaan inzet. In 2025 willen ze zich inzetten om het werk op werklocaties waar mensen arbeidservaring moeten opdoen, meer te laten aansluiten bij wat werkgevers vragen van werknemers. Concreet betekent dit bijvoorbeeld dat gewerkt wordt aan het verhogen van de productiviteit en het aantal uren dat per week gewerkt wordt. En als dat niet lukt, is er dan een alternatief voor deze mensen? Gaat er geen dwang en drang plaatsvinden?
Het aantal werkenden van het totale bevolking is de netto arbeidsparticipatie, waarbij iedereen van 15 tot 75 wordt meegeteld. Bij het vaststellen van die arbeidsparticipatie wordt uitgegaan van minimaal twaalf uur per week. Is dat niet vreemd? Vijftien- tot achttienjarigen zonder startkwalificatie zijn namelijk nog leerplichtig. En vanaf 67 jaar ga je de pensioengerechtigde leeftijd in. Een aantal zaken die de arbeidsparticipatie beïnvloeden, worden ook genoemd. Maar heeft oversterfte hier ook geen invloed op?
Het onderdeel samenleven en ondersteunen is doorspekt met de verschuiving van zorg naar welzijn. Bij zorg kijken we naar de beperkingen. Bij welzijn naar eigen kracht van inwoners. Welzijn wordt ingezet om de zorg te ontlasten. Meer dan ooit ligt de nadruk op preventie. Preventie vinden we prima. Je kunt namelijk zorg voorkomen als je op tijd ingrijpt.
De kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid van zorg staan onder druk. Het systeem kost steeds meer geld. Zoals we op 6 november jl. op het nieuws nog hoorden, kraakt en piept het systeem en niemand wil er werken. Niet de zorgverlener of degene die de zorg nodig heeft, maar de zorgverzekeraar is centraal komen te staan. Een woud aan zorgpolissen en commerciële zorgverzekeraars maken de zorg onnodig duur en bureaucratisch. De hoogste tijd dat daarin verandering komt. Zoals iedereen weet, vindt de SP dat de zorg geen markt is. Het zou mooi zijn als het Nationaal ZorgFonds meer aandacht zou krijgen in Nederland.
Binnen het preventieve jeugdbeleid komt er meer collectief aanbod, waarnaar verwezen kan worden in plaats van het individuele aanbod. Het gaat bijvoorbeeld om groepsaanbod op scholen en in buurten. Aandachtspunt hierbij is dat bepaalde groepen hier geen gebruik van maken, bijvoorbeeld mensen met autisme. De SP spreekt dan ook de hoop uit dat er geen kinderen tussen wal en schip zullen vallen.

In de plannen wordt ook aandacht besteed aan het versterken van opvoedvaardigheden van ouders. Waarom wordt er nu aan getwijfeld? Wat is hier in het verleden fout gegaan dat hersteld moet worden? Daarnaast vragen we ons af of deze benadering wel goed is voor het kind.
De jeugd is onze toekomst. Belangrijk is dat er goede kwalitatieve jeugdzorg is voor de kinderen die dat nodig hebben.

De **voorzitter**: Mijnheer Velner, een interruptie van mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Voorzitter, dank u wel. Ik begrijp niet helemaal wat de heer Velner zei over opvoedondersteuning. Ouders die dat nodig hebben... Iedere ouder worstelt wel eens met een opvoedkundige vraag. Het is toch fijn dat je toegang hebt tot opvoedkundige ondersteuning? Op scholen en allerlei andere plekken zien professionals natuurlijk ook dat het soms met kinderen niet goed gaat. Dan kan er ook ongevraagd wat advies worden gegeven. Dat is toch eigenlijk alleen maar positief? Maar ik hoorde een beetje in uw woorden dat u zegt 'dat moeten we eigenlijk niet doen'. Dat kan toch niet waar zijn?

De **voorzitter**: Mijnheer Velner.

De heer **Velner** (SP): We moeten dat zeker blijven doen, alleen ligt nu wel heel veel nadruk op die opvoedondersteuning.

De **voorzitter**: Gaat u verder, mijnheer Velner.

De heer **Velner** (SP): Als SP Zoetermeer blijven we kijken naar hoe de jeugdzorg in Heerlen is ingericht. Weinig aanbieders en kwalitatief goede zorg. Het aanbod van de wethouder uit Heerlen blijft staan, om een keer langs te komen en dit toe te lichten.
We gruwelen van openhousecontracten. Je weet niet wat je binnenhaalt, aangezien de gemeente nooit alles kan controleren. Er zijn op dit moment ook signalen over handel in valse diploma's en over de verwevenheid tussen zorg en zware criminaliteit. De manier waarop de zorg is ingericht, met zijn vele aanbieders, biedt daar natuurlijk ook alle mogelijkheden voor. Wetten vertonen gaten, toezicht en handhaving zijn erg versnipperd.
Het college stelt de uitvoeringsagenda voor de woonzorgvisie op samen met zorgpartijen, wooncorporaties, vastgoedontwikkelaars, belangenpartijen en zorgkantoren. In de woonvisie Woningbouw als aanjager, onderdeel Aanjager van welzijn, wonen en zorg, lezen we dat senioren langer thuis wonen in zelfstandige woningen omdat het aantal plekken in een verpleeghuis niet is meegegroeid. De gemeente wil een locatie reserveren voor bewonersinitiatieven zoals het Knarrenhofje. In dit rijtje past mooi het zorgbuurthuis voor onze inwoners, middels de motie Ouderenzorg dichtbij.

De **voorzitter**: Mijnheer Velner, een interruptie van mijnheer Haak. Gaat uw gang.

De heer **Haak** (PDvZ): Dank u wel voorzitter. Het is vandaag de elfde van de elfde, maar als ik de moties van de SP bekijk, is carnaval al begonnen. Maar even terug naar de ouderenzorg van dichtbij. U heeft het over de Knarrenhofjes, het speerpunt van de SP. Maar bij het Vernèdepark en ook bij de Entree is er al sprake van dat daar wat komt. Dus het gebeurt al. Is deze motie dan niet gewoon overbodig, mijnheer Velner?

De **voorzitter**: Mijnheer Velner.

De heer **Velner** (SP): Ik zie dit dan met name als een steuntje in de rug om dit verder uit te rollen, want je zult er wel wat meer moeten, ook op de doorstroming op de huizenmarkt op gang te krijgen.

De **voorzitter**: Ik zie de heer Aptroot ook.

De heer **Aptroot** (VVD): Ja voorzitter, dank u wel. Ik wil er toch even op inhaken. Het zijn alleen maar moties die overbodig zijn. Moties zoals deze. Ik zou u aanraden: kom eens een keer bij participatietrajecten van het Vernèdepark, kom bij uitwerking, kom bij technische briefings, dan kunt u zien en horen dat dit al gebeurt. Ik vind dit echt zonde van onze tijd, van ons allemaal, dat u hier allemaal plannen indient die lopen en gaan, maar die u blijkbaar mist.

De **voorzitter**: De heer Velner.

De heer **Velner** (SP): Ik hoor geen vraag.

De **voorzitter**: Nee, ik ook niet. Dat was ook geen vraag. Nee, dat was het verre van. Mijnheer Velner, gaat u verder?

De heer **Velner** (SP): In 2025 moet de maatwerkvoorziening, dus geen algemene voorziening, voor huishoudelijke ondersteuning opnieuw worden ingekocht. Het aantal mensen dat gebruik maakt van WMO-maatwerkvoorzieningen stijgt en daardoor staat de WMO onder druk. Is het niet mogelijk om de voorziening huishoudelijke ondersteuning inkomensafhankelijk te maken? Mensen die zelf makkelijk ondersteuning kunnen betalen, hoeven dan geen gebruik meer te maken van de WMO. Hierdoor blijft er voldoende geld over voor hen die dat zelf niet kunnen betalen. De SP wil dit uit gaan zoeken en een petitie starten.
Goed te horen dat het college betrokken blijft bij ontwikkelingen van het HagaZiekenhuis en de acute zorg in Zoetermeer. Zo hopen we verrassingen zoals in het verleden te voorkomen.
Het budget binnen programma 3 piekt in 2025, om vervolgens weer behoorlijk te dalen. Uit de programmabegroting wordt ons niet duidelijk waardoor dit verschil is ontstaan. Volgend jaar krijgen we eindelijk het afvalbeleidsplan aangeboden, waarbij wij als SP al hebben aangegeven dat adviezen vanuit het burgerberaad ongewijzigd overgenomen moeten worden. We zullen het college hierop dan ook scherp in de gaten houden. Het mag namelijk niet zo zijn dat je selectief gaat shoppen en een ander deel van de adviezen naast je neerlegt.
Het college wil de kwaliteit van de openbare ruimte behouden. Er treedt wel eens verrommeling van de openbare ruimte op doordat weesfietsen of fietswrakken lange tijd worden achtergelaten. We hebben op dit punt een motie voorbereid Stel weesfietsen beschikbaar voor minima.
De wijken Buytenwegh, Meerzicht en Seghwaert krijgen in 2025 en 2026 een impuls. Welke initiatieven zullen we daar zien in het kader van het in balans brengen van de wijken? Zijn de oudere wijken Dorp, Driemanspolder en Palenstein dan al voldoende in balans gebracht?
We zijn blij dat de dalende trend van het aantal kilogram restafval per inwoner doorzet maar we zijn nog ver verwijderd van de landelijke doelstelling. Maar het college geeft aan dat er nieuw beleid aankomt, waardoor er nog sterkere daling zal optreden.
Om de verduurzaming een boost te geven, hebben we een motie Verduurzamen door zonnepanelen op scholen opgesteld, zodat de buurt kan meeprofiteren van de opwekking van elektriciteit door de zon.

De **voorzitter**: Mijnheer Velner, een interruptie van mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Voorzitter, dank u wel. Naar mijn weten is DEZo hier druk mee bezig in De Leyens en dergelijke. Wilt u dat het sneller gaat of heeft u ideeën?

De **voorzitter**: Mijnheer Velner.

De heer **Velner** (SP): Ik heb op de kaart gekeken met betrekking tot zonnepanelen op scholen. En dan zie je nog een heleboel ongebruikte daken.

De **voorzitter**: Gaat u verder. Ik wijs u er overigens op dat u nog één minuut heeft.

De heer **Velner** (SP): Ja, dan ga ik nog even heel snel. De SP Zoetermeer kijkt uit naar de bouwstart in de Entree waarbij woningen voor alle inwoners. Belangrijk daarbij is dat je je gaat baseren op de nieuwste cijfers uit het woningbehoefteonderzoek en niet op de cijfers waar het college aan wil vasthouden, die vijf jaar ouder zijn. Tot zover de bijdrage.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik zie nog een interruptie aan mijnheer Velner. De heer Aptroot.

De heer **Aptroot** (VVD): Voorzitter, we hebben de motie Einde aan willekeur gehad. Wordt die ook ingediend en is die niet benoemd of wordt die niet ingediend? Dat vind ik wel even...

De heer **Velner** (SP): Die wordt wel ingediend.

De heer **Aptroot** (VVD): Dan heb ik...

De **voorzitter**: Ik ga nu even als voorzitter ingrijpen, want ik ken helemaal geen moties. Dus als iets niet

is ingediend, is het niet ingediend.

De heer **Aptroot** (VVD): Dan komen er een hoop vragen in de tweede termijn.

De **voorzitter**: Zeker, dat mag.

Motie nr. 2411-17 ingediend door SP
Laat Boa geen melkkoe worden

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- er een pilot komt m.b.t. BBOOR voor het innen van boetes;

overwegende dat:
- de boetes met betrekking tot de APV ten gunste komen van de gemeente Zoetermeer;
- 2026 waarschijnlijk een financieel rampjaar gaat worden;

draagt het college op:
- er geen targets moeten worden gesteld voor de financiën van de stad;
- dat de BBOOR pilot niet extra druk gaat leggen in de uitvoer bij het Team Handhaving;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-18 ingediend door SP, D66
Kwijtschelding gemeentebelasting

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- inwoners met een bijstandsinkomen jaarlijks geconfronteerd worden met een gemeentelijke belastingaanslag voor ozb, riool en afvalstoffenheffing;
- de gemeente exact op de hoogte is van het inkomen van deze inwoners;

overwegende dat:
- het versturen van aanslag en het verzoek tot kwijtschelding ambtelijke capaciteit kost;
- de gemeente mensen hiermee extra emotioneel belast;

draagt het college op:
- niet elk jaar deze inwoners een belastingaanslag te sturen als hun persoonlijke situatie, die bekend is bij de gemeente, niet veranderd is;
- het voorstel uit te werken voor het voorjaarsdebat 2025;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-19 ingediend door SP, FVD
Einde aan willekeur

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- onlangs in de gemeenteraad het plan Oostergo is besproken;
- de 30-gradenregeling niet van toepassing is verklaard op zgn. kruimelprojecten;

overwegende dat:
- dit kan leiden tot grote verschillen bij bouwprojecten in onze stad;
- de kruimelregeling niet van toepassing is als het aantal woningen toeneemt;

draagt het college op:
- in Zoetermeer bij nieuwbouw en sloop-nieuwbouw, altijd de 30-gradenregel toe te passen;

- het voorstel uit te werken voor het voorjaarsdebat 2025;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-20 ingediend door SP
Vergroot bereik ZoetermeerPas

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- het erop lijkt dat cultuur, boeken en sport belast gaan worden met het hoge btw-tarief;

overwegende dat:
- de toegang tot sport, boeken en cultuur voor veel mensen minder betaalbaar wordt;
- de ZoetermeerPas hierin een bijdrage kan leveren om toch volwaardig deel te kunnen nemen aan onze samenleving;

draagt het college op:
- het bereik van de Zoetermeerpas hiervoor uit te breiden;
- het voorstel uit te werken voor het voorjaarsdebat 2025;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-21 ingediend door SP, D66
Schoolontbijt

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- elk kind het verdient om zich zo goed mogelijk te ontwikkelen;
- kinderen niet altijd met een gevulde maag naar school gaan;

overwegende dat:
- alle leerlingen voldoende energie hebben om de lessen te volgen en een gevulde maag daarvoor een voorwaarde is;

draagt het college op:
- te inventariseren welke scholen in Zoetermeer voor het programma Schoolmaaltijden in aanmerking komen;
- te inventariseren of er eventuele belemmeringen (bijvoorbeeld te weinig ondersteunend personeel) bij deze scholen zijn waardoor de deelname aan het programma Schoolmaaltijden niet goed verloopt;
- te onderzoeken hoe de gemeente de scholen die belemmeringen ervaren kan ondersteunen, zodat het programma Schoolmaaltijden succesvol kan worden uitgevoerd;
- het voorstel uit te werken voor het voorjaarsdebat 2025;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-22 ingediend door SP, PVV
Ouderenzorg dichtbij

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- onze Zoetermeerse ouderen steeds langer thuis moeten wonen;
- de zorgondersteuning dichtbij huis ingericht moet worden;
- er meer verzorgingshuizen gesloten worden;
- op het zorgpersoneel bezuinigd wordt;

overwegende dat:
- onze ouderen een plek verdienen waar ze oud kunnen worden in hun eigen vertrouwde buurt;
- dit een keuzemogelijkheid biedt tussen thuis blijven wonen of het verpleeghuis;
- het college een locatie wil reserveren voor bewonersinitiatieven, zoals het Knarrenhofje;

draagt het college op:
- in het woonbeleid meer aandacht te besteden aan woonvormen voor ouderen op kleine schaal, zodat de oudere Zoetermeerse inwoner in een eigen vertrouwde, beschermende, omgeving kan blijven wonen;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-23 ingediend door SP
Stel weesfietsen beschikbaar voor minima

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- in de openbare ruimte vaak verlaten, onbeheerde fietsen in wisselende staat van bruikbaarheid zijn te vinden: soms gedeeltelijk of geheel gesloopt of vernield, soms nog in goede bruikbare staat. Dit is verspilling van bruikbaar materiaal en heeft een negatief effect op de beleving van de openbare ruimte: het kan ergernis of onverschilligheid over de kwaliteit van de openbare ruimte oproepen. Daarnaast is er een risico dat deze rijwielen verder vernield worden naarmate ze langer onbeheerd blijven staan;
- de gemeente een beleid heeft waarbij op termijn deze 'weesfietsen', kunnen worden opgehaald door het Team Handhaving en uiteindelijk weer in roulatie kunnen worden gebracht en onbruikbare onderdelen worden gerecycled;
- bezit van een fiets een belangrijk hulpmiddel voor mobiliteit en conditie is, maar voor mensen met een smalle beurs niet vanzelfsprekend;
- ondanks het beleid van de gemeente wrakken en weesfietsen langdurig (langer dan zes maanden) blijven staan en uiteindelijk in een onbruikbare en onherstelbare staat geraken;

overwegende dat:
- weesfietsen en fietswrakken al na veertien dagen kunnen worden weggehaald na een signaal vanuit de buurt aan Team Stadsbeheer;
- verlaten fietsen vaak nog in goede, bruikbare staat worden achtergelaten en er een goede kans is dat ze in gebruik kunnen worden genomen;
- weesfietsen vaak het doel worden van vandalisme, waardoor ze moeilijk verder te gebruiken zijn;
- het staande beleid waardevolle doelstellingen heeft wat betreft hergebruik;
- fietsen ter beschikking kunnen komen voormensen met een smalle beurs;

verzoekt het college:
- het bestaande beleid duidelijker aan te geven aan onze inwoners zodat het Team Stadsbeheer kan reageren en dit fietsenbeleid beter tot z'n recht komt;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-24 ingediend door SP, PVV, D66, PvdA, LHN
Verduurzamen door zonnepanelen op scholen

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- de gemeente Zoetermeer voor een grote opgave staat wat betreft verduurzamen in de stad;
- het gebruik van fossiele brandstoffen teruggebracht moet worden;
- er op veel daken van scholen nog geen zonnepanelen liggen;
- er in diverse gemeenten initiatieven zijn om daken van scholen te voorzien van zonnepanelen en zowel de school als de buurt hiervan te laten profiteren;

overwegende dat:
- daken van scholen een ideale plekken zijn voor het plaatsen van zonnepanelen;
- het voor scholen geen primaire taak is om elektriciteit op te wekken en zij daarom ondersteund moeten worden met dit vraagstuk;

draagt het college op:
- te onderzoeken op welke manier(en) daken van scholen voorzien kunnen worden van zonnepanelen zodat zowel de school zelf, als eventueel de buurt, kan profiteren van de opwekking van elektriciteit door middel van de zon;
- scholen actief te ondersteunen bij het inzetten van hun daken voor de plaatsing van zonnepanelen;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Velner voor uw eerste termijn. We gaan over naar de eerste termijn van de PDvZ.

2. PDvZ

De heer **Haak** (PDvZ): Voorzitter, Zoetermeer staat voor een flink pakket uitdagingen, maar gelukkig wel met een gouden randje. De woningopgave, zorg, veiligheid en leefbaarheid, energietransitie, maar ook cultuur, sport en toegankelijkheid vormen met elkaar de uitdagingen waar wij de komende jaren voor staan. In deze raad doen we, ieder op zijn manier en volgens zijn overtuiging, ons best om Zoetermeer een stad te laten zijn waar eenieder zich welkom voelt en kan wonen en werken.
Er is echter ook een financiële kant aan deze uitdagingen. Het dreigende ravijn zal betekenen dat we moeten bezuinigen. Dat vindt niemand leuk, maar het heeft ook grote gevolgen. Vooral in de jeugdzorg rijzen de kosten de pan uit. En omdat het rijk ons net genoeg zakgeld geeft om boodschappen te kunnen doen, zullen alle Zoetermeerders merken dat we de boekriem wat strakker aan moeten trekken.
De komende jaren wordt het puzzelen in het Sociaal Domein. Door de dubbele vergrijzing zullen de kosten van de WMO alsmaar verder stijgen. Gelukkig zet Zoetermeer ook vol in op preventie. Aankomend jaar moeten de maatwerkvoorzieningen opnieuw ingekocht worden. De PDvZ ziet graag dat hier zeer scherp naar gekeken wordt en wij kijken dan ook uit naar het raadsvoorstel begin 2025.
En dan over de jeugdhulp. Het is alsof je een lekke emmer probeert te vullen, maar de PDvZ steunt de acties die zijn ingezet om grip te krijgen op de kosten. Uiteraard zullen wij dit nauwgezet blijven volgen en bijsturen waar wij denken dat dat nodig is.
Over de IZA-kwestie gesproken: als we ons daaruit terugtrekken, welke concrete gevolgen verwacht de wethouder dan voor Zoetermeer? Of is het slechts een storm in een glas water?
Voorzitter, economische versterking is het speerpunt in Zoetermeer. We willen aantrekkelijk zijn voor allerlei soorten bedrijven; van hippe start-ups tot de doorgewinterde mkb'ers. Wij lezen dan ook met tevredenheid dat er de komende jaren wordt ingezet op een brede werkgelegenheidsgroei en aandacht voor werk in de wijk en dat er ruimte wordt gemaakt voor nieuwe banen op alle niveaus. Mooi dat er wordt ingezet op werkgelegenheidsgroei en dat ook werk in de wijken wordt gestimuleerd.
De PDvZ heeft wel een vraag over het initiatief om statushouders vanuit de COA-locaties meteen naar werk te begeleiden. Hoe staat het daarmee? We hebben namelijk gehoord dat De Binnenbaan, die daar al een tijdje mee bezig is, nog niet echt scoort qua plaatsingen. Wat is de stand van zaken?
Zoetermeer maakt werk van de energietransitie. De PDvZ hoopt op een visie die verder kijkt dan morgen, met gebruik van alle mogelijkheden die er zijn. De komende visie voor het gebruik van de ondergrond biedt daarbij mooie kansen. Wie weet wat we daar nog uit kunnen halen. De PDvZ pleit voor een visie die toewerkt naar een slimme, creatieve en flexibele oplossing die rekening houdt met de diverse toekomstige mogelijkheden en ontwikkelingen. Zo kan de potentiële realisatie van een kerncentrale in de regio positief uitpakken voor Zoetermeer, bijvoorbeeld als bron voor warmtenetten. Aangezien er tegenwoordig zo'n grote belangstelling is voor kernenergie en er door de provincie Zuid-Holland ook voor onze regio naar gekeken wordt, en dat zelfs door een GroenLinksgedeputeerde, lijkt het de PDvZ verstandig de mogelijkheden die dit biedt mee te laten spelen in de visie Ontwikkeling voor de ondergrond.

De **voorzitter**: Mijnheer Haak, een interruptie van mijnheer Weekenstroo, gaat uw gang.

De heer **Weekenstroo** (CDA): Dank voorzitter. Ik ben heel benieuwd hoe elektriciteit iets toevoegt aan een warmtenetwerk waar warmte doorheen gaat, omdat dat niet per se met elkaar compatible is. Kan

de heer Haak mij dat uitleggen?

De **voorzitter**: Mijnheer Haak.

De heer **Haak** (PDvZ): Dat wil ik graag. Het is wel natuurlijk een technisch verhaal, maar er komt niet alleen energie vrij bij kernenergie, maar ook warmte. Die warmte kunnen we gebruiken voor de warmtenetten.

De **voorzitter**: Mijnheer Weekenstroo.

De heer **Weekenstroo** (CDA): Oké, dan heb je warmte, maar dan heb ik nog steeds volgens mij maar een heel klein deel van de hoeveelheid warmte die je nodig hebt voor een volledig warmtenet. Is mijnheer Haak het met mij eens dat er aanvullende warmte van duurzame bronnen zoals bijvoorbeeld geothermie of restwarmte uit de haven van Rotterdam nodig zouden zijn?

De **voorzitter**: Mijnheer Haak.

De heer **Haak** (PDvZ): Dat zou best kunnen en zeker in de nabije toekomst zou dat de beste oplossing zijn. Maar we kijken natuurlijk ook verder dan vandaag. Als we kijken naar kernfusie, hebben we zoveel warmte, dat het halen van warmte vanuit die haven niet meer nodig is.

De **voorzitter**: Heel kort, mijnheer Weekenstroo.

De heer **Weekenstroo** (CDA): Een kerncentrale bouwen duurt tientallen jaren. De warmtenetten komen er op korte termijn aan. Wat ziet de heer Haak voor oplossing op de korte termijn?

De **voorzitter**: Mijnheer Haak.

De heer **Haak** (PDvZ): Nou inderdaad, de kerncentrales zijn er nog niet, maar de plannen zijn er natuurlijk om die te bouwen. Tot die tijd zullen we toch moeten kijken naar andere middelen. En ja, die zijn er.

De **voorzitter**: Gaat u verder, mijnheer Haak.

De heer **Haak** (PDvZ): Dank u wel. Even kijken hoor.
De PDvZ is blij met de uitkomsten van het burgerberaad over het afvalbeleid. We vinden het wel jammer dat met name nascheiding niet primair is benoemd als mogelijkheid. Veel gemeenten stappen namelijk over van voorscheiding naar nascheiding met betrekking tot de kosten die daarmee gemoeid zijn.
We zijn ook blij dat er is overgeschakeld naar hybride-inzamelwagens. Er wordt hard gewerkt aan het gescheiden inzamelen. Een van de uitkomsten van het burgerberaad is dat er duurzame maatregelen moeten komen zonder de betaalbaarheid uit het oog te verliezen. We hebben vernomen dat de bewustwordingscampagne hierover van start is gegaan. Het zal, onzes inziens, de komende jaren nodig zijn blijven om het gescheiden inzamelen te bevorderen.
De problematische jeugdgroepen, ondermijning en digitale veiligheid zijn voor de PDvZ nog steeds grote aandachtspunten. Begin 2025 verwachten wij een evaluatie van het veiligheidsbeleid, waaronder de werking van de Zorg- en Veiligheidskamer. Hopelijk zien we hierin de resultaten die we nodig hebben.
Bestuurlijke boetes komen met ingang van 2025 ten gunste van de gemeente en niet meer van het CJIB. De kosten voor het opleggen van boetes vallen dan voortaan onder de kosten van de boa's.

De **voorzitter**: Mijnheer Haak, ik zie een interruptie van mijnheer Boerboom. Overigens heeft u uw bordjes omgedraaid, zie ik nu ineens. Niet dat ik u door elkaar haal, maar gaat uw gang.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. De heer Haak had het over de evaluatie van het veiligheidsbeleid en hopelijk zien we hier de te verwachten resultaten, zei u. Maar ik ben wel benieuwd; wat zijn dan de resultaten die u daar concreet verwacht?

De **voorzitter**: Mijnheer Haak.

De heer **Haak** (PDvZ): Nou, we weten allemaal hoe de situatie in Zoetermeer is. Dat onderzoek moet natuurlijk uitwijzen hoe we op een goede manier die ondermijning en die problematische jeugdgroepen

een halt kunnen toeroepen. Dat is eigenlijk wat wij verwachten vanuit dat onderzoek, dat daar richting aan wordt gegeven zodat we met elkaar de goede weg op gaan.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dus als ik u goed begrijp, verwacht u dat daar nieuwe handelingsperspectieven in worden gegeven op dingen die we nu nog niet doen rondom de aanpak van de thema's die u net noemde, de ondermijning en jeugdcriminaliteit?

De **voorzitter**: Mijnheer Haak.

De heer **Haak** (PDvZ): Ik weet niet of het of nieuwe dingen zijn, maar in ieder geval een uitwerking ervan. Wat we ingezet hebben, moet natuurlijk wel resultaten boeken. En als er nieuwe aspecten bij komen, dan juichen wij dat uiteraard toe.

De **voorzitter**: Gaat u verder?

De heer **Haak** (PDvZ): Even herhalen. De kosten voor het opleggen van boetes vallen dan voortaan onder de kosten van de boa's. Levert dat per saldo nog substantieel iets op? Dat is een vraag aan de wethouder.
We lezen bij doelstelling 5.2 binnen het programma Veiligheid 'Het behouden van veiligheid en leefbaarheid in de wijk.' In de principes van de Ruimtelijke Strategie werd het echter onwenselijk geacht om veiligheid, net zoals leefbaarheid, bij de principes op te nemen, zoals de PDvZ wel had gevraagd. Wij vinden dat een gemiste kans.
Er is een jaarlijks terugkerende bezorgdheid bij de PDvZ met betrekking tot het beheersen van processen en projecten binnen de gemeente. Geeft de uitbreiding van de directie zicht op verbetering en zijn er al resultaten behaald? En zo ja, welke? Kunnen wij in ieder geval begin 2025 worden geïnformeerd over wat deze organisatieaanpassing heeft opgeleverd?
Voorzitter, alles wordt duurder en dat merken we ook in Zoetermeer. Steeds meer mensen kunnen het sporten of culturele activiteiten voor hun kinderen niet meer betalen. Ook de btw-verhoging van 9% naar 21% zal de culturele sector raken, vooral de kleine amateurgezelschappen. Die draaien vaak op vrijwilligers, maar blijven wel van grote waarde voor de stad.
Dit college zal ook niet ontkomen aan bezuinigingen in diezelfde culturele sector. Toch vraagt de PDvZ in een motie, samen met de PvdA , GroenLinks, CDA en D66, om vooral die kleine amateurgezelschappen, waar mogelijk, te ontzien bij bezuinigingen. Deze instellingen moeten de kans krijgen en behouden om mooie producties te maken die voor iedereen in deze stad toegankelijk blijven. Wij roepen dan ook alle partijen in deze raad op deze motie te steunen om in ieder geval met elkaar ervoor te zorgen dat cultuur in onze stad betaalbaar en toegankelijk blijft.
Kortom, we hebben in Zoetermeer heel wat op ons bordje. Laten we er samen het beste van maken. Dank u wel.

De **voorzitter**: Mijnheer Haak, een interruptie van mevrouw Brouwer. Gaat uw gang.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel voorzitter. Ik vraag me af hoe mijnheer Haak het kan verantwoorden te zeggen 'we zullen allemaal de broekriem moeten aanhalen, maar kunst en cultuur moeten aan de bezuinigingen ontsnappen'. Ik kan me voorstellen dat het voor ouders een grotere zorg is of ze hun kinderen eten kunnen geven dan of ze naar het CKC kunnen.

De **voorzitter**: De heer Haak.

De heer **Haak** (PDvZ): Daar heeft u volkomen gelijk in, maar wij roepen niet op om de hele culturele sector te steunen. Maar wij kijken alleen maar naar de kleine amateurgezelschappen. Als die ook nog eens een keer te maken krijgen met een bezuiniging en een verhoging van de btw, hebben we een grote kans dat die amateurgezelschappen ophouden te bestaan. Dat willen we voorkomen. En we willen ook, waar mogelijk, proberen die subsidie in stand te houden.

De **voorzitter**: Mijnheer Ekkelenkamp.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Dank voorzitter. Volgens mij was het een beetje valse tegenstelling van mevrouw Brouwer, want volgens mij is het niet of eten, of cultuur, want dat zijn onvergelijkbare

grootheden. Dus ik denk niet dat dat opgaat in dit geval.

De **voorzitter**: Ja, dat roept een reactie van mevrouw Brouwer op. Gaat uw gang.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Of het nu onvergelijkbare dingen zijn of niet, je kunt je geld maar één keer uitgeven. En je zult op zo'n beetje alles moeten bezuinigen. Dus wat ons betreft, helaas ook op kunst en cultuur.

De **voorzitter**: U was aan het eind van de eerste termijn. Dank u wel, mijnheer Haak. O, nee, toch nog niet helemaal, want de heer Markes heeft nog een interruptie. Gaat uw gang.

De heer **Markes** (Zó! Zoetermeer): Een interruptie aan de heer Haak en nog een extra vraag aan het college want ik hoor mijnheer Haak aan het college vragen wat het substantieel zou opleveren wanneer die bestuurlijke boetes... Wat die bestuurlijke boetes minder kosten voor het uitvaardigen van die boetes en wat dat zou opleveren en ik zou graag aan het college vragen of het dan ook rekening kan houden met wat het kost om overtredingen van de APV op te ruimen, zoals hoeveel het kost om graffiti op te ruimen of hoeveel het kost om voor voorwerpen of voertuigen die op plekken staan waar dat niet hoort, weg te halen. Ik zou graag willen dat dat meegenomen wordt.

De **voorzitter**: Oké, dat is nog een aanvulling op het betoog van mijnheer Haak. Ik kijk even rond. Dat was geen echte vraag, dus dan dank ik u hartelijk voor uw eerste termijn.

Motie nr. 2411-25 ingediend door PDvZ, PvdA, GroenLinks, CDA, D66

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- kunst en cultuur is voor iedereen; een ambitie waar we graag voor gaan. De afgelopen jaren is op verschillende manieren ingezet op het vergroten van de toegankelijkheid en het bereik van bestaande en van nieuwe doelgroepen;
- er een stevig fundament ligt voor het cultuuronderwijs in de stad, onder andere door deelname aan het landelijke programma Cultuureducatie met Kwaliteit;
- we nog niet iedereen bereiken, terwijl cultuurdeelname positieve effecten heeft op ons welzijn en de daarmee gepaard gaande kosten binnen de gezondheidszorg;
- de voorgestelde bezuinigingen vooral de kleine amateurgezelschappen raken die veelal met enthousiaste vrijwilligers werken;
- deze amateurgezelschappen ook nog eens met een btw-verhoging te maken krijgen;

overwegende dat:
- kunst en cultuur in de breedste zin van grote waarde kunnen zijn voor de maatschappij, zowel op individueel als collectief niveau;
- het laagdrempelig beschikbaar stellen van kunst en cultuur bijdraagt aan de ontwikkeling van creativiteit, empathie en sociale cohesie;
- deelname aan kunst- en cultuuractiviteiten vanaf jonge leeftijd een positieve doorwerking heeft op de cognitieve en emotionele ontwikkeling van kinderen en jongeren;
- investeren in kunst en cultuur op jonge leeftijd kan leiden tot kostenbesparingen in de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) op latere leeftijd, doordat een gezonde en actieve levensstijl wordt gestimuleerd;
- kunst en cultuur bijdragen aan het bevorderen van begrip en tolerantie binnen de samenleving, door middel van het overbruggen van culturele en sociale verschillen;

verzoekt het college:
- de budgetten op subsidies voor kunst en cultuur, met name voor de kleine amateurgezelschappen, waar mogelijk, op het huidige niveau te houden of te verhogen waar nodig;
- laagdrempelige toegang tot kunst en cultuur voor alle leeftijdsgroepen te waarborgen, met speciale aandacht voor kinderen en jongeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dan ga ik over naar de fractie van Zoetermeer Vooruit, mevrouw Bink.

3. Zoetermeer Vooruit

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Voorzitter, dank u wel. Ik ga het vandaag hebben over veiligheid, jeugdzorg, bestaanszekerheid, cultuur en op weg naar 2040.
Veiligheid. Zijn we nog veilig in ons land? Zijn wij nog veilig in onze stad? De een zegt 'wat er over de landsgrenzen gebeurt, is een ver-van-mijn-bedshow'. De ander zegt 'ik kan er niet van slapen'. Als je inwoners in Zoetermeer vraagt 'voelt u zich veilig?', dan zal de een zeggen 'ja', en de ander zal zeggen 'nee'. Waar ligt dat aan? Het is maar net waar je mee te maken hebt en vaak ook in welke levensfase je zit.
Zoetermeer Vooruit is op bezoek geweest bij de omwonenden van de basisschool Yunus Emre en de school zelf. Hier is weinig gevoel voor veiligheid tijdens de haal- en brengtijden van de school. Wat een gevaarlijke situatie is daar ontstaan als kinderen gebracht en gehaald worden. Het is onduidelijk waar een auto geparkeerd kan worden. Er zijn auto's die midden in de straat keren en in de tegengestelde richting gaan rijden. Getoeter, gescheld, verwensingen over de hoofden van de kinderen heen; Zoetermeer Vooruit vindt dit geen gewenst gedrag.
Zó! Zoetermeer en Zoetermeer Vooruit zijn samengekomen in de motie Schoolstraat. Een schoolstraat is een straat die aan het begin en het einde van de schooldag gedurende een halfuur wordt afgesloten. De straat is alleen toegankelijk voor voetgangers, fietsers en natuurlijk hulpdiensten. Op deze manier kunnen de kinderen veilig naar hun klas gebracht worden.
Dan gaan we nu naar de jeugdzorg.

De **voorzitter**: Mevrouw Bink. Ik zie twee interrupties, eerst van de heer Van Rumpt en dan mijnheer Haak, en dan nog mevrouw Sandifort. Eerst de heer Van Rumpt, gaat uw gang.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Ja, voorzitter, dank u wel. Ik vroeg me af hoe mevrouw Bink het voor zich ziet met de omwonenden die aan die straat wonen. Die kunnen dan maar niet weg tijdens die periodes?

De **voorzitter**: Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): De omwonenden wonen in die straat en weten van tevoren dat de toegang naar de school in principe een halfuur is afgesloten die dag. En als ze echt weg moeten, dan is natuurlijk de doorgang daar.

De **voorzitter**: Ja, ik ga naar mijnheer Haak, gaat uw gang.

De heer **Haak** (PDvZ): Ja, dank u wel voorzitter. Wij vroegen ons af: wie gaat dat dan doen? En als de gemeente daarvoor verantwoordelijk is, wie gaat dat betalen?

De **voorzitter**: Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel voorzitter. Wie dat gaat doen, is nog een open vraag. Het zou kunnen zijn dat dat vanuit school gebeurt. Het zou kunnen zijn dat er een verkeersregelaar komt. Ik weet het niet. Het is een pilot en die moet nog ingevuld worden. In andere steden doen ze het inderdaad met vrijwilligers.

De **voorzitter**: Mevrouw Sandifort, gaat uw gang.

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Voorzitter. Ik had dezelfde vraag als de heer Haak, maar misschien in aanvulling daarop nog de vraag – want ik snap het probleem echt heel goed. Ik zie het zelf ook dagelijks – heeft u ook overwogen om dat met die inwoners daar samen te doen en ook met die ouders die die kinderen toch met de auto naar school brengen? Om dat samen te doen, voordat je een hele straat afsluit?

De **voorzitter**: Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Nou, we weten uit ervaring dat er nu al voorbeelden zijn dat dat gewoon niet lukt, dat de kinderen gewoon gebracht worden met de auto, terwijl dat ook echt wel op de fiets of lopend kan, of op een manier die minder gevaar oplevert. Het lukt niet. Het geeft ook vaak

onenigheid binnen de school zelf, van 'die ouder doet dit, die ouder doet dat'. Wij denken 'laten we gewoon eens een keer een pilot gaan draaien om dit uit te proberen'. Dan hoef je dat natuurlijk niet bij de moeilijkste school te proberen. Je mag dat doen, maar je kunt ook eenvoudig beginnen.

De **voorzitter**: Mevrouw Sandifort.

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Korte vervolgvraag, voorzitter. Ik ben benieuwd of mevrouw Bink al contact heeft gehad met misschien één of twee scholen die dit dan ook zouden willen uitproberen, of dat dat nog helemaal open is.

De **voorzitter**: Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Nee, dat hebben we niet. Althans, ik niet. Misschien Zó! Zoetermeer wel, maar wij hebben geen contact gehad met een school die dit al heeft uitgeprobeerd. Maar we weten wel uit ervaring... Zou willen uitproberen. Nee, dat hebben we niet gedaan. Nee.

De **voorzitter**: Ik ga naar mevrouw Bout en ik zag ook de heer Doncker nog.

Mevrouw **Bout** (PvdA): Dank u wel. Voorzitter, er zijn scholen die een regiofunctie hebben. En ik spreek uit ervaring. Ik bracht ook mijn kinderen vijf wijken verderop met de auto naar school omdat ik dat niet met de fiets kan vanwege lichamelijke klachten. Dus wij willen dan toch wel op de een of andere manier aangeven 'dat kan dus niet iedereen'. Dus zo vanzelfsprekend is het niet wat u voorstelt.
Ik had overigens dezelfde vraag als mijnheer Van Rumpt over de bewoners die er wel in en uit moeten kunnen. Dus we vroegen ons af: hoe gaat dat dan, met een paaltje of met een poller? Want die pollers zijn weer heel erg duur. Maar goed, op de meeste van dat soort dingen is al antwoord gegeven.
De laatste vraag die ik heb, is: verwacht u dan geen waterbedeffect? Want op het moment dat mensen dus niet recht voor de school kunnen staan, gaan ze twee straten verderop parkeren. Hoe ziet u dat?

De **voorzitter**: Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Voor mensen die niet zo mobiel zijn, moeten daar andere maatregelen getroffen worden. Maar we gaan nu heel erg in op details. We willen gewoon kijken of er een pilot mogelijk is in Zoetermeer, bijvoorbeeld bij de Yunus Emre school. Dat is een regioschool. Daar worden kinderen vaak gebracht. Maar daarnaast heb je daar ook een probleem omdat daar veel meer scholen zijn. Je moet gewoon kijken en proberen te denken in oplossingen; als tot nu toe niets heeft geholpen, zou deze pilot misschien een oplossing kunnen zijn.

De **voorzitter**: Ik ga naar de heer Doncker, gaat uw gang.

De heer **Doncker** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ja, dank u wel voorzitter. Ik had eigenlijk dezelfde vraag als mevrouw Bout. Bent u niet bang voor het verschuiven van het probleem? Maar dat heeft u inmiddels beantwoord. Dank.

De **voorzitter**: Ik zie nog mijnheer Van Steenis, maar dan zou ik verder willen gaan.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Ja, dank voorzitter. We gaan een beetje de diepte in op dit onderwerp, maar het spreekt mij aan. Dus ik dacht 'ik ga toch even aangeven dat ik toevallig afgelopen zaterdag nog een omwonende van de Hazerswoudestraat heb gesproken die dus zit met het probleem dat ze nu 's ochtends de deur juist niet uit kan met haar auto en bijvoorbeeld heel erg voor zo'n systeem zou zijn'. Er zijn pilots gedraaid in Nederland. Natuurlijk wordt met alles rekening gehouden. Niemand wordt opgesloten in zijn eigen huis. Dus ik ben een warm pleitbezorger van het voorstel deze pilot maar gewoon uit te voeren.

De **voorzitter**: Volgens mij is dit zo voldoende en dat kan altijd nog later. Dus ik zou zeggen, gaat u verder, mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel voorzitter.
De jeugdzorg. Eindelijk zijn we dan ergens op de eerste plek geëindigd met Zoetermeer volgens het AD van 31 oktober 2024. Helaas is dit geen felicitatie waard. Het is een drama. Het gaat hier om jongeren in de jeugdzorg, met meestal psychische of gedragsproblemen of van wie de ouders de problemen van

de opvoeding niet aankunnen. In het eerste halfjaar van 2024 ontvingen 4160 jongeren een vorm van jeugdzorg in Zoetermeer. Dat is een stijging van dertig jongeren in dezelfde periode van het jaar. Zoetermeer staat met stip op 1 in Zuid-Holland.
Afgelopen periode is Zoetermeer een nieuwe weg ingeslagen. Kinderen en het gezin krijgen daarmee de hulp die nodig is. We gaan meer naar regie voeren, intensiever samenwerken, hulp in buurten en een gezamenlijk gedragen werkwijze van toegang naar partners. Maar de andere aanpak in de toeleiding is hopelijk ook een nieuwe weg met nog betere zorg en een beter financieel resultaat.

De **voorzitter**: Mevrouw Bink, een interruptie van de heer Van der Vlies. Gaat uw gang.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Misschien kan mevrouw Bink me een beetje helpen, want ik lijk een beetje een tegenstelling te horen in de woorden van mevrouw Brink over dat het een drama is dat zoveel kinderen jeugdzorg krijgen, maar dat het toch tegelijkertijd zo fijn is dat zoveel jongeren jeugdzorg krijgen. Dat er zoveel hulp kan worden geboden. Hoe ziet u het nou?

De **voorzitter**: Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Ik begrijp niet wat u zegt.

De **voorzitter**: De heer Van der Vlies? Geen verdere toelichting? Dan zie ik de heer Duiven.

De heer **Duiven** (VVD): Ja voorzitter, dank u wel. Ik heb ook dezelfde verwarring als de heer Van der Vlies, dus laat ik ook nog proberen een vraag te stellen. Is Zoetermeer Vooruit nu tevreden met de aanpak zoals we die het afgelopen najaar een aantal keer hier in de raad en ook in de commissies hebben besproken? De aanpak zoals die door het college nu wordt voorgestaan en die wordt uitgevoerd?

De **voorzitter**: Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Ik heb net gezegd dat we blij zijn met de nieuwe weg die we zijn ingeslagen.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat u verdergaat, mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Oké. Ook waardeert Zoetermeer Vooruit het dat het college meer interventies beschikbaar gaat maken. Interventies waarvan de effectiviteit al is bewezen, of die veelbelovend zijn op basis van wetenschappelijk onderzoek voor jeugdhulp.
Afgelopen periode kwam ook de gemeente Rijswijk in beeld. 'De rekening van de jeugdzorg gaat naar het kabinet', is de kop van de krant van 6 november 2024. Zoetermeer Vooruit vindt dit een mooie actie en vraagt met haar motie de rekening van de jeugdzorg van Zoetermeer te sturen naar het kabinet.

De **voorzitter**: Mevrouw Bink, een interruptie van de heer Markes.

De heer **Markes** (Zó! Zoetermeer): Dank u wel voorzitter. Ik snap waar deze motie vandaan komt. Ik vraag me alleen af, hoeveel nut heeft dat nu? Want ik heb het gevoel dat we al jaren bezig zijn met het rijk erop attenderen dat we veel te weinig geld krijgen. Dat is tot nu toe niet gelukt, dus ik vraag u wat u denkt dat het effect is van het sturen van die brief op de kosten die we maken voor de jeugdzorg.

De **voorzitter**: Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel. Niet alles hoeft meteen iets op te leveren. Je kunt ook werken met symboliek. Dit is symbolisch.

De **voorzitter**: Oké, gaat u verder, mevrouw Bink?

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Bestaanszekerheid. Een tijdje geleden was er op het stadhuis een tentoonstelling over bestaanszekerheid. Dat armoede vaak samengaat met schaamte, weten we. Maar wat op deze tentoonstelling Zoetermeer Vooruit aangreep, was de openheid van de inwoners. Je zo kwetsbaar durven op te stellen. Daar kun je alleen maar respect voor hebben. Dat er zoveel inwoners zijn die het gevoel hebben alleen te staan, of die geen of geen juiste hulp kunnen krijgen, zet je aan het

denken. Laten we omkijken naar elkaar en in gesprek gaan met elkaar. Echt luisteren en niet oordelen, om maar een open deur in te trappen.
Je hoorde van de geïnterviewden dat zij door werk uit de schulden probeerden te komen en dan te maken kregen met net wel, of net geen financiële ondersteuning. Uit het onderzoek naar besteedbaar inkomen is een raadsvoorstel voortgekomen dat binnenkort op de agenda staat van de commissie Samenleving. Zoetermeer Vooruit hoopt dat deze inwoners hier straks mee geholpen worden.
Cultuur. Zoetermeer Vooruit vindt de verbinding in de wijk heel belangrijk. Een mooi voorbeeld is Wijck, met een 'c' erin. Wijck brengt kunst en cultuur dichtbij en laat zoveel mogelijk Zoetermeerders ervaren hoe kunst en cultuur bijdragen aan gezondheid, woonplezier en verbinding in de wijk. Dit wordt gedaan door het houden van cultuurcafés, kunst als weerbaarheid en het geven van een training van gespreksleiders / acteurs die de wijken intrekken om op een luchtige manier de bewoners actief te betrekken.
Voorzitter, Zoetermeer Vooruit heeft begrepen dat er vanaf 2026 minder middelen beschikbaar zijn voor de inzet van buurtsportcoaches en cultuurcoaches, terwijl het voor de wijken en inwoners heel belangrijk is dat de inzet van buurtsportcoaches en cultuurcoaches eerder uitgebreid wordt dan mogelijk verminderd door een tekort. Maar goed, daar gaan we het met de perspectiefnota in 2025 wel verder over hebben.
Dan gaan we nu op weg naar 2040. Er moet veel gebouwd worden in Zoetermeer om mensen in Zoetermeer in Zoetermeer te laten blijven wonen. Laten we dan niet de vergissing maken dat snelheid alleen maar hoog stapelen is en dat automatisch de leefbaarheid in Zoetermeer vergroot. Laten we heel goed kijken naar wat we in de wijk gaan bouwen; past het in de wijk? Is er genoeg plaats voor groen en water? Hoe staat het met de voorzieningen, ontspanning, zorg en winkels?
Het allerbelangrijkste zijn echter de bewoners in de wijk. Zij zijn de ogen en oren van de wijk. Zij hebben de wijk gemaakt, zoals de wijk nu is. Dus maak geen fouten bij de participatie. Begin heel vroeg in het proces te luisteren naar de inwoners in de wijk. Waar zijn zij nu blij mee en wat zouden zij graag willen? Probeer te begrijpen wat inwoners duidelijk willen maken. En nee, de inwoners hoeven niet altijd gelijk te krijgen, maar ze willen serieus genomen worden en empathie voelen. Als er in een wijkplannen zijn verbouwen en/of slopen, is de frustratieladder erg laag. Zorg voor goede bijeenkomsten, met koffie, thee, voldoende ambtenaren, microfoons en duidelijke presentaties. Het zou mooi zijn als we in Zuid-Holland met de participatie op 1 komen te staan. Dat is pas geweldig.
Voorzitter, ik ga afsluiten. In juni 2021 begon ik mijn spreektekst over Zoetermeer 2040 met de volgende woorden 'Was het maar alvast 2040, want dan is het leven goed in Zoetermeer. Dan hebben we een stad die gestopt is met puberen en volwassen is geworden. Maar laten we niet alleen stenen stapelen, maar een stad bouwen waar jong, oud, arm en rijk, gezond en hulpbehoevend door elkaar woont en zorgt voor elkaar. Een veilige stad, een stad van diversiteit, inclusiviteit en compassie want dan alleen wordt Zoetermeer de plek voor iedereen'. Dank u wel.
O, ik heb nog een paar moties. Die wil ik nog indienen. De Rekening jeugdzorg naar het kabinet wordt mede ingediend door ChristenUnie-SGP, PVV, VVD, D66, CDA en SP. Trafohuisjes nog mooier, door D66 en de PvdA. En Maatschappelijke inzet wordt mede ingediend door de LHN. Dat was het.

Motie nr. 2411-26 ingediend door Zoetermeer Vooruit, ChristenUnie-SGP, PVV, D66, VVD, CDA, SP
Rekening jeugdzorg naar het kabinet

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- Zoetermeer van alle Zuid-Hollandse gemeenten verhoudingsgewijs de meeste kinderen in de jeugdzorg heeft;
- de kosten voor deze jeugdzorg hoog zijn;

overwegende dat:
- er binnen de gemeente veel capaciteit besteed wordt om de kosten van de jeugdzorg te stabiliseren of te laten dalen;
- de gemeente Rijswijk een brief heeft gestuurd naar het kabinet voor compensatie van de hoge kosten voor jeugdzorg;

verzoekt het college om:
- het voorbeeld van de gemeente Rijswijk te volgen en de rekening voor de kosten voor de jeugdzorg in Zoetermeer te versturen naar het kabinet voor compensatie;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-27 ingediend door Zoetermeer Vooruit, D66, PvdA
Maak Trafohuisjes mooier

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- er de komende tijd steeds meer transformatorhuisjes in de gemeente bij zullen komen;
- de meeste huisjes dezelfde uitstraling hebben;
- het een aanzet kan zijn voor de jeugd om dit te 'verfraaien';

overwegende dat:
- de meeste huisjes standaard en saai zijn, meestal groen en grijs;
- veel huisjes op een eenvoudige manier er zonder al te veel kosten aantrekkelijker uit kunnen zien;

verzoekt het college om:
- in overleg te gaan met de netbeheerders om bij nieuwe transformatorhuisjes meer creativiteit te tonen;
- bij bestaande transformatorhuisjes die niet passen in het straatbeeld te kijken of er een eenvoudige verfraaiing kan worden aangebracht;
- voor het zomerreces van 2025 terugkoppeling te geven aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-28 ingediend door Zoetermeer Vooruit, LHN
Maatschappelijke inzet voor bijstandsgerechtigden waar betaald werk geen haalbaar doel is

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) stelt dat voor een derde van de bijstandsgerechtigden betaald werk geen haalbare optie is;
- De Binnenbaan moeite heeft om deze groep aan werk te helpen;
- er mogelijkheden zijn om deze groep in te zetten voor maatschappelijk nuttige taken, zoals vrijwilligerswerk of dagbesteding;
- vrijwilligerswerk kan bijdragen aan het welzijn van bijstandsgerechtigden en hun maatschappelijke participatie;

overwegende dat:
- deze groep door vrijwilligerswerk een bijdrage kan leveren aan de maatschappij en tegelijkertijd een zinvolle dagbesteding kan hebben;
- het belangrijk is om te onderzoeken hoe deze benadering in Zoetermeer vormgegeven kan worden;

verzoekt het college om:
- deze groep van bijstandsgerechtigden voor wie betaald werk geen haalbaar doel is in kaart te brengen;
- actief in gesprek te gaan met relevante partners en ervaringsdeskundigen om te verkennen hoe deze groep het beste geholpen kan worden en ingezet kan worden;
- te onderzoeken of er ruimte is voor een pilot, waarin een kleine groep bijstandsgerechtigden wordt ingezet voor maatschappelijke taken of dagbesteding;
- de raad voor 1 mei 2025 te informeren over de bevindingen van het onderzoek en de haalbaarheid van een pilot;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Bink voor uw eerste termijn. En daarmee zijn die moties ingediend. Ik geef ze door aan de griffier. En ik stel voor dat wij even gaan pauzeren en dat doen wij tot 11.10 uur. Ik schors de vergadering.

Schorsing

De **voorzitter**: Dames en heren, leden van de raad, ik heropen de vergadering. Wij gaan verder met de eerste termijn van de gemeenteraad en ik geef het woord aan de fractie van D66. Mevrouw Bakkers, gaat uw gang.

4. D66

Mevrouw **Bakkers** (D66): Ja, dank u wel voorzitter. Tekorten, tekorten en nog eens tekorten. We hebben te maken met vele soorten tekorten. Tekorten in de jeugdzorg en die lopen hard op. Niet alleen in Zoetermeer, maar ook landelijk en zonder structurele steun van het rijk zullen de gevolgen voor Zoetermeer aanzienlijk zijn.
We hebben te maken met een tekort aan ambtelijke capaciteit. Zo is de haalbaarheidsfase van de Denemarkenlaan, deelgebied 1, pas later in 2024 opgestart vanwege een tekort aan ambtelijke capaciteit. En dit is hier maar één voorbeeld van. Want hoe vaak is de oorzaak van een vertraging het tekort aan ambtelijke capaciteit?
En we hebben te maken met begrotingstekorten. In 2025 is sprake van een begrotingstekort van ruim € 21 miljoen, waarvan bijna € 12 miljoen incidenteel en bijna € 10 miljoen structureel. En die tekorten lopen flink op, naar bijna € 40 miljoen structureel vanaf 2028.
Voorzitter, dit zijn drie voorbeelden uit de programmabegroting die we vandaag bespreken. Die drie voorbeelden zijn niet mals. Het voelt eigenlijk ook een beetje raar om hier zo te staan, want het structureel begrotingssaldo inclusief het aanvullend dekkingsplan voor 2025 is nu nog positief. Het gepresenteerde tekort vanaf 2026 heeft nu nog geen directe gevolgen voor het oordeel van de provincie. Maar dat is natuurlijk allemaal stilte voor de storm. Dat we voor grote uitdagingen staan is zowat de enige zekerheid die we in deze financieel onzekere tijd hebben.
Voorzitter, voor de komende periode wil het college met de raad verder in gesprek over de inhoud en betekenis van die mogelijke keuzes tot besparen. Daar geeft het college vast al wat contouren voor. Hoe gaat dat er een beetje uitzien in dat proces? Welk vervolg krijgt het eerdere overzicht van de bezuinigings- en dekkingsmogelijkheden, zoals deze al aan de raad zijn toegestuurd? Hoe ziet dus dat proces er verder uit? Het college wil de raad goed voorbereiden en meenemen in dit proces, schrijft het. Dat klinkt goed, maar D66 hoort graag meer over het 'hoe'. Een vraag aan het college dus.
Is het dan allemaal kommer en kwel voor vandaag? Zeker niet, want laat ik namens D66 vooral ook wat positiviteit inbrengen. En wel met een compliment. Een compliment aan de collega's hier in de raad. In aanloop naar het debat van vandaag zijn er ruim vijftig moties met elkaar gedeeld. En ik kan u zeggen voorzitter, wat D66 betreft, zitten daar heel veel goede ideeën bij voor onze stad. Onze naam hebben we onder de meerderheid van die moties gezet omdat ze in Zoetermeer zorgen voor het verbeteren van participatietrajecten, impulsen voor kunst en cultuur, een gezondere, meer duurzame toekomst bevorderen en ook dienen om het leefgenot van jong en oud te verbeteren.
Ik kijk vandaag dus ook zeer uit naar een raadsbrede samenwerking, zodat we aan het eind van de dag – want het wordt een lange dag – kunnen terugkijken op goede stappen met en voor Zoetermeer.
Voorzitter, naast onze steun voor initiatieven van onze collega's komen we natuurlijk met onze eigen voorstellen die we al dan niet in gezamenlijkheid met andere partijen inbrengen. Ik licht er een aantal uit.
Allereerst een motie die een aantal zaken combineert; gezondheid, natuur en sporten. Een mooie combinatie, waar in onze drukke levens niet altijd ruimte voor is. We komen met een motie om dit toegankelijker te maken. Een motie voor een gemarkeerd stadsparcours met duidelijk aangegeven routes. Dat zou onze inwoners kunnen helpen om laagdrempelig buiten te gaan bewegen en sporten. Onze motie verzoekt het college om samen met inwoners en sportverenigingen mogelijke hardlooproutes in de stad te verkennen. Dat doen we samen met de PvdA.

De **voorzitter**: Mevrouw Bakkers, ik zie twee interrupties, eerst de heer Haak en dan de heer Markes.

De heer **Haak** (PDvZ): Dank u wel voorzitter. Wij hebben natuurlijk die motie van u over die stadsparcours goed gelezen, maar is het niet zo dat die sportverenigingen dat zelf ook wel kunnen? Want dat doen ze nu toch ook al?

De **voorzitter**: Mevrouw Bakkers.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Ja, dank u wel voorzitter, en een goede vraag. Ik denk dat als we kijken naar

goede voorbeelden die er bijvoorbeeld in Rotterdam voor zijn – het is goed dat die sportverenigingen al wat stappen zetten – hebben ze er daar een heel mooie app voor gemaakt. Dat initiatief is van de gemeente in samenwerking met die partijen. Dus ik denk dat u de motie vooral niet moet lezen als iets dat in de plaats ervan komt, maar als iets dat eigenlijk een impuls zou moeten zijn, een versterking van die beweging. Het gaat eigenlijk natuurlijk allemaal om de vraag hoe we zorgen dat het zo makkelijk mogelijk voor de mensen wordt gemaakt. Alles wat daaraan kan bijdragen, daar dienen we initiatieven voor in.

De **voorzitter**: Mijnheer Markes, gaat uw gang.

De heer **Markes** (Zó! Zoetermeer): Dank u wel voorzitter. 'Tekorten, tekorten, tekorten', zo begon mevrouw Bakkers net haar termijn. Een van die plekken waar we in Zoetermeer tekorten hebben, zijn de binnen- en buitensportlocaties in de stad. Het idee van, onder andere het college, is om in de Investeringsagenda Sport te kijken naar hoe we dat kunnen oplossen. Wat denkt D66 van het idee om dat eens even af te wachten? Laat die ambtenaren dat even afmaken en het uitwerken als het ook door de raad is geweest, om vervolgens over te gaan op alle andere ideeën die er mogelijk zijn vanuit de raad. Wat denkt u daarvan?

De **voorzitter**: Mevrouw Bakkers.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Ja voorzitter, ergens begrijp ik wel wat de heer Markes zegt, wij kijken er alleen ietsje anders naar. Want wij kijken er niet lineair naar, van 'als dit, dan dat'. Wij denken dat eigenlijk alle initiatieven die nu al kunnen bijdragen en kunnen helpen om dat sporten en bewegen allemaal makkelijker en toegankelijker te maken, juist als er goede voorbeelden zijn in de ons omringende gemeenten... Dan zou ik bijna zeggen 'u kunt ons moeilijk een proactieve houding verwijten'. Dus ik nodig u vooral uit om te kijken 'als we er nu een beetje anders naar kijken, hoe kunnen we dat dan samen laten vallen zodat we eigenlijk eerder voor een stroomversnelling zorgen dan dat we er een volgordelijkheid der dingen inbrengen?'

De **voorzitter**: De heer Markes.

De heer **Markes** (Zó! Zoetermeer): Dank u wel, voorzitter. Die uitnodiging ga ik graag met u aan. Maar in het geval dat dat niet zou lukken en we echt met onze beperkte capaciteit keuzes zullen moeten maken, waar zou D66 dan de prioriteit leggen, bij die Investeringsagenda Sport of bij het stadsparcours?

De **voorzitter**: Mevrouw Bakkers.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Voorzitter, ik snap wat de heer Markes probeert. De dag is nog lang. Laten we kijken hoe het college hiernaar kijkt, het college gaat natuurlijk ook nog reageren. En ik begrijp heel goed dat we dat in gezamenlijkheid moeten doen. Zoals ik zeg, er zijn voldoende schorsingen. Laten we dan elkaar ook nog even opzoeken. Maar volgens mij zetten onze beider partijen zich vol in voor het sporten. Dus dat is al een mooie verbintenis in dezen, om het zo te zeggen.

De **voorzitter**: Ik ga eerst naar de heer Doncker en dan mevrouw Sandifort.

De heer **Doncker** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter. Ik vind het op zich een sympathiek initiatief. Alleen ben ik zo bang dat het concurreert met de sportverenigingen. Want we hebben natuurlijk al een aantal verenigingen – we hebben een atletiekvereniging, we hebben de Road Runners Zoetermeer, we hebben de wandelverenigingen – die heel erg op zoek zijn naar nieuwe leden. Ik ben een beetje bang dat het initiatief ten koste gaat van het ledenaantal van de sportverenigingen. Dus daar zit onder andere mijn huivering.

De **voorzitter**: Mevrouw Bakkers.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Dank u wel voorzitter. Daar hebben we natuurlijk van tevoren ook over nagedacht. Want u kunt zeggen 'concurreert dat dan niet?' Je zou er ook weer anders naar kunnen kijken, zo dat juist doordat mensen het bijvoorbeeld makkelijk wordt gemaakt om die eerste stap te zetten naar dat sporten en bewegen, ze daarna juist lid worden van zo'n sportvereniging. Dus het is allemaal niet zo binair of zwart-wit. We zien het vooral ook als iets dat verder kan uitnodigen. Dus die die angst zou ik vooral willen omzetten naar iets positiefs.

De **voorzitter**: Mevrouw Sandifort.

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Ja, dank u wel voorzitter. Ik kan mooi aansluiten op de vraag van de heer Doncker. Want het parcours en dingen die de verenigingen die we hebben al uitzetten, bestaan natuurlijk al. Die kennen alle mooie routes. Dan heb je nog de andere groep die de stap naar zo'n vereniging misschien nog niet heeft gezet. En die kiest dan misschien vooral voor het hardlopen of het wandelen vanaf de voordeur, omdat dat zo fijn is. Daar zal die route, denk ik, zelden starten. Dus mijn vraag is: heeft mevrouw Bakkers een beeld ervan of de inwoners hierop zitten te wachten, of die hier echt behoefte aan hebben?

De **voorzitter**: Mevrouw Bakkers.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Ja, er zit heel veel in wat mevrouw Sandifort zegt. Ik haal er een aantal dingen uit. Wij stellen ook voor om dat met verschillende partijen samen te gaan doen. Als je kijkt naar dat Rotterdamse voorbeeld, nogmaals, is dat echt superleuk. Ik zou u echt allen willen uitnodigen om daarnaar te kijken, want daar zie je dat die Rotterdammers zelf ook dat parcours uitstippelen. Dus dat betrekt juist die Zoetermeerder, want wie kent de stad beter dan jijzelf? Dus ik zie daar eigenlijk heel veel kruisbestuiving mogelijk. Ik zie dat allemaal niet zo heel erg als concurrentie. Sterker nog, als je ernaar kijkt dat er misschien mensen zullen zijn die dan geen lid worden van zo'n sportvereniging, hebben we er in ieder geval als stad voor gezorgd dat die mensen van de bank naar buiten zijn gegaan. Ik denk dat dat alleen al een mooie beweging is, om in de passende woordkeuzes te blijven.

De **voorzitter**: Akkoord. Ik stel voor dat u verdergaat. Mevrouw Bakkers, gaat u verder.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Voorzitter, we zetten het parcours voort naar participatie. Wat D66 betreft, kan en moet de participatie in onze stad een stuk beter geregeld worden. Daar dient zich een mooie kans voor aan want per 1 januari 2025 gaat de Wet versterking participatie op decentraal niveau in. De gemeente moet daar een nieuwe participatieverordening voor opstellen, waarin naar voren komt hoe Zoetermeer burgerparticipatie wil vormgeven en verbeteren. Daar heeft D66 wel een idee bij: een Zoetermeerse burgerbegroting.
Wat houdt dat precies in? Bij een burgerbegroting verdelen inwoners een bepaald bedrag over de voor hun belangrijkste thema's, mogen inwoners zelf initiatieven indienen met betrekking tot die thema's en mogen ze zelf stemmen welke initiatieven uitgevoerd moeten worden.

De **voorzitter**: Mevrouw Bakkers, dat roept al een interruptie of vraag op van de heer Haak. Gaat uw gang.

De heer **Haak** (PDvZ): Dank u wel voorzitter. Op zichzelf is het natuurlijk heel mooi, maar om inwoners te laten meepraten hebben we natuurlijk al iets. We hebben namelijk een gemeenteraad die wordt gekozen door de bewoners en die neemt uiteindelijk de beslissingen. Dus ik zie de toegevoegde waarde van deze motie niet zozeer, wat denkt u daar zelf over?

De **voorzitter**: Mevrouw Bakkers.

Mevrouw **Bakkers** (D66): We hebben er een beetje over nagedacht, voorzitter, kan ik u vertellen. Ik moet u zeggen dat we in de gedachtevorming in onze fractie daar natuurlijk ook over nagedacht hebben. Want je kunt heel snel stellen 'ja, maar dan komt er nog een gemeenteraad bij, die hebben we al'. Het gaat juist om een deel daarvan. Uiteindelijk behoudt de gemeenteraad gewoon de rechten die hij heeft en waartoe hij verkozen is, maar juist om mensen mee te nemen, zogezegd, om mensen ideeën te laten ontwikkelen, is dat aanvullend. En dat betekent echt niet dat dat we er nog eens een set van 39 plus allerlei commissieleden bij krijgen, maar juist een aanvullend iets creëren.

De **voorzitter**: Mijnheer Haak.

De heer **Haak** (PDvZ): Ja, dank u wel voorzitter. Maar we hebben toch al participatie binnen deze stad? Bewoners kunnen al meepraten over een groot aantal dingen. Dus nogmaals, ik zie niet de toegevoegde waarde.

De **voorzitter**: Mevrouw Bakkers.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Ja, ik weet ook niet of ik u ga overtuigen vandaag. Maar goed, de dag is nog lang. Het punt is vooral dat wij er op een andere manier naar kijken. Dus wij zeggen van 'als je die participatie wilt vergroten, zien we in het land, bijvoorbeeld in Maastricht, dat ze daar de stap hebben gezet naar zo'n burgerbegroting'. En wij vinden dat een goed middel om naar te kijken. Dus wij zeggen 'start nou eens een pilot op'. Dat zegt deze motie. We denken dat dat bij kan dragen aan meer met je stad bezig zijn, dat het de betrokkenheid kan vergroten. Dat is wel iets waar wij als D66 groot voorstander van zijn.

De **voorzitter**: Ik ga naar mevrouw Sandifort. En ik zag mevrouw Kraneveldt ook.

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Ja dank u wel voorzitter. Ik sluit me bij de heer Haak aan. Ik voel me ook echt inwoner van Zoetermeer. Dus wat dat betreft, is dit volgens mij ook uiteindelijk een burgerbegroting van alle inwoners hier in Zoetermeer.
Ik hoor mevrouw Bakkers net zeggen 'dat is dan een aanvulling daarop'. Ze kunnen dan aanvullingen doen. Ja, met welk geld? Het is zo ontzettend lastig, voor ons al, om het verschil te maken binnen alles wat al vaststaat. Zeker ook in personele kosten. Het zijn toch vaak vaste contracten, dus het is ontzettend lastig om daar nog het verschil in te maken met kleinere moties, of soms door het oormerken van een beetje geld, of door iets incidenteels te doen. Dus met welk geld gaan die inwoners dan, zeker richting het ravijn, aanvullende voorstellen doen?

De **voorzitter**: Mevrouw Bakkers.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Misschien moet ik dan even wat rechtzetten. Dank dus voor de gelegenheid om hier nog even wat verder op in te gaan. Want het is dus niet zo dat wij voorstellen 'weet je wat? We halen een gemeenteraad 2.0 erbij en die gaan dan even onze taken invullen'. Ik zou haast willen zeggen, au contraire. Je ziet bijvoorbeeld in Maastricht dat ze over een deel van het geld gaan. Volgens mij was er een voorbeeld waarin er bijvoorbeeld een bedrag van een paar ton of een miljoen wordt genoemd. Dat gaat over een aantal thema's. Dat verdeel je. En zo zorg je ervoor dat ook de ideeën die daar leven... Want ik ben het hartstikke met u eens, we zijn hier met zijn allen Zoetermeerders en het is een mooie en schone taak om die keuzes te maken. Wij zien eigenlijk alleen maar positieve dingen als wij ervoor zorgen dat we nog meer inwoners de gelegenheid geven om over een beperkt deel van die begroting hun stem nog wat duidelijker te laten horen.

De **voorzitter**: Mevrouw Sandifort.

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Ja, dank u wel voorzitter. Twee korte vervolgvragen. Nogmaals, met welk geld? Want waar komen die paar ton of dat miljoen dan vandaan? We moeten er straks waarschijnlijk al een hele hoop gaan zoeken en dan moeten we nog wat extra aan ruimte zoeken, zodat we dat daarna carte blanche aan inwoners kunnen meegeven.
En dan is de tweede vraag ook: hoeveel van die paar ton of dat miljoen gaat dan naar die burgerbegroting zelf? We hebben ook gezien wat het burgerberaad afval kost, dus hoeveel kosten zitten er dan ook nog aan als je dit zou inrichten?

De **voorzitter**: Mevrouw Bakkers.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Ja, terecht vraagt mevrouw Sandifort naar een aantal uitvoeringspunten, om het zo te zeggen. Je kunt ook kijken welk deel van de bestaande begroting je zou kunnen bestemmen om daar de inwoners over te laten stemmen en initiatieven voor in te laten dienen. Dus ja, we kijken er misschien net even anders naar. Maar we vragen ook om een pilot. We vragen om een en ander door het college uit te laten zoeken. En wij kijken ernaar vanuit het perspectief dat het goed zou zijn om nog meer inwoners mee te laten beslissen en een stukje ook aan hen te gunnen, zogezegd.

De **voorzitter**: Ik zie nog een aantal handen en die ga ik zeker het woord nog even geven, maar ik wil ook straks langzamerhand afronden want dan kan mevrouw Bakkers ook weer naar een ander onderwerp dat misschien ook nog veel vragen oproept. Eerst mijnheer Boerboom. Ik zag ook nog mijnheer Van den Boomgaard en mijnheer Weekenstroo, die wil ik nog het woord geven en dan stel ik voor verder te gaan. Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter. Kijk, ook wij zijn altijd enthousiast om

burgers te betrekken, maar we hebben wel onze twijfels of dit het middel is. Ik bedoel maar, inwoners kunnen via initiatiefvoorstellen, of hoe heet dat, via burgerinitiatieven al een bijdrage leveren met ideeën die ze hebben. We hebben in het verleden ook wel eens een motiemarkt met inwoners aan de voorkant van een begroting gedaan. Dus ik twijfel of dit de oplossing zal zijn waar we naar op zoek zijn. Ik ben benieuwd hoe u daartegen aankijkt met de andere middelen die bestaan.
Anderzijds is ook mijn vraag – mevrouw Sandifort haalde dat ook al aan – of het het dan waard is om daar zoveel ambtelijke capaciteit voor vrij te maken, ten opzichte van wat het oplevert.

De **voorzitter**: Mevrouw Bakkers?

Mevrouw **Bakkers** (D66): Ja, daar kan ik natuurlijk alleen maar volmondig 'ja' op antwoorden, want anders hadden we de motie niet gemaakt. Maar ik hoor ook wel wat twijfel. Ik denk dat we daar in gezamenlijkheid naar moeten kijken. We hopen u toch ervan te kunnen overtuigen dat dit iets aanvullends kan zijn. Nogmaals, de motie vraagt om een en ander uit te zoeken, om een pilot op te tuigen. En wij kijken er dan misschien iets positiever naar en wat meer vanuit de gedachte dat het een kans kan zijn dan vanuit het idee dat het een belemmering zal vormen.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Van den Boomgaard, gaat uw gang.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja dank u voorzitter. Het is altijd goed om positief naar dingen te kijken natuurlijk, maar ook wel om realistisch te blijven. En over realisme gesproken, het bleek dat na het voorjaarsdebat de oppositie met name erg ontevreden was over hoe er met de moties werd omgegaan, juist vanwege bezuinigingen die moesten plaatsvinden. Er was weinig structureel geld dat we konden uitgeven. En nu gaan we zelfs... Dus het potje van de raad voldoet dan niet meer. En nu wilt u eigenlijk ook een soort potje voor de burger creëren. Dat lijkt me inderdaad bijzonder verkeerd. Omdat je dan niet voldoet aan de expectations, dus de verwachtingen van de burger, denk ik. Ik denk dat de burger veel meer gebaat is bij invloed of inspraak, hetzij via raadsleden, om over echt inhoudelijke zaken hun zegje te doen. Dus over wat hen raakt, waar ze vinden dat het geld verkeerd wordt besteed door het college. Dus mijn vraag is: is er niet een veel intensievere aanpak nodig dan alleen maar een potje voor de burger? Want we zien dus dat de potjes nu al niet voldoen.

De **voorzitter**: Mevrouw Bakkers.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Ik moet een beetje nadenken over wat precies de vraag is; moeten we niet meer doen aan participatie met de Zoetermeerse inwoners?

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Nee, mijn vraag was: moeten we niet veel intensiever als raad op zoek naar wat een echte toegevoegde waarde is voor onze inwoners in Zoetermeer, in plaats van een potje voor de burger.

De **voorzitter**: Mevrouw Bakkers.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Nou voorzitter, daar kan ik op zeggen dat zo'n burgerbegroting naast het voorstel van de heer Van den Boomgaard zeker kan bestaan. Dus het een sluit het ander niet uit. Ik denk dat al deze mensen, die hier in deze raad zitten hun stinkende best doen om alles op te halen wat bij de bewoners leeft, speelt enzovoort en om dat terug te brengen naar het stadhuis en daar weer voorstellen op te doen. Dus ik hoor geen gekke gedachte, laat ik het zo zeggen.

De **voorzitter**: Ik ga nog naar de heer Weekenstroo als laatste, gaat uw gang.

De heer **Weekenstroo** (CDA): Dank voorzitter. Zoals de heer Boerboom ook al aangaf, hebben we meerdere middelen voor inwoners om te participeren en deel te nemen. Ik lees ook hoe het in Maastricht geregeld is en dat klinkt heel erg als het 'Right to Challenge', de mogelijkheid om het college, of de raad, of de gemeente te bekritiseren op het mogelijk beter kunnen doen, naar eigen inzicht van hoe het openbaar groen op andere manieren beter ingericht kan worden. Ik ben benieuwd hoe D66 het Right to Challenge ziet in verhouding tot deze burgerbegroting.

De **voorzitter**: Mevrouw Bakkers.

Mevrouw **Bakkers** (D66): U gaf zelf net al aan, met het woord 'bekritiseren', om het zo te zeggen. Als je kijkt naar die burgerbegroting, dan zijn dat ook zaken die gewoon bij de mensen spelen, initiatieven die opkomen. Eigenlijk moet je dat vooral zien als heel goede ideeën. Dus we doen hier net alsof het een het ander uitsluit. Maar daar kijken wij echt anders naar.

De **voorzitter**: Mijnheer Weekenstroo.

De heer **Weekenstroo** (CDA): Het is niet per se bekritiseren, maar het is ook kritisch kijken naar hoe de gemeente iets uitvoert. Als je denkt als inwoner zelf iets beter te kunnen doen, kan je met het Right to Challenge de gemeente 'challengen'. Deze burgerbegroting is zo dat je initiatieven indient om ook iets beter te doen dan de gemeente het doet, omdat je denkt dat het met jouw initiatief beter gaat. Dus nogmaals mijn vraag: waarin verschilt dit voorstel dat u nu presenteert, mevrouw Bakkers, van het Right to Challenge?

De **voorzitter**: Mevrouw Bakkers.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Ik denk dat als u kijkt naar wat... U heeft gekeken naar wat er in Maastricht gebeurt. Daar wordt dan een bepaald bedrag eigenlijk al meteen gereserveerd daarvoor. Dat is al een verschil. Ik denk aan de initiatieven die van onderop kunnen komen. Er kan gestemd worden over stukjes van de bestemming van de financiën. Dus eigenlijk allemaal zaken waar wij een goed voorstel in zien om de participatie van de inwoners te vergroten.

De **voorzitter**: Oké. Ik stel voor, want ik denk dat dit voldoende besproken is, dat u verdergaat met de rest van uw betoog. Gaat uw gang.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Dank u wel voorzitter. Een ander initiatief. Ik ga even naar de steden om ons heen. Amstelveen, Amsterdam, Noordwijk, Beverwijk, Haarlem, Rotterdam en Leeuwarden. Wat hebben die gemeen? Daar zorgen ze er al voor dat er geen blikjes en flesjes in normale afvalbakken terechtkomen en dat er minder rommel op straat komt en dat mensen met een kleine beurs makkelijker bij de statiegeldverpakkingen kunnen om vervolgens in te leveren bij een inleverpunt.
De statiegeldbak is bedacht door twee jonge kunstenaars en met behulp van Statiegeld Nederland komt de statiegeldbak op steeds meer plekken in Nederland te staan, en dat volledig gratis! Wat D66 betreft, zien we ze dan ook graag dat initiatief landen in Zoetermeer. Onze inwoners kunnen dan hun lege blikjes en flesjes inleveren bij een van de nieuwe gele statiegeldbakken.

De **voorzitter**: Dat levert vragen op. Ik ga eerst naar mijnheer Van der Perk.

De heer **Van der Perk** (Zó! Zoetermeer): Dank u wel voorzitter. D66 stelt voor om een pilot met statiegeldbakken te starten. Gezien het gegeven dat doneerringen eerder weinig effect hadden, waarom denkt mevrouw Bakkers dat dat wel effectief zou zijn?

De **voorzitter**: Mevrouw Bakkers.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Nou, we zien het om ons heen, zou ik bijna zeggen. Dus waar die doneerringen niet zo niet zo effectief blijken, zien we dit steeds meer. Om een beetje in het seizoen te blijven, die bakken poppen als paddenstoelen uit de grond en we horen om ons heen daarover positieve verhalen.

De **voorzitter**: De heer Van der Perk.

De heer **Van der Perk** (Zó! Zoetermeer): Daarnaast blijft de normale vuilnisbak nog wel bestaan, dus volgens mij voorkomen we met deze bak niet dat mensen nog steeds in de normale vuilnisbak graaien. Hoe ziet mevrouw Bakkers dat?

De **voorzitter**: Mevrouw Bakkers?

Mevrouw **Bakkers** (D66): Er staat natuurlijk geen boete op het blikje doneren in de vuilnisbak. Dat is misschien maar goed ook, want dan hebben we minder rommel op straat. Maar als je dan kijkt naar het verschil tussen die twee bakken. Het doet mij echt pijn aan mijn hart als ik mensen die blikjes uit die prullenbakken zie vissen. Als je dan kijkt naar het grote voordeel van die statiegeldbakken die we om

ons heen zien, vind ik het echt een supertof initiatief. Dankzij onze commissie- en fractieleden landt dat hier in zo'n motie. Als we er alleen al voor kunnen zorgen dat die mensen met een kleine beurs, die dus mede afhankelijk zijn van het vissen van die flesjes en blikjes uit de prullenbakken, dat niet meer hoeven te doen of minder hoeven te doen, zou dat alleen al een grote stap voorwaarts zijn. Dus ik zou u willen oproepen om vooral voor die motie te stemmen.

De **voorzitter**: Ik ga naar mijnheer Van Rumpt en mijnheer Haak en ik wil mevrouw Bakkers ook verzoeken iets korter te reageren op de interruptie.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Voorzitter, dank u wel. Naast het feit dat wij ook niet inzien waarom dit wel zou werken en niet doneerring niet, want die staan ook vaak leeg dus het is geen capaciteitsprobleem, denk ik, zoals in de motie gesteld wordt, vroeg me even het volgende af. U gaf in uw spreektekst ook aan dat dat dan samen met Statiegeld Nederland vaak wordt bekostigd. In uw motie zegt u dan heel erg vrijblijvend 'te informeren'. Er staat in diezelfde motie ook dat er voor € 130 miljoen aan statiegeld blijft liggen. Dus volgens mij kunnen we dat wel dwingender noteren, dat we dat doen op het moment dat Statiegeld Nederland dat betaalt, en zouden we dat niet zo vrij moeten laten 'we gaan even informeren'.

De **voorzitter**: Mevrouw Bakkers.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Ik hoor eigenlijk alleen maar een goede suggestie om de motie ietsje te wijzigen. Mag ik daarmee concluderen dat we ook uw naam er dan onder kunnen zetten?

De **voorzitter**: Mijnheer Van Rumpt, gaat uw gang, maar dat mag u straks in de schorsing wat mij betreft aangeven en dan zien we het vanzelf. Ik zag de heer Haak ook nog en mevrouw Bink. De heer Haak.

De heer **Haak** (PDvZ): Dank u wel voorzitter. U noemde dat gratis. Dat is natuurlijk nooit verkeerd. Maar wat ik nog niet begrijp, is het volgende. We hebben dadelijk drie heel grote supermarkten hier in het Stadshart. Waarom moet er dan nog een bak bijkomen?

De **voorzitter**: Mevrouw Bakkers. O, ja, ik kijk even naar... Nu ben ik in verwarring, is dat een andere motie, mevrouw Bakkers, die mijnheer Haak aanhaalt?

Mevrouw **Bakkers** (D66): We hebben twee moties, dus misschien moeten we die even scheiden.

De **voorzitter**: Maar die is nog niet ingediend.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Ze zijn allemaal nog niet ingediend.

De **voorzitter**: Dat komt straks, mijnheer Haak. Mevrouw Bink had nog een interruptie, gaat uw gang.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Ja voorzitter, dank u wel. Ik wil nog even naar de Aan de bak met de statiegeldbak, waar we het nu over hebben. Die bakken zijn vrij klein. Bent u niet bang dat al die andere flesjes die er niet meer in kunnen, op de grond terechtkomen en dat weer voor overlast gaat zorgen?

De **voorzitter**: Mevrouw Bakkers.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Dat is misschien een beetje omgekeerde wereld; meer bakken zorgen voor meer overlast? Dan moeten we of die bakken groter maken of meer bakken hebben, of minder afval. Misschien moeten we met dat laatste beginnen.

De **voorzitter**: Mevrouw Bink nog?

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Ja voorzitter, ik zal het nog proberen uit te leggen. Mensen komen langs met een tas vol met statiegeldflesjes en die willen die in die bak doen. Het kan daar niet allemaal in want die bak is klein. Die mensen gaan dat echt niet mee naar huis nemen. Die laten dat waarschijnlijk daar achter en dat gaat volgens mij voor overlast zorgen.

De **voorzitter**: Mevrouw Bakkers.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Kijk, er zijn ook mensen die, omdat ze weten dat er mensen zijn die in die bakken graaien en eigenlijk op zoek zijn naar extra inkomsten, zelf al die flesjes en blikjes in een tasje stoppen en dat eigenlijk willen doneren op een manier. Dus dat is denk ik één. Dat zijn, denk ik, over het algemeen niet de mensen die dan zeggen 'dan sodemieter ik het daar maar neer en dan is klaar'. Dan moeten we volgens mij misschien kijken naar de maat van die bakken. Die kunstenaars hebben dit initiatief ontplooid. Superleuk. In heel veel gemeenten wordt dat omarmd en krijgt dat een plekje. Ik denk dat je om dat te voorkomen, dus weer andere stapjes moet zetten. Maar het begint natuurlijk allemaal met stap één, om een beetje medemenselijker met de blikjes en flesjes en de mensen die die vervolgens retourneren voor statiegeld, om te gaan. Dat is wat de motie beoogt. Om dat te doen, hebben we ook uw steun nodig. Dus zodoende.

De **voorzitter**: De heer Doncker nog.

De heer **Doncker** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter. Ik zie uit naar de aanpassing van de motie, want ik vond dat de heer Van Rumpt een goede suggestie heeft gedaan. Ik denk dat dat op onze steun zou kunnen rekenen, als het inderdaad een gratis pilot wordt en inderdaad de bijdrage aan de kosten niet door de gemeente wordt geleverd. Want op zich vind ik het initiatief sympathiek. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Bakkers, een uitdaging voor u. Gaat u verder met uw betoog.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Staat u mij toe nog heel even kort te reageren, want het is natuurlijk hartstikke leuk dat er steun wordt vergaard, zo gedurende het debat. Ik zag ook al instemmend geknik van de heer Aptroot. Misschien niet omdat ik in dit geval het voorbeeld van Rotterdam noemde, maar toch maar even.
Voorzitter. Ik ga door en ik probeer het wat korter te houden.
Van recycling naar vergroening. Deze zomer konden Zoetermeerse inwoners, bedrijven, scholen en verenigingen een gratis boom aanvragen. D66, maar ook het college, ziet graag meer bomen in onze stad. Een boom geeft schaduw en vermindert de hittestress en ze breken ook de wind. Onder aanvoering van collega Zamani zijn de tegels in de tuin vervangen voor een boom. Dat initiatief, een gratis boom voor iedere inwoner, bleek onwijs populair. Ruim 2000 inwoners vroegen een boom aan bij de gemeente. We willen iedere Zoetermeerder die wil, de kans geven om mee te vergroenen en daarom willen we de actie nogmaals doen. En om dat allemaal in goede banen te leiden, vragen we het college om met een plan van aanpak te komen.
Voorzitter, ik rond bijna af, maar niet voordat...

De **voorzitter**: Mevrouw Bakkers, een interruptie van mevrouw Brouwer, gaat uw gang.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Misschien wil mevrouw Bakkers ook nog even ingaan op hoe kamerplanten bijdragen aan voorkomen van hittestress en het breken van de wind en zo.

De **voorzitter**: Mevrouw Bakkers.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Daar kan ik een paar dingen over zeggen. Heel veel, maar de voorzitter houdt me een beetje kort. Terecht overigens, terecht. Kamerplanten zijn uit die motie, dus daar heeft die geen betrekking meer op. Dus als dat ervoor kan zorgen dat de motie ook op uw steun kan rekenen, heel graag. Dan houd ik mijn betoog over kamerplanten een andere keer.

De **voorzitter**: Ik zag mevrouw Brouwer, is dat voldoende? Ja. Ik zag de heer Haak ook zijn vinger opsteken. Wilt u nog een...? Nee? O, mevrouw Kraneveldt, gaat uw gang.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Even kort voorzitter. Volgens mij staat er in een van de overwegingen nog iets over mensen zonder tuin die u ter wille wilt zijn. Is die er al uit? Oké, dan is mijn vraag... Nee, maar er stond dus eerst iets in voor mensen zonder tuin, maar vervolgens stond er in het dictum niets meer voor deze mensen. Dus ik dacht 'daar moet u even naar kijken', maar dat heeft u blijkbaar al gedaan. Prima.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat u verdergaat.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Ja, het balkonbetoog komt ook te vervallen.

Voorzitter, dan onze motie voor het recht op een fout. Het kabinet op dit moment bezig is met het formuleren van het 'recht op vergissen'. Voordat het zover is, gaat er flink wat tijd overheen. Wat D66 betreft, zijn we daarom proactief bezig om alvast een meer menselijke maat te hanteren. We vragen het college daarom, samen met de VVD, GroenLinks, PvdA en SP het instellen van het 'recht op het herstellen van een fout' alvast te onderzoeken.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van mevrouw Bink, gaat uw gang.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Ja voorzitter, dank u wel. Ik verbaas me over de haast van D66. Begin 2025, dat is al bijna, wordt het aan de Tweede Kamer aangeboden. Waarom wilt u dat nu al gaan doen en wat is de meerwaarde daarvan?

De **voorzitter**: Mevrouw Bakkers.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Om met dat laatste te beginnen, de meerwaarde van die hele motie is eigenlijk dat we vooral niet de menselijke maat uit het uit het oog moeten verliezen. We weten ook dat landelijke wet- en regelgeving vaak wat langer op zich laat wachten. Wij denken dat het goed is om dat proces alvast wat naar voren te trekken, juist omdat het zo van belang is dat die menselijke maat weer wordt teruggevonden. Het recht op een fout, het zegt het natuurlijk zelf al.

De **voorzitter**: Mevrouw Brouwer, gaat uw gang.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Ik wil graag weten of mevrouw Bakkers dan aanwijzingen heeft dat de menselijke maat hier in Zoetermeer uit het oog is verloren, waardoor we zo'n haast zouden moeten maken met het hier vast uitvoeren van het idee van een ander.

De **voorzitter**: Mevrouw Bakkers.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Als ik in zou gaan op casuïstiek, lijkt me dat geen goed idee. Maar ik denk dat de strekking van de motie... Ik had eigenlijk gehoopt dat het uw partij heel erg zou aanspreken, om juist te kijken vanuit het idee 'oké, een fout, iedereen maakt wel eens een fout' en om dat recht op vergissen, zoals die motie beoogt, wat naar voren te trekken. Wij denken dat dat kansen biedt.

De **voorzitter**: Mevrouw Brouwer.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Ja, ik reageerde niet op de goede inhoud van de motie, maar op waarom we dat nu alvast zouden doen met elkaar, terwijl er in het land al door andere partijen aan gewerkt wordt en dat ook binnenkort komt.

De **voorzitter**: Mevrouw Bakkers.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Het loopt daar eigenlijk inderdaad op vooruit. Het is heel fijn dat er landelijk actie op wordt genomen. Wij denken dat we daar een proactieve houding tegenover kunnen aannemen.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Voorzitter, ik zou dan toch even ter verdediging van mevrouw Bakkers willen zeggen dat bijvoorbeeld de vrijstelling van giften in de bijstand die we ooit hebben gesteld op € 1.200,00 en later hebben verhoogd naar € 1.800,00 volgens mij wettelijk ook nog steeds niet geregeld is. Sommige wetten worden uitgesteld. Toen hebben we met elkaar besloten, volgens mij ook met uw hulp, dat het gewoon een goed idee was en dat het mensen rust biedt. Dus dit zou misschien mensen ook rust bieden en het een mooi signaal zijn voor de mensen in de bijstand, dat ze niet bang hoeven te zijn dat er bij ieder foutje wellicht iets gebeurt.

De **voorzitter**: Ik zie verder geen reacties. Gaat u verder, mevrouw Bakkers.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Dank voor de aanvulling.
Voorzitter, in dit laatste grote debat voor de besparingskeuzes op tafel komen, wil D66 gaan voor een groene, schone stad. Een stad waarin iedereen kan meepraten en meebeslissen. Een stad waarin iedereen die een thuis zoekt, kan wonen. Dat is ons Zoetermeer, voor de toekomst. Daar wil ik het bij

laten voor de eerste termijn.

Motie nr. 2411-29 ingediend door D66, GroenLinks,
Natuurlijke schatten voor een groen thuis!

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- de gratis bomen-actie naar aanleiding van de motie 'Natuurlijke Schatten voor een Groen Zoetermeer' een onverdeeld succes is gebleken;

overwegende dat:
- veel inwoners graag hadden meegedaan aan de gratis bomen-actie maar om verschillende redenen hiertoe niet in de gelegenheid waren;
- voor de verdere vergroening van Zoetermeer het belangrijk is dat onze inwoners worden gestimuleerd en geholpen;

verzoekt het college:
- inwoners van Zoetermeer met een tuin te faciliteren door kosteloos een boom ter beschikking te stellen;
- de nodige informatie en richtlijnen over onderhoud en verzorging te verstrekken;
- samen te werken met natuurorganisaties en lokale tuincentra;
- voor 1 juni 2025 te komen met een uitgewerkt plan van aanpak, inclusief dekkingsvoorstel ter waarde van € 90.000,00;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-30 ingediend door D66, GroenLinks, PvdA
Cash je fles in het centrum!

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- zwerfafval een groot probleem blijft dat vraagt om effectieve oplossingen, vooral in drukke gebieden zoals het centrum van Zoetermeer;
- een statiegeldautomaat waar mensen direct geld krijgen bij het inleveren van hun flessen, een sterke stimulans biedt voor inwoners en bezoekers om hun lege flessen in te leveren;
- recycling en afvalscheiding steeds belangrijker worden voor een duurzame toekomst en een schoner straatbeeld;

overwegende dat:
- het plaatsen van een statiegeldautomaat in het centrum van Zoetermeer bijdraagt aan een schonere omgeving en het bewustzijn rondom recycling vergroot;
- Statiegeld Nederland in eerdere projecten ondersteuning heeft geboden in het financieren en faciliteren van dergelijke automaten;
- andere gemeenten positieve ervaringen hebben met statiegeldautomaten, die hebben geleid tot vermindering van zwerfafval en een grotere betrokkenheid van het publiek bij afvalscheiding;

verzoekt het college:
- om de mogelijkheid te onderzoeken voor het plaatsen van statiegeldautomaten op centrale locaties in Zoetermeer;
- in overleg te treden met Statiegeld Nederland voor financiële ondersteuning of facilitering van de automaat om deze haalbaar te maken;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-31 ingediend door D66, GroenLinks, PvdA, SP
Richtlijnen voor gebruik van AI-applicaties (zoals ChatGPT) binnen de gemeente Zoetermeer

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- digitale hulpmiddelen zoals ChatGPT, BARD, DALL-E, MidJourney en andere AI-gebaseerde toepassingen steeds vaker worden ingezet door ambtenaren van verschillende gemeenten voor taken als het schrijven van e-mails, verbeteren van spelfouten en creatieve ondersteuning;
- deze technologieën het potentieel bieden om de efficiëntie en effectiviteit van de gemeentelijke dienstverlening in Zoetermeer te verbeteren, mits ze op een verantwoorde en veilige manier worden ingezet;
- er momenteel binnen de gemeente Zoetermeer geen specifieke richtlijnen of beleid bestaan met betrekking tot het gebruik van AI-toepassingen door gemeenteambtenaren;

overwegende dat:
- het ontbreken van duidelijke richtlijnen kan leiden tot onzekerheid rond privacy, dataveiligheid en ethische vraagstukken met betrekking tot het gebruik van AI, wat vraagt om een helder en verantwoordelijk beleid;
- het essentieel is om ambtenaren voldoende training en informatie te bieden over de mogelijkheden, beperkingen en risico's van het gebruik van AI-tools;

verzoekt het college:
- duidelijke richtlijnen of een beleidskader te ontwikkelen voor het gebruik van generatieve AI-toepassingen, zoals ChatGPT, door gemeenteambtenaren, met aandacht voor privacy, data-integriteit, ethische overwegingen en transparantie over het gebruik van AI richting burgers;
- trainingen op te zetten voor ambtenaren om hen te informeren over het verantwoord en effectief inzetten van AI-technologieën, inclusief de voordelen en mogelijke risico's;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-32 ingediend door D66, GroenLinks, PvdA, SP, VVD, CDA
Recht op een fout

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- fouten maken menselijk is;
- voor veel mensen de regelgeving en bijbehorende administratieve verplichtingen van overheden zoals de gemeente soms zeer complex zijn;
- het maken van soms kleine (administratieve) fouten grote (financiële) gevolgen kan hebben voor inwoners;
- het kabinet op dit moment bezig is met het formuleren van een 'Recht op vergissen', maar dat de realisatie hiervan nog wel even op zich zal laten wachten;

overwegende dat:
- een overheid die opereert op basis van vertrouwen een prettigere overheid is voor haar burgers;
- naast dit uitgangspunt van vertrouwen ook het evenwicht met fraudebestrijding niet uit het oog verloren moet raken;
- verschillende rapporten naar aanleiding van de strenge omgang van de overheid met fouten van burgers aanbevelen om een meer menselijke maat te hanteren;
- het vooruitlopen op de wetswijziging van de rijksoverheid belangrijke voordelen oplevert omdat hierdoor al eerder ervaring opgedaan kan worden met dit recht en inwoners al eerder met een meer menselijke maat te maken krijgen;

verzoekt het college:
- het instellen van het 'recht op het herstellen van een fout' te onderzoeken;
- daarbij tevens mee te nemen hoe dit recht effectief met de Zoetermeerse inwoners gecommuniceerd kan worden, bijvoorbeeld met een informatiecampagne of een (fysiek) loket;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-33 ingediend door D66

Zoetermeerse Burgerbegroting

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- de Wet versterking participatie op decentraal niveau op 1 januari 2025 in werking treedt en de gemeente een nieuwe Participatieverordening dient op te stellen;
- de waardering voor inspanningen en communicatie van de gemeente afneemt, terwijl bereidheid van inwoners om zich maatschappelijk in te zetten toeneemt (Burgerpeilingen, VNG, 2023);

overwegende dat:
- het belangrijk is dat inwoners mee kunnen praten en beslissen over maatschappelijke kwesties;
- in Antwerpen en Maastricht al respectievelijk tien en drie jaar succesvol wordt gewerkt met een burgerbegroting;
- een burgerbegroting het 'sociaal eigenaarschap' vergroot, en dus uitstekend past binnen de Visie Zoetermeer 2040;

verzoekt het college:
- het concept van een burgerbegroting te verwerken bij de uitvoering van de Wet versterking participatie op decentraal niveau en bij het voorjaarsdebat in 2026 met een raadsvoorstel te komen voor een pilot met de burgerbegroting;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-34 ingediend door D66, GroenLinks, PvdA
Aan de bak met de statiegeldbak!

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- zwerfafval nog steeds een groot probleem is dat we zoveel mogelijk moeten zien te voorkomen;
- veel Zoetermeerders nog niet hun blikjes en flesjes scheiden;
- Nederlanders tussen 2022 en 2023, € 130 miljoen aan statiegeld lieten liggen (Pointer, 2024);

overwegende dat:
- een statiegeldbak een capaciteit van 70 liter heeft, beduidend meer dan de doneerringen en -rekken;
- een statiegeldbak veel gebruiksvriendelijker is voor mensen op zoek naar flesjes en blikjes, waardoor ze niet in een normale afvalbak hoeven te graaien;
- verschillende gemeenten dit jaar een proef zijn gestart met de statiegeldbak, zoals Amsterdam, Purmerend en Haarlem;

verzoekt het college:
- om een pilot te starten met de statiegeldbak bij drukke plekken in de stad en na twee jaar het gebruik en de werking er van te evalueren;
- te informeren bij Statiegeld Nederland of zij de kosten kunnen dekken voor het plaatsen van de bakken;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-35 ingediend door D66, GroenLinks, PvdA
Stadsparcours, hardlopen in het groen

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- veel inwoners graag willen bewegen maar er moeilijk de tijd voor weten te vinden;
- het voor veel inwoners moeilijk bij te houden is hoeveel afstand ze hebben gerend zonder speciale apparatuur;

- regelmatig bewegen een bijdrage levert aan gezond leven, vitaal ouder worden, minder fysieke klachten en stress;

overwegende dat:
- een laagdrempelige, beweegvriendelijke voorziening met duidelijk gemarkeerde routes in de stad, inwoners motiveert tot bewegen;
- Zoetermeer als 'stad tussen de parken' uitermate geschikt is voor een stadsparcours of een soortgelijke beweegvoorziening;
- zowel recreanten als gevestigde sportverenigingen profijt hebben van duidelijke hardlooproutes, onder meer doordat het makkelijker wordt om sportevenementen met een bepaalde route mogelijk te maken;
- in Rijswijk, Ridderkerk, Rotterdam en andere gemeenten dergelijke hardlooproutes al hebben bewezen het mensen van alle leeftijden en niveaus stimuleert om meer te bewegen;

verzoekt het college:
- samen met partijen uit de stad, zoals inwoners en sportverenigingen, op zoek te gaan naar geschikte hardlooproutes (Stadsparcours) op diverse locaties in de stad;
- hierbij de voorbeelden uit eerder genoemde gemeenten in acht te nemen;
- een voorstel aan de raad te doen met verschillende, mogelijke hardlooproutes;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Bakkers voor uw eerste termijn, dan ga ik over naar de eerste termijn van het CDA. Dat is mijnheer Weekenstroo.

5. CDA

De heer **Weekenstroo** (CDA): Mijn jasje is wat krap...
Voorzitter, het is een grote opgave om verder te kijken dan de waan van de dag, zeker in een tijd waarin het belangrijker lijkt om te reageren op tweets dan een langetermijnoplossing te bieden voor de toekomst en de problemen. Om het op mijzelf te betrekken: tien jaar geleden zou ik niet hebben verwacht dat ik hier nu zou staan, net zoals velen van u waarschijnlijk niet hadden verwacht hoe het leven er nu voor u uitziet.
Toch wordt ons gevraagd om verder te kijken dan de problemen van dit moment. Wij zouden in de programmabegroting niet alleen moeten kijken naar de komende vier jaar, maar de vier jaar die we nu vaststellen als gezonde basis moeten nalaten aan degenen die na ons komen. Dat vereist visie en het vermogen om ons niet te laten verleiden door snelle oplossingen die het probleem voor een kort moment verzachten, maar op de lange termijn het probleem in stand houden.
Voor het CDA Zoetermeer is het belangrijk om nu een koers te bepalen die onze stad klaarstoomt voor de toekomst, zodat Zoetermeer een plek blijft waar alle inwoners goed kunnen leven, werken en ontspannen.
Voorzitter, dit langetermijnperspectief begint bij de woningnood, een onderwerp dat al een aantal jaar onze aandacht vraagt en voorlopig ook zal blijven vragen. Het is verleidelijk om als gemeente simpelweg meer woningen te bouwen om de vraag te stillen. Maar als CDA Zoetermeer willen wij verder kijken dan enkel het aantal woningen dat gerealiseerd wordt. Een stad is meer dan de huizen die er staan; het is een samenleving met inwoners, die brengen uiteindelijk een stad tot leven. Daarom moeten wij nadenken over de samenstelling van wijken. Het gaat om de balans tussen sociale huur, middenhuur en koopwoningen, zodat zowel jongeren, jonge gezinnen, als ouderen hier kunnen wonen en ook door kunnen stromen naar woningen die beter passen bij hun levensfase. Wij willen niet alleen een stad die voldoet aan de woningvraag van vandaag, maar een stad waar toekomstige generaties zich thuis kunnen voelen.
Daarom pleiten wij ervoor dat bij elk bouwproject de sociale en economische diversiteit van Zoetermeer gewaarborgd blijft en dat er aandacht is voor groen, scholen en andere voorzieningen die een wijk leefbaar maken. Daarover is vorige week bij de bespreking van de contourennota al voldoende gezegd. Om onze inwoners kans te geven om dichtbij te blijven wonen, vinden we het belangrijk dat onze Zoetermeerders ook in Bleizo een plek kunnen vinden. We zullen de motie daarover steunen.
Dan gezondheid, voorzitter. Dat is een ander thema waarop we verder willen kijken dan de uitdagingen van dit moment. De vergrijzing en de stijgende zorgkosten leggen een steeds zwaardere druk op het gezondheidsstelsel. Deze druk zal de komende jaren alleen maar toenemen. Kiezen we voor kortetermijnoplossingen, zoals bezuinigen op welzijn, of het beperken van de toegang tot voorzieningen, dan

maken we het probleem op lange termijn alleen maar erger. Daarom pleit het CDA Zoetermeer voor investeringen in preventieve gezondheid en innovatieve samenwerkingen, zoals buurtzorgmodellen en sociale netwerken die inwoners kunnen ondersteunen.
Wij geloven dat gezondheid toegankelijk moet blijven voor iedereen, ongeacht leeftijd of inkomen. Door nu te investeren in goede gezondheid en samenwerking met zorginstellingen en vrijwilligersorganisaties, voorkomen we dat toekomstige generaties geconfronteerd worden met een onhoudbaar systeem. Dit vraagt om keuzes die nu niet meteen effect hebben, maar die de druk op het welzijn en de gezondheid op lange termijn kunnen verlichten. We willen het college dan ook oproepen om Samen ZoeterMeer Gezond invulling te blijven geven, want zo'n netwerk van partijen die met elkaar samenwerken, is van onschatbare waarde.
Sommige goede ideeën komen later ook weer terug. Bij het voorjaarsdebat dienden we een motie over activiteiten in Meerzicht voor meiden. Binnenkort gaan we het over het burgerinitiatief hierover hebben. We willen nu alvast onze steun uitspreken voor het initiatief en we waarderen de betrokkenen voor hun inzet.
Veiligheid en verdraagzaamheid, voorzitter, zijn fundamenteel voor de toekomst van Zoetermeer. Dit is niet iets dat we kunnen oplossen met alleen maar extra agenten op straat. Veiligheid begint bij het bouwen van een samenleving waarin mensen bij elkaar komen, elkaar kennen, respecteren en ondersteunen. Als CDA geloven wij dat sociale samenhang de basis vormt van een veilige stad. Daarom willen wij investeren in initiatieven die bijdragen aan het versterken van gemeenschapszin, zoals buurtactiviteiten, jongerencentra en ontmoetingsplekken voor alle leeftijden.
Natuurlijk is het belangrijk om handhaving op peil te houden. Daarvoor moeten de politie en handhavers de middelen hebben om adequaat op te treden. Meer handhaving alleen is niet genoeg. Wij willen verder kijken en werken aan een samenleving waarin mensen zich veilig voelen omdat ze elkaar vertrouwen en respecteren. Daarom pleiten wij ook voor programma's die jongeren en gezinnen preventief ondersteunen bij schooluitval, werkloosheid en sociale isolatie. Door nu in sociale cohesie te investeren, bouwen we een fundament voor een veilige toekomst.
Om gebruik van ov te stimuleren zodat inwoners elkaar kunnen ontmoeten, moeten allereerst de ovhaltes veilig voelen voor onze inwoners. Dat betekent goed onderhouden en verlichte haltes zodat iedereen zich veilig voelt bij het gebruik. Daarom dienen we een motie hierover in samen met ChristenUnie-SGP en de PvdA.
Wat betreft verduurzaming, voorzitter.

De **voorzitter**: Mijnheer Weekenstroo. Ik zie een aantal interrupties. Eerst de heer Doncker, dan mijnheer Boerboom. Mijnheer Doncker, gaat uw gang.

De heer **Doncker** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter. Ik heb twee vragen naar aanleiding van de motie voorzitter. Ik ben benieuwd naar de definitie van risicovolle haltes. Ik wil weten wat u daarmee bedoelt. En ik snap het niet, want het veiligheidsgevoel bij drukbezochte haltes moet worden verhoogd, maar ik vind juist als regelmatig gebruiker van het openbaar vervoer, dat nu net die drukbezochte haltes wat minder veiligheidsrisico hebben, maar juist die heel stille haltes wel. Dus dat dictum snap ik niet en ik zou het heel fijn vinden als u dat even zou kunnen uitleggen. Dank.

De **voorzitter**: Mijnheer Weekenstroo.

De heer **Weekenstroo** (CDA): In de motie die ingediend wordt, staat 'drukbezocht' tussen haakjes. Als ik bijvoorbeeld kijk naar het Dorp, dan zie ik dat de verlichting naar de halte toe niet goed werkt. Dat is donker, het is onprettig wandelen voor kinderen, ouderen en vrouwen 's avonds laat. Daardoor wordt de halte waarschijnlijk minder goed bezocht. Daardoor hebben we uiteindelijk effect op het gebruik van de krakeling. Daar zullen we later, volgens mij volgende week, verder over praten in de themabijeenkomst. Volgens mij is dat juist waar we het over moeten hebben, zorgen dat voor iedereen ook het lopen ernaartoe – ook al is de halte drukbezocht – door de omgeving veilig is. Je kunt uit noodzaak een halte nodig hebben, omdat je geen auto hebt bijvoorbeeld, maar je toch onveilig voelen.

De **voorzitter**: Ik zag mijnheer Boerboom ook. Gaat uw gang.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Ik heb twee vragen aan de heer Weekenstroo over deze motie. De eerste is, ik weet niet meer precies wanneer het was, dus pin me er niet op vast, maar enkele debatten terug in een voorjaars- of najaarsdebat heeft de VVD een motie ingediend om de haltes een upgrade te geven. Volgens mij loopt de uitvoering daarvan nog. Dus ik vind deze motie eigenlijk wat voorbarig ten opzichte van de uitvoering van die motie.

Maar de andere vraag die ik hierbij heb is: op basis waarvan constateert u dat zoveel mensen zich onveilig voelen? Wij hebben die signalen niet, dus ik ben benieuwd wat uw aanleiding hiervoor is.

De **voorzitter**: Mijnheer Weekenstroo.

De heer **Weekenstroo** (CDA): Uit de eigen directe omgeving hoor ik mensen die bij bepaalde haltes, bijvoorbeeld de halte Dorp, echt een gevoel van onveiligheid ervaren. Dat kan zijn door een bepaalde hoek die gewoon niet lekker is ingericht. Dat kan zijn omdat er net niet de juiste verlichting is. Dat kan zijn omdat er niet vaak gecontroleerd wordt 's avonds. Dat komt doordat de boa's vaak niet de hele route afmaken, maar een bepaald traject doen, de HTM-..., ik weet niet hoe ze het precies noemen. Maar het gevoel van onveiligheid horen we via meerdere signalen van meerdere plekken vanuit verschillende leeftijdsgroepen.

De **voorzitter**: Mevrouw Sandifort, gaat uw gang.

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Ja voorzitter, dank u wel. De heer Boerboom zei het al. We hebben recent een motie ingediend over het opknappen van de haltes, maar dat niet alleen. We hebben een motie Stille, donkere plekken gehad. We hebben een motie Straatintimidatie, een motie om andere plekken in de openbare ruimte op te knappen en ga zo maar door. Dit lijkt een heel mooie samenvatting daarvan te zijn. Wat voegt dit nou nog toe? Waarom moeten wij dit steunen terwijl al die andere moties dan wel staand beleid zijn geworden, dan wel nog in uitvoering zijn?

De **voorzitter**: Mijnheer Weekenstroo.

De heer **Weekenstroo** (CDA): Wij concluderen dat, ondanks al die moties, er nog steeds een impuls nodig is en een extra moment van aandacht om dit onder de aandacht te brengen. Blijkbaar is het zeker nog niet op peil. De vraag is dan nu aan het college wanneer het college het op peil denkt te brengen en wanneer het ermee ready is dat die haltes veilig en op orde zijn en in onderhoud in voldoende mate geüpgraded worden.

De **voorzitter**: Mevrouw Sandifort.

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Ja, korte vervolgvraag voorzitter. Dan lijkt mij die vraag meer op zijn plaats dan die motie op dit moment. Dus ik ben wel benieuwd naar het antwoord daarvan. Volgens mij is er nog een aantal moties in uitvoering. Dank u wel.

De **voorzitter**: Mijnheer Weekenstroo nog behoefte?

De heer **Weekenstroo** (CDA): Dat was een vraag aan het college.

De **voorzitter**: Dan stel ik voor dat u verdergaat.

De heer **Weekenstroo** (CDA): Dan wat betreft verduurzaming, voorzitter. Ik wil benadrukken dat duurzaamheid meer is dan een modewoord of een luxe die alleen is gericht op de rijksten. We moeten ons realiseren dat de keuzes die wij vandaag maken over energie, infrastructuur en mobiliteit, de toekomst van Zoetermeer zullen bepalen. Tegelijkertijd kunnen we niet van onze inwoners verwachten dat zij alleen de financiële lasten dragen van deze transitie. Verduurzaming moet haalbaar en betaalbaar zijn voor iedereen, zodat niemand achterblijft in deze ontwikkeling. Daarom pleit het CDA voor een beleid waarin we inzetten op betaalbare verduurzamingsopties voor onze inwoners, zoals subsidies en renteloze leningen, en samenwerking met lokale partners die duurzaamheid ondersteunen. Dit vraagt om een doordachte, inclusieve aanpak waarbij iedereen in Zoetermeer mee kan doen en kan profiteren van de duurzame toekomst die wij willen creëren. Zo bouwen we niet alleen aan een groenere stad, maar ook aan een gelijkwaardigere stad waar niemand buiten de boot valt.
Wie zich wel een beetje buiten de boot voelden vallen, waren de inwoners uit Zoetermeer die bij de inloopavond van het aardwarmtewinningstraject bij Dekker waren. Een mooi, duurzaam project dat ook een meerwaarde kan zijn voor onze stad. Het was net over de grens in Lansingerland. De gemeente Zoetermeer was hier niet bij aanwezig. Dat is bij zowel de inwoners uit Zoetermeer, die in groten getale waren gekomen, als de betrokkenen, heel slecht gevallen. Wethouder, hoe reflecteert u hierop? Had de gemeente hier niet gewoon aanwezig horen te zijn?
Tot slot, voorzitter, wil ik stilstaan bij de betaalbaarheid van vrije tijd. Het lijkt misschien een onderwerp

van minder gewicht, maar vrije tijd en recreatie zijn cruciaal voor het welzijn en de gezondheid van onze inwoners. Met de verwachte verhoging van de btw op vrijetijdsbestedingen, van 9% naar 21%, dreigen recreatie en ontspanning voor velen ontoegankelijk te worden. Vrije tijd is niet alleen ontspanning; het is een manier om met anderen in contact te komen, om talenten te ontdekken en om een actieve, gezonde leefstijl te bevorderen.
Wij pleiten ervoor om binnen onze gemeente te zoeken naar manieren om cultuur en sport voor iedereen betaalbaar te houden, bijvoorbeeld door middel van subsidieprogramma's of kortingen voor gezinnen met lage inkomens. Deze investeringen hebben misschien niet direct een merkbare impact, maar op de lange termijn dragen ze bij aan de gezondheid en het geluk van onze inwoners.

De **voorzitter**: Mijnheer Weekenstroo, ik zag een interruptie van mijnheer Doncker.

De heer **Doncker** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ja, dank u wel voorzitter. Ik heb twee vragen. Heeft u enig idee wat het gaat kosten? Want het lijkt mij een behoorlijke financiële operatie. En bent u niet bang dat als we dit gaan invoeren, of althans het onderzoek gaan doen, we ook wat verwachtingen scheppen? Want de motie komt er niet voor niets. U heeft ideeën. Ik ben een beetje bang dat we hierdoor verwachtingen scheppen en aan die uiteindelijk niet kunnen voldoen omdat het gewoon heel erg duur is. En dan stellen wij mensen teleur.

De **voorzitter**: Mijnheer Weekenstroo.

De heer **Weekenstroo** (CDA): Dank u wel voorzitter. Vaak genoeg hier in de raad horen we van een vereniging die uit het niets, voor ons dan, roept 'we hebben te weinig geld. Er zijn problemen!' Met deze motie willen we juist zorgen dat we niet last minute nog bij moeten springen met financiële steun of ondersteuning, doordat we aan de voorkant grip of vinger aan de pols houden, weten wat er aan de hand is, wat de effecten zijn en mee kunnen helpen ontwikkelen. Niet per se financieel, maar met ondersteuning in het werken aan een gezonde situatie voor die organisatie.

De **voorzitter**: Ja, ik zie nu heel veel handen, maar ik kijk eerst of dat voldoende was voor mijnheer Doncker. Dan ga ik naar mijnheer Van Rumpt en mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Doncker** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter, ik vind dat antwoord niet zo bevredigend, eerlijk gezegd want ik snap u niet. Kunt er nog wat duidelijker over zijn wat u nu precies bedoelt?

De **voorzitter**: Mijnheer Weekenstroo.

De heer **Weekenstroo** (CDA): Als een organisatie bij ons een beetje onder de radar is omdat zij bijvoorbeeld geen vereniging is... Dus een sportaanbieder, want daar praten we over. Voor verenigingen geldt dit allemaal niet, het gaat alleen om de aanbieders, dus meer commerciële partijen. Die vallen snel buiten de boot bij het directe overlegtraject en zijn misschien niet direct in beeld bij wat de effecten zijn. Anders dan bijvoorbeeld verenigingen waar we heel veel van weten, met directe ondersteuning. Juist om dat in kaart te brengen, want verschillende partijen zijn toch belangrijk in de stad, vinden wij het handig en raadzaam om bij die organisaties even te kijken 'wat gaat dit voor effect betekenen voor hun leden, of dan niet leden, maar klanten? Wat gaat dat betekenen voor hun eigen kostenopbouw? En kunnen wij hen helpen het slimmer in te richten bij het reilen en zeilen van de organisatie?'

De **voorzitter**: Ik ga naar mijnheer Van Rumpt. Gaat uw gang.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Voorzitter, dank u wel. Ik vroeg me af of de heer Weekenstroo het ook niet met ons eens is dat wij de problemen die Den Haag aan het creëren is momenteel niet moeten oplossen hier met elkaar. We hebben het juist ook in het kader van Raden in Verzet met elkaar erover gehad misschien wel taken terug te geven. En nu gaan wij inspringen op een probleem dat Den Haag aan het creëren is. Daar zouden we toch verre van moeten blijven? Bent u dat niet met mij eens?

De **voorzitter**: Mijnheer Weekenstroo.

De heer **Weekenstroo** (CDA): Ik denk dat als hier een organisatie is die leden of klanten heeft, of inwoners aan een vrijetijdsbesteding helpt die geraakt wordt, dat we daar een helpende hand naar moeten uitsteken. Niet financieel, maar in ondersteuning om ervoor te zorgen dat zij niet in de financiële problemen komen. Dus juist aan de voorkant helpen zodat we niet financieel hoeven bij te springen. Dat

lijkt mij vanuit de gemeente wel onze taak richting onze aanbieders in de cultuur- en sportsector.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja, dank u voorzitter. Sport en recreatie wordt nu op één hoop gegooid, waarbij volgens mij voor musea, theaters, et cetera, dus alles wat cultureel is, al wordt aangegeven hoe de vlag erbij hangt door het Cultuurfonds. Dat wordt zelfs per gemeente zichtbaar gemaakt. Ook voor ons. Dat is heel makkelijk op te vragen. Als het gaat om sportverenigingen denken we dat wij de afgelopen jaren heel goed weten hoe de vlag erbij hangt sinds de coronamaatregelen en wat die voor onze sportsector hebben gedaan. We hebben daar vorig jaar ook nog menig discussie over gehad. Dit zal dus niet bijdragen. Ik denk dat een onderzoek meer geld kost dan dat het onze ogen zal openen voor wat we nu nog niet weten. Is het CDA het met ons eens?

De **voorzitter**: Mijnheer Weekenstroo.

De heer **Weekenstroo** (CDA): Nee. Dat is een heel kort antwoord, daar zal de burgemeester ook blij mee zijn. Ik ga het toch iets uitbreiden. Verenigingen vallen sowieso niet in deze uitvraag. Het gaat om de aanbieders die we in de stad hebben die een wat meer commerciële insteek hebben. Daarvan zeggen wij 'daar hebben we doordat ze juist niet zijn aangesloten bij de verschillende overlegtrajecten, moeilijker grip op en minder zicht op'. Daarom deze motie om bij hen nu even de vinger aan de pols te houden, om even een uitvraag te doen; wat betekent het? Wat kunnen we voor jullie doen? Niet financieel.

De **voorzitter**: Ik kijk even want ik zag mevrouw Sandifort en mevrouw Bink. Ik ga eerst naar mevrouw Sandifort.

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Ja, dank u wel voorzitter. Of het nu financiële steun is waar u op doelt in uw motie, zoals ik het in eerste instantie wel had gelezen, of dat het een andere vorm van ondersteuning wordt die we nu nog niet bieden, persoonlijk denk ik dat het voorsorteren op teleurstelling is, want dat geld hebben wij helemaal niet. Maar stel dat we dat toch doen, en ik zal het de heer Weekenstroo makkelijk maken, stel dat dat maar € 200.000,00 kost. Dat denk ik niet, maar stel dat. Wat gaan we dan niet doen? Waar komt die € 200.000,00 dan vandaan?

De **voorzitter**: Mijnheer Weekenstroo.

De heer **Weekenstroo** (CDA): Het hoeft geen geld te kosten om een organisatie advies te geven om het beter in te richten. Dat kost ambtelijke capaciteit. Ja, het kost ambtelijke capaciteit, maar ik zeg niet dat het € 200.000,00 hoeft te kosten. Ik weet niet hoeveel organisaties of aanbieders het zijn. Laten we even de vinger aan de pols houden om te weten hoeveel het er zijn. Dan kunnen we uiteindelijk een oordeel vormen om het ook gewoon los te laten en te zeggen 'jullie zijn het als commerciële aanbieder die het risico dragen, dus het is aan jullie om daar een plan voor te vormen', maar sommige organisaties willen we wellicht een extra helpende hand bieden om hun organisatie financieel goed op de rit te krijgen, zonder direct financiële hulp te geven door echt geld over te maken.

De **voorzitter**: Mevrouw Sandifort.

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Ja voorzitter, ik ga mijn vraag anders formuleren. Geen euro's, maar capaciteit. Dat is denk ik uiteindelijk hetzelfde, maar prima. Wat zijn de één, of twee, of drie personen die deze adviesrol gaan vervullen, nu aan het doen en wat gaan ze dan niet meer doen? Want er zijn geen extra mensen. Er is geen extra geld voor dit soort dingen. Dus wat doen ze nu? Wat gaan ze niet meer doen zodat ze die adviesrol kunnen vervullen?

De **voorzitter**: Mijnheer Weekenstroo.

De heer **Weekenstroo** (CDA): Als we kijken naar de verenigingsondersteuner Sport, denk ik dat het mee helpen denken in een organisatie die in de sportsector actief is, niet per se zoveel extra moeite zou kosten, om die op te nemen in een regulier traject, waar ze toch al aan een vereniging advies geeft.

De **voorzitter**: Ik kijk even rond, want ik zag mijnheer Doncker nog. Wilde u nog kort? Nee, geen behoefte aan? Mevrouw Bink had ook al... Dan stel ik voor dat u verdergaat, mijnheer Weekenstroo.

De heer **Weekenstroo** (CDA): Om onze sport- en cultuuraanbieders te kunnen behouden, moeten we weten wat het effect is van de mogelijke btw-verhoging. We dienen een motie in om dit te onderzoeken. Dit doen we samen met D66, PvdA, PDvZ en GroenLinks.
Voorzitter, als CDA Zoetermeer willen wij verder kijken dan de waan van de dag. Daarom dienen we diverse moties die bijdragen aan positieve effecten op de langere termijn van andere partijen ook mee in. Wij willen een koers varen die niet alleen inspeelt op de problemen van vandaag, maar die onze stad ook voorbereidt op de uitdagingen van morgen. Een stad waarin woningen betaalbaar zijn, gezondheid toegankelijk blijft, waar veiligheid en verdraagzaamheid hand in hand gaan, en waar verduurzaming haalbaar is voor iedereen. Wij kiezen voor langetermijnoplossingen en voor beleid dat onze stad niet alleen nu, maar ook in de toekomst, sterker, groener en rechtvaardiger maakt.
Dank u wel.

Motie nr. 2411-36 ingediend door CDA, D66, ChristenUnie-SGP, PvdA
Veiligheidsgevoel bij Openbaar Vervoer

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- er bij reizigers in Zoetermeer zorgen bestaan over de veiligheid bij bus- en tramhaltes;
- overlast en een gebrek aan toezicht bijdragen aan een verminderd veiligheidsgevoel;
- het openbaar vervoer van groot belang is voor de bereikbaarheid en leefbaarheid van Zoetermeer, met specifieke aandacht voor veilige vervoersomstandigheden;

overwegende dat:
- veiligheid in het openbaar vervoer deels op landelijk niveau wordt geregeld, maar dat er lokaal specifieke aandacht nodig is om aan de veiligheidsbehoeften van reizigers te voldoen;
- eerdere aanpassingen aan de dienstregelingen en haltes, zoals de vermindering van frequenties en de mogelijke sluiting van bepaalde haltes, tot een verhoogde druk kunnen leiden op nabijgelegen haltes en daar het veiligheidsrisico vergroten;
- samenwerking met vervoerders zoals de HTM en EBS, alsmede de Metropoolregio en lokale veiligheidspartners essentieel is om het veiligheidsgevoel structureel te verbeteren;

roept het college van burgemeester en wethouders op:
- verbeterde verlichting te realiseren op (risicovolle) haltes in samenwerking met vervoersbedrijven (o.a. HTM, Arriva etc.) en de MRDH;
- in samenwerking met de vervoerders en de Metropoolregio een plan op te stellen voor het verbeteren van het veiligheidsgevoel bij bus- en tramhaltes in Zoetermeer;
- samenwerking te zoeken met politie, wijkagenten, boa's en WAS-teams om een zichtbare aanwezigheid bij haltes te stimuleren;
- te onderzoeken of regelmatige controle op overlast en veiligheid bij haltes mogelijk is, met extra aandacht voor haltes met veel incidentmeldingen;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-37 ingediend door CDA, D66, PDvZ, PvdA, GroenLinks
Van 9 naar 21: Maak van sport en cultuur geen dure droom

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;
gehoord de beraadslaging;

constaterende dat:
- de landelijke overheid het voornemen heeft om het btw-tarief op sport- en cultuuractiviteiten te verhogen van 9% naar 21%;
- deze maatregel financiële gevolgen zal hebben voor sport- en cultuuraanbieders die hun tarieven mogelijk moeten verhogen, wat de toegang tot deelname voor inwoners van Zoetermeer kan verminderen;
- sport- en cultuuraanbieders essentieel zijn voor het welzijn en de sociale cohesie binnen de Zoetermeerse gemeenschap;

overwegende dat:
- we graag gelijk een vinger aan de pols willen hebben om tijdig de aanbieders te helpen en niet verrast te worden;
- een stijging van de kosten voor sport- en cultuurdeelname negatieve gevolgen kan hebben voor de betrokkenheid van Zoetermeerse inwoners;
- het belangrijk is om inzicht te krijgen in de specifieke effecten van deze btw-verhoging op sport- en cultuur-aanbieders in Zoetermeer en op hun deelnemers;

verzoekt het college:
- in kaart te brengen welke impact de btw-verhoging naar 21% heeft op Zoetermeerse sport- en cultuuraanbieders, zowel op de financiële situatie van deze organisaties als op de toegang tot deelname van de activiteiten voor inwoners;
- in overleg te treden met lokale sport- en cultuuraanbieders om de mogelijke gevolgen van de btw-verhoging te inventariseren;
- de gemeenteraad over de uitkomsten van de impact van de btw-verhoging uiterlijk in september te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Weekenstroo, voor uw eerste termijn. Dan ga ik over naar Zó! Zoetermeer, mijnheer Van der Vlies.

6. Zó! Zoetermeer

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Dank u voorzitter.
Het woord participatie treffen we ruim honderd keer aan in de begroting. Dat bevestigt, wat ons betreft, het belang ervan. Ik zal proberen uit te leggen waarom dat voor Zó! Zoetermeer belangrijk is en daarna zal ik nog wat zaken benoemen en onze moties kort toelichten.
Dus waarom is participatie zo belangrijk? Het korte antwoord is dat we dit werk doen voor onze inwoners. Wij vinden dat onze inwoners de gelegenheid moeten krijgen om hun eigen inbreng te geven. We willen dat mensen zich eigenaar gaan voelen van de plek die Zoetermeer heet.
Voorzitter, zoals u misschien weet, draagt Zó! Zoetermeer zelf ook bij aan het participatieproces. En dat blijkt best eenvoudig. Ga maar naar buiten en vraag maar aan mensen wat ze leuk vinden in de buurt, wat hun hobby's zijn, waar ze trots op zijn en waar ze tegen aanlopen. Dan leer je mensen kennen en dan kom je erachter wat ze willen voor hun stad.
Ons coalitieakkoord heeft als titel Samen doen wat nodig is. En daar zit wat ons betreft een belofte in. Soms gaat het goed. Ik noem als recent voorbeeld bijvoorbeeld de participatieavond over toegankelijkheid. We zijn ook tevreden over de uitvoering van ons initiatiefvoorstel Buurtvisie. Dat loopt heel behoorlijk, bijvoorbeeld bij het Vernèdepark.
Soms loopt het proces echter nog niet helemaal lekker. En als voorbeeld hiervan noem ik de bijeenkomst over het bomenbeleid van afgelopen week. Die was bedacht in een veel te kleine ruimte met te weinig ambtelijk personeel. Dat is teleurstellend en dat moet beter. En in dat kader herinner ik het college graag aan de motie Gouden standaard, die ruim vijf jaar geleden brede steun vond in de raad. Misschien ook even afstoffen?
Een van de zaken die voor Zó! Zoetermeer heel belangrijk is, is de wederzijdse communicatie gedurende zo'n participatieproces. En met wederzijds bedoel ik niet alleen zenden, maar ook ontvangen. Het helpt enorm om die communicatie in gewonemensentaal te doen. Vermijd ambtenarenjargon zoveel mogelijk, want dat werkt verhullend en dat wekt wantrouwen op. Maak werk van de vertaling van het formele naar het informele. Vertel betrokkenen welke inbreng je meeneemt in de plannen en, heel belangrijk, welke inbreng je negeert. En vertel dan ook waarom je dat negeert.
Dus samengevat: wat Zó! Zoetermeer betreft, is participatie een noodzakelijke aanvulling op ons democratisch bestel en de uitvoering daarvan verdient blijvende aandacht.
Dan voorzitter,...

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Vlies, een interruptie van mijnheer Doncker, gaat uw gang.

De heer **Doncker** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter. Vooral een vraag. Ik heb inderdaad ook nogal wat participatiebijeenkomsten meegemaakt. Het triggerde mij dat u zei 'het ontvangen is een onderdeel daarvan'. Kunt u me uitleggen, want u zegt het niet voor niets, waar u dan verbeteringen ziet of waar u niet tevreden over bent, als het over ontvangen gaat bij dat soort bijeenkomsten?

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Ja dank u, voorzitter. Luisteren is gewoon echt heel moeilijk. Luisteren is niet zo makkelijk als we denken. Veel van wat er gezegd wordt, zijn woorden. En wat daarachter zit is misschien nog wel eens zo belangrijk. Het waarom van datgene wat gezegd wordt. Dat is best lastig. Ik denk dat wij dat allemaal wel herkennen. Er staat hier ook wel eens iemand in te spreken. En dan zit er ook een hele hoop achter datgene wat gezegd wordt. Dus ik denk dat het belangrijk is om ook tijdens zo'n proces door te vragen naar wat erachter zit.

De **voorzitter**: Gaat u verder mijnheer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Dank u. Ik was bij de bereikbaarheid in de stad. De meeste van ons willen meer woningen, meer bomen en meer voorzieningen. Dat moeten we allemaal zien te proppen in een stukje grondgebied van 37 km², dat niet meegroeit. Ambitieuze bouwplannen kunnen alleen dan succesvol zijn, als die goed samenhangen met onze wegenstructuur, het aanbod van ov en een goed doordacht parkeerbeleid. Werkplekken en voorzieningen moeten snel en veilig bereikbaar zijn.
En als het gaat om het veilig bereiken van voorzieningen, namelijk onze scholen, dan verwachten wij een stevige koers van ons college. We hebben al enige jaren geduld gehad met vruchteloos wachten op een actieplan Verkeersveiligheid. Dat geduld is op. We hebben twee moties gemaakt die het college helpen om te zorgen dat onze kinderen veilig de bestemming kunnen bereiken.
Eén motie gaat over de verkeersveiligheid in een wat ruimer gebied, namelijk over het in kaart brengen van veilige loop- en fietsroutes naar scholen. Het lijkt ons belangrijk dat die goed in beeld komen zodat die als vertrekpunt kunnen worden beschouwd bij verdere ontwikkelingen in de stad. Die motie dienen we in samen met D66, CDA, PVV en PvdA.
De tweede motie hebben we gemaakt samen met Zoetermeer Vooruit en die gaat over het starten van een pilot voor invoering van schoolstraten. We hadden het er net al even over. Het doel is om in nabijheid van scholen de veiligheid van iedereen te verbeteren en de overlast ter plaatse te verminderen. En hopelijk zal dat sommige ouders stimuleren om de fiets te pakken in plaats van de auto. Ik hoorde dat er wat moeite mee was. Er waren wat bezwaren tegen. Ik mag er in ieder geval even op wijzen dat in het eerste dictum staat genoemd dat we dat natuurlijk gaan doen in samenspraak met alle betrokkenen. We gaan natuurlijk eerst praten met die mensen om te kijken wat waar nodig is en hoe we dat kunnen inrichten en wie daarvoor dan verantwoordelijkheid neemt. Die motie dienen we in met Zoetermeer Vooruit en D66.
Dan jeugdzorg. Ruim 17% van ons budget gaat volgend jaar naar jeugdzorg. Althans, dat is ervoor begroot en we moeten maar afwachten waar de aanbieders volgend jaar weer mee komen om het nog wat duurder te maken. We hebben het gevoel dat er wel langzaam beweging komt in die mammoettanker en we willen graag van het college weten of dat klopt. Zo ja, op welke gebieden, of in welke taakvelden kunnen we besparingen verwachten? En is er inmiddels een indicatie te geven van wanneer die mijlpaal bereikt zal worden?
Voor alle duidelijkheid, het gaat ons niet om getallen en termijnen te krijgen om het college daarop af te rekenen. Het is voor ons heel duidelijk dat veel onzeker blijft en dat er hard gewerkt wordt om helder te krijgen wat de mogelijkheden zijn om te zorgen voor een goed evenwicht tussen de benodigde hulp en het besparen van kosten zodat we de stad niet kapot hoeven te bezuinigen.
Dan onderwijs, voorzitter. De Inspectie van het Onderwijs houdt toezicht op het onderwijs in Nederland en dus ook in Zoetermeer. Recent vernamen we uit de pers dat de Onderwijsinspectie, in strijd met de afspraken, te weinig scholen heeft bezocht en wij willen graag weten of dat bekend is bij het college en of dat reden tot zorg is.
Personeelsgebrek. De afgelopen jaren heeft Zó! Zoetermeer geregeld zorgen geuit over de knellende arbeidsmarkt en de gevolgen voor de stad. Die gevolgen merken we steeds ingrijpender. De wachtlijsten bij de WMO zijn maar met moeite binnen die acht weken te houden. Voor de Boerderij ligt nog steeds geen plan na al die jaren. We wachten op een investeringsagenda voor de sport, want we hebben te weinig water. We wachten op van alles en het voelt soms alsof we wachten op Godot, alsof we wachten op iets dat nooit meer gaat komen.
Maar er is misschien een oplossing. Want we begrijpen dat het rijk 22% van het vaste personeel kwijt wil. En daar liggen kansen voor de gemeente. We hopen dat het college met een uitgekiende wervingscampagne komt om die lui van het rijk hierheen te trekken. En dan krijgen die mensen ook eens de gelegenheid om te werken voor de eerste en belangrijkste overheid. Dan kunnen ze aan het werk voor de inwoners want het rijk heeft de gemeenten inmiddels wel duidelijk gemaakt dat zij er niet zijn om de

inwoners te helpen.
De kortingen vanuit het rijk blijven voorlopig staan en dat betekent dat de gemeenten aan de vooravond staan van draconische bezuinigingen. Zó! Zoetermeer heeft dan ook geen moties die structureel geld kosten. We hebben nog wel wat moties die tijdelijk, beperkt geld kunnen kosten, maar die op lange termijn gunstig effect hebben.
De motie Tegeltaxi is er zo een. Alleen al in 2024 zijn ruim 5,5 miljoen tegels gewipt. En dat het wordt bijgehouden, dat er zelfs een kampioenschap tegelwippen is, is hartstikke schattig. Maar het gaat natuurlijk om het groener maken van onze omgeving en om eventuele wateroverlast te beperken. En omdat we zien dat het vaker en harder regent, is het nodig dat we daar goed op voorbereid zijn.

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Vlies, ik zie twee interrupties. Ik begin met mevrouw Kraneveldt en dan mevrouw Bink.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Voorzitter, dank u wel. Ik ben zeer voor het tegelwippen, vooral als het dan ook groen blijft. Het kan natuurlijk ook zijn dat mensen oude tegels wippen en er vervolgens weer nieuwe voor in de plaats leggen dus dan schieten we er natuurlijk nog niets mee op. Mijn vraag aan u is: voor welke groepen wilt u dit regelen? Want er zijn denk ik heel veel mensen in Zoetermeer die regelmatig of af en toe hun tuin aanpakken. Dat gaat om heel veel tegels, om heel veel kilo's en ik denk dat het dus ook om heel veel geld kan gaan als we niet oppassen. Dus: voor welke groep wilt u dit precies mogelijk maken?

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Ik denk dat dat een terechte vraag is, maar geen idee. We vragen aan het college te onderzoeken op welke manier het mogelijk is zo'n service aan te bieden. Dat zal misschien inderdaad zijn inclusief doelgroepen, of mensen voor wie het geldt. Dat het natuurlijk gaat om het groener maken van de tuin, ligt voor de hand. En het gaat om de kosten. We hebben ook duidelijk gezegd 'het is voor volgend jaar', om dat bijvoorbeeld in twee rondes te doen, zodat het een beetje gepland wordt. Dat is geen structureel geld. Dat moet gewoon tijdelijk blijven.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt nog.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Voorzitter, het is geen onsympathieke motie, maar we hebben echt, denk ik, toch grote bedenkingen bij de uitvoering. Want ik heb zelf ooit grindtegels weggehaald uit een tuin. Dat was gewoon een container van 4500 kg. Daar heb ik gewoon een paar honderd euro voor betaald en dat was ook geen probleem. Het kan inderdaad om echt enorm veel tegels gaan. En enorm veel kosten. Dus ik denk toch dat u in uw motie misschien nog even wat kritischer wat dingen daarover op zou kunnen nemen. Want ik denk dat dit op deze manier, zo breed geformuleerd, echt onuitvoerbaar is.

De **voorzitter**: De heer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Nou ja, ik kijk nog eventjes naar het dictum en daar staat bij 'te onderzoeken op welke manier het mogelijk is deze service volgend jaar, bijvoorbeeld in het voorjaar en najaar' aan te bieden en de kosten daarvan inzichtelijk te maken. Dus dat zegt nog niet zoveel erover. Het is prima om daar een maximum aan te verbinden. Maar ik dacht, ik wacht eventjes op het college, en kijk hoe dat erop reageert.

De **voorzitter**: Ik ga naar mevrouw Bink, gaat uw gang.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Ja voorzitter, dank u wel., Ik heb toch ook nog een vraag over die tegels uiteraard. Want die tegels liggen in de tuin. Als je dan kijkt aan de Muzieklaan bijvoorbeeld, kun je die tegels alleen uit je tuin halen door door je huis heen te gaan. Of komt u met zo'n tegeltaxi langs die een grijper heeft en die tegels vanuit de tuin op de wagen tilt en weer weggaat?

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Nou, voorzitter, laten we vooropstellen dat ik niet langskom met een kraan. Nee, dat vind ik echt... Ieder zijn talent. Ik heb geen idee hoe ze dat kunnen doen. Misschien zijn er inderdaad mensen die geen bereikbaarheid hebben aan de achterzijde, waar ze dat door het huis heen moeten doen. Ja, dat gaat me echt te ver. Dat in ieder geval even apart.

Dit leek ons een leuk idee. We hebben gekeken naar andere gemeenten. Echt belachelijk veel gemeenten doen eraan mee. Je kunt beter vragen wie er niet aan meedoen. Nou goed, dat hangt dan een beetje van u af. Misschien blijft Zoetermeer als enige over die niet meedoet, maar dit leek ons in ieder geval een leuke geste om dat in ieder geval eenmalig te proberen.

De **voorzitter**: Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Ja voorzitter, ik kom met die tegeltaxi toch nog even terug bij de heer Van der Vlies. Want als u naar de filmpjes kijkt, dan ziet u die taxi echt met een grijper in de tuin de tegels uit de tuin halen. Dus ik weet niet waar u uw idee vandaan heeft gehaald.

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Vlies nog behoefte aan reactie? Nee, dan ga ik naar de heer Van der Snoek.

De heer **Van der Snoek** (Lijst Hilbrand Nawijn): Heel kort want de meeste vragen zijn al beantwoord. Een van de grootste kostenposten bij een tuinverbouwing is de oude tegels afvoeren. Is mijnheer Van der Vlies het met mij eens dat het misschien ook in de hand gaat werken dat mensen de tegels juist gaan dumpen om die tuin te kunnen verbouwen en niet te vergroenen?

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Ja, ik denk dat dat aansluit bij de vraag van mevrouw Kraneveldt inderdaad. Ja. Misschien kun je daar wat voorwaarden op loslaten. Ik mag aannemen dat ze dat in andere gemeenten ook zo aanpakken, dat het ook niet meer zomaar een vrijbrief is voor iedereen die beton aan het slopen is. Dan kun je natuurlijk hele gebouwen slopen en door de gemeente op laten halen. Dus er zullen wel wat criteria kunnen worden ingezet, denk ik. En ik laat het graag aan het college over. Daar zitten de specialisten.

De **voorzitter**: Ik zie mijnheer Zamani nog, gaat uw gang.

De heer **Zamani** (D66): Ja voorzitter, aansluitend op wat de heer Van der Vlies zegt. Je ziet bij de andere gemeenten dat ze juist die voorwaarden stellen. De motie ademt ook dat het juist gaat om vergroening. Dus bang zijn dat het uiteindelijk weer tegels worden, dat is flauwekul. Want in andere gemeenten gebeurt het en dan zie je dat het echt gaat om vergroening. Dus tegels eruit, vergroening erin. En dat kan heel goed in de voorwaarden worden gesteld door het college.

De **voorzitter**: Ik zie daar geen vraag in, dus ik kijk even rond. Als er verder geen vragen zijn, dan stel ik voor dat mijnheer Van der Vlies verdergaat.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Dank u voorzitter. Een groene bodem neemt water op en een betonvloer niet, zo simpel ligt het en laten we daar samen aan proberen bij te dragen. Na de bomen die zijn uitgereikt, lijkt het handig om de mensen op die praktische wijze te helpen. Het gaat inderdaad om incidenteel geld. Die motie dienen we in samen met D66 en PVV.
We kunnen ook samen optrekken als het gaat om de overlast van poep op straat. Blijkbaar vinden sommige mensen het niet nodig om die poep van hun hond op te ruimen en dat vinden wij strontvervelend. Misschien helpt het om die boetes op zo'n overtreding te verhogen. Dat geldt wat ons betreft voor allerlei overtredingen waar we met zijn allen heel veel ongemak van ervaren. We hebben een motie gemaakt die het college vraagt om eventjes te onderzoeken of er mogelijkheden zijn daartoe. En als die mogelijkheden er zijn, dan die boetes te verhogen in de hoop op gedragsverandering.

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Vlies, een interruptie van mevrouw Van Werkhoven.

Mevrouw **Van Werkhoven** (GroenLinks): Ja bedankt, voorzitter. Leuk, boetes verhogen, of niet. Maar als er niemand is om te handhaven, wat voor zin heeft het dan om die boetes te verhogen?

De **voorzitter**: De heer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Om te beginnen kan het een afschrikwekkend effect hebben. Maar ik ben het met u eens dat het lastig is om voldoende handhaving daarvoor te organiseren. Dat is weer een andere kostenpost.

De **voorzitter**: Ik zag mijnheer Zamani, gaat uw gang.

De heer **Zamani** (D66): Ja, dank u wel voorzitter. De heer Van der Vlies zegt in de motie 'we willen graag dat het college gaat kijken of het mogelijk is om de boetes te verhogen'. Is het niet een goed idee om te kijken of het zin heeft om de boetes te verhogen?

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Wij hadden zelf een beetje de aanname dat dat wel zin zou hebben. Ja. Dus nu gaat het in eerste instantie om de mogelijkheid, en is de vraag of ze dat zouden kunnen bekijken. En misschien kan de raad daar een eigen oordeel over vormen.

De **voorzitter**: Mevrouw Siegelaer.

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank voorzitter. Is het dan ook een mogelijkheid om naar meerdere artikelen te kijken in plaats van alleen specifiek naar deze drie? Want dan denk ik dat het goed is om het breder te trekken.

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Ja, voorzitter. Dat is ook een terechte vraag, denk ik. Zoals ik net zei, dat geldt, wat ons betreft, voor alle overtredingen waar we met zijn allen heel veel ongemak van ervaren. Dus dat kan ook voor andere artikelen uit de APV zijn, of misschien wel uit andere verordeningen die we hebben.

De **voorzitter**: Ik zie verder geen vragen. Gaat u verder mijnheer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Dan ga ik langzaam afsluiten, voorzitter.
Tot slot zijn wij natuurlijk enthousiast dat er eindelijk een akkoord lijkt te zijn tussen de provincie en Lansingerland als het gaat om Bleizo. We hopen dat beide gemeenten/colleges nu het momentum pakken en voortvarend samen aan de slag gaan met de verdere uitwerking van de proeftuin. De afspraak is om dat gebied op basis van gelijkwaardigheid samen te ontwikkelen. We zijn best trots op die samenwerking met Lansingerland. Daarom hopen we dat die samenwerking ook snel zal leiden tot goede, heldere afspraken over wat we daar nou precies gaan bouwen en hoe we dat vorm gaan geven, uiteraard ook weer met die gelijkwaardigheid in gedachten. En een van de zaken waarover we denken dat er in ieder geval afspraken gemaakt moeten worden, is de situatie dat Lansingerland in een ander Woonnet valt dan Zoetermeer. We verwachten dat de colleges met elkaar kunnen organiseren dat inwoners van Zoetermeer en Lansingerland gelijke kansen krijgen voor het bemachtigen van een woning in dat gebied. En die motie dienen we in met VVD, PDvZ, PVV, ChristenUnie-SGP, Zoetermeer Vooruit, CDA, PvdA en LHN.
Tot zover de eerste termijn, voorzitter.

Motie nr. 2411-38 ingediend door Zó! Zoetermeer, CDA, D66, PVV, PvdA
Veilige loop- en fietsroutes naar scholen

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- verkeersveiligheid op routes naar scholen essentieel is voor het welzijn van onze jeugd en het vertrouwen van ouders in een veilige schoolomgeving;
- in de Programmabegroting 2025-2028 is opgenomen dat er in 2025 nieuw verkeersveiligheidsbeleid wordt opgesteld, inclusief een plan voor de uitvoering daarvan;
- in andere gemeenten, zoals Houten en Groningen, succesvolle initiatieven zijn genomen om veilige loop- en fietsroutes naar scholen te realiseren, waarbij ouders en kinderen betrokken zijn bij het identificeren van knelpunten en oplossingen voor verkeersveiligheid (Beweegvriendelijke Schoolomgeving);
- er knelpunten zijn die de veiligheid van kinderen op weg naar school beïnvloeden;

overwegende dat:

- het creëren van veilige en goed gemarkeerde loop- en fietsroutes naar school kinderen stimuleert om lopend of fietsend te gaan, wat de verkeersdruk rondom scholen vermindert;
- investeren in goed geplande oversteekplaatsen en duidelijk gemarkeerde schoolroutes bijdraagt aan een veiliger schoolklimaat en minder verkeersongevallen;
- specifieke maatregelen zoals zebrapaden, verkeerslichten en bewegwijzering op schoolroutes de verkeersveiligheid verbeteren en knelpunten verminderen;

verzoekt het college om:
- in samenspraak met scholen, ouders, verkeersveiligheidsexperts en andere belanghebbenden veilige loop- en fietsroutes naar scholen in Zoetermeer in kaart te brengen;
- op basis van deze inventarisatie een plan te ontwikkelen voor het verbeteren van de verkeersveiligheid langs deze routes, waaronder bijvoorbeeld het aanleggen van zebrapaden op strategische locaties, het verbeteren van verlichting bij oversteekplaatsen en het plaatsen van duidelijke bewegwijzering;
- deze maatregelen op te nemen in het nieuw op te stellen verkeersveiligheidsbeleid van 2025;
- de raad op de hoogte te houden van de voortgang en aanbevelingen te doen voor de bredere uitrol van veilige schoolroutes binnen Zoetermeer;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-39 ingediend door Zó! Zoetermeer, Zoetermeer Vooruit, D66
Pilot schoolstraten

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- het rondom de breng- en haalmomenten vaak erg druk is bij scholen;
- veel kinderen door hun ouders met de auto worden gebracht of gehaald;
- opstoppingen, foutparkeren en hard (weg)rijden bij de school zorgen voor gevaarlijke situaties;
- de algehele drukte overlast veroorzaakt voor omwonenden;

overwegende dat:
- een schoolstraat een straat is die aan het begin en einde van de schooldag tijdelijk wordt afgesloten voor gemotoriseerd verkeer;
- een schoolstraat de verkeersveiligheid rond de school direct en zichtbaar vergroot door verkeersdrukte te verminderen, wat bijdraagt aan een veilige en overzichtelijke omgeving;
- schoolstraten al succesvol zijn en worden getest in andere gemeenten;

verzoekt het college om:
- te onderzoeken welke school(omgeving) gebaat zou zijn bij, of zich leent voor, een schoolstraat in samenspraak met betrokkenen;
- een pilot te starten voor het invoeren van een schoolstraat bij geschikte scholen in Zoetermeer, waarbij de straten tijdens haal- en brengtijden tijdelijk beperkt toegankelijk zijn voor gemotoriseerd verkeer, met uitzondering van voetgangers, fietsers en hulpdiensten;
- de raad eind 2025 te informeren over de opgedane ervaringen en, bij succes, aanbevelingen te doen voor een bredere invoering van schoolstraten binnen Zoetermeer;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-40 ingediend door Zó! Zoetermeer, D66, PVV
Tegeltaxi

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- we met elkaar de stad willen vergroenen;
- dat we daarbij de hulp van de bewoners goed kunnen gebruiken en we volgend jaar een mooi resultaat bij het tegelwippen willen bereiken;

overwegende dat:
- het wegbrengen van tegels een fysiek uitdagende klus is voor particulieren, en hen er mogelijk van kan weerhouden om de tegels uit de tuin te vervangen door groen;
- het ophalen van tegels door middel van een zogenoemde tegeltaxi in veel gemeenten al mogelijk is (Rotterdam, Gouda, Utrecht, Hilversum, Tilburg, Gooise Meren, enz.);
- de gemeente beschikt over een professionele organisatie die bekend is met afval ophalen en deze tegeltaxi-service zou kunnen integreren in de werkwijze;

verzoekt het college om:
- te onderzoeken op welke manier het mogelijk is deze service volgend jaar, bijvoorbeeld in het voorjaar en in het najaar aan te bieden, en de kosten daarvan inzichtelijk te maken;
- hierover terug te koppelen voor 1 maart 2025;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-41 ingediend door Zó! Zoetermeer, Zoetermeer Vooruit, VVD, CDA
Bestuurlijke boetes verhogen

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- de Algemene plaatselijke verordening (APV) van Zoetermeer regels bevat die gericht zijn op het waarborgen van de openbare orde en veiligheid;
- overtredingen van de APV een negatieve invloed hebben op de leefbaarheid van onze stad;
- Zó! Zoetermeer geregeld klachten ontvangt van inwoners over APV-overtredingen, met name omtrent hondenverontreiniging, het plaatsen van fietsen op of nabij geleidelijnen en het bekladden of beplakken van de openbare ruimte;
- bestuurlijke boetes een middel zijn om naleving van de APV te bevorderen;

overwegende dat:
- hoge(re) bestuurlijke boetes een effectief middel kunnen zijn om overtredingen van de APV te ontmoedigen;
- het nog onduidelijk is welk effect een verhoging van deze bestuurlijke boetes zou hebben in Zoetermeer;

verzoekt het college:
- te onderzoeken welk effect het verhogen van bestuurlijke boetes heeft op het voorkomen van overtredingen van de APV;
- te onderzoeken welke andere of aanvullende instrumenten de gemeente kan inzetten om overtredingen van de APV te voorkomen;
- hierbij specifiek in te gaan op overtredingen van de APV artikelen 2:32, lid 2, 2:39, lid 3, 2:42, lid 1;
- de resultaten met de raad te delen voor het voorjaarsdebat in 2025;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-42 ingediend door Zó! Zoetermeer, VVD, PDvZ, PVV, ChristenUnie-SGP, Zoetermeer Vooruit, CDA, PvdA, LHN
Gelijkwaardige verdeling woningen Bleizo

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- de gemeenten Lansingerland en Zoetermeer samen Bleizo ontwikkelen via de Gemeenschappelijke Regeling Bleizo;
- het grondgebied van Bleizo behoort tot de gemeente Lansingerland;
- om in aanmerking te komen voor een sociale huurwoning in de gemeente Lansingerland mensen ingeschreven moeten zijn bij Woonnet Rijnmond;
- een inschrijving en opgebouwde inschrijftijd in een andere regio niet bruikbaar zijn voor Woonnet Rijnmond;

- de gemeente Zoetermeer valt in het gebied van een andere regio, namelijk Woonnet Haaglanden;

overwegende dat:
- dat de gemeenten met elkaar in gesprek moeten over de mogelijke samenwerkingsvormen, zowel voor de huidige fase als voor de uitvoeringsfase;
- de beide gemeenten als doel van de samenwerking hebben geformuleerd 'het op gelijkwaardige wijze samenwerken om het Bleizo-gebied te ontwikkelen';
- die gelijkwaardigheid impliceert dat inwoners van Zoetermeer en Lansingerland gelijke kansen (zouden moeten) hebben om een woning in het beoogde woon-werkgebied Bleizo te bemachtigen;

verzoekt het college om:
- zo spoedig mogelijk met elkaar in gesprek te gaan over de uitvoering van 'proeftuin' Bleizo;
- daarbij heldere afspraken te maken over de wijze van gelijkwaardig samenwerken;
- specifiek daarbij concrete afspraken met de gemeente Lansingerland te maken over de gelijkwaardige verdeling van beschikbare sociale huurwoningen;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Van der Vlies, voor uw eerste termijn. U heeft waarschijnlijk ook allemaal de klok gezien. Het lijkt mij niet verstandig om nu nog aan een termijn te beginnen. Dus we gaan... Ja, u mag het helemaal nog vasthouden tot na de lunch, want wij gaan wat mij betreft nu schorsen. Ik stel voor om dan niet om 13.30 uur te beginnen, maar om 13.20 uur, dus gewoon een uur aan te houden. Dus wij gaan tot 13.20 uur schorsen en dan zie ik u straks. Ik schors de vergadering.

Schorsing

De **voorzitter**: Leden van de raad. Dames en heren op de publieke tribune en iedereen thuis natuurlijk ook, ik heropen de vergadering. Wij gaan verder met de eerste termijn van de gemeenteraad. Daarvoor ga ik het woord geven aan mevrouw Sandifort van de VVD. Gaat uw gang.

7. VVD

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Ja voorzitter, dank u wel.
Voorzitter, we zijn ruim over de helft van deze bestuursperiode en als we de balans opmaken, zien we een heleboel zaken waar we heel blij van worden. Zaken waar de Zoetermeerse VVD zich, op wat voor manier en op welke plek dan ook, voor heeft ingezet. Ik denk aan het handhaven van het dumpen van zwerfvuil, de aandacht voor straatintimidatie, het opknappen van de tunnelbak, het team boa's dat op volle sterkte is, een nieuwe mbo-opleiding in onze stad, aandacht voor cyberveiligheid van onze inwoners. En zo kan ik nog wel even doorgaan. We zijn trots dat deze zaken onderdeel van de begroting zijn geworden.
Ja voorzitter, we willen graag blijven investeren in onze stad, maar met het naderend ravijn voel ik steeds meer ongemak om dat ravijn te blijven negeren. Zoetermeer staat er financieel op dit moment goed voor, wat nog enigszins een gevoel van comfort geeft. Maar we voelen de druk. We voelen de financiële uitdagingen die op ons afkomen, hoe oneerlijk die ook zijn. Voorzitter, u kent de Zoetermeerse VVD als een optimistische partij. Dat zijn en dat blijven we ook. Maar dat optimisme is gestoeld op het nemen van verantwoordelijkheid. Als je weet dat je verstandige keuzes maakt en daarmee de financiën gezond houdt, is het ook makkelijker om optimistisch te zijn. Daarom moeten we onze verantwoordelijkheid nemen. Verantwoordelijkheid richting de hardwerkende Zoetermeerders, verantwoordelijkheid richting onze ondernemers en verantwoordelijkheid rondom onze financiën.
Ja voorzitter, verantwoordelijkheid richting onze inwoners. Als ik naar het coalitieakkoord kijk, dan hebben we onze inwoners een aantal dingen beloofd waar we nog niet of nauwelijks mee zijn gestart. En het eerste betreft de parkeerproblematiek in onze stad. Een grote ergernis voor vele inwoners. Niet voor niets hebben we in het coalitieakkoord afgesproken om het parkeren in de wijken te verbeteren. We willen dat het voor onze inwoners wordt opgelost. Dat inwoners zien dat we ze serieus nemen en iets aan hun dagelijkse problemen doen. We dienen daarom vandaag, samen met Zó! Zoetermeer, ChristenUnie-SGP, PvdA en PVV een motie in die het college opdraagt hiermee concreet en voortvarend aan de slag te gaan.
Het tweede waar de Zoetermeerse VVD graag de aandacht voor vraagt, is spelen in de wijken. Ook hierover hebben we afspraken gemaakt in het coalitieakkoord. De komende tijd wordt een aantal speeltuinen opgeknapt. We dienen samen met D66, PvdA en de PVV een motie in die extra richting geeft

aan dat opknappen, namelijk zorgen dat kinderen zo jong mogelijk kunnen beginnen met buitenspelen door het toevoegen van dreumesschommels aan een aantal bestaande speeltuinen.

De **voorzitter**: Mevrouw Sandifort, een interruptie van mevrouw Meurs. Gaat uw gang.

Mevrouw **Meurs** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel voorzitter. Misschien een iets verduidelijkende vraag. Volgens ons is het zo dat als speeltuintjes worden aangepakt, daar een mooie QR-code komt en een bord waarop je je wensen kunt aangeven. Heeft u de indruk of heeft u geconstateerd dat dat niet overal zo werkt? Want in principe zijn we wel voor. Maar ik dacht 'de inwoners kunnen zelf iets inbrengen'.

De **voorzitter**: Mevrouw Sandifort, gaat uw gang.

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Ja, dank u wel voor uw vraag. Nee. Ik heb, om maar een persoonlijk voorbeeld te noemen, zelf recent ook zo'n bericht gehad en dan krijg je zeven plaatjes en daar mag je dan twee voorkeuren over uitspreken. Die dreumesschommel zit er eigenlijk niet bij. Ik weet niet of dat een reden heeft, dus daar mag het college ons ook altijd over informeren. Maar het zou mooi zijn als ze zo jong mogelijk al lekker in die speeltuin aan de slag kunnen, zou ik zeggen.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Dank u wel. Voorzitter, verantwoordelijkheid richting onze inwoners betekent voor ons ook kritisch kijken naar hoe wij onze participatie inrichten. En over die participatie hebben we afspraken gemaakt die we hoog in het vaandel hebben staan. De inwoner neem je serieus. Juist daarom is het goed om binnenkort als raad kritisch te kijken naar de manier waarop we dat doen. Nemen we hierin echt onze verantwoordelijkheid en kiezen we de juiste vorm? Wekken we verwachtingen die we ook echt kunnen waarmaken? Dat is voor ons een heel belangrijk thema.
En tot slot, voorzitter, verantwoordelijkheid richting onze inwoners, onze hardwerkende Zoetermeerders, betekent voor ons ook eens wat kritischer gaan kijken naar cijfers rond arbeidsparticipatie. Instroom naar bijstand, uitstroom naar werk en eventuele terugstroom. We doen het als stad hierop niet goed, zeker niet in het huidige werknemersklimaat. Onze inwoners verdienen het dat we hier maximaal op sturen en effectief beleid op voeren. Ik ontvang dan ook graag een reflectie van het college op deze cijfers.
Dan, voorzitter, de verantwoordelijkheid richting ondernemers. We zien een college en een raad die keihard bezig zijn om het centrum van Zoetermeer een impuls te geven. Denk aan Markt 10, 70 LUX, Centraal Park, de verhuizing van het Nationaal Videogame Museum en ga zo maar door. De Zoetermeerse VVD voegt daar graag nog een impuls aan toe en dient, samen met de PvdA, PVV, LHN en D66 een motie in die het college vraagt met vastgoedbeheerders, eigenaren en de ondernemersvereniging in Zoetermeer een strategie te ontwikkelen om publiekstrekkers aan te trekken naar strategische locaties, verspreid in het Stadshart. Met als doel om het hele centrumgebied aantrekkelijker te maken voor bezoekers en ondernemers. De aanwezigheid van publiekstrekkers heeft een versterkend effect op de zichtbaarheid en bezoekcijfers van lokale ondernemers.

De **voorzitter**: Mevrouw Sandifort, een interruptie van de heer Haak. Gaat uw gang.

De heer **Haak** (PDvZ): Dank u wel voorzitter. Wij vroegen ons af – want u noemt een aantal zaken op, IKEA en dergelijke – zou het ook kunnen zijn dat die gewoon niet geïnteresseerd zijn om in Zoetermeer zoiets op te zetten?

De **voorzitter**: Mevrouw Sandifort.

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Ja, dank u wel voorzitter. Dat zou kunnen, maar dat weet ik nu niet. Ik zou heel graag willen dat we dat uitzoeken. Wat maakt dat ze voor een bepaalde stad kiezen en tot op heden nog niet voor Zoetermeer? Wat is er voor nodig? De Zoetermeerse VVD heeft al eerder een zelfde soort motie ingediend. Volgens mij heette die toen motie Starbucks en toen zijn we ook wel dingen te weten gekomen over ons centrum en over waarom sommige merken wel of niet voor Zoetermeer kiezen. Ik denk dat als je die strategisch verspreidt over de stad, dat een enorm versterkend effect kan hebben. Je moet ze vooral niet te dicht op elkaar zetten. Daar zal een uitdaging in zitten met die merken, om daar dan uit te komen. Maar ik denk dat het de moeite van het uitzoeken waard is.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van mijnheer Van Steenis, gaat uw gang.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Ja, dank voorzitter. Op zich een heel interessante en charmante motie die er ligt. Alleen zou ik zeggen 'dit moet toch ontzettend overbodig zijn?' Dit is toch iets waar een actieve winkeliersvereniging, die we volgens mij hebben, en volgens mij de gemeente zelf ook gewoon altijd al over in gesprek is? Wat voegt dit dan precies toe?

De **voorzitter**: Mevrouw Sandifort.

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Nou, een goede vraag. Ik zou willen dat de motie overbodig was. Ik denk dat eigenlijk niet. Ik denk dat Zoetermeer misschien niet altijd bovenaan alle lijstjes prijkt van 'daar gaan we ons als eerste of als tweede vestigen als merk', of misschien wel als honderdste plek. We worden omringd door grote steden waar het dan net even wat aantrekkelijker is, of lijkt, om te gaan zitten. Dus ik denk dat als wij als gemeente toch wat extra moeite erin steken om te kijken 'wat maakt nou dat jullie voor een bepaalde stad kiezen en kunnen wij ervoor zorgen dat je toch ook voor Zoetermeer kiest?' dat heel erg de moeite waard kan zijn. Juist voor onze lokale ondernemers.

De **voorzitter**: Mevrouw Siegelaer.

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank voorzitter. Voorzitter, ik heb een vraag aan mijnheer Van Steenis. Want u stelt dat de winkeliersvereniging daar wel mee te maken heeft en daar iets mee kan. Maar de meeste winkeliersverenigingen zijn niet zo saamhorig als hier geschetst wordt. Ik denk dat het echt heel belangrijk is dat er actie wordt ondernomen om dit met elkaar op te lossen.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Steenis nog behoefte aan een reactie?

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Ja, dank voorzitter. Dat kan zijn. Het hangt er natuurlijk vanaf over welke winkeliersvereniging je het hebt en van de beleggers die erachter zitten en andere partijen, de gemeente zelf uiteraard ook. Mijn beleving was dat daar gewoon continu aandacht voor is. Als het een zetje in de rug nodig heeft, dan horen we dat straks graag van het college. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik ga nog naar mijnheer Van den Boomgaard, gaat uw gang.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja, dank u voorzitter. Een erg charmante motie van de VVD. Ik heb hem wat minder lang kunnen voorbereiden dan ik gehoopt had, maar dat is opgelost gelukkig. Mijn vraag aan de VVD is: wat willen jullie met deze motie bereiken? Willen jullie dat bepaalde ondernemers dan een voorrangspositie krijgen op andere ondernemers die dan van minder belang zijn, in de VVD-optiek? Hoe gaat zich dat dan uiten? Hoe wordt dat dan vormgegeven?

De **voorzitter**: Mevrouw Sandifort.

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Ja, dank u wel voorzitter. Het is bewezen dat grote publiekstrekkers echt een versterkend effect hebben voor de hele stad. Dat hebben we zelf ook gezien met de komst van de H&M wat langer geleden en iets korter geleden met de komst van de Primark, maar ook sommige horecaconcepten kunnen dat teweegbrengen. En dat gun ik Zoetermeer ook, dat we die stad zo'n impuls geven. En zoals ik al zei, we zien Leiden, Delft, Den Haag al die grote merken naar hun stad toe trekken. Bij Zoetermeer gebeurt dat wat minder. Ik denk dat het ten eerste heel waardevol is om te weten 'wat zoeken dat soort grote merken/concepten nou in een binnenstad, waardoor ze voor de één kiezen of voor de ander?' Kijk, als dat puur de locatie in de stad is, is het ook goed om te weten. Dan hoeven we ook niet aan een dood paard te trekken. Maar misschien hebben ze wel andere ideeën of wensen die we wel met elkaar kunnen realiseren. En ik denk dat als dat publiek dan hier komt en ze liggen op strategische plekken in de stad – zoals ik al zei, niet naast elkaar, maar verspreid – dat dat een bezoekersstroom creëert die ook goed is voor al die andere winkels die er zitten.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja, allereerst dank voor de beantwoording van de eerste vraag. Maar we hebben dus een Primark. We hebben een Hennes & Mauritz. We hadden een Dunkin' Donuts, dat als horecagelegenheid best een grote naam is. Die krijgt een doorstart, behalve in Zoetermeer, want daar is het niet rendabel. Dus in hoeverre is dit dan weer tegenstrijdig met wat jullie motie eigenlijk zegt?

De **voorzitter**: Mevrouw Sandifort.

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Nou, ik zie daar helemaal geen tegenstrijd. Ik hoor dat we nu twee grote merken hebben op een heel groot stadscentrum, waar echt nog plek is, waar ook nog leegstand is. Dus ik hoor eigenlijk helemaal geen tegenstrijd.

De **voorzitter**: Heel kort nog, mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja, wat ik dan eigenlijk wil zeggen, is: alles is tijdelijk. Een hype is ook tijdelijk. Zo'n Primark, waar dan voor de opening een rij van twee uur staat om binnen te komen, dat is een hype. En op een gegeven moment, na vier jaar, is dat ook weer uitgewerkt en wordt online weer iets een hype. Dat is ook het gevaar. We zijn hier om beleid te maken. We zijn hier om het Stadshart constructief en duurzaam, in levensduur, bedoel ik dan, gezond te maken. De afweging die wij hebben, is 'is dit dan toereikend genoeg om dit voor lange termijn stabiel te houden?' Daar ben ik niet helemaal over uit.

De **voorzitter**: Nog een reactie, mevrouw Sandifort.

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Misschien heel kort. De voorbeelden die ik in de motie heb genoemd, waren echt uitdrukkelijk voorbeelden en niet bedoeld als 'deze moeten het worden'. Hoewel ik van een deel zelf heel blij zou worden. Maar dat zijn wel echt bewezen merken, dat zijn geen hypes. De IKEA bestaat volgens mij al langer dan de meesten van ons hier. Dus dat zijn zeker geen hypes en daar ben ik ook niet naar op zoek. Hoewel wisseling in je aanbod ook prima is, hè? Je ziet ook soms een hype die naar de stad trekt en op een gegeven moment weer verdwijnt en dan komt er weer een nieuwe winkel voor in de plaats. Ook prima. Maar wat maakt nou dat die wat gevestigder namen tot op heden, veelal, voor net buiten Zoetermeer kiezen en niet voor Zoetermeer zelf? Laten we dat eens met elkaar bekijken en kijken of we daar iets aan kunnen doen.

De **voorzitter**: Oké, ik stel voor dat u verdergaat, want... O nee, mijnheer Boerboom wil daar nog kort op reageren en dat is de laatste. Dan gaan we verder.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Voorzitter, ik loop er een beetje tegenaan dat ik eigenlijk denk dat de onderliggende vraag is 'wat voor binnenstad willen we hebben met elkaar?' Want u noemt een aantal zaken specifiek, maar we kunnen ook denken aan musea die bij wijze van spreken hier de levendigheid vergroten. Dan denk ik 'volgens mij is het beter om met het college in gesprek te gaan over het type binnenstad en wat de strategie is die daarbij past, dan nu zo sec te focussen op enkel en alleen een aantal grote publiekstrekkers'. Hoe ziet u dat?

De **voorzitter**: Mevrouw Sandifort.

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Goede vraag. Dat is zeker een vraag die je, volgens mij, voortdurend met elkaar moet bespreken. Maar, wat mij betreft, staat dat deze motie niet in de weg. Want een centrum is natuurlijk ook wel primair bedoeld voor mensen om hun geld uit te geven, waar ze hard voor hebben gewerkt, om hiernaartoe te komen en hier van de horeca te genieten. En volgens mij is dat iets wat we sowieso met ons centrum willen, dat mensen hiernaartoe komen, dat onze ondernemers hier geld kunnen verdienen. Als we daar nu voor kunnen zorgen door deze impuls, dan is dat volgens mij al een mooie eerste stap. En hoe je dan dat centrum verder nog vormgeeft, daar kun je het dan altijd nog over hebben. Maar volgens mij is dit sowieso een primair doel van een centrum.

De **voorzitter**: Akkoord. Ik stel dat u verdergaat met uw betoog.

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Ik had nog een klein zinnetje hierover om dit af te ronden en niet om het opnieuw aan te wakkeren. Maar het helpt bezoekers van ons centrum ook om daadwerkelijk het hele centrum te bezoeken – als we dat goed spreiden, bedoel ik – en daarbij onze lokale ondernemers dus vooral niet over te slaan.
Ja. Dan tot slot voorzitter, de verantwoordelijkheid nemen rondom onze financiën. Ik ben niet de eerste die het ravijn hier vandaag aanstipt, ik zal ook niet de laatste zijn. We kunnen niet meer wachten en dat ravijn voor ons uit blijven schuiven. We hebben al die jaren hoop gehad dat het rijk wel over de brug zou komen, maar ondanks de inspanningen van, onder meer, het Actiecomité Raden in Verzet, lijkt die hoop nu wel vervlogen. En we kijken daarom, hoe gek dat eigenlijk ook klinkt, uit naar wanneer de raad

start met het praten over die bezuinigingen. Want voorzitter, als je weet dat iets onvermijdelijk is, kun je er maar beter mee aan de slag gaan en duidelijkheid gaan verschaffen en tot die tijd het probleem niet groter maken. Ook dat is verantwoordelijkheid.
En toch, hoe diep en breed dat ravijn ook is, is er altijd ruimte om wel wat voor de stad te blijven doen. En gelukkig maar. We kunnen blijven investeren. En mooie, incidenteel gefinancierde initiatieven om de stad een impuls te geven, kunnen wij dus vandaag ook blijven steunen. En daar waar wij zien dat dat wat aan de stad toevoegt, zullen we dat vandaag bij onze collega-fracties dus ook doen.
Tot zover.

Motie nr. 2411-43 ingediend door VVD, Zó! Zoetermeer, ChristenUnie-SGP, PvdA, PVV
Verbeter parkeren in de wijken

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- er in bepaalde delen van Zoetermeer al geruime tijd sprake is van parkeerproblemen, wat leidt tot overlast voor inwoners en bezoekers;
- er in het coalitieakkoord een duidelijke afspraak is gemaakt om het parkeren in de wijken te verbeteren, maar dat uitvoering hiervan nog op zich laat wachten;

overwegende dat:
- een gestructureerde aanpak van parkeerhotspots noodzakelijk is om de parkeeroverlast te verminderen en het woongenot in de gemeente te verbeteren;
- vaak eenvoudige ingrepen, zoals duidelijke belijning en bebording, kunnen helpen met het voorkomen van foutparkeren en het verminderen van de parkeerdruk;
- de gemeente vanuit verschillende informatiebronnen (inzicht vanuit de gemeente, onderzoek naar de parkeerdruk, gegevens van Team Handhaving en meldingen van inwoners) reeds een compleet beeld heeft van de parkeerdruk in de gemeente;

draagt het college op:
- zo spoedig mogelijk, op basis van de beschikbare informatiebronnen, een lijst op te stellen van parkeerhotspots in Zoetermeer;
- jaarlijks, bijvoorbeeld bij het voorjaarsdebat, een prioriteitenlijst met actieplan aan de raad voor te leggen waarin wordt aangegeven welke parkeerhotspots dat jaar zullen worden aangepakt en op welke wijze;
- de gemeenteraad te informeren wanneer een parkeerhotspot is aangepakt;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-44 ingediend door VVD, D66, PvdA, PVV
Schommels voor de allerkleinsten

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- gezond buitenspelen van groot belang is voor de fysieke en sociale ontwikkeling van kinderen;
- er op dit moment een relatief laag aantal baby-/dreumesschommels beschikbaar is in Zoetermeer, wat de speelmogelijkheden voor jonge kinderen beperkt;

overwegende dat:
- uit een enquête onder Zoetermeerders in de zomer van 2024 blijkt dat schommelen een van de drie populairste buitenspeelactiviteiten is;
- er weinig speelmogelijkheden zijn voor de allerjongsten in de gemeente;
- het toevoegen van schommels speciaal voor baby's en dreumesen jonge ouders meer gelegenheden biedt om samen buiten te spelen;
- er onderhoud gepland staat aan een aantal bestaande speeltuinen, waardoor geplande aanpassingen kunnen worden gecombineerd met het toevoegen van babyschommels;
- het bevorderen van buitenspeelmogelijkheden voor de allerjongsten een positieve bijdrage levert aan de aantrekkelijkheid van Zoetermeer voor jonge gezinnen;

draagt het college op:
- babyschommels te plaatsen op een aantal geschikte speellocaties in de stad waar deze een goede aanvulling zijn op de huidige speelvoorzieningen;
- indien er, naast het budget voor het geplande onderhoud, extra de financiering voor deze schommels nodig is, gebruik te maken van het beschikbare budget vanuit het 'potje van de raad';
- en hierover uiterlijk bij het voorjaarsdebat 2025 terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-45 ingediend door VVD, LHN, D66, PvdA, PVV
Publiekstrekkers in het centrum

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- er in het Stadshart nog gebieden zijn waar inwoners en bezoekers minder geneigd zijn om door of over te steken, wat resulteert in minder bezoekersstromen;
- publiekstrekkers zoals het nieuwe IKEA-concept voor kleinere stadswinkels, Starbucks, Amazing Oriental en Zara, een aantrekkende werking hebben op diverse doelgroepen;
- dergelijke publiekstrekkers de potentie hebben om ook meer bezoekers naar lokale ondernemers te trekken, waardoor de aantrekkelijkheid van het totale centrumgebied wordt versterkt;

overwegende dat:
- een divers winkelaanbod en de aanwezigheid van bekende merken bijdragen aan een aantrekkelijk centrum met een sterkere aantrekkingskracht voor zowel inwoners als bezoekers van buiten de stad:
- de aanwezigheid van publiekstrekkers een versterkend effect heeft op de zichtbaarheid en bezoekcijfers van lokale ondernemers, wat leidt tot een win-winsituatie;

draagt het college op:
- met vastgoedbeheerders, eigenaren, en de ondernemersvereniging in Zoetermeer een strategie te ontwikkelen om publiekstrekkers zoals IKEA (kleinere stadsformule), Starbucks, Amazing Oriental en Zara aan te trekken naar strategische locaties verspreid in het Stadshart, met het doel om het hele centrumgebied aantrekkelijker te maken voor bezoekers en ondernemers;
- de gemeenteraad halfjaarlijks te informeren over de voortgang en eventuele knelpunten in het aantrekken van deze publiekstrekkers;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Sandifort voor uw eerste termijn en dank voor de moties. Dan gaan we over naar de fractie van de PvdA. Mevrouw Kraneveldt. Gaat uw gang.

8. PvdA

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Voorzitter, geacht college, geachte aanwezigen in de zaal en thuis, beste collega's.
We staan als stad voor moeilijke keuzes. Het geld dat we uitgeven, moet terechtkomen daar waar het het hardst nodig is: bij de mensen die moeite hebben om hun energierekening te betalen, bij de kinderen die extra ondersteuning op school nodig hebben, bij onze ouderen die zorg verdienen. Bezuinigingen raken de kern van ons dagelijks leven hier in Zoetermeer. Juist daarom moeten we scherpe keuzes maken – keuzes die eerlijk en doordacht zijn.
Wat het extra moeilijk maakt, is dat we in een tijd leven waarin de kosten voor het dagelijks leven de pan uit rijzen. De woningmarkt zit op slot, waardoor jongeren en jonge gezinnen in Zoetermeer nauwelijks een plek vinden om hun toekomst op te bouwen. We zien ook dat polarisatie en politieke verdeeldheid de overhand nemen. Wij willen als PvdA graag kiezen voor samenwerking, voor oplossingen die mensen echt vooruithelpen.
Nelson Mandela zei ooit: 'Het is altijd het juiste moment om het goede te doen.' Daarom is het belangrijk dat we ons laten leiden door compassie, solidariteit en sociale rechtvaardigheid, waarbij de sterkste schouders natuurlijk – u zult van mij verwachten als PvdA dat ik dat zeg – de zwaarste lasten dragen. Daar zet de PvdA zich met overtuiging voor in.

Wij vinden het als PvdA belangrijk dat we, voordat we beslissen over een bezuinigingspakket volgend jaar, met elkaar een debat aangaan over onze kerntaken. De heer Van den Boomgaard zal hiervoor straks een motie indienen, die wij mede hebben vormgegeven en waar wij dus ook onder staan. Dan zult u zeggen 'dat is een ongewoon gelegenheidsduo'. Dat klopt, PvdA-FVD; wij staan doorgaans politiek verre van elkaar af, maar wij vinden die kerntakendiscussie allebei belangrijk want dit is wel het moment om na te denken over de echte prioriteiten voor onze stad, over wat echt belangrijk is voor onze inwoners. Welke diensten zijn essentieel?

De **voorzitter**: Mevrouw Siegelaer, gaat u gang.

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank voorzitter. Denkt u dat het niet te laat is om dit nu in te zetten, want we zijn daar al een tijdje mee bezig. Er liggen bezuinigingsvoorstellen vanuit het college. Het college komt met een voorstel en u weet ook dat de capaciteit redelijk krap is. Hoe ziet u dat in zo'n kort tijdsbestek dit nu nog opgetuigd kan worden om tijdig daarmee aan de slag te gaan?

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Ik denk dat als we onszelf als raad serieus nemen, we zo'n discussie moeten voeren. We hoeven die discussie niet per definitie alleen maar met het college te voeren. Die moeten vooral met elkaar voeren, over wat wij allemaal ideologisch vanuit onze eigen partijstandpunten belangrijk vinden voor de stad. Ik denk dat dat een heel mooie en verhelderende discussie kan opleveren. En dat onze inwoners dan ook zien hoe wij naar die bezuinigingen kijken. Als wij er tijd voor willen maken, kunnen we dat. We hebben nog een halfjaar voordat die voorjaarsnota er ligt en dat bezuinigingspakket er dus ook komt, want we hebben weliswaar een heel scala aan bezuinigingsmaatregelen gezien, maar heel veel daarvan staan op rood. We weten nog helemaal niet waar het college mee komt. Ik vind het perfect om tussen nu en over een paar maanden die discussie te voeren. Als we willen, kunnen we dat gewoon regelen.

De **voorzitter**: Gaat u verder, mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Welke diensten zijn essentieel voor ons welzijn? Welke investeringen zullen de toekomst van Zoetermeer veilig stellen, ook voor de langere termijn? Dat zijn volgens ons de vragen die we moeten stellen.
Om die beslissingen te kunnen nemen, hebben we ten eerste een gelijk speelveld nodig. Daar waar de fracties keer op keer terughoudend zijn met het uitgeven van geld en we nu steeds te horen krijgen dat er nergens geld voor is, neemt het college € 97 miljoen spaargeld op, om 10% daarvan structureel in te kunnen zetten voor een sluitende begroting. En voorzitter, die sluitende begroting wil de PvdA ook. Die moeten we ook hebben. Maar het voelt wel een beetje wrang dat het college wel aan het spaargeld zit, op geregelde tijden, waar fracties dat ontraden wordt.
Ten tweede hebben we ook daadkracht van het college nodig. Hoe kunnen wij nu als raad wijze en doelgerichte beslissingen nemen als jaar na jaar de ideeën van het college niet heel erg duidelijk zijn of zelfs uitblijven? Wethouder Iedema zei het afgelopen jaar 'wie zacht stapt, komt verder', maar sommige collegeleden stappen wel heel langzaam en geruisloos. Wat heeft het college bijvoorbeeld de afgelopen twee jaar nu feitelijk op, pak 'm beet, sport- of woongebied bereikt? En ook op het gebied van cultuur lijkt ineens van alles stil te liggen.
Enkele maanden geleden gaf de wethouder nog aan we dit jaar zouden beslissen over de Boerderij en het Nationaal Videogame Museum. We hebben echter nog geen raadsvoorstellen, terwijl de wethouder in een interview wel aangeeft dat 'de raad maar eens een beslissing moet gaan nemen'. Gaan we hierover pas beslissen als het ravijn en de belastingverhoging van het kabinet samenkomen? Voorzitter, zacht stappen klinkt sympathiek, maar af en toe is een lekker sprintje ook nodig.
Om een cultuurverarming in onze stad te voorkomen, dienen wij daarom een motie in, waarin we het college oproepen om het suppletietarief, het verlaagde huurtarief voor amateurtheaterverenigingen, in stand te houden. Ook dienen we de motie van de PDvZ, die oproept tot het versterken van de kleinere culturele instellingen, graag mede in.
Wij dienen eveneens een motie over het ontwikkelen van een nachtvisie in. Daarmee bedoelen we niet dat de wethouders en de burgemeester collectief naar de oogarts moeten, maar dat het college een bruisend en veilig nachtleven in Zoetermeer dichterbij brengt. Want sinds we de nachtclubs hebben gesloten, en dat was op zich natuurlijk terecht, is er eigenlijk weinig te beleven in de nachtelijke uurtjes in Zoetermeer. Wij denken dat de stad wel wat meer nachtleven kan gebruiken. Inbrekers uiteraard uitgezonderd.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt, een interruptie van mijnheer Doncker, gaat uw gang.

De heer **Doncker** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter. Ja, bij het woord 'inbreker' sla ik meteen aan natuurlijk. Dat snapt u wel. Ik heb een vraag: bent u niet bang dat wij de concurrentieslag met de omringende gemeenten die echt een heel mooie uitgangspositie hebben voor het uitgaan sowieso verliezen omdat wij toch wat minder te bieden hebben dan al die mooie steden rondom Zoetermeer?

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Ik denk het niet. Weet u, als we die houding zouden hebben ook als het gaat om winkels of als het gaat om wonen, dan kunnen we wel inpakken. Dan gaan we gewoon lekker achter de dijken van Zoetermeer zitten en dan hoeven we niets meer te doen. Ik denk dat jongeren het heel fijn zouden vinden, of sowieso niet alleen jongeren, maar ook volwassenen, om in hun eigen stad te gaan stappen. Dan kunnen ze daarna ook op de fiets naar huis of met de nachtbus natuurlijk, als ze weer terug willen naar hun eigen stad. Want je kan natuurlijk ook van buiten hiernaartoe komen. Ik bedoel maar, waarom niet? Laten we eens kijken of we, zeker samen met jongeren, iets leuks kunnen verzinnen voor Zoetermeer. Ik denk dat daar nog een hiaat zit en waarom kunnen we niet eens kijken of we Zoetermeer weer wat meer bruis kunnen geven?

De **voorzitter**: Mijnheer Doncker.

De heer **Doncker** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ja, nog een kleine vervolgvraag. Ik snap wat u zegt. En aan de andere kant denk ik, als je nou een ondernemer bent die een gat in de markt ziet en de niche wil opvullen en volgens u is die behoefte er, dan zou er toch een ondernemer moeten zijn die de niche induikt en een zaak start om die jongeren te bedienen?

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Misschien wel, maar ik denk ook dat je als gemeente kunt zeggen 'wat zouden we hier in Zoetermeer vinden passen?' en proactief ook naar buiten kunt uitstralen 'nou ondernemers, als je een bonafide ondernemer bent en je wilt wat in Zoetermeer op dit gebied, kom maar eens met ons ons praten'. Dus wij zien niet in waarom we hier heel erg terughoudend in zouden moeten zijn.

De **voorzitter**: Gaat u verder?

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Voorzitter. We denken dus dat een nachtvisie iets kan bijdragen aan onze economie, het aantrekken van talent en het zorgt ook voor meer sociale en culturele dynamiek in de stad.
Voorzitter, onder degenen die onze steun het meest nodig hebben, mogen we onze ouderen uiteraard niet vergeten. We moeten zorgen dat zij de zorg en ondersteuning krijgen die ze verdienen, dat ze actief blijven en niet vereenzamen. Daarom hebben we ook voor hen een motie bedacht om voor ouderen die slecht ter been zijn of vanwege andere redenen niet lang kunnen lopen, meer bankjes te plaatsen langs de belangrijkste aanlooproutes naar de winkelcentra waar zij hun dagelijkse boodschappen halen.
Waar ook behoefte aan is, zijn zorgwoningen die geschikt zijn voor doven. We denken bij zorgwoningen vaak aan fysieke aanpassingen; geen drempels, brede deuren, een traplift. Maar doven hebben andere voorzieningen nodig maar ook zorg en begeleiding. Wij willen graag dat er voor hen meer aandacht komt in het woonbeleid.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt, mevrouw Bink wil interrumperen.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Voorzitter, dank u wel. Volgens mij kunnen mensen die doof zijn dingen aanvragen, hulpmiddelen aanvragen, gewoon bij het WMO-loket. Is deze motie dan wat dat betreft niet een beetje overbodig?

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Ik begrijp dat u die vraag stelt, want vaak denk je aan fysieke aanpassingen en die kunnen natuurlijk doven ook aanvragen. Maar wat heel belangrijk is voor het zelfstandig wonen door doven, is dat zij vaak ook zorg en begeleiding nodig hebben en dat de communicatie bij

doven natuurlijk anders verloopt en zij zich niet altijd veilig voelen in een gewone omgeving waar dan een paar aanpassingen zijn. Dus die combinatie van begeleiding, zorg en aanpassingen is juist zo belangrijk. Wij krijgen vanuit de dovengemeenschap te horen dat dat zij niet altijd gewoon in een gewone miva-woning terechtkunnen. Vandaar deze motie.

De **voorzitter**: Gaat u verder, mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Voorzitter, wij willen niet alleen goed zorgen voor mensen, maar ook voor een duurzame stad met een fijn leefklimaat en ruim baan voor boom, plant en dier. Onze parken en groene ruimtes zijn prachtig in Zoetermeer, maar ook essentieel voor het welzijn van onze inwoners. Daarom dienen wij twee moties in die respectievelijk vragen om meer groene parkeerplaatsen en bescherming van de Plas van Poot.
Groene parkeerplaatsen zijn goed voor de klimaatadaptatie, en positief voor de biodiversiteit. Ook verminderen ze wateroverlast en hittestress. Wij zien kansen bij nieuwbouw of renovatie om meer parkeerplaatsen groen uit te voeren.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt, een interruptie van mevrouw Bink. Gaat uw gang.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel. Wij zijn ook groot voorstander van groene parkeerplaatsen, maar we hebben ook mensen die motor rijden in Zoetermeer en zij willen hun motor parkeren en dat kan niet op die groene parkeerplaatsen, of in die groene parkeerplaatsen moet er een aanpassing komen zodat die motor niet omvalt. Kunt u ook nog wat voor de motorrijders onder ons betekenen?

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Mijn man rijdt motor. Ik zit wel eens achterop. Wij hebben ook wel eens op een groene parkeerplaats geparkeerd. Je moet dan even opletten waar je standaard terechtkomt, maar dat kan op zich wel. Dus ik zou misschien eerst even een wedervraag willen stellen, wat is het probleem om je motor op zo'n parkeerplaats neer te zetten?

De **voorzitter**: Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel. Nou ja, wij hebben berichten gehoord dat het heel moeilijk is om je motor dan veilig te plaatsen en het idee om daar eventueel een soort staptegel in te zetten, in zo'n groene parkeerplaats. Dan is dat probleem opgelost. Dus daar denken wij dan weer aan.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Ik zou zeggen 'goede tip'. Als deze motie wordt aangenomen, dan zou ik zeggen, de staptegel voor de staander meenemen. Prima oplossing.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt, ik zag mevrouw Van Damme nog.

Mevrouw **Van Damme** (SP): Ja, dank u wel voorzitter. U wist het niet qua ervaring van de motorrijder, maar uit eigen ervaring: als ik hem net verkeerd neerzet, met een klein beetje mos, vang ik hem niet op. Dus met een kleine aanpassing voor het college erbij?

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Nou, dan is dat een tegel die we erin willen. Dat lijkt me hartstikke goed voorzitter.

De **voorzitter**: Dat wordt een heel mooie tegel. Gaat u verder.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Ja toch? Dit is eigenlijk tegeltjeswijsheid, zou je kunnen zeggen.
Voorzitter, we hebben als raad...

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt. Mag ik verzoeken om enige rust in de zaal? Dank u wel. Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Voorzitter, we hebben als raad al eens nee gezegd tegen een mogelijke wandelbrug over de Plas van Poot. Nu is die weer terug, althans een suggestie daarvoor, in de visie Van Tuyllpark geslopen. Wij zeggen: stop met het onderzoek daarnaar, wij denken dat de wettelijke grondslag voor zo'n overbrugging er gewoonweg niet is. Er zijn betere oplossingen om de Plas recreatief te ontsluiten, waarbij we wel alle unieke vogel- en vleermuissoorten beschermen. Dus college, gewoon niet doen!
Over dieren gesproken. Veel Zoetermeerders hebben een hond of een kat of een ander huisdier. Voor sommigen is hun huisdier zelfs hun kindje, waar ze alles voor over hebben. Maar als je geen geld hebt voor de dierenarts, kan dat een drempel zijn om je dier de zorg te geven die het nodig heeft. Dan lijdt het nodeloos en dat is niet de bedoeling. Daarom vragen wij het college of het via de ZoetermeerPas mogelijk is om mensen tegemoet te komen in de kosten, al zou het alleen maar zijn voor sterilisatie en castratie van hun kat of hond. Want dat scheelt ook weer overvolle asielen en ongewenste nestjes.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt, een interruptie van de heer Markes.

De heer **Markes** (Zó! Zoetermeer): Dank u wel voorzitter. Ik had het net met de heer Velner al over wat het doel is van de ZoetermeerPas en eigenlijk ook van minimabeleid. Dat is dat je mensen die dat financieel niet kunnen dragen, laat meedoen in de samenleving. Ik vraag me af wat het laten meedoen van mensen in de samenleving te maken heeft met of ze wel of niet een huisdier kunnen houden en onderhouden?

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Ik ben blij dat u die vraag stelt, want dat wordt heel vaak gezegd, hè? Mensen die bijvoorbeeld in een uitkeringssituatie zitten, die moeten dan maar de TV wegdoen en dan moet ze hun huisdier maar wegdoen. Maar wat voor ons misschien heel gewoon is, dat wij gewoon een huisdier kunnen betalen, waar we liefde van krijgen en waar we liefde aan kunnen geven, waar we ontzettend veel plezier van hebben, moeten mensen in een uitkering zich dan ontzeggen? Het is vaak een van de weinige dingen die ze hebben. Het voorkomt eenzaamheid bij ouderen, bijvoorbeeld. Ouderen hebben een loopje als ze lekker met hun hond eruit moeten. Dus het hebben van een huisdier is voor ontzettend veel mensen van heel groot sociaal belang. Dus ik zou toch aan u willen zeggen: gun het deze mensen ook. En dan kan het soms als je hond of kat ziek is, voor enorm veel kosten zorgen die je dan niet kunt betalen. Dan spaar je of je zelf het brood uit je mond, of je kan je dier niet zorg geven die het nodig heeft. Dus vandaar ons verzoek.

De **voorzitter**: De heer Markes.

De heer **Markes** (Zó! Zoetermeer): Voorzitter, ik gun iedereen een leuk huisdiertje om ontzettend gelukkig van en mee te worden. Het punt is hier alleen, en u heeft het zelf net ook al een paar keer gezegd, dat we ervoor moeten zorgen dat het geld terechtkomt op de plekken waar het echt belangrijk is. Want we hebben nu eenmaal te maken met tekorten in de toekomst. Ik zou voorstellen om ervoor te zorgen dat mensen, met het minimabeleid en met de ZoetermeerPas kunnen blijven meedoen in de samenleving. Ik denk ook dat het beter is voor de mensen die geen huisdier kunnen onderhouden dat ze dat ook niet doen. Hoe hard en vervelend dat misschien ook mag klinken.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Ja voorzitter. Als je er eentje hebt en je ziet je beest lijden, het is ziek en je kan niet de dierenzorg geven die het beest nodig heeft, dan gaat dat denk ik eenieder aan het hart, of je nu veel of weinig geld hebt. Wij willen gewoon vragen aan het college: kijk er eens naar. Misschien kun je ook iets doen met de dierenartsen of wat dan ook. Maar begin nu eerst eens met die castratie van katten en honden bijvoorbeeld, want er zijn ook in asielen hier in de omgeving veel te veel nestjes, wat ook weer zorgt voor dierenleed.

De **voorzitter**: De heer Haak had ook nog een interruptie. Gaat uw gang.

De heer **Haak** (PDvZ): Dank u wel voorzitter. Ik hoor mevrouw Kraneveldt ook zeggen 'mensen moeten enorm veel geld uitgeven voor sterilisatie voor de dierenarts'. Maar dat 'enorm veel geld' moet de gemeente dan dadelijk betalen en dat hebben we niet. Is het misschien een suggestie om bij de ZoetermeerPas te kijken of we een keuze kunnen maken tussen sport en spel of een besteding aan dieren?

Zodat je een keuze hebt?

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Ik zou in ieder geval de motie willen laten zoals hij is en mocht het dan echt een probleem zijn om hier iets mee te doen, horen we het vanzelf wel. Ik zou het heel erg jammer vinden als mensen de keuze moesten maken tussen beide, zodat bijvoorbeeld een ZoetermeerPas-gezin de keuze voor de kinderen moet maken dat ze niet kunnen sporten, want dan moet je kiezen voor je dier, of andersom. Ik zou het jammer vinden als die keuze gemaakt zou moeten worden, maar we horen vanzelf, als de motie wordt aangenomen, wat er mogelijk is.

De **voorzitter**: Nog heel kort, de heer Haak en dan gaan we verder.

De heer **Haak** (PDvZ): Ik houd het heel kort. U zei net 'het gaat over oudere mensen, eenzame mensen.' En nu heeft u het over een gezin met kinderen en een hond. Dus keuzes maken.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Nou ja, ik heb even de ouderen genoemd omdat het voor ouderen natuurlijk ook heel belangrijk is om actief te blijven en niet te vereenzamen. Je komt mensen tegen op je uitlaatroute met de hond. Dat is ook een soort preventie, denk ik, waardoor mensen ook nog midden in de maatschappij kunnen blijven staan. En je hebt natuurlijk ook gezinnen met een ZoetermeerPas, dus er zijn diverse situaties. Het gaat ons erom dat dieren niet onnodig lijden en mensen ook gewoon van een huisdier kunnen genieten. Ook als je weinig geld hebt.

De **voorzitter**: Volgens mij zijn de argumenten hier voldoende uitgewisseld en kan dat ook later verder. Gaat u verder, mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Voorzitter, Zoetermeer wil een warme stad zijn waar iedereen zich welkom en thuis voelt. Dan is het fijn als je als nieuwe Zoetermeerder als je hiernaartoe verhuisd bent, ook letterlijk een warm welkom krijgt. De gemeente Alkmaar organiseert al jaren welkomstbijeenkomsten voor nieuwe inwoners. Een leuke bijeenkomst waarmee de betrokkenheid bij de stad wordt vergroot en de gemeente ook een mogelijkheid heeft om die nieuwe inwoners relevante informatie te verschaffen over de gemeente. Daarom willen wij kijken of we dit ook in Zoetermeer kunnen organiseren.
Voorzitter, dan rond ik af, maar ik zie nog een interruptie.

De **voorzitter**: Ja, ik zag hem ook. Mevrouw Bink, gaat uw gang.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Nou, wat goed opgemerkt allemaal, dank u wel. Ik vroeg me nog wat af. We hebben natuurlijk al een keer in de zoveel tijd de mensen die ingeburgerd zijn die we warm welkom heten. Is het misschien mogelijk om daar eventueel een combinatie van te maken?

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Het is natuurlijk wel een verschillende groep. De mensen die bijvoorbeeld een naturalisatieceremonie bijwonen, want dan wordt er echt iets uitgereikt. Bijvoorbeeld een verblijfsvergunning of het Nederlanderschap. Dus ik denk dat je niet moet vermengen, maar je zou natuurlijk wel heel slim een combinatie kunnen maken. Als je er dan toch bent en de burgemeester is er, dan kan die misschien daarna die andere nieuwe Zoetermeerders ontvangen, maar het gaat mij dus hier om mensen die gewoon naar Zoetermeer verhuizen.

De **voorzitter**: Want dan heb je de burgemeester in één keer, dat is goedkoper. Mevrouw Bink, gaat uw gang.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Nou, burgemeester, ik wil eigenlijk zeggen 'u bent erg enthousiast, dus ik zie hier mogelijkheden'.

De **voorzitter**: Nou, ik heb nog geen antwoord... Ik was alleen nog even bezig met mijn eigen inzet, zeg maar. Mevrouw Kraneveldt, gaat u verder?

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Ik voel hier toch iets positiefs opborrelen, voorzitter, dus dat is mooi. Voorzitter, ik rond af. De PvdA loopt nooit weg voor haar medeverantwoordelijkheid voor het bestuur van de stad en dus ook niet weg voor bezuinigingen. Maar we zullen volgend voorjaar wel heel kritisch kijken waar het college bij het voorjaarsdebat mee komt. En het zal duidelijk zijn: bezuinigen op de meest kwetsbaren, met name op kinderen, ouderen en mensen in armoede, is voor de PvdA niet acceptabel. Indien nodig zullen wij hier socialere, eerlijkere en groenere keuzes tegenover stellen, dat hebben we vijf jaar geleden ook gedaan, met hetzelfde bezuinigingsbedrag. We zullen daarbij uiteraard onze inwoners betrekken, zodat zij ook kunnen aangeven wat zij belangrijk vinden. Want in een democratie gaat het tenslotte niet om stemmen tellen, maar gaat het erom dat elke stem telt.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Kraneveldt. Nog een interruptie van mevrouw Sandifort.

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Dank u wel voorzitter. Ja, nog heel even terug naar die motie van een warm welkom. Mag dat nog, mevrouw Kraneveldt? Een beetje laat, maar in het dictum... Wij vonden het eigenlijk helemaal geen gek idee ook om mensen... Ook in je in je eigen buurt heb ik recent gemerkt hoe fijn het is als mensen je welkom heten. We vinden het helemaal niet gek. Waarom we toch een beetje huiverachtig waren, is dat er staat 'te onderzoeken'. Waarom vragen we niet gewoon 'doe een voorstel, vertel ons wat het kost en dan zeggen we ja of nee'? Zou het wat concreter mogen?

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Ik wil hem best concreter maken, maar ik weet ook dat hoe concreter je het maakt, hoe huiveriger sommige fracties daarvoor zijn. Dus laat ik gewoon eens even de boer op gaan de komende paar uur en als we hem binnen kunnen slepen doordat we wat concreter maken en andere fracties vinden dat ook oké, dan doen we dat gewoon.

Motie nr. 2411-46 ingediend door PvdA, GroenLinks, VVD, CDA, Zoetermeer Vooruit, D66
Behoud suppletietarief amateurgezelschappen

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- in het kader van de Toekomstagenda Cultuur 2015-2018 besloten is om geen apart amateurtheater te bouwen, maar in te zetten op het onderbrengen van de amateurgezelschappen in het CKC en het Stadstheater;
- als compensatie voor huur een verlaagd tarief (het suppletietarief) is afgesproken;

constaterende dat:
- vanuit gesprekken met het amateur(theater)veld gebleken is dat het college voornemens is om het suppletietarief voor amateurgezelschappen voor zowel het CKC als het Stadstheater af te schaffen;
- er nog altijd geen (volledig operationeel) amateurtheater is;
- het CKC en het Stadstheater dus een monopolie hebben op voorstellingen vanuit het amateur(theater)veld;
- enkele Zoetermeerse gezelschappen hun heil reeds buiten Zoetermeer zoeken voor hun voorstellingen;
- het huidige kabinet het voornemen heeft om de belasting voor cultuur(bezoek) te verhogen;
- dit een herstellende cultuursector (na de coronatijd) weer een nieuwe klap geeft;

verzoekt het college om:
- ervoor zorg te dragen dat het suppletietarief in zijn huidige vorm blijft bestaan voor tenminste de tijd tot er een volledig operationeel amateurtheater in Zoetermeer bestaat;
- met de eigenaar/eigenaren van het nieuwe amateurtheater in Zoetermeer in gesprek te gaan, als het theater volledig operationeel is, om een pad uit te stippelen om het suppletietarief stapsgewijs af te schaffen;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-47 ingediend door PvdA, GroenLinks, VVD, D66
Nachtvisie

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- een levendig Zoetermeers nachtleven bijdraagt aan de economie, het aantrekken van talent en het zorgen voor meer sociale en culturele dynamiek in onze stad;
- het nachtleven ook uitdagingen kent, zoals overlast, veiligheid en bereikbaarheid;

constaterende dat:
- Zoetermeer een imagoprobleem heeft onder jongeren;
- jongeren in Zoetermeer te weinig (diverse) mogelijkheden vinden om uit te gaan;
- er in het verleden problemen zijn geweest rondom Zoetermeerse nachthoreca;
- dit niet inhoudt dat er dus geen nieuwe nachthoreca kan komen;
- in diverse grote steden, die vergelijkbaar zijn met Zoetermeer, een Nachtvisie bestaat, van waaruit het nachtleven van de stad bekeken wordt;
- Zoetermeer geen Nachtvisie heeft;

verzoekt het college om:
- een Nachtvisie te ontwikkelen voor Zoetermeer;
- hiervoor een participatietraject uit te zetten;
- deze voor het begrotingsdebat van 2025 aan de raad aan te bieden;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-48 ingediend door PvdA, GroenLinks, PDvZ, CDA, ChristenUnie-SGP, D66
Meer zitbankjes langs aanlooproutes naar winkelcentra

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- de winkelcentra in Zoetermeer een centrale ligging hebben in de wijken;
- mensen met motorische beperkingen, onder wie veel ouderen, de afstand van huis tot winkel als (te) groot ervaren;
- de vergrijzing en het aantal personen met een mobiele beperking toeneemt;
- in een aantal wijken maar één bus rijdt;
- er langs de meest gebruikte aanlooproutes naar de winkelcentra (langs de hoofdwegen) nauwelijks uitrustmogelijkheden zijn in de vorm van zitbankjes;

overwegende dat:
- er geen obstakels zouden mogen zijn voor mensen om zelfstandig te kunnen voorzien in meest basale levensbehoeften, zoals boodschappen halen in de supermarkt;
- uitrustmogelijkheden langs de aanlooproutes een groot verschil kunnen maken in de zelfstandigheid en mobiliteit van mensen met een motorische beperking;
- Zoetermeer met meer bankjes een bijdrage kan leveren aan de ambities zoals gesteld in het VN-verdrag voor Handicapten; (VN-verdrag handicap?)
- in de Ruimtelijke Strategie als uitgangspunt is opgenomen dat de openbare ruimte ook dienstbaar kan zijn aan maatschappelijke doelen zoals gezondheid en ontmoeting;

verzoekt het college:
- samen met de Toegankelijkheidsraad te inventariseren waar zitbankjes nodig zijn langs de meest gebruikte aanlooproutes en hoofdwegen naar de winkelcentra, en daarbij te kijken of de opstaphaltes voor de ouderenbus daar mooie eerste locaties voor zijn;
- een plan te ontwikkelen om deze zitbankjes stapsgewijs te realiseren;
- de gemeenteraad voor de Voorjaarsnota 2026 hiertoe een voorstel te doen;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-49 ingediend door PvdA, GroenLinks, PDvZ
Geen brug over de Plas van Poot

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- het college op 11 juli jl. een memo heeft gestuurd met het ontwerpomgevingsprogramma Van Tuyllpark inclusief noordelijke bedrijventerreinen, die momenteel ter inzage ligt;
- er inmiddels diverse zienswijzen over het ontwerp zijn ingediend;
- de ingediende zienswijzen alle aandacht verdienen van de projectgroep;

constaterende dat:
- er in het ontwerpomgevingsprogramma staat dat wordt onderzocht op welke wijze een verbinding over de Plas van Poot met het Dutch Innovation Park gerealiseerd kan worden;
- de komst van een dergelijke brug besproken is met de Vrienden van de Plas van Poot, die aangegeven hebben dat alleen een vlonder langs de Plastocht mogelijk is als overbrugging van het water;
- er in de Plas van Poot inheemse beschermde diersoorten, zoals de aalscholver, aanwezig zijn;
- nesten van aalscholvers in de Plas van Poot jaarrond bescherming genieten, omdat de aalscholvers als koloniebroeders elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden;
- de bouw van een dergelijke verbinding (brug) per definitie het natuurkerngebied verstoort;
- het bouwen van een dergelijke verbinding (brug) in strijd is met de Omgevingswet;

concluderende dat:
- er reeds bestaande verbindingen tussen het DIP en het Van Tuyllpark zijn, zoals de Plastocht en het pad langs de Oostweg;
- er nu nodeloos kosten en moeite gestopt worden in een onderzoek naar een brug;

verzoekt het college om:
- het onderzoek naar een verbinding/brug over de Plas van Poot stop te zetten;
- in de toekomst geen nieuw onderzoek naar een overbrugging van deze omvang over een bestaand natuurkerngebied te doen;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-50 ingediend door PvdA, GroenLinks, Zoetermeer Vooruit, D66
Armoede treft ook dieren: vergoed de dierenarts voor minima

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- mensen in armoede veel moeite hebben om maandelijks rond te komen;
- een onverwachte uitgave het wankele evenwicht in hun huishoudboekje danig kan verstoren en tot grote stress of zelfs schulden kan leiden;
- ook het ziek worden van een huisdier zo'n onverwachte kostenpost kan zijn;
- huisdiereigenaren met een krap budget er soms noodgedwongen voor kiezen om hun dier dan maar niet te laten behandelen, zichzelf noodzakelijke dagelijkse boodschappen te ontzeggen uit liefde voor hun dier of hun huisdier weg te doen;

overwegende dat:
- het treurig is als dieren uit geldgebrek niet de zorg krijgen die ze nodig hebben;
- er ook een maatschappelijk belang is dat dieren gecastreerd of gesteriliseerd kunnen worden, om ongewenste nestjes en overvolle asielen met zwerfkatten te voorkomen;
- het hebben van een huisdier voor mensen in armoede of andere kwetsbare situaties vaak een van de weinige leuke afleidingen is en eenzaamheid, met name onder alleenstaande ouderen, tegen kan gaan;
- voor ouderen het uitlaten van een hond maakt dat ze het huis uit komen, blijven bewegen en andere mensen tegenkomen;
- er gemeenten zijn zoals Rotterdam, Almere, Groningen en Amersfoort die een voorziening hebben getroffen zodat mensen die dat zelf niet kunnen betalen toch hun huisdier naar de dierenarts kunnen brengen;

verzoekt het college:
- bij het herijken van het armoedebeleid en het onderzoek naar de brede Zoetermeerse stadspas te bezien of er een voorziening kan komen voor een tegemoetkoming in de kosten van de dierenarts voor mensen die dat aantoonbaar niet zelf kunnen betalen, in ieder geval voor sterilisatie en castratie;
- hierbij te kijken of Zoetermeerse dierenartsen bereid zijn om hier hun medewerking aan te verlenen, door bijvoorbeeld kortingstarieven te hanteren voor Zoetermeerpashouders of periodiek gratis behandelingen uit te voeren;
- hierover te rapporteren bij het aanbieden van het onderzoek naar de brede stadspas, voorzien in het tweede kwartaal van 2025;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-51 ingediend door PvdA, GroenLinks, D66
Een warm welkom voor nieuwe Zoetermeerders

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- er ieder jaar honderden mensen van buiten naar Zoetermeer verhuizen;
- er voor deze nieuwe Zoetermeerders geen speciaal moment is waarop zij welkom worden geheten in de stad;
- de gemeente Alkmaar al jaren een welkomstbijeenkomst voor nieuwe inwoners organiseert, die door hen enorm op prijs wordt gesteld;

van mening dat:
- een warme ontvangst van nieuwe Zoetermeerders door het stadsbestuur hen het gevoel geeft dat ze welkom zijn en hun betrokkenheid bij de stad kan vergroten;
- een warme ontvangst tevens een mogelijkheid is om hen relevante informatie te verschaffen, bijvoorbeeld over contact met de gemeente of voorzieningen in de stad;

verzoekt het college om:
- te onderzoeken of ook voor nieuwe inwoners van Zoetermeer (bijvoorbeeld eens per halfjaar) een welkomstbijeenkomst georganiseerd kan worden;
- hierbij te kijken of de samenwerking gezocht kan worden met organisaties in de stad, zoals bijvoorbeeld vrijwilligersorganisaties of (sport)verenigingen;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-52 ingediend door PvdA, Zó! Zoetermeer
(Zorg-) woningen voor doven

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- bij Kentalis Zoetermeer speciaal en voortgezet speciaal onderwijs geboden wordt aan dove en slechthorende kinderen en jongeren
- sommige mensen doof zijn en een verstandelijke beperking hebben, waardoor zij niet meer thuis kunnen wonen;
- doven andere zorg nodig hebben dan horenden, door de andere manier van communicatie, begrip en een eigen, unieke ontwikkeling;
- er geen zorgwoningen in Zoetermeer beschikbaar zijn die speciaal ingericht zijn voor dove mensen, hetgeen niet alleen in Zoetermeer zo is, maar in heel Nederland een probleem vormt;

van mening dat:
- jongeren, maar ook volwassenen die onderwijs hebben genoten bij Kentalis (en voorheen Effatha) een binding hebben opgebouwd met Zoetermeer;
- het wenselijk is dat dove mensen ook in Zoetermeer een goede woning kunnen vinden en daar extra hulmiddelen bij nodig hebben;

- zij de ervaringsdeskundigheid hebben om mee te denken over wat nodig is;

verzoekt het college om
- contact op te nemen met GGMD en met de dovengemeenschap in Zoetermeer om (via hen) te (laten) inventariseren wat er nodig is op het gebied van (zorg)woningen voor doven;
- bij de bouw van nieuwe (zorg)woningen in Zoetermeer er oog voor te hebben dat deze faciliteiten aangelegd kunnen worden, zodat ook dove woningzoekenden een passende (zorg)woning kunnen vinden;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-53 ingediend door PvdA, GroenLinks, Zó! Zoetermeer, VVD, CDA, D66, PVV, LHN, FVD
Investeren in groener parkeren

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- Zoetermeer op dit moment 7,5% van de parkeerplaatsen (51.800 m^2 met grasbetontegels en 1600 m^2 met natuursteenkeien) heeft uitgevoerd als waterdoorlatend, wat een waardevolle bijdrage levert aan klimaatadaptatie door het bevorderen van waterinfiltratie en het verminderen van wateroverlast;
- de aanleg van waterdoorlatende en groene parkeerplekken momenteel duurder is dan reguliere parkeerplaatsen, maar tegelijkertijd voordelen biedt, zoals verminderde waterafvoer via het riool en een positief effect op de leefomgeving;
- verwacht wordt dat de kosten voor aanleg en onderhoud van groene parkeerplekken op termijn zullen dalen door innovaties en bredere toepassing;

overwegende dat:
- groene en waterdoorlatende parkeerplaatsen een bijdrage leveren aan het verminderen van hittestress, een betere waterinfiltratie en het beperken van wateroverlast, wat cruciaal is voor een klimaatbestendig Zoetermeer;
- efficiënt gebruik van de beschikbare budgetten voor parkeerplaatsen van groot belang is, en dat de toepassing van groene parkeerplekken zorgvuldig moet worden afgewogen op basis van kosten, locatieomstandigheden en gebruikersbehoeften, zoals toegankelijkheid voor rolstoelgebruikers en andere praktische aspecten;
- een flexibele en kostenbewuste aanpak gewenst is, zodat de balans wordt gevonden tussen vergroening en financiële haalbaarheid;

verzoekt het college:
- bij de verdere ontwikkeling van richtlijnen en ambities voor groene en waterdoorlatende parkeerplaatsen een kostenbewuste en flexibele aanpak te hanteren, waarbij vergroening de voorkeur heeft als de voordelen opwegen tegen de meerkosten en dit past binnen het beschikbare budget;
- de toepassing van groene parkeerplekken te stimuleren in projecten waar deze kostenefficiënt en haalbaar zijn, zoals bij groot onderhoud en herinrichting in wijken als Buytenwegh, Meerzicht en de binnenstad;
- bij nieuwe projecten standaard de haalbaarheid en kosten-batenverhouding van groene en waterdoorlatende parkeerplaatsen mee te nemen in de projectafweging, met daarbij transparante communicatie over de kosten en de verwachte voordelen voor klimaatadaptatie;
- regelmatig te evalueren welke impact de bestaande en nieuwe groene parkeerplekken hebben op de klimaatadaptatiedoelen van de stad, met bijzondere aandacht voor mogelijke kostenbesparingen, zoals een lagere belasting van het rioolstelsel;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Oké, dank u wel voor de eerste termijn. Dan ga ik over naar de fractie van de PVV. De heer Smits, gaat uw gang.

9. PVV

De heer **Smits** (PVV): Ja, bedankt voorzitter. Vandaag bespreken we de Programmabegroting 2025-2028. Waar we vorig jaar nog spraken over een goede financiële positie van de gemeente, moeten we het vandaag hebben over aankomende bezuinigingen. Bezuinigingen die helaas ons allemaal zullen raken, en daarmee niemand uitgezonderd.
Zo zien we terug dat de kosten van jeugdzorg en de WMO blijven stijgen. En als er niet snel wat verandert, wordt het ook voor onze gemeente een heel groot probleem om een begroting rond te krijgen. En dat terwijl je iedereen wel de zorg moet blijven geven die men verdient. Met de huidige groei in onder andere de kosten in de jeugdzorg, zien we het somber in, terwijl er grote druk is op onze ambtenarij. Daarom dienen wij een motie van Zoetermeer Vooruit mee in.
Voorzitter, ook in Zoetermeer kennen we een grote woningnood. Dat is helaas niet nieuw. De vraag naar woningen is enorm. Landelijk is het woningtekort opgelopen naar meer dan 330.000 woningen. Er zijn in alle segmenten en voor alle doelgroepen forse tekorten. De woningen die nog wel beschikbaar zijn, zijn voor een doorsnee Nederlands gezin vaak onbetaalbaar. Starters komen bijna niet meer aan een woning, laat staan alleenstaanden. Daarom is het van belang dat er de komende jaren flink wordt doorgebouwd, binnen en buiten onze stad. Alleen zijn we bang dat met de hoge duurzaamheids- en klimaateisen de prijzen nog lang niet zullen dalen en het voor een grote groep onhaalbaar blijft om te kunnen huren of kopen. En natuurlijk weten we dat je hier bijna niet onderuit komt, maar we moeten iets. Daarom dienen we hier alsnog een motie over in.

De **voorzitter**: De heer Smits, een interruptie van mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Voorzitter, het is juist als je nieuwe woningen bouwt een perfecte investering om wel een aantal duurzaamheidsmaatregelen te nemen omdat de nieuwe bewoner dat natuurlijk gaat terugverdienen in de vorm van een lagere energierekening en meer wooncomfort. Dus is het niet juist onverstandig om duurzaamheidseisen terug te schroeven?

De **voorzitter**: De heer Smits.

De heer **Smits** (PVV): Sowieso is met de bouw van deze tijd het wooncomfort al aanzienlijk verbeterd. En de elektrakosten gaan behoorlijk omhoog als je bijvoorbeeld een warmtepomp zou installeren. En met de andere maatregelen die je neemt, en je neemt de minimale eisen, moet er toch ergens wel iets te winnen zijn.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Maar voorzitter, het is natuurlijk ook bij het verkrijgen van de hypotheek vaak zo dat als er extra verduurzamingsmaatregelen voor die woning worden genomen, bijvoorbeeld zonnepanelen, warmtepompen en dergelijke, iemand meer kan lenen en dus eigenlijk ook die verduurzaming kan financieren. Dus daar zit ook nog eens een keer een gunstig effect op, dat iemand toch wat meer hypotheek kan krijgen. Dus misschien middelt dat dan ook wel een beetje uit.

De **voorzitter**: Mijnheer Smits.

De heer **Smits** (PVV): Ja, ik durf niet precies te zeggen wat het verschil daarin zou kunnen zijn, maar als je nu gewoon kijkt wat de kosten van een woning tegenwoordig zijn – en dat heeft ook met schaarste te maken, maar ook met de kosten die een ontwikkelaar kwijt is om die huizen neer te zetten, vanwege de hoge eisen die er zijn, dat is vanwege de CO_2-uitstoot, dat heeft overal natuurlijk mee te maken... Eigenlijk is onze vraag om te kijken of er ergens misschien een middenweg is; kunnen we toch die kosten lager krijgen om naar de minimale eisen toe te kunnen werken? Ik weet dat ze nu vrij hoog liggen, maar misschien kunnen we naar het minimale toewerken.

De **voorzitter**: Ik ga naar mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ja. Dank u wel, voorzitter. De vraag die ik wil stellen, is als volgt: heel veel eisen die wij aan woningen stellen, zijn niet door ons als gemeente bepaald, maar zijn landelijk bepaald. Dus onze ruimte om daarin te kunnen schuiven, want volgens mij stellen wij helemaal niet zo heel veel extra eisen, is redelijk minimaal. Hoe ziet u dat in verhouding tot deze motie?

De **voorzitter**: De heer Smits.

De heer **Smits** (PVV): Ja, dank u voorzitter. Dat er natuurlijk landelijke eisen zijn, is duidelijk. Dat weten wij ook. Maar zoals ik net ook aangaf, er wordt nu gebouwd volgens het vrij maximale plafond, om het zo te zeggen, van die eisen, om niet later nog tegen problemen aan te lopen. Misschien dat we toch als gemeente kunnen kijken of we als taak mee kunnen geven dat die eisen lager moeten liggen waardoor de kosten van de woning misschien ook lager kunnen uitvallen.

De **voorzitter**: Ik zie verder geen interrupties, gaat u verder?

De heer **Smits** (PVV): Ja, dank u wel voorzitter. Natuurlijk zijn we ook blij met de locatie Bleizo-West als grootschalige bouwlocatie. Met zo'n 5000+ woningen. Maar nu is de vraag wat de verdeling daar zal worden tussen de beide gemeenten en waar de windmolens uiteindelijk komen die daar in eerste instantie zouden komen. Ook hier hebben we een motie samen met Zoetermeer Vooruit voor ingediend en er is ook een motie van Zó! Zoetermeer die wij mede indienen. Tegelijkertijd is het van belang deze woningopgave op een goede manier in te vullen, zodat de stad ook leefbaar blijft.
Vorig jaar is er een mede door ons ingediende motie aangenomen die vraagt om te onderzoeken of een starterslening voor Zoetermeerders mogelijk is. En volgens een memo van juli dit jaar, moeten we eerst het nieuwe woonbeleid afwachten om te kijken of dit mogelijk zou kunnen zijn. We willen het college er dan wel op wijzen dat het van groot belang is om de Zoetermeerse starters in deze stad te behouden.
Voorzitter, waar het gaat om veiligheid in de stad zien we dat het college extra inzet toont en dat het ook hard nodig is. Zo zien we dat Team Handhaving goed vorm heeft gekregen en breed inzetbaar is. Ook in de jeugdproblematiek wordt veel geïnvesteerd en helaas is dat tegenwoordig ook nodig.
Maar we lopen er in gesprekken met inwoners nog vaak tegenaan dat veel oudere mensen zich, zeker in de avonduren, minder veilig voelen op straat en dat ze daardoor voornamelijk gewoon binnen blijven, wat eenzaamheid kan bevorderen. Omdat wij nogmaals aandacht hiervoor willen vragen, dienen wij de motie Versterken veiligheid voor ouderen in de stad in. En tot zover mijn eerste termijn. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van mijnheer Nikerk. Gaat uw gang.

De heer **Nikerk** (PvdA): Ja, dank u wel voorzitter. Ik zie dat mijnheer Smits de motie Versterken veiligheid voor ouderen heeft ingediend. Daarin vraagt hij bij het tweede bulletpoint voor relatief afgelegen bus- en tramhaltes om verlichting en cameratoezicht, enzovoorts. Waarin verschilt uw motie nu essentieel van die motie van het CDA? Want die vraagt eigenlijk, voor mijn gevoel, om hetzelfde.

De **voorzitter**: De heer Smits.

de heer **Smits** (PVV): Ja. Het is een onderdeel daarvan. We willen ook voor die bushaltes en tramhaltes betere verlichting. De motie van ons is nu wat breder omdat het niet alleen om die bus- en tramhaltes gaat, maar om sowieso afgelegen plekken waar deze mensen zich kunnen bevinden.

De **voorzitter**: Mijnheer Nikerk.

De heer **Nikerk** (PvdA): Ja, dank u wel. Eigenlijk moeten we dus vooral op uw eerste bullet afgaan en niet op uw tweede bullet. Dat zegt u.

De **voorzitter**: De heer Smits.

De heer **Smits** (PVV): Nee, het is gewoon een onderdeel van de motie. De motie die eerder werd opgenoemd, gaat voornamelijk over de bus- en tramhaltes. En ik zal hem er even bij pakken. Het is natuurlijk voornamelijk onderzoek inderdaad om ook het sociaal domein te veranderen, te versterken en de veiligheid voor ouderen bij de bus- en de tramhaltes. Dus ja. Het is net een stapje extra dat we erbij pakken. Niet alleen de bus- en de tramhaltes.

Motie nr. 2411-54 ingediend door PVV, Zoetermeer Vooruit
Alternatieve locatie windmolens Lansingerland

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op maandag 11 november 2024;

constaterende dat:
- als gevolg van het doorgaan van de bouwlocatie Bleizo-West de provincie op zoek wil gaan naar een alternatieve locatie om toch de windmolens te kunnen plaatsen;

- een van de aangewezen locaties mogelijk zeer dicht bij de Zoetermeerse grens zou kunnen zijn;

overwegende dat:
- windmolens schadelijk kunnen zijn voor de gezondheid van mensen;
- windmolens schadelijk zijn voor de flora en fauna in de omgeving;
- er in september 2023 een amendement is aangenomen geen extra windmolens te plaatsen in Zoetermeer;

verzoekt het college:
- te onderzoeken en/of te controleren dat de inwoners van Zoetermeer geen risico lopen op gezondheidsproblemen van de mogelijk te plaatsen windmolens;
- de flora en fauna geen last ondervindt van deze mogelijk te plaatsen windmolens;
- rekening te houden met het eerder aangenomen amendement;
- de raad hiervan op de hoogte te houden en tijdig te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-55 ingediend door PVV
Betaalbare koopwoningen voor middeninkomens

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op maandag 11 november 2024;

constaterende dat:
- er behoefte is aan koopwoningen voor de groep mensen die net te veel verdienen om in aanmerking te komen voor een sociale huurwoning en te weinig verdienen om voor de vrije sector in te huren;
- er voor jonge starters met middeninkomen een groot tekort aan betaalbare koopwoningen bestaat;
- deze mensen in Zoetermeer in veel gevallen te weinig mogelijkheden hebben om het ouderlijkhuis te verlaten;

overwegende dat:
- het goed zou zijn om specifiek voor deze groep woningbouwprojecten op te zetten waarbij er huizen worden gebouwd zonder extra kwaliteitseisen, zodat de verkoopprijs onder de € 400.000,00 kan worden vastgesteld;
- deze jonge kopers in de loop van de tijd de nodige aanpassingen kunnen (laten) doen om hun woning verder te verduurzamen waar nodig en dit eventueel met subsidie;

verzoekt het college:
- te onderzoeken of er voor de genoemde doelgroep specifieke bouwprojecten opgezet kunnen worden, zonder extra kwaliteitseisen, met als doel het ontwikkelen van betaalbare koopwoningen onder een bedrag van € 400.000,00;
- de resultaten hiervan voor te leggen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-56 ingediend door PVV
Versterken veiligheid voor ouderen in de stad

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op maandag 11 november 2024;

constaterende dat:
- de gemeente Zoetermeer een veilige stad wil zijn voor haar inwoners, ook voor haar meer dan 25.000 inwoners met de leeftijd 65-plus;

overwegende dat:
- bij sommigen de fysieke weerbaarheid boven de leeftijd van 65 sterk afneemt en angst toeneemt om bijvoorbeeld in de avond in het donker naar buiten te gaan;
- dit ouderen kan tegenhouden om bij kennissen en familie op bezoek te gaan of een avond in het verenigingsleven bij te wonen, vooral als zij wonen rond relatief afgelegen plekken, met slecht

verlichte looproutes naar eveneens slecht verlichte bus- of tramhaltes;
- het door deze angst niet deelnemen aan sociale interactie vereenzaming in de hand kan werken;
- er hiernaast ook steeds vaker verhalen naar buiten komen over ouderen die slachtoffer worden van fraude in het digitale domein, o.a. via berichtendiensten;

verzoekt het college:
- mogelijkheden te onderzoeken om veiligheid van ouderen in zowel fysieke als digitale domein te versterken;
- te onderzoeken of het gevoel van veiligheid voor ouderen bij relatief afgelegen bus- of tramhaltes valt te verbeteren door het aanbrengen van betere verlichting en/of cameratoezicht;
- de uitkomst hiervan voor te leggen aan de raad;

en gaan over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Akkoord. Ik kijk verder. Geen anderen meer? Dan dank ik u voor uw eerste termijn. Dan ga ik over naar de fractie van ChristenUnie-SGP, mevrouw Brouwer.

10. ChristenUnie-SGP

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel voorzitter.
Voorzitter, in de nadagen van de Koude Oorlog, toen mensen bang waren voor Russen in de keuken, had mijn moeder een noodrantsoen op zolder. Het was een kartonnen doos met rijst, flessen water en chocola. Kennelijk dacht ik zelf dat het zo'n vaart niet zou lopen, want ik at stiekem de chocola op. Mijn moeder heeft dat nooit gemerkt, want die doos was nooit nodig.
Toch is er wat bijzonders met zo'n noodrantsoen. Je bewaart het niet alleen uit angst, maar juist met het vertrouwen dat je het mag gebruiken als het moment daar is. Een noodrantsoen krijgt zijn waarde als het je inzet op het moment dat het echt nodig is.
Vandaag de dag lijkt onze situatie hierop. We hebben middelen, reserves en plannen waar we jarenlang aan gewerkt hebben. Maar nu staan we op een punt waar we een deel van die middelen mogen inzetten. Niet uit angst om tekort te komen, maar met het vertrouwen dat het ons door deze tijd heen helpt.
Vandaag praten we de hele dag over een begroting zonder veel beleidswijzigingen. We zijn binnen de lopende begroting wel goede dingen aan het doen. En goed beleid consistent uitvoeren, ook in zware tijden, is net zo goed prijzenswaardig. Maar het blijft frustrerend dat gemeenten verlamd worden door dreigende geldzorgen, zelfs als ze al jaren geld hebben gespaard om in de stad te investeren. Ons financiële perspectief staat vol rode cijfers en in de nabije toekomst kunnen we net ons hoofd boven water houden.

De **voorzitter**: Mevrouw Brouwer, een interruptie van mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dank u wel voorzitter. Ik vond de beeldspraak met een noodrantsoen heel mooi, heel leuk. Dat brengt mij op de volgende vraag. Het is natuurlijk ook van belang wat je dan in dat noodrantsoen stopt. Als je dan kijkt naar het bezuinigingspakket als een soort noodrantsoen, wat je moet doen om niet te weinig te eten te hebben, om het maar zo te zeggen, dan is het de vraag 'waar bezuinig je dan wel of niet op?' Heeft de ChristenUnie-SGP ook een aantal voorwaarden of principes waarvan u zegt 'langs die lijnen willen wij echt niet bezuinigen'?

De **voorzitter**: Mevrouw Brouwer.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel. Ik bedoelde niet het bezuinigingspakket als noodrantsoen, maar eerder onze reserves. En als u naar mijn bijdrage luistert, zult u zeker een antwoord op uw tweede vraag tegenkomen.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): En overigens dacht ik wel dat een noodrantsoen uit de Koude Oorlog u aan zou spreken, want wij zaten ook natuurlijk met communisten en...

De **voorzitter**: Ja. Mevrouw Kraneveldt, die kan ik u niet ontzeggen.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Voorzitter, mijn opa was wel een verstokte communist, maar al zijn zonen

waren socialist, dus dat kwam vanzelf goed. Het zorgde wel voor veel discussie in dat gezin, maar sinds ik weet is de PvdA al zo ongeveer 130 jaar niet communistisch. Dus ik kan u geruststellen.

De **voorzitter**: Mevrouw Brouwer, gaat u verder.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Gelukkig. Ik had het erover dat we net ons hoofd boven water konden houden. Als het nieuwe kabinet niet voortvarend in actie komt, zich niet verdiept in de situatie van de gemeenten, dan moeten we in het voorjaar bezuinigingen gaan kiezen die echt niemand wil. Ook op dingen die we belangrijk vinden. Ook op cultuur, mijnheer Haak, en op de inrichting van de stad, en de begeleiding van jongeren. Waarom zouden dat soort dingen de dans ontspringen als we pijnlijke keuzes moeten maken? Stel je voor dat je de ZoetermeerPas wegbezuinigt en daarna tegen mensen zegt dat ze wel naar een concert in de Boerderij kunnen, maar daar kunnen ze het ticket niet voor betalen. Persoonlijk, voorzitter, bezuinig ik met minder hartzeer op cultuur dan op armoedevoorzieningen. Maar los daarvan zullen we in het voorjaar integraal moeten afwegen zonder daar nu alvast grote beperkingen op te leggen.
Voorzitter, de vraag is: als je een goedgevulde spaarpot hebt, en op korte termijn dreigen structurele tekorten, wat doe je dan? Wat ons betreft, investeer je eenmalig in zaken om daarmee de structurele kosten te verlagen. Twee voorbeelden: wij zijn voor een flinke onderhoudsimpuls, die daarna de onderhoudskosten een paar jaar verlaagt. Of iets heel anders: als je nu besluit om bepaalde schulden kwijt te schelden, scheelt dat later in ondersteuningskosten. Ook denken we aan het breder inzetten van egalisatiereserves om pieken in uitgaven op te vangen. Of aan het naar voren halen van afschrijvingen. Hierover hebben we een motie, De kosten gaan voor de baten uit, die het college uitdaagt om te zoeken naar innovatieve manieren om met eenmalige impulsen op lange termijn de kosten te verlagen. We dienen die samen in D66 en GroenLinks.
Maar, voorzitter, ook de nieuwe mogelijkheid om reserves in te zetten is helemaal niet verkeerd. Nu is het later, waar we al die tijd voor spaarden. Je moet niet bang zijn om je noodrantsoen op te eten in de oorlog, want daar heb je het voor.
Overigens, voorzitter, en eigenlijk heb ik het tegen de wethouder van Financiën, we zouden het best leuk vinden als de volgende keer een grote samenvoeging van reserves, om de inzet van de reserves mogelijk te maken, gewoon in de begroting werd toegelicht, en niet alleen in het tussenbericht. Nu zagen we een zo'n enorm spaarvarken opdoemen in de begroting en we hebben ons een slag in het rond gezocht naar de verklaring daarvan, tot we dat in het tussenbericht lazen. Het is wel zo dat we nu voortaan eerst het tussenbericht lezen en dan pas de begroting.
Maar, terugkomend op spaargeld. Elke inwoner zal beamen: je bent een gezegend mens als je spaargeld hebt als de nood aan de man komt. Juist voor de mensen met minder inkomen geldt dat natuurlijk, om een spiraal van geldgebrek te voorkomen. In dat kader hebben we een motie voorbereid over bijstandsschulden. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat een op de vijf bijstandsgerechtigden een schuld heeft bij de gemeente. De omvang van deze schuld is € 1,4 miljard op landsniveau. We vragen met deze motie het college om de gemeenteraad te informeren over de schaal van dit probleem in onze eigen stad en de oorzaken en aanpak tot nu toe. Afhankelijk van de informatie kunnen we dan als raad, indien nodig, verdere stappen ondernemen. Deze motie wordt breed mee ingediend, door Zó! Zoetermeer, PvdA, GroenLinks, SP, D66, Zoetermeer Vooruit, CDA, PVV en VVD. Ik had misschien beter kunnen voorlezen wie er niet mede indienen.
Voorzitter, als stad mogen we dankbaar zijn voor wat we hebben. Gevulde spaarpotten, een geschikt groot gebouw om vluchtelingen op te vangen, goede ov-verbindingen en fietsnetwerken, vrijwilligers en mantelzorgers, ondernemers en projectontwikkelaars die bereid zijn in onze stad te investeren, een actief verenigingsleven. Als raad staan we ook goed bekend vanwege onze positieve omgangsvormen en de relatie tussen coalitie en oppositie is ook veel beter dan voorheen. Qua dualisme doen we het alvast veel beter dan het extraparlementaire kabinet.
We moeten deze redenen tot dankbaarheid niet laten overschaduwen door zorgen en gemopper. Afgelopen week was het Dankdag voor Gewas en Arbeid, dat is vaak vlak voor het najaarsdebat en ik heb er ook al vaker over verteld. We hebben veel om dankbaar te zijn, zeker als je het vergelijkt met andere landen, of met vroeger en misschien ook wel met later.
En over dankbaarheid voor actieve ondernemers gesproken, in een mail van de voorzitter van de Vastgoed-BIZ Dorpsstraat heeft u kunnen lezen over de enorme investeringen die zij doen in onze Dorpsstraat. We hebben het over bijna € 600.000,00 in de afgelopen jaren. Een van hun wensen kost echter gewoon te veel geld voor hun budget en daar dienen wij vandaag een motie voor in, samen met Zó! Zoetermeer, D66, VVD, CDA en PvdA. Het gaat om een landmark aan het begin en aan het einde van de Dorpsstraat, een overspanning, met in het midden het wapen van Zoetermeer. Op de motie vindt u een foto ter toelichting. Wij vinden het prachtig en we stellen voor om van de begrote € 51.000,00 de

helft uit het potje van de raad te betalen, € 25.000,00. De BIZ betaalt dan de andere helft zelf.

De **voorzitter**: Mevrouw Brouwer, een interruptie van mevrouw Siegelaer, gaat uw gang.

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank voorzitter. Een aanvullende vraag over de motie. Betekent dat dat de Dorpsstraat het zelf bekostigt, of komt het overgrote deel uit de BIZ?

De **voorzitter**: Mevrouw Brouwer.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): De helft van het begrote bedrag komt uit het potje van de raad en de andere helft betaalt de BIZ.

De **voorzitter**: Mevrouw Siegelaer.

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ik zal mijn vraag verduidelijken, ik zei het niet duidelijk genoeg. Is die € 600.000,00 die ze uitgeven vanuit hun eigen uitgaven of komt dat uit de BIZ?

De **voorzitter**: Mevrouw Brouwer.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Nou, het spijt me als ik uw vraag niet goed begrijp, maar volgens mij is dat hetzelfde. Zij hebben in de afgelopen jaren de € 600.000,00 geïnvesteerd en dat is het geld dat in de BIZ wordt verzameld.

De **voorzitter**: Mevrouw Siegelaer nog kort.

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank voorzitter, ik dacht dat de BIZ eigenlijk bestaat uit een deel dat de ondernemers zelf bijdragen en een deel subsidie. Maar als ik dat verkeerd heb begrepen dan zal dat zo zijn.

De **voorzitter**: Mevrouw Brouwer.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Nee, dat soort technische details komen in mijn portefeuille niet voor.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat u verdergaat mevrouw Brouwer.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Voorzitter, in ons verkiezingsprogramma hebben wij ons gefocust op zorg voor de schepping en zorg voor elkaar. En zo gingen we ook de coalitieonderhandelingen in. Voor de mensen die zich nog steeds afvragen wat 'zorg voor de schepping' ook alweer betekent; dat gaat over de verantwoordelijkheid die wij als mensheid hebben voor de aarde die door God geschapen is. De voorraden die erin zitten, de planten, dieren en mensen die Hij heeft gemaakt. We zijn als partij dan ook dankbaar dat we in deze periode bij mogen dragen aan verduurzaming en aan bestaanszekerheid. Dat zijn zaken die onze wethouder Bouke Velzen na aan het hart liggen en wij zijn blij met zijn inspanningen.
Ook op andere vlakken zien we resultaten, hoewel we, met u, best vaak zouden willen dat het sneller ging. Maar het gebied rond het marktplein krijgt eindelijk zijn mooie invulling, de woningbouw begint eindelijk op stoom te komen, de NewTown-beweging gaat vruchten afwerpen. Er komt steeds meer duidelijkheid rond de plannen om de woningbouw mee te laten werken aan een stad in evenwicht. We hebben veel meer inzicht in de opbouw van de kosten van jeugdzorg dan vorig jaar. We zijn ons veel beter bewust van het gezicht van ondermijning en van het belang van een respectvolle bejegening van inwoners. We maken plannen om het gebruik van armoedevoorzieningen omhoog te krijgen omdat uit onderzoek bleek dat dat een flink probleem is. Er is ook steeds meer aandacht voor het belang van gezondheid en we hebben 150 inwoners zo ver gekregen dat ze zich wekenlang met ons afval hebben beziggehouden, om ons te adviseren.
Kortom, voorzitter. We hebben, ondanks alle zorgwekkende ontwikkelingen, redenen tot dankbaarheid. En we hebben een noodrantsoen dat ons de winter door kan helpen. Zo kunnen we ook in zware tijden blijven bouwen aan onze stad.
Dank u wel.

Motie nr. 2411-57 ingediend door ChristenUnie-SGP, D66, GroenLinks

De kosten gaan voor de baten uit

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- Zoetermeer goed gevulde spaarpotten heeft;
- Zoetermeer de komende jaren toch moet bezuinigen omdat eenmalig geld in principe niet structureel ingezet mag worden;

overwegende dat:
- bepaalde eenmalige investeringen en impulsen voor de langere termijn structurele kosten kunnen verlagen, zoals bijvoorbeeld een flinke onderhoudsimpuls daarna voor lagere onderhoudskosten zorgt, en het kwijtschelden van schulden daarna voor lagere ondersteuningskosten zorgt;

daagt het college uit:
- te zoeken naar (innovatieve) mogelijkheden om in 2025 impulsen en investeringen te doen die in de jaren daarna lagere structurele kosten veroorzaken;
- en de bevindingen mee te nemen in de voorjaarsnota in 2025 over 2026;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-58 ingediend door ChristenUnie-SGP, Zó! Zoetermeer, PvdA, GroenLinks, VVD, Zoetermeer Vooruit, CDA, D66, PVV, SP
Bijstandsschulden

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat bijna een op de vijf bijstandsgerechtigden een bijstandsschuld heeft bij de gemeente;
- de totale waarde van deze openstaande rekening in Nederland € 1,4 miljard bedraagt, met een gemiddelde schuld van € 6.600,00, wat gelijk is aan zes maanden bijstand voor een alleenstaande;
- deze schulden kunnen ontstaan door terugvordering, leningen, boetes en vertraging in de verwerking en dergelijke;

overwegende dat:
- de gemeenteraad zicht moet hebben op de omvang en de aard van deze problematiek, en op de huidige aanpak ervan, om besluiten te kunnen nemen over eventuele extra maatregelen;

verzoekt het college:
- de gemeenteraad te informeren over het aantal bijstandsgerechtigden met schulden in Zoetermeer en over de aanpak van dit verschijnsel;
- hierin ook mee te nemen welke rol de preferente positie van de gemeente als schuldeiser heeft, en of het ook bij ons zo is dat het vaak misgaat bij het begin en het eind van de uitkering, zoals beschreven in het onderzoek;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-59 ingediend door ChristenUnie-SGP, Zó! Zoetermeer, PvdA, CDA, D66, VVD
Landmarks Dorpsstraat

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- de Vereniging Dorpsstraat Vastgoed-BIZ de wens heeft om 'landmarks' bij de in- en uitgangen van de Dorpsstraat te plaatsen, maar daar niet voldoende financiële middelen voor heeft;

overwegende dat:
- de zogenoemde 'landmarks' bijdragen aan de herkenbaarheid en aantrekkelijkheid van de Dorpsstraat;

- de Dorpsstraat een unieke historische straat in Zoetermeer is die we moeten koesteren;

draagt het college op:
- € 25.000,00 uit het potje van de raad beschikbaar te stellen aan de Vereniging Dorpsstraat VastgoedBIZ voor het plaatsen van de zogenoemde 'landmarks';

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Brouwer voor uw eerste termijn. Daarmee komen we op een tijdstip dat de voorzitter het een heel mooi moment vindt om te schorsen en dat doet hij ook. Ik schors de vergadering tot 14.30 uur.

Schorsing

De **voorzitter**: Dames en heren, leden van de raad. Ik heropen de vergadering, als ik even de aandacht mag. Ik wil iedereen ook verzoeken zich een beetje aan de tijden te houden. Dat is voor iedereen en dat is ook netter trouwens voor degene die het woord moet voeren. Dat lijkt me wel zo chique en netjes naar de collega's. Wij gaan verder met de eerste termijn van de raad en het woord is aan de heer Boerboom van GroenLinks. Gaat uw gang.

11. GroenLinks

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank voorzitter.
We leven in bizarre tijden. Terwijl de uitdagingen voor de stad groter zijn dan ooit, als het gaat over het bouwen van betaalbare woningen, het zorgen van goede hulp voor jongeren, of het zorgen voor voldoende financiële middelen om voorzieningen overeind te houden, wordt dit momenteel volledig overschaduwd door de polarisatie in de maatschappij. Daar liggen allerlei oorzaken aan ten grondslag, maar bovenal komt dit ook door de huidige landelijke coalitie die liever kwetsbare groepen in het land tegen elkaar opzet dan dat men daadwerkelijk het land bestuurt en problemen oplost. Helaas zien we de gevolgen daarvan ook in Zoetermeer. De spanningen nemen toe en mensen wenden zich af van de politiek en samenleving. Dat baart GroenLinks grote zorgen.
Voorzitter, dat vraagt ook om antwoorden van het college. In tijden waarin de polarisatie groeit, is het belangrijker dan ooit dat wij als gemeente de verbinding in de stad stimuleren. GroenLinks hoort graag van het college op welke manier hier op dit moment aan gewerkt wordt.
Daarnaast wil GroenLinks graag de verbinding tussen nieuwkomers en de stad versterken door ze samen activiteiten te laten ondernemen. Daarnaast zou GroenLinks graag zien dat asielzoekers ook sneller integreren. In het bijzonder nu onze opvang met vijf jaar verlengd wordt. Dat gaat niet vanzelf. Het project Einstein in Utrecht is een mooi voorbeeld, waarin inwoners en nieuwkomers samen aan de slag gaan. GroenLinks dient daarom samen met D66 de motie Samen bouwen aan een nieuwe toekomst in.
De polarisatie zien we ook terug tussen burger en gemeente. Recent nog bij Oostergo hebben we gezien wat de negatieve gevolgen daarvan kunnen zijn. Het mooier maken van Zoetermeer met nieuwe woningen staat daarbij niet meer centraal, maar het mislukte samenspraaktraject. Met alle gevolgen van dien; woningbouw komt niet van de grond en inwoners gaan de overheid zien als vijand als we de samenspraak niet goed organiseren. Het is onze taak om dit te voorkomen. Wij zien een onafhankelijk ondersteuner als mogelijke oplossing. Die kan de inwoner op een goede manier informeren en ondersteunen, maar ook de projectontwikkelaar. GroenLinks dient samen met PvdA en D66 de motie Ondersteuning bij participatie in.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom, een interruptie van de heer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Voorzitter, wij hebben grote moeite met deze motie. We zijn natuurlijk wel voorstander van het kritisch bekijken van het participatieproces om te kijken of we dat nou wel goed doen en of dat niet beter kan op verschillende vlakken. Maar het nadeel van deze motie is wat ons betreft, het feit dat als je daar een andere partij voor inschakelt, dat ook de impuls wegneemt bij onze eigen organisatie om te zorgen dat het gewoon wel duidelijk is en goed gebeurt. Bent u daar niet ook bang voor?

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Nou voorzitter, volgens mij verandert er straks sowieso iets en dat

weet u als geen ander, waar het gaat over de rol bij de Omgevingswet, waarin wij als gemeente überhaupt niet meer de regie hebben zoals we dat nu wel hebben. Dus ik zou graag zien dat we daar als gemeente wel op een bepaalde manier faciliteren, bijvoorbeeld met zo'n pilot Onafhankelijke ondersteuning.

De **voorzitter**: Ik kijk naar mijnheer Van der Vlies, is dat voldoende? Ja. Mevrouw Bout.

Mevrouw **Bout** (PvdA): Ja, dank u voorzitter. De PvdA is mede-indiener van deze motie en ik heb hem zo gelezen dat, vanwege de Omgevingswet partijen die iets willen bouwen zelf een participatietraject moeten opzetten. Maar mensen hebben geen idee waar ze moeten beginnen, als dat dus geen bedrijf is of een bouwmaatschappij die dat al zes keer gedaan heeft sinds de start van de Omgevingswet. Op het moment dat je dus een onafhankelijke ondersteuner als adviseur naast je hebt staan, voel je je toch veel zekerder bij hoe je zo een participatietraject moet opstarten? Dus zo heb ik hem gelezen, maar ziet u dat dan niet, mijnheer Van der Vlies?

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Ik kan me voorstellen dat dat zo gezien wordt. En ik kan me ook voorstellen dat sommige mensen ook wel degelijk een beetje hulp nodig hebben. En ik zie ook wel een heel groot verschil in informatievoorziening, informatiebubbels, waarin we ons allemaal bevinden. Dus hulp is één ding, maar een compleet gebeuren met een onafhankelijke ondersteuner? Ik krijg toch een beetje het idee dat dat wel een beetje de impuls bij ons vandaan haalt om het zo goed mogelijk zelf te organiseren, en ook bij anderen. Als je dat allemaal aan een externe partij overlaat, denk ik dat het leed niet te overzien is.

De **voorzitter**: Ik kijk even of mijnheer Boerboom nog een reactie wil geven.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ja, voorzitter, ik daag u graag uit om eens een pilot te doen bij een drietal projecten en dan kunnen we daarna de balans opmaken van wat de effecten daarvan zijn, zowel voor de organisatie, als ook voor het project zelf.

De **voorzitter**: Mijnheer Weekenstroo.

De heer **Weekenstroo** (CDA): De onafhankelijke ondersteuning zit toch geborgd in het voortraject, in het vooroverleg tussen degene die het initiatief neemt en de gemeente? Daar zit daar toch al geborgd?

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Nee, voorzitter, zoals ik zei, het sluit ook deels aan op wat we bij Oostergo gezien hebben, waar we eigenlijk zagen dat omwonenden niet goed geïnformeerd waren en ook niet goed wisten wat hun positie was in het traject. Dus op die manier kan zo'n onafhankelijke ondersteuner ondersteuning leveren. En anderzijds denk ik ook dat het straks, gegeven die Omgevingswet, juist goed is dat de gemeente misschien niet altijd haantje de voorste is om bij die projectontwikkelaar aan tafel te zitten, maar juist ook onafhankelijke ondersteuning kan krijgen daarbij.

De **voorzitter**: Mijnheer Weekenstroo.

De heer **Weekenstroo** (CDA): Voorzitter, moet ik dan de motie zo lezen dat die als een soort van ombudsmanfunctie gaat fungeren voor inwoners?

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ombudsman vind ik wel weer erg specifiek en ook klinken alsof je alleen maar daarnaartoe gaat als er dingen niet goed gaan. Het gaat ons er ook juist om dat deze ondersteuner... Neem het voorbeeld van de verenigingsondersteuner die ook proactief naar verenigingen toe gaat, ondersteunt bij vraagstukken waar ze tegen aanlopen. Ik zou het meer op die manier willen framen.

De **voorzitter**: Ik zag mijnheer Nawijn. Gaat uw gang.

De heer **Nawijn** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel, mijnheer de voorzitter. De heer Boerboom heeft het over participatie die slecht verloopt en dat is ook al eerder vandaag ter sprake gekomen. Maar ik wil u toch even op het volgende wijzen. Ik heb zelf actief meegedaan aan de participatie over het Vernèdepark waar drie of vier bijeenkomsten zijn geweest en volop belangstelling was. Dan denk ik 'zo kan het ook en zo zou het moeten'. Ik wilde er toch even op wijzen dat het niet allemaal kommer en kwel is.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Voorzitter, misschien heeft u die insinuatie gehoord, maar ik heb nooit gezegd dat alle participatie hier slecht gaat. Ik weet dat er ook gelukkig heel veel dingen goed gaan. Daar gaat deze motie ook niet over. Deze motie gaat enerzijds over wat we wel zien, dat er soms knelpunten ontstaan omdat de inwoners niet goed weten hoe ze betrokken zijn en anderzijds over de wijziging naar de Omgevingswet, waarbij de gemeente ook een andere positie en een andere rol krijgt. Net als de projectontwikkelaar.

De **voorzitter**: Ik zou zeggen, gaat u verder.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Voorzitter, als we willen bouwen aan een gezonde en veerkrachtige stad, moeten we preventie centraal stellen. Helaas zien we dat het rijk precies op dit punt verkeerde keuzes maakt. De btw-verhoging op sport en cultuur en het verminderen van subsidies voor sportaccommodaties raken de kern van wat mensen nodig hebben om fysiek en mentaal gezond te blijven. Wij vragen het college: is er binnen de VNG aandacht voor de negatieve gevolgen van deze bezuinigingen? En hoe kan Zoetermeer zich hiertegen uitspreken?
Voorzitter, preventie kent vele gezichten. GroenLinks doet vandaag graag een drietal voorstellen om preventie in de stad te versterken. Te beginnen met sport en beweging. Met de motie Bewegen naar een gezonde toekomst, roepen we op om een extra beweegpark in de stad te realiseren. Een plek waar jong en oud samenkomen en gezond bezig kunnen zijn. Zo'n park is een investering in de fysieke en sociale gezondheid van onze inwoners. Deze motie dienen we samen in met de PvdA en D66.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom, ik zag nog een interruptie van de heer Markes en de heer Haak. Eerst de heer Markes.

De heer **Markes** (Zó! Zoetermeer): Dank u wel voorzitter. In 2022 heeft de ChristenUnie-SGP een motie ingediend die het college heeft gevraagd om buitengymplekken in Zoetermeer te realiseren. Daar krijgen we er zes van, voornamelijk gericht op de wijken Meerzicht, Buytenwegh en Driemanspolder, volgens mij wijken waaraan u in uw motie ook refereert. Maakt dat uw motie niet overbodig?

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Voorzitter, ik heb de uitwerking nog niet gezien van hoe die buitengymplekken vorm krijgen. Dus ik wacht graag de reactie van het college af. Misschien kunnen ze in elkaar gefietst worden.

De **voorzitter**: De heer Markes.

De heer **Markes** (Zó! Zoetermeer): Oké. Dan kunt u eventueel ook de afdoening van de motie lezen. Ik had ook een vraag, want u zei net dat de PvdA deze motie mede-indient, maar ik heb gezien dat ze in 2022 tegen de motie over buitengymplekken hebben gestemd. Dus ik zou graag aan de PvdA vragen waar dat opeens vandaan komt.

De **voorzitter**: Ik ga naar de PvdA kijken, maar die waren heel druk met zichzelf in gesprek. De enige die nog misschien enigszins oplette, was mijnheer Nikerk. Dus ik kijk even naar mijnheer Nikerk, kunt u daar een antwoord op geven?

De heer **Nikerk** (PvdA): Ja, er veranderen wel eens dingen, mijnheer Markes. Zo zat twee jaar geleden mijnheer Louw hier en nu zit ik hier.

De **voorzitter**: Dat is volgens mij een helder antwoord. Ik ga naar de heer Haak voor de interruptie.

De heer **Haak** (PDvZ): Ja, dank u wel voorzitter. Van alle gemeenten in Nederland staat Zoetermeer op

nummer 5 van de gezondste gemeenten in het land. Nu gaan we weer een hoop geld uitgeven om allerlei buitenactiviteiten te ontplooien. Heeft dat nut?

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ja voorzitter. Het is denk ik net hoe je kijkt, wat de gezondste gemeente is. Ik bedoel, ik kan u ook heel veel lijstjes opnoemen waarop wij als gemeente heel slecht scoren als gezonde gemeente. Volgens mij kijkt het lijstje waar u naar kijkt, enkel naar de voorzieningen die er reeds zijn. Maar wij denken dat daar wel behoefte aan is, zeker als het gaat over buitensport en bewegen buiten op straat, omdat niet iedereen de mogelijkheid heeft om naar een sportschool te gaan, of naar een SnowWorld, of dat soort voorzieningen. Als we zien hoeveel gebruik ervan wordt gemaakt rondom de Noord Aa, denken we dat dat echt wel van meerwaarde is voor de stad en dus ook voor de gezondheid.

De **voorzitter**: Mevrouw Sandifort.

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Dank u wel voorzitter. Even ervan uitgaande dat de motie die wordt ingediend de versie is die wij ook al eerder hebben gezien, ik vind het wel een goed idee als zo'n beweegpark nog een andere plek krijgt. Hoewel er ook al initiatieven zijn voor andere buitensportlocaties. Maar mij gaat het even om de structurele kosten. Want u wilt de kosten dekken uit het potje van de raad, maar dat is, denk ik, voor het plaatsen ervan. Maar zo'n ding heeft ook onderhoud nodig, juist ook, want dat is in het kader van de veiligheid ook van belang. Gaat er dan een andere speeltuin weg? Of komt dit er dan bij? Hoe ziet u dat?

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Voorzitter, dat is denk ik een terechte vraag. Ik ben benieuwd hoe het college hiertegen aankijkt en ik ben ook benieuwd hoe we dat hebben gedaan rondom de Noord Aa. Of wij dat op een bepaalde manier hebben opgevangen, of dat initiatiefnemers daar bijdragen. Dus ik kan daar zo geen antwoord op geven, maar ik ben wel benieuwd inderdaad. Ik denk dat het een terecht aandachtspunt is.

De **voorzitter**: Ik zag mevrouw Bink nog. Gaat uw gang.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Ja voorzitter, dank u wel. Ik vraag me af of we nu echt een beweegpark nodig hebben. Er zijn er al een aantal in Zoetermeer en daarnaast hebben we de buurtsportcoaches die ook in de wijken rondlopen en hier bijvoorbeeld op vrijdagochtend in het gat van de markt bezig zijn met de omwonenden. We hebben in de Entree Bavo of BRAVO!, geloof ik. Dus er wordt zo ontzettend veel gedaan voor Zoetermeer. Ik denk dat zo'n beweegpark dat heel veel geld kost misschien nu even net te veel is. Bent u het daarmee eens?

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Nee, want anders hadden we het niet ingediend. Die opmerking heb ik vandaag al vaker gehoord. Maar wij zien vooral dat het beweegpark rondom de Noord Aa heel veel gebruikt wordt en dat het grote populariteit kent. We zien dat er ook behoefte aan is in andere wijken. Wij krijgen die signalen. De inspreker van een tijdje terug heeft hier ook aandacht voor gevraagd. Dus wij denken zeker dat dat nog een toevoeging is voor de stad.

De **voorzitter**: Mijnheer Weekenstroo.

De heer **Weekenstroo** (CDA): Dank voorzitter. 21 oktober jl. hadden we een inwoner die insprak over de realisatie van drie nieuwe beweegparken. In welk licht moet ik deze motie en deze inspreker zien die nu al het initiatief bij de gemeente heeft aangebracht om met drie nieuwe beweegparken te komen? Moet er dan nog een vierde bij, zoals GroenLinks wil, of gaan we eerst deze drie realiseren en zorgen dat die goed in elkaar komen te zitten?

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Voorzitter, ik weet niet of we elkaar misschien niet goed begrijpen,

maar die inspreker heeft gevraagd om die drie locaties. Ik heb nog nergens gezien van het college dat het daarmee aan de slag gaat en dat gaat onderzoeken. Als het dat wel gaat doen, denk ik inderdaad dat deze motie overbodig is, maar ik heb in ieder geval nog niets ervan teruggehoord dat er met die drie locaties aan de slag gegaan wordt.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat u verdergaat met uw verhaal.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Voorzitter, ten tweede. De laatste tijd zien we verschrikkelijke incidenten van huiselijk geweld in de media. Ook de toegenomen cijfers van huiselijk geweld onderschrijven dit maatschappelijke probleem. Dit thema verdient meer aandacht. Te vaak blijft huiselijk geweld onzichtbaar, terwijl het diepe sporen nalaat. De motie Maak huiselijk geweld zichtbaar, biedt concrete stappen om huiselijk geweld bespreekbaar te maken en slachtoffers beter te ondersteunen. Deze motie dienen we samen in met PvdA, D66, CDA en PDvZ.
Ten derde. De Kinderombudsman en Nationale ombudsman constateren in onze ogen terecht dat de inspraak van jongeren in hun eigen jeugdhulptraject vrijwel nul is. Dit staat haaks op het Kinderrechtenverdrag en leidt ook tot onwenselijke resultaten. Juist inspraak van jongeren op hun eigen traject zorgt dat de effectiviteit van de interventie uiteindelijk groter wordt. GroenLinks dient daarom samen met PvdA, D66 en de LHN de motie Geef het kind een stem in de jeugdhulp in.
Investeren in preventie is niet alleen menselijk, het is ook financieel verstandig. Elke euro die we nu uitgeven om problemen te voorkomen, bespaart ons later een veelvoud aan kosten.
Voorzitter, op het gebied van duurzaamheid verwacht GroenLinks meer lef van dit college. De klimaatcrisis vraagt om actie en die actie begint hier, in onze eigen stad. Helaas blijven de ambities op het gebied van aardgasvrije woningen en de reductie van CO_2-uitstoot van woningen achter. Hoe kan het college letterlijk als ambitie opnemen dat de CO_2-uistoot voor woningen in 2025 gelijk is aan de uitstoot in 2023? GroenLinks pleit voor een versnelde verduurzaming van de bestaande woningvoorraad. Dit is niet alleen cruciaal voor het behalen van onze klimaatdoelen, maar ook om inwoners te helpen hun energierekening te verlagen.
Daarnaast vragen wij aandacht voor groen in onze stad. Stedelijk groen is geen luxe, maar noodzaak. Het beschermt ons tegen hittestress, verbetert de biodiversiteit, en biedt een plek voor ontspanning. Wij kijken dan ook met smart uit naar de nota Buitenruimte, waarin veel ambities voor het groen staan. In het memo van 16 oktober jl. schrijft het college deze pas eind 2026 te verwachten. Wat GroenLinks betreft, is dit veel te laat. Welke mogelijkheden ziet het college om de nota nog deze periode naar de raad te brengen?
Voorzitter, wij kunnen niet om de slechte financiële positie van onze gemeente heen. De begroting voor 2025 is sluitend gemaakt door een forse greep van ruim € 20 miljoen uit onze reserves. We snappen de keuze, maar dit baart GroenLinks ook grote zorgen. Als we in het huidig tempo doorgaan, zijn we in vijf jaar door onze reserves heen. Met andere woorden, als er komende maanden geen extra geld komt van het rijk is het onvermijdelijk dat we lastige keuzes moeten maken.
GroenLinks begrijpt dat het in tijden van financiële krapte dan verleidelijk is om te bezuinigen op preventie. Maar dat zou wat ons betreft een grote fout zijn. Investeren in preventie is investeren in de toekomst. Wanneer we nu bezuinigen op sport, cultuur, zorg of inspraak, betalen we later een veel hogere prijs. Sociale problemen escaleren, gezondheidskosten stijgen en de kloof in onze samenleving wordt alleen maar groter.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom, een interruptie van mijnheer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Ja, met het risico op een verwacht antwoord, vraag ik me toch af, als ik hoor dat GroenLinks elke bezuiniging op sport en cultuur en inspraak en dat soort zaken allemaal wil vermijden, wat er dan nog over blijft.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Nou voorzitter, ik was net op het moment in mijn betoog om iets te noemen.

De **voorzitter**: Ik zou even wachten, mijnheer Van der Vlies. Gaat u verder.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Voorzitter, daarnaast heeft GroenLinks al met regelmaat het gevoel dat we de gevolgen van de tekorten zien. Het aantal raadsvoorstellen met nieuwe beleidsvoorstellen is beperkt en toezeggingen worden inmiddels vaker niet dan wel gehaald. Wat gaat het college eraan

doen om dit om te draaien?
GroenLinks wil bij het maken van de keuzes om het tekort terug te dringen, dingen volledig in beeld krijgen. Daarbij mag ook de kostendekkendheid van onze leges niet ontbreken. De leges zijn op dit moment namelijk maar 68% kostendekkend. Wat GroenLinks betreft, zouden we graag zien wat het verhogen van de leges betekent in financiële zin, maar ook qua maatschappelijke impact. Wij dienen de motie Kostendekkendheid leges in samen met de PvdA en de PVV.
Tot slot voorzitter, GroenLinks staat hier vandaag niet om te wijzen, maar om bij te dragen. Wij willen een stad waarin iedereen zich thuis voelt, waarin we problemen aanpakken voordat ze escaleren, en waarin we durven te dromen van een duurzame toekomst. Laten we de keuzes die we vandaag maken, zien als een investering in de stad die we morgen willen zijn. Een stad die polarisatie overwint met verbinding, en die preventie niet als kostenpost ziet, maar als fundament van een gezonde en rechtvaardige samenleving.
Dank u wel.

Motie nr. 2411-60 ingediend door GroenLinks, PvdA, D66, CDA, PDvZ
Maak huiselijk geweld zichtbaar

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- het aantal meldingen van huiselijk geweld in Zoetermeer in het eerste halfjaar van 2024 met 43% is gestegen ten opzichte van dezelfde periode in 2023, evenals een forse stijging van het aantal huisverboden;
- huiselijk geweld varieert van psychisch en fysiek geweld tot incidenten met dodelijke afloop;
- meldingen van huiselijk geweld vaak via Veilig Thuis of andere organisaties moeten worden gedaan door slachtoffers, betrokkenen of Veilig Thuis;
- naast Veilig Thuis Haaglanden meerdere organisaties actief zijn in hulpverlening na huiselijk geweld;

overwegende dat:
- slachtoffers gemiddeld pas na zeventig geweldsincidenten aangifte doen;
- er een groot taboe heerst rondom huiselijk geweld en hierdoor belangrijke signalen gemist worden;
- het bespreekbaar maken van huiselijk geweld cruciaal is om bewustwording en hulp te bevorderen;
- er elders, zoals bij het Oranje Huis en de aanpak in Rijswijk, positieve ervaringen zijn opgedaan om huiselijk geweld zichtbaarder te maken;

verzoekt het college:
- onderzoek te doen naar manieren om huiselijk geweld bespreekbaar en zichtbaar te maken in Zoetermeer, en daarbij de ervaringen van andere plekken in het land te gebruiken;
- de mogelijke inzet van maatschappelijke (vrijwilligers)organisaties als veilige inlooppunten in dit onderzoek mee te nemen;
- de raad voor 1 juni 2025 te informeren over de voortgang;
- alle organisaties in Zoetermeer en de regio die zich inzetten voor hulp bij huiselijk geweld in kaart te brengen en openbaar te maken;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-61 ingediend door GroenLinks. PvdA, D66, LHN
Geef het kind een stem in de jeugdhulp

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- de Kinderombudsman en Nationale ombudsman een rapport hebben uitgegeven met als titel Participatie vanaf de zijlijn;
- in het rapport wordt geschreven dat kinderen en ouders te weinig invloed hebben op hun eigen jeugdhulptraject;
- dit gebrek aan inspraak de kwaliteit en tevredenheid van de jeugdhulp negatief beïnvloedt, wat de problemen in de jeugdhulpverlening verder vergroot;

overwegende dat:
- het Kinderrechtenverdrag stelt dat ieder kind het recht heeft zijn mening te geven over zaken die hem of haar aan gaan;
- de Jeugdwet expliciet stelt dat participatie van kinderen en ouders bij jeugdhulp een prioriteit is;
- meer invloed van kinderen en ouders bijdraagt aan passende hulp, waardoor druk op het jeugdzorgsysteem vermindert;

verzoekt het college:
- in overleg te treden met jeugdhulpaanbieders en wijkteams om te bespreken hoe de inspraak van kinderen en ouders structureel kan worden verbeterd;
- in het beleid (verordening, aanbesteding, etc.) heldere afspraken op te nemen over hoe inspraak van kinderen en ouders (beter) geregeld kan worden en dit toe te passen;
- de raad hierover te rapporteren voor 1 juni 2025;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-62 ingediend door GroenLinks, D66
Samen bouwen aan een nieuwe toekomst

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- de gemeente opvang van asielzoekers en statushouders in de voormalige PI heeft verlengd met vijf jaar en er ook nog steeds Oekraïense ontheemden worden opgevangen;
- asielzoekers pas na zes maanden mogen werken;
- Oekraïense ontheemden geen recht hebben op inburgering;
- nieuwkomers baat hebben bij vroegtijdige activering, zoals taal- en vaardigheidslessen;
- er op dit moment weinig begeleiding, en een beperkt aanbod, is voor (leer)activiteiten en (vrijwilligers)werk is voor nieuwkomers die nog geen Nederlands spreken;

overwegende dat:
- de gemeente Utrecht ervaring heeft opgedaan met Plan Einstein, waar bewoners van de opvang en bewoners in de wijk samen leren, participeren en activiteiten ontwikkelen;
- het samen leren en participeren de sociale cohesie en verdraagzaamheid bevordert;
- er financiële middelen beschikbaar zijn doordat van de opvang ontheemden € 4,4 miljoen niet is uitgegeven;

verzoekt het college:
- onderzoek te doen naar de mogelijkheden om (leer)activiteiten zoals in het Plan Einstein mogelijk te maken;
- de raad voor 1 juni 2025 te informeren over de uitkomsten;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-63 ingediend door GroenLinks, PvdA, D66
Bewegen naar een gezonde toekomst

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- overgewicht een van de grootste gezondheidsproblemen is;
- er in Zoetermeer veel gebruik wordt gemaakt (300-400 keer per week) van het Beweegpark Noord Aa;
- dit park aan de noordkant van de stad gelegen is, waardoor veel inwoners er geen gebruik van maken door de afstand;
- de initiatiefnemer van beweegpark Noord Aa recent een presentatie heeft gehouden met nieuwe plekken voor een beweegpark;

overwegende dat:

- bewegen, naast voeding, een van de belangrijkste aspecten is om overgewicht tegen te gaan;
- een beweegpark in de buurt van huis de drempel kan verlagen om te gaan sporten;
- kosten voor sportscholen voor sommige inwoners te hoog zijn;
- het beweegpark bij kan dragen aan de sociale cohesie in de wijk;

verzoekt het college:
- te onderzoeken of er een andere geschikte locatie is voor een beweegpark in Zoetermeer, bij voorkeur in een van de aandachtswijken van Zoetermeer 2040;
- bij een geschikte locatie omwonenden in de wijk te betrekken voor de verdere planontwikkeling;
- te onderzoeken of er mogelijkheden zijn om deze realisatie te combineren met het initiatief Positieve Gezondheid dat bij het WMO-loket wordt aangeboden;
- de kosten te dekken uit het potje van de raad;
- de raad voor 1 januari 2026 te informeren over de voortgang;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-64 ingediend door GroenLinks, PvdA, PVV
Kostendekkendheid leges

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- Zoetermeer aan de vooravond staat van mogelijke bezuinigingen;
- Zoetermeer leges heft die dienen ter dekking van kosten die de gemeente maakt bij het leveren van diensten, zoals bij het verlenen van vergunningen;
- de huidige kostendekkendheid van leges in Zoetermeer slechts tot 68% optelt;
- het verhogen van de kostendekkendheid van de leges kan bijdragen aan een gezondere financiële positie van de gemeente;

overwegende dat:
- in het memo Inventarisatienota bezuinigings- en dekkingsmogelijkheden zeer beperkt ingegaan wordt op het verhogen van de leges;
- in hetzelfde memo niet wordt gesproken over het verhogen van leges voor bijvoorbeeld ondergrondse infrastructuur;
- bij de grote financiële opgave van de gemeente alle mogelijkheden goed in beeld moeten zijn;
- het verhogen van de kostendekkendheid van leges vraagt om een zorgvuldige afweging tussen financiële haalbaarheid en de betaalbaarheid voor inwoners en ondernemers;

verzoekt het college:
- scenario's uit te werken voor een kostendekkendheid van de totale leges van 75% en 85% van de leges, waarbij per scenario wordt aangegeven:
  - welke aanpassingen nodig zijn in de tarieven;
  - wat de financiële effecten zijn voor de gemeente;
  - wat de gevolgen zijn voor verschillende doelgroepen (inwoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen);
- in de uitwerking ook aandacht te besteden aan de mogelijkheden om sociaal-maatschappelijke effecten te verzachten;
- deze scenario's vóór 31 maart 2025 aan de raad te presenteren;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-65 ingediend door GroenLinks, PvdA, D66
Ondersteuning bij participatie

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- per 1 januari 2024 de Omgevingswet in werking is getreden;
- participatie bij bouwactiviteiten nu de verantwoordelijkheid is van initiatiefnemers bij bouwprojecten;

- dit voor omwonenden en andere belanghebbenden kan zorgen voor onduidelijkheid en wantrouwen;
- recent enkele woningbouwprojecten zijn vastgelopen door onduidelijkheid in het proces en de communicatie;

overwegende dat:
- veel binnenstedelijke bouwprojecten in Zoetermeer participatie nodig hebben om vertraging en onduidelijkheid te voorkomen;
- een proces bij de Raad van State voor geen van de partijen wenselijk is;
- er alles aan gedaan moet worden om te voorkomen dat overheid en burger tegenover elkaar komen te staan;
- onafhankelijke ondersteuning voor bewoners en initiatiefnemers de kwaliteit en efficiëntie van participatietrajecten kan verbeteren;

verzoekt het college:
- een onafhankelijke ondersteuner aan te stellen voor bewoners en belanghebbenden om hen wegwijs te maken in participatietrajecten;
- deze ondersteuner ook beschikbaar te stellen aan initiatiefnemers die hulp wensen bij het participatietraject;
- een pilot te starten voor drie verschillende projecten;
- de kosten te dekken via de grex of anterieure overeenkomst, en indien dit niet mogelijk is, te dekken met incidentele middelen;
- de raad te informeren voor 1 juni 2025;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Boerboom voor uw eerste termijn. Dan ga ik over naar de fractie van FVD, mijnheer Van den Boomgaard.

12. FVD

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Voorzitter. Zoals het spreekwoord luidt 'de kruik gaat zo lang te water tot zij barst', lijkt het erop dat dit college met dezelfde houding te werk gaat door ingrijpende keuzes te vermijden en zo de raad, en dus onze inwoners, buiten te sluiten van de belangrijkste bezuinigingsdiscussie die voor de deur staat. Het college presenteerde ons in april enkele bezuinigingsmogelijkheden en veronderstelde onmogelijkheden, terwijl in de regel geldt dat op alles bezuinigd kan worden. Niet moet, maar kan.
Dat is een van de zaken die specialist gemeentelijke bezuinigingen Arie Teeuw ons meegaf. Hij gaf ons ook een bezuinigingsscan mee, een effectieve ervaringsdeskundige zoekmethode naar bezuinigingsmogelijkheden, alvast toegespitst op onze eigen Zoetermeerse begroting. En hij bood nog een aantal goede adviezen en suggesties, bijvoorbeeld over een kerntakendiscussie met inwonersparticipatie omdat zij, onze inwoners, puntje bij het paaltje, het kind van de rekening zijn. En over zero based…

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard, een interruptie van mijnheer Velner, gaat uw gang.

De heer **Velner** (SP): Ik heb al even een vraag over uw motie over die kerntakendiscussie. Op zich kunnen we het daar wel redelijk mee eens zijn. Alleen…

De **voorzitter**: Mijnheer Velner, kunt u iets meer naar de microfoon praten, want anders verstaat niemand u. Gaat uw gang.

De heer **Velner** (SP): Op zich zijn we het ermee eens, alleen of het dreigende ravijn kansen biedt? Ik zie daardoor meer problemen ontstaan dan dat we kansen krijgen. Hoe ziet u dat?

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja, ik kom daar verder in mijn spreektekst wel op terug. Maar wij zijn wel van mening dat het meer kansen biedt omdat juist iedereen zijn en haar politieke voorkeur kan uitspreken als we deze keuzediscussie met elkaar en voor elkaar los kunnen krijgen.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat u verdergaat, gaat u verder.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): En over zero based budgeting. Het was allemaal aan ons, aan de raad, gericht. Wij, budgetrechthebbenden en eindverantwoordelijken, zouden daar wat mee moeten kunnen. Maar konden we er echt wat mee? Zeker niet.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard, ik zag nog een interruptie van mevrouw Bout over het hoofd. Gaat uw gang.

Mevrouw **Bout** (PvdA): Dank u voorzitter. U noemde Arie Teeuw. Die is hier geweest en ik heb uw motie nog even nagevraagd bij mijnheer Teeuw. Want het zero based budgeting was wat mij betreft meer voor bedrijven dan voor gemeenten. En het kan wel voor gemeenten, maar we kunnen niet overal in snijden. Dus toen zei ik 'o, maar dan is het dus interessant om dit misschien naar voren te schuiven', zei hij 'ja, maar, meestal is zero based butgeting voor de kerntakendiscussie'. Bent u met mij van mening dat we daar dan eigenlijk niet genoeg tijd voor hebben? Dus wel voor de kerntakendiscussie, maar niet voor eerst ook nog de zero based budgeting?

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ik denk in mogelijkheden en ik hoor graag wat het college hiervan vindt en of het mogelijkheden ziet. Ik ga niet voor de fanfare uitlopen met uw goedvinden.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Even kijken waar ik gebleven was. Maar konden we er wel echt wat mee? Zeker niet, als het tenminste aan het college en de coalitie ligt. Daarom stelt FVD voor om de komende begrotingsbesprekingen vorm te geven met behulp van zero based budgeting, zodat elke uitgave vanaf nul wordt geëvalueerd en de raad meer inzicht krijgt in de daadwerkelijke waarden van gemeentelijke uitgaven.
Voorzitter, voordat mevrouw Siegelaer in juni haar motie Kerntakendiscussie indiende, goed bedoeld, doch naïef, mede ingediend door uw oppositie FVD, PVV en Zoetermeer Vooruit, had het college ons op 24 mei jl. al zijn stappenplan uit de doeken gedaan. Daarin is geen enkele rol voor de raad, noch voor onze inwoners weggelegd. We mogen moties en amendementen tijdens het voorjaarsdebat indienen, massaal natuurlijk, want het gaat ergens over en natuurlijk wordt van de coalitiepartijen verwacht dat zij met een bijna onwrikbare discipline alles wat werkelijk impact heeft zonder pardon afwijzen. Weg rol voor de raad, weg dualisme.
Voorzitter, met de inzet van ons commissielid Peter Hebly en raadslid Susanne Bout, dienen wij een motie in die dat perspectief voor de perspectiefnota verandert. Het is geen veeleisende motie. Het vraagt alleen een rol voor de raad die het college nota bene mag vormgeven. Ik roep vooral de coalitie op: toon goede wil, doe eens democratisch!

De **voorzitter**: Interruptie van mevrouw Siegelaer. Gaat uw gang.

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank voorzitter. Ik weet natuurlijk niet hoe de raad er deze dag in staat en hoe we kijken naar een kerntakendiscussie of een taakveldendiscussie. Maar als onze oproep de vorige keer geen meerderheid heeft gehaald omdat men van mening was dat dat nog niet van toepassing was, vraag ik me nog steeds af, is het nu zinvol om op het laatste moment deze discussie met elkaar te voeren? Dus dat betekent niet dat we het niet eens zijn met een discussie. Maar ik denk dat het, als we er samen voor gekozen hebben dat het niet haalbaar is, de vraag is of we dat dan nu wenselijk vinden.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja, dank u voorzitter. Goede vraag. Ik denk echt dat het antwoord deze avond duidelijk zal worden. Ik denk dat deze motie ook wat anders in elkaar zit. Ik denk dat de tijd er ook nu naar is omdat er meer duidelijkheid is over het feit dat het ravijn echt op ons afkomt en dat we echt samen moeten bepalen, als raad, even los van politieke kleur, 'wat vinden wij belangrijk? Wat vinden we dat wij als raad, als gemeente Zoetermeer, moeten doen?' En ik denk dat iedereen zijn of haar mening in deze raad daarover kan geven. En de tijd is dus veranderd. Ja, het ravijn komt op ons af. Er zijn geen strohalmen meer.

De **voorzitter**: Ik zag mevrouw Bout ook.

Mevrouw **Bout** (PvdA): Ja, dank u wel voorzitter. Ik kan alleen antwoorden over mijn eigen fractie, maar wij hebben tegen uw motie gestemd toen omdat er heel specifiek in de motie stond dat u uit was op een kleinere overheid. Daar zijn wij faliekant op tegen. Dus waren we tegen uw motie, maar niet tegen de kerntakendiscussie.

De **voorzitter**: Mevrouw Siegelaer.

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank voorzitter en dank voor de toelichting, mevrouw Bout. Het zou fijn geweest zijn als u ons dan destijds aangesproken had over het dictum en daar niet later op terug zou komen.

De **voorzitter**: Ik stel voor, want dit is een motie die eerder is ingediend, mijnheer Van den Boomgaard, dat u verdergaat met uw verhaal.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Maar voor ik verderga, voorzitter, wil ik toch nog even reageren. Wat mevrouw Bout zegt, is natuurlijk essentieel. Deze motie is dus politiek kleurloos. En dat is het grote verschil. Of er een dictum veranderd had kunnen worden ja of te nee, daargelaten. Maar deze is kleurloos.
Voorzitter, ik vervolg. Bleizo. Daarnaast ligt daar nog een belangrijke kwestie voor ons, de ontwikkeling van Bleizo. Begrijp mij niet verkeerd, voorzitter, FVD is verheugd dat er eindelijk voor woningbouw is gekozen in het gebied. Laten we hier echter niet stoppen. Bleizo is een gebied dat op dit moment gekenmerkt wordt door bedrijvigheid, een gebied dat relatief geïsoleerd is van het stadscentrum en de andere wijken in Zoetermeer. Wij pleiten door middel van een motie dan ook voor een herontwikkeling van het gebied rondom de Bleiswijkseweg tot een gemengd woon- en werkgebied. Dit met behoud van het prachtige natuurgebied, Plas van Poot. Sterker nog, met het optimaliseren van de toegang tot het schitterende kwalitatief groen. Dit zal een levendige, directe en logische verbindingsschakel vormen tussen Bleizo en de rest van onze mooie stad. En hierdoor zal meer ruimtelijke samenhang, bereikbare voorzieningen en sociale controle ontstaan, waardoor we optimaal van het gebied kunnen profiteren en het echt zal bijdragen aan onze stad.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard, een interruptie van mijnheer Nikerk.

De heer **Nikerk** (PvdA): Ja, dank u wel voorzitter. Ik ben heel blij met wat mijnheer Van den Boomgaard zegt want u had de motie al even opgestuurd en tot mijn grote schrik loopt het gebied dat de FVD wil herontwikkelen, dwars door de Plas van Poot heen. Dat bent u toch niet van plan, mag ik hopen?

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Allereerst roept deze discussie op tot onderzoek en wil ik het college gewoon de ruimte geven die er is en heb ik in mijn spreektekst verwerkt wat ik er als partij van vind. En als er onderzoek is gedaan en het wordt gepresenteerd door het college aan de raad, dan kan de raad er een beslissing over nemen.

De **voorzitter**: Mijnheer Nikerk.

De heer **Nikerk** (PvdA): Ja, dank u wel. Dus u vraagt een onderzoek om ontwikkeling dwars door een kernnatuurgebied heen? Dat vraagt u?

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dank u voorzitter. Kijk, de reactie van de heer Nikerk is toegespitst op één stukje van de betekenis, maar het is breder dan alleen dat gebied. Ik wil gewoon in totaal in kaart brengen; wat voor potentieel zit daar volgens het college en wat kan het college aan de raad doorgeven? Want ik hoorde vorige week dat we moeten bouwen, bouwen, bouwen. Laten we dan kijken waar we mensen niet tot last zijn, waar we hopelijk natuurgebieden niet tot last zijn en in ieder geval mensen van een woning kunnen voorzien. En dan is ons standpunt dat we de Zoetermeerse woningzoekenden van een woning kunnen voorzien.

De **voorzitter**: Ik zou zeggen, gaat u verder?

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dank u voorzitter. Daarnaast heeft uw oppositie FVD eerder een aangenomen motie ingediend tegen zwerfafval. De nu door de wethouder genomen stappen, zonder de raad te informeren, om alleen op afspraak bij het afvaldepot terecht te kunnen, vinden wij onacceptabel en averechts werken op de aangenomen motie. Wij verzoeken dan ook deze maatregel om alleen met afspraak bij het afvaldepot terecht te kunnen, per direct terug te draaien om deze motiverende redenen.
Voorzitter, ik rond af. Laten wij als een fotograaf zijn en scherp in onze lens in het vizier hebben waar we willen eindigen. Want als de gemeente de juiste keuzes maakt en zich focust op haar kerntaken zonder onnodige inmenging, krijgt de samenleving de ruimte om te bloeien. Dit betekent het creëren van een omgeving waarin ondernemers kansen zien, inwoners inspraak hebben en Zoetermeer een plek blijft waar economische en sociale veerkracht centraal staan. Laten we niet vergeten dat een bestuur dat luistert en dienend opereert de fundering legt voor een gezonde, betrokken en welvarende gemeenschap. Dank u voorzitter.

Motie nr. 2411-66 ingediend door FVD
Afvaldepot blijft toegankelijk

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- het college heeft besloten dat inwoners voortaan alleen op afspraak grofvuil naar het afvaldepot kunnen brengen;
- de gemeenteraad niet actief betrokken is geweest bij het nemen van deze beslissing;

overwegende dat:
- het maken van een afspraak een extra drempel opwerpt voor inwoners, wat kan leiden tot minder correct aangeboden grofvuil;
- deze maatregel potentieel bijdraagt aan een toename van zwerfafval doordat inwoners minder geneigd zijn hun grofvuil op een correcte manier aan te bieden;
- de raad motie 2306-42 (FVD - Aanpak zwerfvuil) heeft aangenomen om juist zwerfafval tegen te gaan;

roept het college op om:
- het besluit om het brengen van grofvuil enkel op afspraak mogelijk te maken per direct terug te draaien;
- de raad voortaan actief te betrekken bij beleidswijzigingen die directe impact hebben op het gebruik van gemeentelijke voorzieningen;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-67 ingediend door FVD
Onderzoek naar herontwikkeling Bleiswijkseweg

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- de provincie Zuid-Holland en de gemeente Lansingerland een akkoord hebben bereikt over de ontwikkeling van circa 5000 woningen in Bleizo;
- deze ontwikkellocatie relatief geïsoleerd ligt tussen bedrijventerreinen, spoorlijnen en de A12;
- de ontwikkeling van Bleizo ook deels ten noorden van de A12 zal zijn gelegen;

overwegende dat:
- een herontwikkeling van het gebied rondom de Bleiswijkseweg tot een gemengd woon- en werkgebied een levendige, directe en logische verbinding/schakel zal vormen tussen Bleizo en het centrum van Zoetermeer (onder andere Dorpsstraat en Stadshart), waardoor:
  - Bleizo uit zijn isolement zal geraken. De toekomstige inwoners van Bleizo kunnen hierdoor via een gebied met veel sociale controle (en geen doods kantorenpark) richting de stad fietsen.

Via de Bleiswijkseweg komen ze direct uit in de Dorpsstraat (centraler kan bijna niet);
- ruimtelijke samenhang tussen de nieuwe wijk en de rest van Zoetermeer zal ontstaan;
- het voorzieningen- en winkelbestand van Zoetermeer voor meer mensen eenvoudig bereikbaar zal worden (kansen voor Zoetermeerse ondernemers);

- een herontwikkeling van het gebied rondom de Bleiswijkseweg tot een gemengd woon- en werkgebied invulling kan geven aan de gemeentelijke woonopgave (veel extra woningen mogelijk), dichtbij stadsvoorzieningen, een NS-station, de snelweg en de RandstadRail;
- een herontwikkeling van het gebied rondom de Bleiswijkseweg tot een gemengd woon- en werkgebied grote kansen kan geven voor een veelzijdige doorontwikkeling van het Dutch Innovation Park (DIP). Door het toevoegen van woonruimten voor studenten, expats, young professionals, et cetera zal een aanzienlijk hoger vestigingsklimaat ontstaan voor het gebied. Het voldoet hierbij aan de wens van verschillende innovatieve en creatieve bedrijven om zich in een gemengd gebied met een grote dynamiek te vestigen (denk aan Strijp-S in Eindhoven of het NDSM- terrein in Amsterdam);
- een herontwikkeling van het gebied rondom de Bleiswijkseweg tot een gemengd woon- en werkgebied kansen kan bieden om de toegankelijkheid van het Van Tuyllpark vanuit de zuidelijke richting te vergroten en de bijzondere Plas van Poot beter zichtbaar te maken;

verzoekt het college om:
- te gaan onderzoeken of het gebied rondom de Bleiswijkseweg herontwikkeld kan worden naar een gemengd woon- en werkgebied (niet enkel bedrijvigheid);

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-68 ingediend door FVD, PvdA
Begroten vanaf de nulbasis

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- de gemeente zich behalve met een acute bezuinigingsopgave ook geconfronteerd weet met structureel gestegen kosten en dalende inkomsten;
- De huidige handelswijze bij het begroten, tevens de handelswijze bij de bezuinigingsoperatie, de voorgaande begroting als uitgangspunt neemt en daarin wijzigingen ('mutaties') aanbrengt;
- de Zero Based Budgeting (ZBB)-begrotingsmethodiek, in tegenstelling tot de huidige handelswijze, de 'nulbasis' als uitgangspunt neemt, waarbij alle uitgaven in elke nieuwe begrotingsperiode opnieuw moeten worden gerechtvaardigd en goedgekeurd;
- andere gemeenten, zoals Lelystad, Apeldoorn, Noardeast-Fryslân en Mook en Middelaar, al positieve resultaten hebben behaald met ZBB;

overwegende dat:
- de gebruikte begrotingsmethodiek aan de basis ligt van het denken over de gemeentefinanciën en daarmee van niet te onderschatten invloed kan zijn op het behoud dan wel het verlies van een duurzaam financieel gezonde gemeente met stabiele en hoogwaardige publieke dienstverlening;
- door vanaf de 'nulbasis' te begroten steeds de inzet van financiële middelen wordt geëvalueerd in relatie tot de actuele behoeften en wensen van de gemeente, gemeenteraad en inwoners, dat sluipende scheefgroei in de begroting wordt voorkomen, dat overbodige en verborgen uitgaven worden blootgelegd en dat doelmatigheid en prioritering bij de inzet van financiële middelen in relatie tot het realiseren van doelstellingen wordt bevorderd;
- de kunst van het begroten vanaf de 'nulbasis' tijd kost om aan te leren en door te voeren en dat toepassing van deze methodiek op de actuele bezuinigingsoperatie met betrekking op de Programmabegroting 2026-2029 aldus niet reëel en niet wenselijk is;
- het vanaf de Programmabegroting 2027-2030 wel reëel en wenselijk is om alle uitgaven kritisch te evalueren in relatie tot de voortschrijdende organisatiedoelstellingen en om daarop tijdig te anticiperen;

verzoekt het college om:
- in de Perspectiefnota 2026 een plan op hoofdlijnen te presenteren voor het treffen van de nodige voorbereidingen om vanaf de Programmabegroting 2027-2030 geheel of gedeeltelijk (bijv. één of meer begrotingsprogramma's) vanaf de 'nulbasis' te kunnen begroten;

- in de Perspectiefnota 2027 een gedetailleerd plan te presenteren om bij de Programmabegroting 2027-2030 te beginnen met begroten vanaf de 'nulbasis';

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-69 ingediend door FVD, PvdA
Keuzediscussie

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- het college de raad Raadsmemo proces bezuinigings- en dekkingsmogelijkheden 2026 met stappenplan heeft doen toekomen;
- in de Inventarisatienota bezuinigings- en dekkingsmogelijkheden sprake is van een interne inventarisatie en beoordeling met een maximum van ongeveer € 75 miljoen aan bezuinigings- en dekkingsmogelijkheden;
- om soms onduidelijke redenen begrotingsposten onaantastbaar blijven voor bezuinigingen;
- een externe specialist tijdens de bijzondere bijeenkomst Zoetermeer in balans advies aan de raad heeft gegeven over gemeentelijke bezuinigen met daarbij een op de Zoetermeerse gemeentebegroting toegesneden 'bezuinigingsscan';

overwegende dat:
- de raad gedegen keuzes moet maken in de eerste helft van 2025 over de toekomst van de gemeentelijke taakopvatting en begroting/financiën;
- het 'begrotingsravijn' niet alleen een bedreiging vormt, maar ook kansen biedt voor een financieel gezonde en doelmatige toekomst voor Zoetermeer;
- het wenselijk is dat de raad vanwege zijn budgetrecht nauw betrokken, zo niet leidend, is bij de uitwerking van de keuzes van de gemeentelijke taakopvatting en aanverwante begroting;
- het stappenplan uit de memo van 24 mei jl. niet voorziet in een actieve, richtinggevende rol voor de raad in de uitwerking van de bezuinigings- en dekkingskeuzes voor de Perspectiefnota 2026;
- ook burgerparticipatie in het proces een mogelijkheid is;

verzoekt het college om:
- samen met de aangekondigde actualisatie van de bezuinigingsopgave, een stappenplan voor te stellen voor de aanloop naar het Voorjaarsdebat 2025, dat tenminste voorziet in een actieve, richtinggevende rol voor de gemeenteraad in de uitwerking van de bezuinigings- en dekkingskeuzes;
- de raad een aanverwant procesvoorstel (inwoner)participatie te doen of te motiveren waarom dat onmogelijk of onwenselijk wordt geacht;
- de rolinvulling voor de raad in het stappenplan en, bij geval, het participatieniveau gedegen te motiveren;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-75 ingediend door FVD
Verkenning nulbasisbegroting

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- de gemeente zich behalve met een acute bezuinigingsopgave ook geconfronteerd weet met structureel gestegen kosten en dalende inkomsten;
- de huidige handelswijze bij het begroten, tevens de handelswijze bij de bezuinigingsoperatie, de voorgaande begroting als uitgangspunt neemt en daarin wijzigingen ('mutaties') aanbrengt;
- de Zero Based Budgeting (ZBB)-begrotingsmethodiek, in tegenstelling tot de huidige handelswijze, de 'nulbasis' als uitgangspunt neemt, waarbij alle uitgaven in elke nieuwe begrotingsperiode opnieuw moeten worden gerechtvaardigd en goedgekeurd;
- andere gemeenten, zoals Lelystad, Apeldoorn, Noardeast-Fryslân en Mook en Middelaar, al positieve resultaten hebben behaald met ZBB;

overwegende dat:

- de gebruikte begrotingsmethodiek aan de basis ligt van het denken over de gemeentefinanciën en daarmee van niet te onderschatten invloed kan zijn op het behoud dan wel het verlies van een duurzaam financieel gezonde gemeente met stabiele en hoogwaardige publieke dienstverlening;
- door vanaf de 'nulbasis' te begroten steeds de inzet van financiële middelen wordt geëvalueerd in relatie tot de actuele behoeften en wensen van de gemeente, gemeenteraad en inwoners, dat sluipende scheefgroei in de begroting wordt voorkomen, dat overbodige en verborgen uitgaven worden blootgelegd en dat doelmatigheid en prioritering bij de inzet van financiële middelen in relatie tot het realiseren van doelstellingen wordt bevorderd;
- de kunst van het begroten vanaf de 'nulbasis' tijd kost om aan te leren en door te voeren en dat toepassing van deze methodiek op de actuele bezuinigingsoperatie met betrekking op de Programmabegroting 2026-2029 aldus niet reëel en niet wenselijk is;
- het vanaf de Programmabegroting 2027-2030 wel reëel en wenselijk is om alle uitgaven kritisch te evalueren in relatie tot de voortschrijdende organisatiedoelstellingen en om daarop tijdig te anticiperen;

verzoekt het college om:

- een verkenning uit te voeren naar het nut en proces van begroten vanaf de nulbasis (zero based budgeting), vereiste competenties, verschillende implementatievarianten en een reëel tijdpad voor invoering, inclusief de mogelijkheid van een pilot;
- contact met andere gemeenten die vanaf de nullijn begroten of ook in een verkenningsfase zitten te betrekken bij de verkenning;
- een verkenningsplan te presenteren in de Perspectiefnota 2026;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Van de Boomgaard voor uw eerste termijn. Dan ga ik over naar de fractie van LHN. Mevrouw Siegelaer.

13. LHN

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank voorzitter. Wat een begrotingsdebat, en wel de grootste begroting ooit. Vandaag bespreken we belangrijke onderwerpen die ertoe doen voor de stad. De LHN vindt het belangrijk dat Zoetermeer een stad is waar je prettig kunt wonen en verblijven, voor nu en in de toekomst. We willen dat Zoetermeer een veilige stad is, waar je buren naar je omkijken en we elkaar een helpende hand bieden. We willen dat de stad jong en oud blijft prikkelen om te ontwikkelen en een stad is waar we samen een toekomst op kunnen bouwen in een duurzame en veilige omgeving. Namens de LHN wil ik onze visie, enthousiasme en zorgen delen en enkele vragen stellen om helderheid en vooruitgang van deze mooie stad te bevorderen.
Onderwijs. De LHN vindt het belangrijk dat ieder kind naar school gaat en met een startbewijs de toekomst in stapt en moedigt het college aan om de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp verder te versterken. Welke stappen mogen we hier het aankomende jaar in verwachten, college?
Wij maken ons specifiek zorgen over drie zaken. De toegankelijkheid en de vrije keuze van onderwijs, het functioneren van de leerplicht en de aansluiting naar het werkveld.
Allereerst: hoe zit het met de doelstelling spreiding en gelijke toelatingskansen? Ik bedoel daarmee de inzet op een optimale spreiding om te voorkomen dat er in de ene wijk te weinig aanbod is en in de andere te veel, want dat is een goed uitgangspunt. Maar waarom wordt er nu voor gekozen om te starten met de centrale aanmeldingsprocedure? We vragen ons af hoe zich dat verhoudt met de vrije keuze voor een basisschool. We zijn dan ook benieuwd naar de reactie van het college, maar ook naar hoe de raad hierover denkt.
En dan de leerplicht, voorzitter. We vragen het college om duidelijkheid. Is de leerplicht nu vijf man sterk? Zijn de extra taken uitgevoerd en is de preventieve aanpak al omgezet in uitvoerbaar beleid? Alhoewel slechts 0,02% van de jongeren niet naar school gaat, betekent dat niet dat we tevreden kunnen zijn. Er zijn nog steeds kinderen die geen passend onderwijs krijgen. College, heeft u zicht op deze groep en wat wordt eraan gedaan om deze groep passend onderwijs te bieden?
Ook heeft de LHN zorgen waar het gaat om de overgang van school naar de arbeidsmarkt. Jaarlijks lezen we in de begroting dat de aansluiting niet naar verwachting verloopt. We zien dat als een terugkerend probleem en we willen graag van het college horen hoe het dit verbetert of wat het van de raad nodig heeft om hierin te kunnen faciliteren.
Bestaanszekerheid, maar vooral bestaansonzekerheid, is voor Zoetermeerders iedere dag een zorg.

Vele inwoners komen financieel nauwelijks rond, durven hun banksaldo niet te bekijken en de post niet meer te openen. En ja, Zoetermeer is een stad die veel voorzieningen biedt om de bestaanszekerheid te vergroten, financieel en ondersteunend. Maar toch lijkt het erop dat veel werkende Zoetermeerders een laag besteedbaar inkomen overhouden en bij een hulpvraag telkens buiten de boot vallen.
De LHN vindt het belangrijk om meer inzicht te hebben in deze doelgroep en neemt alvast een voorschot op de uitkomsten van het onderzoek. Dan allereerst een woord van dank aan alle inwoners die hun persoonlijke verhaal gedeeld hebben. Daar is moed en lef voor nodig. En een compliment aan de wethouder voor de zorgvuldigheid van het onderzoek en de wijze waarop de inwoners betrokken zijn. De toezegging Hulp voor gezinnen is hiermee afgedaan. Maar wethouder, wat mag deze doelgroep nu verwachten van de gemeente?
Economie. Wat betreft de economische ontwikkeling zien we zowel mooie, als zorgelijke trends. Start-ups worden hartelijk ontvangen en bieden kansen voor de stad. Maar de stijgende huurprijzen maken het voor hen lastig om te groeien en innovatieve ideeën naar de markt te brengen. De LHN vraagt het college om deze zorg serieus te nemen. Het is zonde om zoveel potentie weg te sturen.
De leegstand in de binnenstad blijft toenemen en de diversiteit in de winkelstraten vermindert. Wat doet het college om het ondernemersklimaat te stimuleren en de diversiteit te bevorderen? Daarom dienen we de motie van de VVD mee in.
Jeugdzorg. De kosten voor zorg overstijgen waar het eigenlijk over gaat; zorg voor de jeugd, zorg voor de meest kwetsbare kinderen en hen tijdig passende hulp bieden. De kosten hiervoor zijn niet meer uit te leggen. In 2025 kiezen we ervoor om realistisch te begroten. Voorzitter, wij vragen ons af op basis van welke gegevens het college de acute acties heeft ingezet, hoe de perspectiefnota is opgesteld en de crisisorganisatie is ingericht. En waar de raad betrokken is bij het feit dat er eerder niet realistisch is begroot. Misschien heel gek, maar de LHN gaat ervan uit dat een begroting altijd realistisch is.
We vragen ons wederom af of er met de herijking van jeugdzorg niet te snel is gehandeld in plaats van een weloverwogen aanpak die vooraf koers bepaalt, knelpunten benoemt en kan monitoren of de uitgezette acties ook bijdragen aan de noodzakelijke koersverandering te kiezen.
Het verbaast ons dan ook dat ondanks de druk op de sociale voorzieningen het aantal huishoudens met een lager inkomen in Zoetermeer harder groeit dan in andere steden. Wat doet het college om de stad sociaal evenwichtig te houden zodat we voor onze inwoners kunnen zorgen zonder zorgen?
En dan nog een vraag aan het college. Geeft de gemeente voldoende bijdrage aan de uitvoering van de hervormingsagenda in de huidige begroting, zodat we hier niet op gekort worden door het rijk? En klopt het dat de capaciteit van jeugd en gezinshulp eerder niet was begroot?
Dan gaan we naar veiligheid en ook dat geeft ons een zwaar gevoel. Veiligheid is een groot goed. De cijfers over veiligheid in de wijken zijn redelijk, maar het stijgende aantal gevallen van huiselijk geweld is zorgwekkend. De LHN dringt erop aan dat veiligheidsafspraken stevig worden nageleefd en herhalen om voorkoming.
In de strijd tegen criminaliteit pleit de LHN al sinds jaar en dag voor een stevig beleid. De verharding op straat vraagt om een daadkrachtige aanpak. We vragen de burgemeester om deze lijn vast te houden en de veiligheid in de stad te waarborgen en wederom te overwegen of preventief fouilleren toevoegen aan het maatregelenpakket mogelijk is. Ieder wapen op straat is er een te veel. En een mes op zak is vandaag de dag helaas gewoon geworden. Ook in Zoetermeer. Wij mogen onze ogen daar niet voor sluiten. Het raakt onze partij diep in het hart dat we in deze raad geen steun vinden voor deze maatregel.
En als laatste vindt de LHN ook de verkeersveiligheid belangrijk. Gevaarlijke kruispunten en rotondes moeten veiliger gemaakt worden en daarom dienen we de motie Verkeersveiligheid rondom de Toneellaan in met Zó! Zoetermeer.

De **voorzitter**: Mevrouw Siegelaer, een interruptie van mevrouw Van Damme en ik zie ook mevrouw Bink. Eerst mevrouw Van Damme.

Mevrouw **Van Damme** (SP): Ja, dank u wel voorzitter. Voorzitter, ik heb eigenlijk een vraagje. Ik heb eigenlijk nog nooit een gevaarlijk kruispunt gezien. Wel is het gevaarlijk hoe de weggebruikers ermee omgaan. Kunt u mij vertellen wat een gevaarlijk kruispunt is?

De **voorzitter**: Mevrouw Siegelaer.

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank voor uw scherpe opmerking op deze middag. Daar heeft u helemaal gelijk in. Maar ik denk dat u het met mij eens bent dat de rotonde op de Toneellaan niet veilig is voor degenen die er gebruik van maken.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Damme.

Mevrouw **Van Damme** (SP): Ja, dank u wel, voorzitter. De rotonde zelf is heel erg veilig, alleen de weggebruikers kunnen inderdaad misschien wel wat aanpassing gebruiken, maar de rotonde zelf is veilig.

De **voorzitter**: Mevrouw Siegelaer, daarop nog behoefte aan reactie? Want dan ga ik eerst even naar mevrouw Bink en dan komt mevrouw Sandifort. Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel voorzitter. Die rotonde bij de Toneellaan is druk, dat klopt. Maar het zijn inderdaad de automobilisten die vrij hard rijden en daar helpt niets tegen. Dat is gewoon een maatschappelijk probleem. U gaat heel erg in op het onderzoeken, maar dat is niet te onderzoeken. De rotonde is gewoon veilig. Je moet goed opletten. De school komt daar. De benzinepomp is er. Het is de toegang van de weg om daar uit te gaan. Dus ik snap het probleem niet zo goed.

De **voorzitter**: Mevrouw Siegelaer.

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank voorzitter, ik denk dat het probleem daar groot is. We kunnen het natuurlijk nu over mijn woordspeling hebben van de rotonde en hoe veilig die wel of niet is, maar laten we niet vergeten dat het Alfrink College een school is waar 1700 leerlingen op zitten. Dus dat kleine stukje is gewoon bijna een dorp. Ik denk dat we er alles voor moeten inzetten om te zorgen dat er geen ongelukken gebeuren. En als die rotondes veilig zijn, dan zouden we moeten kijken hoe we de omgeving daarop in moeten richten, of degenen die het gebruiken zodat zij veilig de rotonde over gaan.

De **voorzitter**: Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Ja voorzitter, nog even een klein dingetje. We krijgen daar waarschijnlijk een nieuwe RandstadRailhalte. Is het niet beter om dan daar de verkeerssituatie nog eens een keertje in ogenschouw te nemen en dan eventueel maatregelen te nemen?

De **voorzitter**: Mevrouw Siegelaer, gaat uw gang.

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ja, dank voorzitter. Ik kan mij vinden in het geroezemoes, want moeten we dan afwachten tot er ernstige ongelukken gebeuren of gaan we er nu wat aan doen?

De **voorzitter**: Ik ga naar mevrouw Sandifort.

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Ja, voorzitter dank u wel. Wij staan niet op de motie, maar ik wil toch ter verdediging daar wel iets over zeggen, want als er zoveel mensen te hard rijden, dan kun je best opnieuw even naar de inrichting van zo'n rotonde kijken. En zeker als er zoveel jongeren en kinderen dagelijks overheen gaan, kun je op zijn minst kijken 'waarom laat deze rotonde toe dat er zo hard wordt gereden en kunnen wij daar nog een rol in pakken als gemeente?' Ik denk dat dat helemaal geen gek idee is. Dus dat zomaar wegzetten als 'ja, dat is een maatschappelijk probleem en ze rijden daar te hard, dus we gaan er niet naar kijken', vind ik echt heel vreemd.

De **voorzitter**: Ik zie dat mijnheer Van Steenis nog een interruptie heeft.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Ja dank, voorzitter. Ik denk dat we hier een aantal waarheden naast elkaar gezegd worden. Ik denk alleen dat dit in alle gevallen geldt. Ik denk dat daar waar ongelukken gebeuren, onderzoek gedaan zal moeten worden om daar de veiligheid te verbeteren. En ik zag ook een motie voorbijkomen over de routes die mensen op de fiets afleggen naar scholen meer specifiek. Ik denk dat die het dan net wat breder trekt dan door heel specifiek nu vanuit de raad aan te geven dat de rotonde van de Toneellaan extra aandacht nodig heeft. Dus ik zou eigenlijk aan mevrouw Siegelaer willen vragen: steunt ze zo'n motie en zou ze veel breder naar de verkeersveiligheid, met name de fietsverkeersveiligheid, willen kijken?

De **voorzitter**: Mevrouw Siegelaer.

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank voorzitter. Volgens mij wordt er vandaag al de hele dag opgeroepen om naar de verkeersveiligheid in Zoetermeer te kijken. Dan hoor ik daar verschillende

reacties op. De een geeft aan 'kijk in het klein', de ander kijkt in het groot. Wij willen gewoon dat er geen ongelukken gebeuren en roepen daarom op met onze motie om deze uit te voeren.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat u verdergaat, mevrouw Siegelaer.

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): Sport en vrije tijd. Sporten, samenkomen, zien en gezien worden, dragen bij aan de gezondheid, vrijetijdsbesteding, vermindering van eenzaamheid en vooral samenhorigheid. Laten we niet vergeten dat sporten en ontmoeten een belangrijke bijdrage leveren aan de stad waar het fijn is om te wonen. We zien dan ook kansen voor mooie, gecombineerde activiteiten in de wijken en daarvoor dienen wij de motie Samenwerking tussen sportverenigingen en buurtverenigingen in, met Zó! Zoetermeer, D66 en het CDA.

De **voorzitter**: Mevrouw Siegelaer, een interruptie van de heer Nikerk.

De heer **Nikerk** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ik ben een beetje verbaasd door deze motie mevrouw Siegelaer. In deze motie vraagt de LHN namelijk om het Sportakkoord in te zetten. En nu is er vorig jaar een motie aangenomen van het CDA die vraagt, en ik lees even voor, 'alle mogelijke inspanningen te verrichten om ervoor te zorgen dat er geen ongebruikte gelden overblijven binnen het Sportakkoord'. Nu zegt u 'laten we geld uit het Sportakkoord gebruiken'. Deze motie is afgedaan, dus die zouden er niet meer moeten zijn. Zegt u nu eigenlijk 'wethouder, u had die motie niet moeten afdoen', of zegt u 'ja, wethouder, u komt zelf niet met een sportvisie, dus beginnen we zelf maar'?

De **voorzitter**: Mevrouw Siegelaer.

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank voorzitter, zoals wij het begrepen hebben en gelezen, vooral, is er nog budget over. En het antwoord waar u naar op zoek bent, laat ik graag bij de wethouder.

De **voorzitter**: Akkoord, gaat u verder.

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): En dan nog heel even over vrije tijd. Dan kunnen we dus niet om de Boerderij heen. Hoe staat het er momenteel voor? In de stad gonst het van de verhalen over nieuwbouwplannen en dat muzikale Zoetermeerders niet meer terechtkunnen in de oefenruimtes en over het verplaatsen van de coffeeshop. Kan het college hier duidelijkheid over geven?
De woningnood is hoog en de behoefte aan specifieke woningen groeit. We moeten nu bouwen en wij kunnen als Zoetermeer het goede voorbeeld geven door versneld te beginnen in de Entree. Hiervoor dienen wij de motie In sneltreinvaart het stationsgebied ontwikkelen in samen met D66 en de PVV.
Dan gaan we over naar de verduurzaming van de stad. We willen heel graag dat er helderheid is voor de inwoners welke duurzaamheidsmaatregelen zij kunnen nemen, zodat zij geen verkeerde investeringen doen. Als we de berichtgeving mogen geloven, zijn de warmtepompen of zonnepanelen nauwelijks meer rendabel. Wij roepen het college dan ook op om hier duidelijkheid over te verstrekken aan inwoners, ook als hier veranderingen in zijn. Daarnaast zien we graag dat de resterende subsidiegelden voor verduurzamingen worden toegekend aan de huiseigenaren met een smalle beurs.
Dan komen we bij de financiën. De LHN maakt zich zorgen over het financieel perspectief en over de snelheid van de uitputting van de reserves. Zoals u zelf aangeeft in de begroting zijn de omstandigheden onzeker en is het aan de gemeente om verstandige keuzes te maken. Deze begroting is beleidsarm, maar tegelijkertijd stijgen de kosten explosief. We begrijpen niet hoe dit te rijmen valt met het verzoek aan de raad om terughoudend te zijn met structurele uitgaven. Graag de reactie van het college.
En wat de LHN betreft, is een pas op de plaats in de huidige situatie dan ook gewenst. Realistisch begroten is een must nu we weten dat het ravijnjaar zeker is. De LHN is van mening dat onderuitputting niet bijdraagt aan een evenwichtige begroting in 2026 en de jaren die daarop volgen. Daarom hebben we de motie Grote uitgaven voor het ravijnjaar opgesteld om de verbouwing van het Forum uit de begroting te halen, want het betreft hier wel € 3,7 miljoen. Deze dienen wij in met de PVV en de SP.
Het vertrouwen van de burger is in de politiek is laag en dat is zorgelijk omdat de LHN van mening is dat de gelukkige burger hart voor zijn stad heeft. Het mooie beoordelingscijfer van de dienstverlening is een compliment aan de gemeente en aan de ambtenaren die zich hiervoor inspannen. Maar hoe kunnen we de beoordeling hoog houden als we lezen dat er minder geld voor beschikbaar komt? Graag van het college een reactie daarop.

De **voorzitter**: Mevrouw Siegelaer, een interruptie van mevrouw Sandifort.

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Ja, dank u wel voorzitter. Een beetje laat, want ik dacht dat ik het nog bij elkaar hoorde, maar over de motie over die uitgaven voor het ravijnjaar. Ik snap dat het voor de beeldvorming soms best wel lastig is. Ik zie ook op social media dat inwoners denken 'we bezuinigen en dit kan allemaal niet en dan wordt er wel een nieuw zwembad gebouwd?' Of 'er wordt wel zus of zo gedaan, of er wordt wel iets verbouwd'. Tegelijkertijd ben ik wel benieuwd of de LHN het met ons eens is, dat je soms ook investeringen moet doen om daarmee wellicht structureel beter uit te komen of iets te verduurzamen. Dus ik snap niet zo goed waarom je incidentele uitgaven zou willen stoppen, anders dan dat je iets alleen maar voor de beeldvorming zou doen. Dat lijkt me toch niet de juiste afweging.

De **voorzitter**: Mevrouw Siegelaer.

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank voorzitter. Het gaat hier niet alleen om de beeldvorming. Ik denk dat je alles wat we nu uitgeven dat niet noodzakelijk is en dat nog niet in uitvoering is, in overweging zou moeten nemen. Wij willen verder niet vooruitlopen op de bezuinigingen, maar omdat deze nog niet in gang is gezet, vinden wij deze toepasbaar, om daarmee geld te besparen. Gewoon om een evenwichtige begroting te behouden in de latere jaren.

De **voorzitter**: Ik zie twee handen, ik ga eerst naar mijnheer Van Steenis en dan naar mijnheer Van den Boomgaard. O, mevrouw Sandifort, excuus.

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Ja, dank u wel voorzitter, ik heb een kleine vervolgvraag. Want wat lost dit dan op qua ravijn, qua structurele tekorten, volgens u?

De **voorzitter**: Mevrouw Siegelaer.

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): Voor het moment lost dat natuurlijk niets op, maar wij zijn wel van mening dat je keuzes maakt over wat je wel en niet uitgeeft en wat je nu niet uit hoeft te geven, kun je wel meenemen naar je bezuinigingen. Want ik begrijp heel goed dat er een verschil is tussen een structurele uitgave en een incidentele uitgave. Maar als je een incidentele uitgave doet, haal je dat wel uit je budget dat je later niet meer kunt gebruiken. Als we nu – ik vind dat een soort cherry picking – alvast daaruit gaan kiezen 'wat kies je uit die spaarpot?', zoals ik vandaag ook eerder heb gehoord, vind ik dat geen keuze die past bij de bezuinigingen die voorliggen.

De **voorzitter**: Dan ga ik naar mijnheer Van Steenis.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Ja, eigenlijk was dit al het eerste deel van mijn vraag. Dat is al beantwoord. Ik denk namelijk dat het heel belangrijk is om te kijken naar wat je doet. Enerzijds moet je een afweging maken 'ik moet iets investeren, want ik bespaar, of ik werk efficiënter', of wat dan ook. Dat is de ene kant. Het tweede dat ik u heel nadrukkelijk hoor noemen, is de beeldvorming. Dus kunnen we het überhaupt wel uitleggen aan de inwoners dat wij een investering doen? Ik denk dat investeren in kostenbesparing of efficiency heel prima uit te leggen is. Dus ik wil nog heel graag van u weten: bent u nu tegen dit voorstel dat we investeren in de verbetering en de kostenbesparing die dat oplevert? Of bent u tegen dat dat niet goed uit te leggen zou zijn?

De **voorzitter**: Mevrouw Siegelaer.

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ik ben niet tegen.... Ik heb niets gezegd over de beeldvorming. Dat is wat mij gevraagd werd en deze motie is geen bijdrage aan... O, sorry. Oké. Laat ik het anders zeggen. Ik vind het belangrijk dat we keuzes maken. Dat je ook een keuze hebt gemaakt en dat je nu geen voorschot neemt op iets dat veel geld kost, dat mogelijk ook anders besteed kan worden. Want dit wordt wel uit het extra geld gehaald. Daar gaat het om.

De **voorzitter**: Heel kort, mijnheer Van Steenis.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Ja, ik denk dat het een weloverwogen besluit is geweest uit het verleden om hierin te investeren omdat het noodzakelijk was. En dan is het inderdaad wel zaak dat je het goed uitlegt, zeker vlak voor zo'n ravijnjaar waarin we toch iets gaan roepen over de broekriem aanhalen. Dus ik wil heel graag van u weten: bent u het nu niet eens met deze keuze om te investeren en dit te verbeteren? Of ziet u het niet zitten omdat het niet goed uit te leggen zou zijn?

De **voorzitter**: Mevrouw Siegelaer.

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ik ben van mening dat als er bezuinigingen voorliggen of komen, je bewuste keuzes moet maken. Dat is mijn overweging om deze motie in te dienen.

De **voorzitter**: Ik ga naar mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja voorzitter, dank u wel. Ik vond het een mooi debat tussen mevrouw Sandifort en mevrouw Siegelaer, waarbij mevrouw Sandifort aangaf 'met eenmalige uitgaven kunnen we wellicht structureel geld besparen' en waarbij mevrouw Siegelaer aangaf 'ja, maar het ravijn komt op ons af, we moeten dingen die onnodig zijn, voorkomen'. Dat is exact waar onze motie toe oproept, om juist deze discussie te voeren: wat is nodig volgens de raad? En wat is onnodig? Dat is natuurlijk altijd relatief en afhankelijk van de politieke kleur. Kan ik uit de woorden van mevrouw Siegelaer dan ook opmaken dat zij voorstander is van de Keuzediscussie, de motie van FVD?

De **voorzitter**: Mevrouw Siegelaer.

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank voorzitter. Volgens mij ben ik daar vandaag al twee keer duidelijk over geweest. Ik ga dat meenemen in mijn fractie, maar voor zover ik het nu kan inzien, zijn we daar geen voorstander van. En niet omdat we geen voorstander zijn van een keuzediscussie, want die discussie gaan we met elkaar in de raad voeren. Maar ik weet niet of wij de motie zullen steunen die voorligt. Dat heeft niets te maken met de discussie die gaat plaatsvinden over bezuinigingen.

De **voorzitter**: De heer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja, dat kan ik niet helemaal rijmen, voorzitter. Want daarnet tijdens mijn inbreng gaf mevrouw Siegelaer aan dat als er maar gezegd was tegen haar dat het dictum aangepast moest worden, ze dan voor zou stemmen. Nu is hij aangepast. Nu is die motie kleurloos. Eigenlijk bereiken we hiermee hetzelfde en nu neigt ze naar niet steunen van die motie. Hoe zit dat nou? Vanwaar die draai?

De **voorzitter**: Mevrouw Siegelaer.

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): Bedankt voorzitter, ik zie geen draai. U heeft het constant over oppositie-coalitie, 'wie zoekt wie op?' Dit is hoe wij erin staan en daar is mijn antwoord mee voldaan.

De **voorzitter**: Mevrouw Sandifort.

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Ik wil toch mevrouw Siegelaer en de LHN nog een keer ernaar vragen. De heer Van Steenis vraagt het ook en ik probeerde er ook al naar te vragen. In die motie staat heel duidelijk dat de LHN als overweging heeft dat het verstandig en juist naar inwoners zou zijn om dit soort uitgaven niet te doen. Dus die vraag blijft echt overeind; wilt u nou dit voorstel niet, of gaat u straks tegen alle voorstellen die incidenteel wat geld kosten en daarmee structureel wellicht een hoop opleveren zijn omdat het niet uit te leggen zou zijn?

De **voorzitter**: Mevrouw Siegelaer.

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank voorzitter. Ik ga proberen om het dan duidelijker te verwoorden. Nee, we zijn niet tegen alle incidentele uitgaven. Wel vinden wij het belangrijk dat er vooraf helderheid is over wat de impact is van alle incidentele uitgaven die gedaan worden, met het oog op een sluitende begroting in de komende jaren. Want op het moment dat we nu onze spaarpot leeg maken, opmaken, of er veel van gebruiken, hebben we straks minder ruimte over om die begroting sluitend op te leveren. Dus de LHN vindt het belangrijk dat we erop letten dat het huishoudboekje op orde blijft.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat u verdergaat met uw betoog en ook even op de tijd let, want die loopt ook hard door.

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): Tot slot. De LHN pleit ervoor dat bij aanbestedingen zoveel mogelijk Zoetermeerse bedrijven worden betrokken. Dit ondersteunt een stevig ondernemersklimaat en

zorgt ervoor dat de lokale bedrijven van projecten kunnen profiteren. Neem deze dag nou als voorbeeld, de Zoetermeerse cateraar die ons van het hoognodige voorziet. Dat is een samenwerking waar iedereen een goed gevoel en een volle buik aan overhoudt.
Voorzitter, ik rond af. Onze rode draad vandaag is samen, betaalbaar en realistisch. De meest kwetsbare groepen hebben onze aandacht hard nodig. We willen dat Zoetermeer een stad is waar iedereen kan en mag meedoen en waar iedereen zich veilig voelt. Daarom dienen we met overtuiging onze voorstellen in en vragen we de collega's om deze te steunen en het college om mee te denken.
Dank voorzitter.

Motie nr. 2411-70 ingediend door LHN, D66, CDA, Zó! Zoetermeer

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- Zoetermeerse sportverenigingen een belangrijke taak vervullen en de ervaring hebben om (sportieve) activiteiten te organiseren;
- veel mensen te weinig bewegen en het is duidelijk dat bewegen gezond is;
- sportverenigingen een cruciale rol spelen bij sociale cohesie;

overwegende dat:
- sportverenigingen samen met de buurtverenigingen activiteiten in de wijken zouden kunnen organiseren om de bewoners meer te laten bewegen;
- door het samen bewegen en het doen van andere activiteiten, inwoners de mogelijkheid hebben elkaar te ontmoeten;
- met name bewegen en ontmoeten voor onze senioren van belang is, niet alleen voor hun gezondheid maar ook om sociaal isolement te voorkomen;
- veel (sport)verenigingen na corona te maken hebben met een terugloop van leden en vrijwilligers en door het organiseren van dergelijke activiteiten inwoners kunnen worden gestimuleerd lid te worden van een vereniging;

verzoekt het college:
- samenwerking tussen wijk- en sportverenigingen te agenderen voor het eerstvolgende Sportcafé om een eerste stap te zetten om genoemde activiteiten toe te lichten;
- de buurtcoach en de sportverenigingen te betrekken bij het onderzoek waar gro-up bij betrokken is. Onderdeel van dit onderzoek is te kijken hoe hun activiteiten beter kunnen aansluiten op de behoefte van diverse bewonersgroepen;
- om bij een positieve uitkomst een stimuleringsbijdrage van het Sportakkoord ter beschikking te stellen;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-71 ingediend door LHN, Zó! Zoetermeer
Verbeteren verkeersveiligheid rotonde Toneellaan

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- er veel scholieren gebruik maken van de rotonde bij het Alfrink College (Toneellaan, Brechtzijde en Zijdewerf);
- de fietsende scholieren op verschillende manieren (links- en/of rechtsom) de rotonde nemen waardoor er een onduidelijke (fiets)verkeersstroom is;
- er een aantal aanrijdingen en bijna-aanrijdingen hebben plaatsgevonden tussen fietsende en lopende scholieren en automobilisten;
- de verlichting op de rotonde onvoldoende is, waardoor de fietsers met name in de wintermaanden slecht zichtbaar zijn;
- er onvoldoende snelheidsremmende maatregelen zijn;

overwegende dat:
- er veel verkeersbewegingen van scholieren zijn voor en na de lessen en tijdens de pauzes van het

Alfrink College;
- het van groot belang is dat de leerlingen zich van en naar school veilig kunnen bewegen;
- de verkeersveiligheid in de directe omgeving van de school niet optimaal is;

verzoekt het college:
- te onderzoeken welke verkeersmaatregelen er getroffen kunnen worden om de veiligheid bij genoemde rotonde te vergroten. Hierbij kan gedacht worden aan het bevorderen van het gebruik van één rijrichting, waardoor de verkeersstroom overzichtelijker wordt, de lichtsterkte van de lantaarnpalen te vergroten, verkeersdrempels, et cetera;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-72 ingediend door LHN, D66, PVV
In sneltreinvaart het stationsgebied ontwikkelen

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

overwegende dat:
- de Nelson Mandelabrug een cruciale schakel vormt voor de verbinding van het stationsgebied en de nieuwe wijk Entree, maar momenteel te maken heeft met frequente storingen en beperkingen die de toegankelijkheid en veiligheid belemmeren;
- het stationsgebied en het naastgelegen gemeentelijke plot belangrijke ontwikkelingslocaties zijn voor Zoetermeer, die in lijn met de bredere plannen voor de wijk Entree een sleutelrol kunnen spelen in de stedelijke vernieuwing en de transitie naar een duurzame stad;
- het nemen van initiatief door de gemeente voor de herontwikkeling van het gemeentelijke plot een stimulerend effect kan hebben op verdere ontwikkelingen in de wijk Entree en zal bijdragen als voorbeeldfunctie;
- de gemeente recentelijk o.a. NOVEX-gelden, Woningbouwimpulsgelden en andere rijksbijdragen voor Entree Zoetermeer en Versnellingsgelden voor de Binnenstad heeft ontvangen voor het versterken van grootschalige stedelijke opgaven, wat een unieke kans biedt om met een geïntegreerde aanpak zowel de brug, als het omliggende gebied te revitaliseren;

verzoekt het college:
- deze beschikbare gelden gericht in te zetten voor een versnelde en integrale herontwikkeling van de Nelson Mandelabrug, het stationsgebied en het naastliggende gemeentelijke plot;
- bij de herontwikkeling prioriteit te geven aan de verbetering van de toegankelijkheid en duurzaamheid van de infrastructuur, met specifieke aandacht voor het onderhoud van de brug en het ontwerp van een toekomstbestendig stationsgebied;
- het gemeentelijke plot als een voorbeeldproject te positioneren binnen de nieuwe wijk Entree en hierbij duurzaam bouwen en een hoogwaardige ruimtelijke inrichting centraal te stellen;
- de raad regelmatig te informeren over de voortgang van de werkzaamheden en de besteding van deze gelden in het kader van dit integrale project;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-73 ingediend door LHN, SP, PVV
Grote uitgaven voor het ravijnjaar

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- er € 3,7 miljoen wordt begroot voor de verbetering kwaliteit en functionaliteit van het Stadhuis-Forum;
- 2026 het ravijnjaar wordt genoemd omdat de gemeente het dan met flink minder geld moet gaan doen;
- de begroting beleidsarm is en de inwoners van Zoetermeer van ons verwachten om terughoudend te zijn met uitgaven;

overwegende dat:
- het verstandig en juist naar de inwoners zou zijn om als gemeente pas op de plaats te maken als

het gaat om dit soort uitgaven;

verzoekt het college:
- om dit voorstel uit de begrotingsplannen te schrappen;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-74 ingediend door LHN, Zó! Zoetermeer, CDA, VVD, D66, PDvZ
Realisatie bushalte bij Van Tuyll (sport) park

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- het Van Tuyll(sport)park momenteel opnieuw wordt ontwikkeld en reeds diverse faciliteiten huisvest, waaronder het nieuwe zwembad De Watergeus;
- er geen bushalte of RandstadRailhalte in de directe omgeving van het park is, wat de bereikbaarheid van dit gebied beperkt;
- het Van Tuyllpark en omliggende gebieden veel sport- en vrijetijdsactiviteiten faciliteren en het aantal bezoekers naar verwachting verder zal toenemen door de toekomstige ontwikkelingen in dit gebied;

overwegende dat:
- een bushalte bij het Van Tuyllpark de bereikbaarheid voor bezoekers en gebruikers aanzienlijk zal verbeteren en zal bijdragen aan een betere verkeersafwikkeling en vermindering van verkeersdruk in de buurt;
- bereikbaarheid met het openbaar vervoer van groot belang is voor een inclusieve en duurzame stad, waar ook jonge sporters, bezoekers zonder auto en ouderen het gebied goed moeten kunnen bereiken;
- de gemeente Zoetermeer afhankelijk is van de MRDH (Metropoolregio Rotterdam Den Haag) voor de realisatie van openbaarvervoerhaltes;

roept het college op om:
- in overleg te gaan met de MRDH en relevante vervoersbedrijven om de mogelijkheden voor de realisatie van een bushalte bij het Van Tuyllpark actief te verkennen;
- zich in te zetten voor het opnemen van deze bushalte in de toekomstige OV-plannen van de MRDH en de betrokken vervoerders;
- de raad tijdig te informeren over de voortgang en uitkomsten van de gesprekken met de MRDH en de vervoersbedrijven;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Siegelaer voor uw eerste termijn. Daarmee komen wij aan het eind van de eerste termijn van de gemeenteraad en dat betekent dat wij nu gaan schorsen. Dat doen wij tot 16.25 uur, een uur, omdat het college tijd nodig heeft om alles voor te bereiden. Dus 16.25 uur. Ik schors de vergadering.

Schorsing

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering en ga over naar de eerste termijn van het college en geef het woord aan wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema**: Voorzitter, dank. Geachte voorzitter, raadsleden, aanwezigen op de tribune en kijkers thuis. Vandaag heb ik het privilege om alweer voor de derde keer namens dit college een begroting aan de raad te presenteren. En dat doe ik met trots en dat is een privilege omdat ik als geen ander weet hoeveel werk en tijd erin heeft gezeten om dit financiële plaatje te maken. De bekende Amsterdamse volkszanger zou zeggen 'met bloed, zweet en tranen'. Het college en uw raad hebben bij het voorjaarsdebat al de contouren geschetst van dat waar wij in 2025 en de jaren daarna naartoe willen gaan met onze mooie stad. En dat ligt nu voor.
Voorzitter, de begroting die ik aan uw raad voorleg voor 2025 tot en met 2028 is wederom een sluitende begroting. Dat bent u van ons gewend. Dat is ook waar wij voor staan, maar dat is ook wel een opgave

die steeds lastiger wordt. En het ravijn, waar wij het al zo vaak over hebben gehad, nadert nog steeds. Het is inmiddels duidelijk geworden dat het nieuwe kabinet ook geen handreiking aan ons doet die in de buurt komt van een oplossing voor het verschil tussen meer knaken en minder taken. De VNG bracht afgelopen vrijdag nog naar buiten dat het landelijk tekort is opgelopen van dik € 600 miljoen in 2023 tot maar liefst € 828 miljoen in 2024. De kosten voor bijvoorbeeld de jeugdzorg rijzen de pan uit, maar het rijk staat erbij en kijkt ernaar. En dan nog het ravijn waar wij als gemeente keer op keer flink door benadeeld worden. Leuker wordt het er niet op, voorzitter, als wij kijken naar wat ons door Den Haag voorgeschoteld wordt.
En toch wil ik dit najaarsdebat niet in zulke mineur met uw raad spreken, want dat zou geen recht doen aan al het harde werk dat wij hier iedere dag verzet zien worden door iedereen in de stad; onze ambtenaren, de professionals in het veld, onze vele vrijwilligers en al die andere mensen die wij gedurende de week in de stad ontmoeten. Want juist nu gebeurt er heel veel goeds in, rond en voor Zoetermeer. Neem bijvoorbeeld het goede nieuws dat iedereen nu van onze buurgemeenten, tot aan de provincie en zelfs in de Tweede Kamer voor woningbouw op Bleizo is. Onze Stadshartpassage krijgt een make-over. We gaan in het Sociaal Domein aan de slag met een aantal mooie preventieprojecten en er wordt nog veel meer geïnvesteerd in onze stad. Kortom, Zoetermeer is lekker bezig.
Dus voorzitter, er is heel veel om positief over te zijn en vooral dat gevoel geef ik nu graag mee in de raad, want er komen moeilijke keuzes aan. Daar zijn we ons allemaal van bewust en die opgave zullen we ook gezamenlijk moeten oppakken. De voorbereidingen daarvoor heeft u al gezien in het maatregelenpakket dat wij uw raad hebben gestuurd. Wij zijn met uw raad en in het bijzonder met uw Auditcommissie aan het bespreken hoe college en raad samen zo goed mogelijk het pad zullen bewandelen om de bezuinigingen van zo'n € 30 miljoen volgend jaar in onze begroting te verwerken.
En dat pad bewandelen zal niet altijd leuk zijn. Maar het helpt als we die dingen waar we trots op zijn, waar onze inwoners wat aan hebben, ook scherp op ons netvlies hebben. Er gebeurt heel veel moois en door 6% van onze begroting te moeten afschalen, want dat is ongeveer waar we het over hebben, zal echt niet al het moois verloren gaan.
Met deze woorden in het achterhoofd zal ik nu wat dieper ingaan op de verschillende moties die u heeft ingediend, waarbij ik als eerste inga op de moties die te maken hebben met mijn portefeuille Financiën en die over de hele begroting gaan. De meeste moties hebben het predicaat 'oordeel raad' gekregen. Een paar wil ik graag kort toelichten, punt.

De **voorzitter**: Wethouder Iedema, ik liet u even uw zin afmaken, maar ik zag een interruptie van mevrouw Bakkers, gaat uw gang.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Ja, ik merkte dat de wethouder richting de moties ging, maar hij was net begonnen te vertellen hoe we eigenlijk het gesprek zijn aangegaan, in ieder geval als college met de Auditcommissie, over de weg naar de bezuinigingen toe. Mijn vraag uit mijn eerste termijn was: hoe ziet dat proces er een beetje uit? Kunt u een en ander schetsen daarover? Komt dat nog, of bent u nu dat blokje gepasseerd? Want dan wil ik daar nog even extra aandacht voor vragen.

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema**: Ja voorzitter, ik heb mijn betoog opgebouwd als 'positieve uitstraling, behandelen van de moties, behandelen van de vragen'. En mocht u dan nog denken, 'daar wil ik nog op doorgaan', dan sta ik hier nog wel even.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

Wethouder **Iedema**: Ja voorzitter, dan begin ik bij een motie 2411- 57 De kosten gaan voor de baten uit. Dat is lopend beleid, maar uiteraard zijn concrete suggesties welkom.
En dan motie 2411-64 Kostendekkendheid leges. Het verhogen van de kostendekkendheid maakt onderdeel uit van de bezuinigingsmaatregelen die ook al naar uw raad zijn verstuurd. En het onderzoek is ook al in gang gezet, dus ook die maakt deel uit van ons staande beleid.
Dan motie 2411-68, het onderzoek naar de herontwikkeling Bleiswijkseweg.

De **voorzitter**: Voordat u verdergaat, een interruptie van mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter. Ik hoor de wethouder zeggen over die motie Kostendekkendheid leges dat het onderdeel uitmaakt van bestaand beleid. Maar ik ben even op zoek, want ik heb het overzicht van vorig jaar gezien over de inventarisatie die u heeft gedaan met

bezuinigingsvoorstellen. Daar wordt heel specifiek op twee leges ingegaan, omgevingsvergunningen en ik geloof over paspoorten en rijbewijzen, et cetera. Maar er zijn natuurlijk meer leges die niet worden meegenomen in het onderzoek. Ik zou graag een discussie willen over 'je wilt niet op 100% kostendekkendheid zitten als gemeente, maar 75-85% zou wel interessant kunnen zijn. En wat zou dat dan betekenen voor de verhoging van die leges?' Wordt dat nu ook inzichtelijk gemaakt?

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema**: Ja voorzitter, volgens mij streven we dan in ieder geval hetzelfde na, namelijk kijken hoe we het ravijn zo goed mogelijk te lijf kunnen gaan. Dus dat zal betekenen 'waar kunnen we minder uitgeven?', maar ook 'waar kunnen we de inkomsten wat vergroten?' Als u het idee heeft dat dat in de stukken die voorliggen nog onvoldoende is, dan zou ik dat vooral hier nog eventjes goed over het voetlicht brengen. Nogmaals, wij hebben ook gezegd 'oordeel raad' en dat is omdat wij ook vinden dat we echt goed moeten kijken naar de kostendekkendheid van de leges. En dan zie ik uw motie als een soort specificering van het totaalaantal moties.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

Wethouder **Iedema**: Voorzitter, ik was bij de motie 2411-68 onderzoek naar de herontwikkeling van de Bleiswijkseweg. Als dat 67 is, dan zal mijn hele nummering niet meer kloppen. Maar goed, de motie over de herontwikkeling Bleiswijkseweg geven wij ook het advies 'oordeel raad'. Wel met een kanttekening, want het is op dit moment niet opportuun omdat het strijdig is met de visie Van Tuyllpark die ook nu ter inzage ligt en de gebiedsontwikkeling Dutch Innovation Park, die daarmee samenhangt. Maar wellicht wel over een paar jaar als Bleizo wordt ontwikkeld en er meer behoefte is aan voorzieningen. Kortom, wij worden er positiever van als college als het onderzoek voor de ontwikkeling op wat langere termijn bijvoorbeeld onderdeel kan uitmaken van de Ruimtelijke Strategie.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard, gaat uw gang.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja dank u, voorzitter. Een vraag aan de wethouder of hij hem dan aansluitend mee kan nemen bij de eerstvolgende mogelijkheid dat het ter sprake is. Ik heb begrepen dat het Van Tuyllpark eerst is en natuurlijk moet met Bleizo ook eerst de start gemaakt worden. Maar als het dan aansluitend op de gebiedsvisie waar deze motie dan inpast, wordt meegenomen, is dat prima. Daarom is er ook geen deadline in onze motie. Dus als het akkoord is, zie ik graag dat hij dan wordt meegenomen wanneer het college daarvan het startsignaal geeft.

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema**: Voorzitter, een kleine nuancering vanuit het college want ik hoorde daarstraks ook wel een klein beetje de politieke messen over de motie geslepen worden. Voor wat betreft de uitvoerbaarheid door ons, past hij het beste in het meenemen met de Ruimtelijke Strategie. Dan kunnen we hem ook in een wat bredere context zien. En dan laat ik verder de politieke afweging aan u en uw collega's.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard nog?

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dank u voorzitter, dus als ik in het dictum meeneem 'en verzoekt het college het mee te nemen in de Ruimtelijke Strategie', dan is hij akkoord?

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema**: Voorzitter, wij geven als college geen wel of niet akkoord. Maar volgens mij heeft u me goed gehoord.

De **voorzitter**: Gaat u verder, wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema**: De motie 2411-72, waarschijnlijk, In sneltreinvaart het stationsgebied ontwikkelen. Die opdracht past prima bij onze ambitie. Het is wel goed om te weten dat wij op dit moment al bezig zijn met het opwerken van een integraal structuurontwerp voor het stationsgebied. Dat wordt medio mei volgend jaar aan de raad aangeboden, ik zeg mei, maar dat staat hier niet. Die wordt medio volgend

jaar aan uw raad aangeboden. In het structuurontwerp wordt ook het toekomstperspectief voor de brug opgenomen en dan kunnen we ook aanvragen doen voor cofinanciering van de al toegekende rijkssubsidies. De motie is in de geest van het project. Maar wat betreft de titel, daarom zeg ik het ook zo specifiek: het zal geen versnelling opleveren. Dus we nemen het mee, maar we kunnen er geen versnellingen op garanderen.

De **voorzitter**: Ik zie de heer Meijroos, gaat uw gang.

De heer **Meijroos** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel. Ik ga de titel niet meer aanpassen, maar ik hoor wat u zegt. De motie is dus een prettig duwtje in de rug.

De **voorzitter**: Mijnheer Iedema.

Wethouder **Iedema**: Voorzitter, dat is wel een heel korte samenvatting van wat ik net heb gezegd, maar... En het dictum vroeg gelukkig ook niet om versnelling, daar geef ik de heer Meijroos dan wel weer gelijk in.
Dan motie 2411-68 Begroting vanaf de nulbasis. Oordeel raad met de opmerking dat we dat eigenlijk al doen doordat wij alle bezuinigingsmogelijkheden ook naar uw raad hebben gestuurd. Daarmee heeft u alle opties al inzichtelijk gekregen. En zojuist hoorde ik dat die op sommige plekken wellicht nog weer aangescherpt worden.
Motie 2411-69 over de keuzediscussie. Dat is iets dat echt nadrukkelijk helemaal alleen bij uw raad ligt. Maar als u dat wilt, ben ik natuurlijk bereid om namens het college die discussie te faciliteren.
Dan motie 2411-49. Geen brug over de Plas van Poot. Voorzitter, die moet ik toch wel als onuitvoerbaar bestempelen. De visie Van Tuyllpark ligt namelijk op dit moment nog ter inzage. Die komt ook binnenkort in de gemeenteraad voorzien van de nota van zienswijzen en een reactie erop. En als wij midden door dat proces heen gaan, vind ik dat we geen recht doen aan de inspraak van alle stakeholders. En ik verbaas me enigszins over de uitspraak van mevrouw Kraneveldt, want het is absoluut geen verrassing dat het college streeft naar de oversteekbaarheid van de Plas van Poot. Dat mag ook en we hebben het zelfs positief met de Vrienden van de Plas van Poot daarover gehad, zij het dat we niet uitkwamen op een brug, maar op een vlonder.

De **voorzitter**: Dat roept reactie op. Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Voorzitter, wij overleggen ook regelmatig met de Vrienden van de Plas van Poot en zij zien een wandelbrug dwars over de Plas helemaal niet zitten. Wat ze eventueel wel zouden zien zitten, is bijvoorbeeld een soort loopvlonder dat je af kunt sluiten en dat met begeleiding wel toegankelijk is, bijvoorbeeld voor scholen of mensen die daar een excursie doen. Maar niet een brug die vrij toegankelijk is voor al die mensen die met hun lunchpakketjes over die Plas gaan wandelen en daar misschien wel troep in gooien en de beesten verstoren. Dus ik weet niet waarom de wethouder zegt dat de Vrienden van de Plas van Poot hier zo blij mee zijn.
Maar onze motie spreekt ook over het feit dat wij denken dat een brug over de Plas van Poot ook wettelijk niet mogelijk zou zijn. Zou de wethouder in ieder geval kunnen toezeggen dat hij daarop ingaat? Dat hij dat ook eens even uit laat zoeken, of hij toch ook denkt dat daar een punt in zit? Want u kunt wel onderzoek uitvoeren, maar als het gewoon niet mag volgens de Omgevingswet houdt het ook op.

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema**: Voorzitter, ik laat het volgens de Omgevingswet nog even uitzoeken. Ik heb destijds wel onderzoek laten doen naar natuurkerngebied en wat daar dan allemaal mag. Daar is ook toegankelijkheid en zelfs recreatie toegestaan, weliswaar natuurlijk met een paar aandachtspunten. Daar vinden we elkaar ook. Die moeten we denk ik hoog in het vaandel houden.
Voor wat betreft de brug. U haalde volgens mij letterlijk mijn woorden aan, over het gesprek met de Vrienden van de Plas van Poot. Ik had het over oversteekbaarheid en we kwamen samen met de Vrienden ook uit op geen brug, wel een vlonder. Dus wat mij betreft ben ik van die vlonder nog steeds een groot ambassadeur.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Maar dan hoor ik de wethouder zeggen 'de brug is van de baan'. Het zou een vlonder kunnen worden. Maar volgens mij bent u bezig met een onderzoek over een brug? Of heb

ik dat verkeerd gezien?

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema**: Voorzitter, ik heb het zelf telkens 'de oversteekbaarheid van de Plas van Poot' genoemd, omdat er volgens mij, zoals op zoveel plekken in Zoetermeer, diverse belangen en diverse wensen en diverse meningen zijn. Ik denk dat zowel het Van Tuyllpark als het Dutch Innovation Park het meeste baat hebben bij de oversteekbaarheid van de Plas van Poot. Ik heb verschillende mensen gehoord over verschillende opties daarover, maar dat is in ieder geval wat ik graag zou willen in het kader van de visie van die beide parken.

De **voorzitter**: Ik ga naar mevrouw Brouwer, die wil hier ook op interrumperen.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Nee hoor. Ik wilde een andere vraag stellen. Ik wil graag even terugkomen op het advies dat mijnheer Iedema uitbracht op motie 68 over de nulbasis. Begroten vanaf de nulbasis. Het is net of wij een andere motie hebben gelezen dan de wethouder, want het advies 'eigenlijk doen we dit al omdat we alle opties naar de raad sturen', snap ik echt niet als advies bij deze motie.

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema**: Voorzitter, dat zal ik toelichten. De motie van FVD verwijst naar de activiteiten die bijvoorbeeld Apeldoorn, Noordoost-Friesland en Almere hebben gedaan. Vervolgens zijn wij zelf ook even op onderzoek uit geweest en wij zagen dat al die drie gemeenten zijn geadviseerd door BMC. En dat de adviezen die daar lagen, grotendeels overeenkwamen met 'maak nou eens inzichtelijk wat voor maatregelen je hebt, wat er zou gebeuren als je het niet meer doet, wat de effectiviteit is, de efficiëntie et cetera'. Dat lijkt heel erg op wat wij nu doen. Als je sec kijkt naar de economische variant zero based budgeting, dus echt helemaal van nul af beginnen, dan snap ik uw reactie op mijn reactie ook. Dat is inderdaad niet wat we gedaan hebben. Maar dat maakt het ook wel heel lastig. Het is verleidelijk om te zeggen 'laten we een pilot doen en bij een klein onderwerp beginnen en zeggen 'bouw dat eens helemaal van scratch af aan op'.' Tegelijkertijd is het, als je dat doet, daar ook niet zo moeilijk om te kijken wat gebeurt er als je minder doet. Dus het venijn, maar ook de meeste winst, zit hem in de complexe materie van onze begroting. Dan kom je meteen in een soort spagaat. Om een goede pilot te doen met zero based opbouwen van bijvoorbeeld subsidie, of inkomensondersteunende maatregelen of wat dan ook, zit je natuurlijk meteen in soort van moeilijk vaarwater als gemeente omdat je daar ook een heleboel reacties mee krijgt. Dat is voor BMC bij die andere gemeenten ook de voornaamste reden geweest om te zeggen 'bouw dat nou op, op die manier dat je als een soort gedachte-experiment kijkt naar 'wat is er nodig, wat levert het op?' Dat sluit, denk ik, aan bij de adviezen die u van ons gehad heeft.

De **voorzitter**: Mevrouw Brouwer.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Ik begrijp deze genuanceerde uitleg wel, maar die past niet zo erg bij de ongenuanceerde motie, eigenlijk. Wat er wat er in het dictum van deze motie staat, is volgens mij echt iets heel anders.

De **voorzitter**: Ik ga eerst naar mijnheer Van den Boomgaard en dan naar wethouder Iedema.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja, om wellicht even de angel eruit te halen voor mevrouw Brouwer, zijn we wel voornemens om die verkenning wat meer toe te lichten in de motie, dus er komt een aangepaste motie om deze verkenning, exact zoals de heer Iedema aangeeft, zoals dat in Almere wordt toegepast, ook in Zoetermeer verder uit te diepen en om zero based budgeting zoveel als mogelijk toe te passen.

De **voorzitter**: Ik kijk nog even of wethouder Iedema nog behoefte heeft hierop te reageren.

Wethouder **Iedema**: Nou ja voorzitter, richting mevrouw Brouwer. Het is grotendeels natuurlijk een politieke afweging. De inschatting van het college is dat u al grotendeels bediend bent door wat u al heeft.

De **voorzitter**: Gaat u verder? O, nee, dan ben ik iets te snel. Mevrouw Sandifort.

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Ja, dank u wel voorzitter. Ik hoor de heer Van den Boomgaard zeggen 'we gaan de motie iets aanpassen en dan wordt het meer een verkenning naar bijvoorbeeld gemeenten die dit al gedaan hebben'. Ik hoor de wethouder zeggen 'die verkenning hebben we eigenlijk al gedaan'. Of begrijp ik dat dan verkeerd? Heeft u al met de gemeenten gesproken of geleerd van gemeenten die dit zero based budgeting of een vorm daarvan al hebben toegepast?

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema**: Nee, voorzitter, dat zou heel snel zijn tussen het indienen van de motie en nu. Ik kon gisteren al een klein inkijkje nemen, dus ik had het kunnen doen. Nee, wat we gedaan hebben, is snel een onderzoekje ingezet naar 'wat is daar dan gebeurd met zero based budgeting?' Daarbij kwamen we steeds uit op dezelfde vorm van advisering door dat bureau BMC en de dingen die zij daar voorstelden, leken wel heel erg op wat wij hier aan het doen waren. Dus vandaar mijn advies.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard en dan stel ik voor verder te gaan.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Even ter verduidelijking voor onze fractie dan aan de wethouder, voorzitter. Dus die verkenning zal verdiept worden nadat de motie eventueel is aangenomen, waar ik nu dan wel van uitga, zodat u in contact kunt treden met een Almere en vragen 'oké, hoe doen jullie dat nu exact? En waar liggen nog kansen om dat verder uit te diepen en te specificeren?'

De **voorzitter**: Wethouder Iedema, gaat uw gang.

Wethouder **Iedema**: Voorzitter, de heer Van der Vlies riep op om in duidelijke taal te spreken. Ik hoop dat ik uw collega's voldoende heb ontmoedigd om voor de motie te stemmen, omdat ik denk dat het wel erg veel werk is voor iets dat eigenlijk al voorligt.

De **voorzitter**: Volgens mij hebben we nog een tweede termijn, dus dit onderwerp komt zeker nog terug. Ik stel voor dat de wethouder verdergaat met de behandeling van de moties. Gaat uw gang.

Wethouder **Iedema**: Voorzitter, dan de publiekstrekkers in het centrum. Met zoveel indieners kan je haast niet alleen zeggen 'oordeel raad', dan ken je misschien de uitslag al wel. Het is wel goed om te weten dat dat een erg arbeidsintensief traject is. Waarvan akte. Dat was 2411-45.
En dan ga ik door naar 2411-31, de richtlijnen voor het gebruik van AI-applicaties. Een hele mond vol. Daar kan ik kort over zijn, oordeel raad, wel met dien verstande dat we ook dat al doen. We hebben al richtlijnen voor het gebruik van generatieve AI-toepassingen. Er is ook continu aandacht voor het opleiden van collega's door onder andere lunchlezingen, internetberichten, bewustwordingscampagnes en trainingen en we blijven er ook op inzetten om die veiligheid te waarborgen.
2411-18 Kwijtschelding gemeentebelasting. Die motie is echt onuitvoerbaar, voorzitter. Het is namelijk wettelijk niet toegestaan om bepaalde groepen mensen wel of geen belasting op te leggen. Wat we wel kunnen en wat we ook doen, is het automatisch kwijtschelden van belastingen. Dus mensen hoeven niets met hun aanslag te doen en geen kwijtschelding aan te vragen als ze voldoen aan bepaalde criteria.

De **voorzitter**: Mijnheer Velner, gaat uw gang.

De heer **Velner** (SP): Dank u wel voorzitter. Deze motie gaat exact enkel en alleen over mensen met een bijstandsuitkering van wie de gemeente exact weet wat inkomsten zijn.

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

wethouder **Iedema**: Ja voorzitter, dat is mij volslagen duidelijk, maar wij mogen wettelijk niet aan sommige mensen wel en andere geen belastingaanslag opleggen. Wat we wel mogen doen, is de stap daarna: automatisch kwijtschelden als we denken dat die mensen de belasting niet kunnen betalen. Dat is precies wat we doen.

De **voorzitter**: Gaat u verder?

Wethouder **Iedema**: Voorzitter, dan de trafohuisjes. Oordeel raad. Let wel op, liever niet met nieuwe, want dan zouden we het risico kunnen lopen dat we minder snel nieuwe transformatorhuisjes krijgen en

we hebben echt wel een inhaalslag te maken met het hele net. En voor de oude kan ik u ook al geruststellen. Daar zijn we heel hard mee bezig en dat zit eraan te komen. Dus de afdoeningsmemo zit al bijna in iBabs, zou ik willen zeggen. Uw raad heeft eerder al een paar keer gevraagd om verfraaiing van de huisjes. Daar zijn we mee aan de slag gegaan. Een hoop hobbels zijn overwonnen, maar op dit moment zit dat er dus aan te komen.

De **voorzitter**: Wethouder Iedema, een interruptie van mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Voorzitter, dank u wel. Fijn om te horen dat u er al mee bezig bent. U komt met een memo, begrijp ik, dat hebben we nog niet, dus dat wachten we nog even af. Het gaat inderdaad niet om de nieuwe huisjes, maar aan de andere kant zou het ook mooi zijn als u sowieso met netwerkbeheerders aan de gang gaat om te zeggen 'joh, het is prima dat er een huisje komt, maar maak het een beetje aantrekkelijk'. Dus dat zou een optie kunnen zijn.

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema**: Nou voorzitter, dat is zeker een optie, want dat zit verscholen in het beeldkwaliteitsplan dat we samen met de beheerders aan het maken zijn.
Voorzitter, dan heb ik tot slot nog een paar vragen van de raad. De SP vroeg 'moeten we koste wat kost de begroting structureel sluitend houden of nadenken over taken overhevelen naar het rijk?' We hebben natuurlijk op basis van de Gemeentewet de taak om de sluitende begroting in te dienen, dus het antwoord daarop is ja. En u weet ook dat wij in samenwerking met andere gemeenten in de VNG het hebben over teruggeven van taken in het kader van het naderende ravijn.
U vroeg ook 'duidt de begroting met een kleine omvang erop dat de bezuinigingen al begonnen zijn?' Het antwoord daarop is nee. En gaan de initiatieven om de aandachtswijken in balans te brengen niet ten koste van de wijken? Het college denkt van niet. Wij geven in de Ruimtelijke Strategie met name de wijken van de toekomst extra veel aandacht, maar we investeren ook in alle andere wijken. Denk aan de wijkwinkelcentra et cetera. We zitten dus met elkaar te kijken om op plekken waar bijvoorbeeld de druk het hoogst is, te starten, en op andere plekken iets meer rust te nemen voor, zoals wij dat dan noemen, de speldenprikken.
Dan voorzitter, de PDvZ. Er is een jaarlijks terugkerende bezorgdheid met betrekking tot beheren van processen en projecten binnen de gemeente. U vroeg 'heeft de vierde directeur al wat opgeleverd?' Daar is het echt iets te vroeg voor. De vierde directeur is namelijk ook onderdeel van de bevoegdheid van de OR, dus dat hele proces hebben we doorlopen. Inmiddels zijn alle gesprekken gepland en als we de geschikte kandidaat vinden, kunnen we die nog dit jaar melden dat die welkom is om hier te starten.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie, mijnheer Buisman, gaat uw gang.

De heer **Buisman** (PDvZ): Dank u wel, voorzitter, mijnheer Iedema. Onze bezorgdheid is eigenlijk ingegeven door het volgende. Een jaar geleden hebben we gevraagd naar en bezorgdheid geuit over de kwaliteit van de administratieve organisatie bij de gemeente. Dat was naar aanleiding van een aantal catastrofes. Dat betrof de kosten van de jeugdhulp die eigenlijk onverwacht kwamen binnenwaaien. De catastrofes bij een aantal projecten, bouwprojecten. En nu lezen we dus dat er qua personeel wat aanpassingen plaatsvinden. Zou dat onze bezorgdheid kunnen wegnemen op dat gebied? Ik heb het dan ook zuiver over de administratieve organisatie, de beheersing van processen en projecten?

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema**: Ja, voorzitter. Wij hebben het bij de fouten en de catastrofes, zoals u het noemt, in het verleden daar ook uitgebreid met elkaar over gehad. Het is goed om te weten, denk ik, dat we als organisatie daar ook zo goed mogelijk van proberen te leren en dat we ook bezig zijn met het vertalen van al die leerpunten in bijvoorbeeld een andere manier van werken met risicobeheersing en een andere manier van aansturing. We zijn bezig met een projectmatige manier van werken. Dan blijft het natuurlijk ook een organisatie met 1250 man personeel met heel veel zaken die we tegelijkertijd moeten doen en dus ook heel veel punten waar je tegelijkertijd ergens in dat leerproces bezig kunt zijn.
Een van de zaken die wij denken dat goed is, is het aanstellen van de vierde directeur. Die vindt u ook terug in de begroting. Dat is onder andere om een kleinere span of control te krijgen, een stuk meer aan die aansturing te kunnen doen. Maar dat staat zeker niet op zichzelf. U kunt dus de komende tijd van ons meer van dit soort zaken verwachten waar we ook u als raad goed op de hoogte zullen houden van

alles wat we doen om onze hele bedrijfsvoering, maar ook de uitkomsten daarvan te verbeteren.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat wethouder Iedema doorgaat en ook even op de tijd let.

Wethouder **Iedema**: Ja voorzitter, ik ben ook zo goed als klaar.
Want D66 vroeg het al, u vroeg het daarnet ook al, 'hoe gaan we de komende bezuinigingen aan?' Mijnheer Duiven vroeg mij vorig jaar enigszins verbaasd 'gaat u morgen echt al met de nieuwe begroting aan de slag?' Toen was mijn antwoord 'ja'. We zijn nu natuurlijk al medio april/mei met de begroting voor het jaar na deze begonnen. Ik heb 19 november a.s. een gesprek met uw Auditcommissie. Dan gaan we even goed op een rijtje zetten 'wat zijn de stappen die we moeten zetten richting de Voorjaarsnota 2026 en verder? Hoe kunnen we daar de raad zo goed mogelijk bij betrekken? En hoe maken we dat pakket waar u ook eerder de informatiemarkt over heeft gehad, zo inzichtelijk mogelijk ook voor uw raad zodat we hier in alle gezamenlijkheid de stappen kunnen zetten die daarvoor nodig zijn?'

De **voorzitter**: Mijnheer Duiven.

De heer **Duiven** (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter, dank dat mijn vraag een jaar later is beantwoord.

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema**: Nee, voorzitter, dan doet uzelf tekort, want u vroeg mij vorig jaar 'bent u echt al bezig met de begroting van volgend jaar?' Dat is deze begroting. Het antwoord daarop was 'ja'. En we beginnen ook morgen... Normaal gesproken zouden wij morgen beginnen met de begroting voor 2026 en verder. Dat heb ik nu zelfs al naar voren gehaald, dus daar zijn we in april al mee begonnen. Ik beloof niet dat we dat nog een keer nog eerder doen. Voorzitter, dat was hem. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel wethouder Iedema. Ik zie mijnheer Boerboom nog een hand opsteken dus die heeft waarschijnlijk nog een vraag.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ja, dank voorzitter. Kijk maar even of die bij u past of bij een collega. Ik heb ook gevraagd 'het rijk heeft op dit moment allemaal andere bezuinigingsvoorstellen, maar ook andere maatregelen die ons als gemeente raken, onder andere die verhoging van de btw op een aantal producten, maar ook op sportaccommodaties en nog een aantal facetten'. En ik ben benieuwd of u ook al bent gestart in de VNG-gesprekken hierover om daar ook een lobby tegen voeren, want nogmaals, dit is eigenlijk een lastenverzwaring. U zag het ook, denk ik, mooi hier terugkomen in de discussie die ontstond, dan moeten wij ook hier weer de problemen van het rijk gaan oplossen. Dus ik ben heel benieuwd: lopen daar al gesprekken over?

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema**: Ja voorzitter, wij voeren op dit moment overal een met wie dat maar wil horen gesprekken. Zowel via de partijlijn, en ik wil u ook vragen om dat ook allemaal te doen, als met de Vereniging van Zuid-Hollandse Gemeenten, met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, met de regio. Iedere regio heeft ook een regio-overleg met de wethouders van Financiën. Ik zie werkelijk alle lobbykracht van heel Nederland gericht op dat ene punt in Den Haag. Er het is dan ook uitermate frustrerend dat daar maatregelen vandaan komen, waardoor je eigenlijk weer met 2-0 achterstaat in plaats van dat je een punt hebt gescoord. En de boodschap dat er daar wordt gepronkt met het vergroten van de koopkracht, hebben we ook al op verschillende manieren geprobeerd te pareren met 'ja, dat is allemaal wel mooi en aardig, maar wij hebben geen enkele andere keuze dan de maatregelen die jullie daar nemen hier door te laten werken, waardoor dat weer teniet wordt gedaan'. Het is tegen dovemansoren gezegd, lijkt het wel.

De **voorzitter**: Akkoord, ik kijk rond of er nog andere vragen of opmerkingen zijn. Als dat niet het geval is, dank ik wethouder Iedema voor zijn eerste termijn. Dan gaan we over naar wethouder Weerwag.

Wethouder **Weerwag**: Voorzitter, de stad aantrekkelijker maken om in te wonen. Daar werken we in Zoetermeer heel hard aan. Voldoende beschikbaar woningaanbod dat aansluit bij de woningbehoefte van doelgroepen is daarom ontzettend belangrijk. Hieraan werken we via grootschalige gebiedsontwikkelingen en bouwinitiatieven in de stad. Kwaliteit, duurzaamheid en woonaantrekkelijkheid staan hierbij voorop.

Naast woningen moet er ook voldoende ruimte zijn voor onder meer de openbare ruimte, groen, water, voorzieningen, de werkgelegenheid, cultuur en onderwijs. Allemaal zaken die ruimte vragen waar we aandacht voor hebben in dit college. De situatie op de woningmarkt vraagt om een serieuze aanpak en voor Zoetermeer als NewTown in het bijzonder. Om die reden werken we dan ook hard aan een nieuw woonbeleid. Het programma Woningbouw als aanjager. Vorige week heeft u hieraan een bijdrage geleverd door uw inbreng kenbaar te maken op de contourennotitie van dit nieuwe woonbeleid dat in het eerste kwartaal van 2025 zal worden aangeleverd. Het beleid wordt met input van allerlei partijen, zoals ontwikkelaars en woningcorporaties, ontwikkeld. Dit wordt straks het volkshuisvestingsprogramma voor de komende jaren voor Zoetermeer. Zo zorgen we voor een toekomstbestendige woningvoorraad met aanbod voor elke doelgroep. Ook voor de doelgroep waarvoor de PVV een motie heeft ingediend. 2411-55. Voor deze motie geldt dan ook: oordeel raad.
Extra kwaliteitseisen, waaronder de klimaateisen waar u naar verwijst, passen we eigenlijk op dit moment al niet toe. Het Bouwbesluit daarover dat we volgen vanuit de wettelijke normeringen is daarin voldoende. Dus kortom, het zijn goede ideeën, maar eigenlijk doen we dit al.
Voorzitter, het lijkt me ook goed om stil te staan bij het onderwerp wonen en de moties die daar ook bij ingediend zijn. En zo heeft Zó! Zoetermeer een motie over Bleizo ingediend, 2411-42. Zoals u allemaal heeft kunnen lezen, hebben de gemeenten Lansingerland en de provincie een hoofdlijnenakkoord bereikt om toe te werken naar een bestuursovereenkomst. Ik ben blij dat we straks die 5000 woningen, voorzieningen en bedrijvigheid op Bleizo-West kunnen gaan ontwikkelen. Er is speciale aandacht voor sociale woningbouw en betaalbare woningen in dit gebied. Het is vooral goed nieuws voor inwoners van Zoetermeer en de regio, die op zoek zijn naar een geschikte woning. Zoetermeer gaat graag samen met Lansingerland en de provincie aan de slag met de verdere uitwerking van deze plannen, ook als het gaat om goede bereikbaarheid voor de nieuwe woon-werklocatie met de lightrail tussen Rotterdam en Zoetermeer, ook wel de ZoRo-lijn genoemd.
In de uitwerking van de samenwerking met Lansingerland zullen we het inderdaad, zoals waar de motie toe oproept, moeten hebben over de verdeling van een aantal zaken, waaronder beschikbare sociale huurwoningen. Het helpt zeker als uw raad dit steunt.
De motie SP Einde aan de willekeur, 2411-19. Het is belangrijk om duidelijk te zijn en daarom heeft het college eerder al een toezegging gedaan tijdens het debat over Oostergo om uiterlijk in het eerste kwartaal 2025 met een uitgebreide toelichting te komen en de toezegging hierover maakt de motie voor het college overbodig.
Voorzitter, en dan sport. Als gemeente stimuleren we de vrijetijdssector. Buurtsportcoaches, sorry, cultuurcoaches organiseren het hele jaar door activiteiten met onze partners in de stad voor zowel jongeren als ouderen. En daar ben ik niet alleen, maar zijn ook de mensen die ik spreek op straat, zeer tevreden over. Kan het beter? Altijd, zeg ik. De ingediende motie van D66 over het stadsparcours Hardlopen in het groen, nummer 2411-35 zie ik ook echt als een aanmoediging. Ik wil daarbij wel opmerken dat op het gebied van hardlopen al veel gebeurt. We hebben het rondje Entree en er zijn een hoop actieve hardloopverenigingen en -evenementen in onze stad die al georganiseerd worden.
De motie van LHN Samenwerking tussen wijk en sportverenigingen, 2411-35.

De **voorzitter**: Wethouder Weerwag, voordat u naar die motie gaat, zag ik een hand van de heer Markes? Klopt dat?

De heer **Markes** (Zó! Zoetermeer): Dat klopt, inderdaad voorzitter. Ik was toch nog even benieuwd, want ik heb net ook gevraagd aan D66 hoe zij erin stonden. Ik vraag het ook aan u, want als het gaat om die motie stadsparcours – ik kort de naam even af – staat daar 'oordeel raad'. Maar mochten we deze motie vandaag aannemen, wat betekent dat dan voor onze capaciteit en ten koste van wat gaat dat dan? Gaat dat bijvoorbeeld ten koste van de Investeringsagenda Sport?

De **voorzitter**: Wethouder Weerwag.

Wethouder **Weerwag**: Nou, dat zal niet meteen ten koste gaan van de Investeringsagenda Sport, maar waar deze motie toe oproept, heeft natuurlijk absoluut wel te maken met ambtelijke capaciteit. Maar ik kan me ook voorstellen dat we met de indiener gaan praten over 'oké, hoe gaat het helpen op het moment dat we met de juiste sportverenigingen, de hardloopverenigingen of eventuele buurtverenigingen gaan praten, als ik ook even kijken naar de volgende motie van de LHN, en hoe kun je een aantal dingen samenbrengen om tot een resultaat te komen om bijvoorbeeld een hardlooproute ergens te ontwikkelen, zoals we dat bijvoorbeeld bij Entree hebben gedaan?'

De **voorzitter**: Ik zag nog wel een hand van mevrouw Bakkers. Gaat uw gang.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Ja, ik denk dat de wethouder het goed zegt. Ook in de richting van de heer Markes, het is natuurlijk niet kannibaliserend bedoeld, totaal niet, maar juist als versterking. En als we het zo kunnen uitleggen, wat de wethouder denk ik heel goed doet... Eigenlijk zegt hij 'we pakken het laaghangend fruit daarvan op en zo gaan we ervoor zorgen dat er beetje bij beetje, of stapje voor stapje zo je wilt, dat soort parcoursen kunnen worden aangevuld in Zoetermeer'. Dat is een mooie uitleg, denk ik en ik hoop ook een overtuigend betoog richting de vrienden in de raad, om het zo te zeggen.

De **voorzitter**: Mevrouw Sandifort, gaat uw gang.

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Dank u voorzitter. Kijk, deze motie is natuurlijk in die zin slim geformuleerd, want hij zegt 'ga met anderen in gesprek en maak hardlooproutes en leg dan de hardlooproutes aan de raad voor'. En dan? Gaan wij die dan met zijn allen af en toe rennen? Ik denk dat de burgemeester dat misschien wel doet, maar dat er ook veel zijn die daar misschien geen zin in hebben. Wat dan? Wat daarna volgt, gaat wel degelijk geld kosten. Dan ben ik net als de heer Markes wel nieuwsgierig; ten koste van wat dan?

De **voorzitter**: Wethouder Weerwag.

Wethouder **Weerwag**: Ja voorzitter, ik preek natuurlijk voor eigen parochie, maar het lijkt mij ook wel heel leuk, een hardlooproute. Alleen ik ben niet op zoek. Dus volgens mij gaat deze motie erom dat u oproept om mensen te stimuleren die zeggen 'oké, ik zou wel willen, maar ik weet even niet hoe'. En ik heb de motie zo gelezen, dat die een steuntje in de rug wil zijn voor mensen die nu nog op de bank zitten, om in beweging te komen. Daarom kijk ik ook een beetje met een schuin oog naar de volgende motie van de LHN om sportverenigingen en wijkverenigingen met elkaar te verbinden om eigenlijk te kijken 'hoe kunnen we zo stimuleren om iedereen van de bank te krijgen?' Als het kan door lokaal ergens in een wijk een extra hardlooproute à la die in de Entree te organiseren, lijkt mij dat hartstikke positief.

De **voorzitter**: Mevrouw Sandifort.

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Ja, een korte vervolgvraag voorzitter. Dus de wethouder leest deze motie zo dat het voorstel dat aan de raad gedaan wordt... Hier staat 'doe de raad een voorstel met verschillende hardlooproutes'. Ik denk dan 'dan krijg ik een kaart of zo', maar u denkt dan aan een fysiek aan te leggen hardlooproute ergens in de stad? Is dat hoe ik het dan moet begrijpen?

De **voorzitter**: Wethouder Weerwag.

Wethouder **Weerwag**: Ik heb net al een beetje een voorschot erop genomen toen ik zei 'het lijkt me ook goed als we met de indiener van de motie even in gesprek gaan over 'hoe kunnen we deze motie interpreteren en verwacht je inderdaad een volledige wandelkaart, want die vind ik wel wat lastig'. Dus ik denk wel dat het goed is om daar nog even het gesprek over te voeren. Misschien is de indiener van de motie bereid om het laatste punt daarvan te laten vervallen, zodat het wat ruimer wordt en ook voor u inzichtelijk, om het alsnog toe te kunnen laten passen.

De **voorzitter**: Heel kort mevrouw Sandifort nog.

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Dank u wel voorzitter. Ik denk eigenlijk dat het belangrijk is dat de indieners in hun tweede termijn hierop terugkomen, want ik weet echt niet waar ik dan nu voor zou stemmen als ik hiervoor zou stemmen.

De **voorzitter**: Ik stel voor, want dat hebben de indieners vast goed gehoord, om daar in tweede termijn nog even op terug te komen. Wethouder Weerwag, gaat u verder.

Wethouder **Weerwag**: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik was gebleven bij de motie van LHN. Ik herhaal nog even: Samenwerking tussen wijk- en sportverenigingen nummer 2411-35. Ja, 70, inderdaad, dat klopt. Hij staat hier wel goed en hier niet. Excuus, bedankt voor de oplettendheid. Even kijken. Ook een charmante motie. Ik zou toch wel eventjes willen kijken. Ik vind het best interessant om te kijken 'hoe kunnen we die wijk- en sportverenigingen bij elkaar krijgen om ze te laten samenwerken?' Voor ons is het niet per se nodig om dat tijdens een Sportcafé te doen. Dat kunnen we ook op een andere wijze regelen. En ik denk dat het bij het tweede bullet belangrijk is om naast de buurtsportcoach en de sportverenigingen

in het onderzoek van gro-up, ook de buurtverenigingen te betrekken. Dus als u dat nog zou kunnen toevoegen, dan kan ik zeker de motie aan uw oordeel overlaten. Nogmaals, beide kan ik dan ook aanraden om Zoetermeer in beweging te krijgen.
U kunt naar mij zwaaien, maar ik ben niet de voorzitter.

De **voorzitter**: Mijnheer Doncker, gaat uw gang.

De heer **Doncker** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter, het is gelukt. Ik snap beide opmerkingen niet, maar ik begin met de eerste over het Sportcafé. Ik heb niet bedoeld dat daar allerlei besluiten worden genomen. Het Sportcafé vind ik heel belangrijk om van ideeën te wisselen met sportverenigingen. Je kunt ook daar dingen in de week leggen. Zo had ik het eigenlijk in deze motie bedoeld, zodat het niet uit de lucht komt vallen en dat sportverenigingen dus kennis kunnen nemen van.
En in uw advies dat ik voor mij heb, kan ik niet lezen wat u nu zegt. Hier zegt u dat ik een andere manier moet zien te vinden van het financieren van het geheel. Ik ben eigenlijk benieuwd waarom financiering uit het Sportakkoord niet kan.

De **voorzitter**: Wethouder Weerwag.

Wethouder **Weerwag**: Voorzitter, dat laatste heb ik zeker niet gezegd. Ik heb het gehad over dat het wat mij betreft niet per se in de vorm van een Sportcafé hoeft. Doet u daarmee wat u wilt. U bepaalt welke moties u maakt. En ik heb u aangegeven 'op het moment dat we dan gaan onderzoeken, is het misschien ook handiger om in de tweede bullet de buurtverenigingen erbij te betrekken'. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik zag nog een interruptie? O, mevrouw Brouwer, gaat uw gang.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Ja, ik vraag me af of de wethouder misschien niet even het schema moet lezen over deze motie.

De **voorzitter**: Wethouder Weerwag.

Wethouder **Weerwag**: Ja, dat heb ik ook gelezen en zoals daar staat, is het zo dat het uit de reguliere stimuleringsbijdrage komt en dat is gewoon het reguliere Sportakkoord en niet het restant Sportakkoord. Dat brengt, denk ik, de verwarring.

De **voorzitter**: Ik kijk rond. Mijnheer Nikerk, gaat uw gang.

De heer **Nikerk** (PvdA): Dank u wel voorzitter. De wethouder slaat nog even een vraag van de PvdA over. Die heeft hij waarschijnlijk retorisch opgevat, maar zo was die niet helemaal bedoeld. Want de wethouder heeft bij het bespreken van de sporthal aangekondigd dat wij in Q4 zouden spreken over de Investeringsagenda Sport – Zó! Zoetermeer refereerde er ook al aan – en de actualisatie van het sportbeleid. We hebben inmiddels de agenda's gezien tot en met december. Daar staat het niet tussen. Wanneer kunnen we eindelijk een begroting bespreken waarbij we het over het uitgebreide sportbeleid kunnen hebben?

De **voorzitter**: Wethouder Weerwag.

Wethouder **Weerwag**: Mij is niets anders bekend, dus daar kom ik even in de tweede termijn bij u op terug.

De **voorzitter**: Akkoord, ik kijk even rond of er nog andere vragen zijn. Nee? Dan dank ik wethouder Weerwag en dan gaan we over naar wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar**: Dank u wel. Voorzitter, raadsleden en alle andere aanwezigen, allereerst wil ik even mijn excuses aanbieden dat er geen memo met betrekking tot het afvaldepot naar de raad is gegaan. Woensdag jl. zijn er in de media berichten verschenen over de introductie van een nieuw reserveringssysteem voor het zelfbrengdepot. Het Streekblad had overigens het juiste verhaal. Dit was de start van de voorlichtingscampagne voor inwoners om hen te informeren over de werking en het doel van het systeem.
Ik realiseer me nu dat de raad door het college en door mij geïnformeerd had moeten worden over de invoering van dit systeem met een raadsmemo, over het proces en de inhoud. Dit komt ook een beetje

door alle wisselingen die er zijn geweest, want in 2022 is het in het college geweest en pal daarna ben ik eigenlijk weer aangesteld. Met al die wisselingen is dat in 't slop geraakt. Ja. De besluitvorming, dat heb ik net gezegd, over dit systeem.
Tegelijkertijd staat het college achter het besluit om dit reserveringssysteem in te voeren. Dit draagt bij aan de veiligheid en doorstroming en het verkorten van de wachttijden op het depot. Tot zover wil ik daar...

De **voorzitter**: Ja, daar gaan wat handen omhoog.

Wethouder **Blansjaar**: Dat vermoedde ik al.

De **voorzitter**: Ik begin bij mevrouw Meurs en dan – ja ja, ik snap dat u allemaal het woord wilt voeren – maar we beginnen bij mevrouw Meurs die was als eerste. Gaat uw gang.

Mevrouw **Meurs** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel voorzitter. Voorzitter, ik vraag me af of op iedere dag sprake is van die lange wachtrijen bij het afvaldepot of dat het alleen op zaterdag is en dat dat misschien een aardige tussenweg kan zijn.

De **voorzitter**: Wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar**: Dank u wel voorzitter. De kern ligt natuurlijk in de vrijdag en zaterdag, dan is het heel erg druk. Alleen zou je het heel erg warrig maken door in de rest van de week een ander systeem in te voeren. Dus het is uiteindelijk zo dat je je een uurtje van tevoren al aan kunt melden, of zelfs iets korter. Als het niet druk is. Het is uiteindelijk zo dat als je, voordat je je wagen gaat inladen, je even aanmeldt, je je spullen gewoon kunt wegbrengen.

De **voorzitter**: Ik ga naar mijnheer Zamani en ik zag daar... Ik kom straks allemaal bij u. Maar eerst mijnheer Zamani.

De heer **Zamani** (D66): Ja voorzitter, toen de wethouder begon over het afvaldepot, dacht ik 'nou, nu komt het, nu krijgen we argumenten waarom we dit hebben', maar ik ben echt lost in the sauce, zoals de Engelsen zeggen, ik begrijp er helemaal niets van. Voorzitter, we hebben in coronatijd juist meegemaakt wat de afsprakentool deed met Zoetermeer bij het afvaldepot. Je zag heel veel mensen die teleurgesteld terug moesten van het afvaldepot, bijvoorbeeld met een auto vol met afval. En wat gebeurde er dan? Wat doen mensen als ze afval niet kwijt kunnen? Als ze geen afspraak kunnen maken, dan krijg je inderdaad de magnetron ergens in de bosjes. Dus voorzitter, waarom doen we dit? Ik begrijp er niets van.

De **voorzitter**: Wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar**: Dank u voorzitter. Dit is niet helemaal het juiste beeld wat u schetst over de coronaperiode. Natuurlijk hebben we in de coronaperiode ook vervelende momenten meegemaakt. Ik ben zelf heel vaak in die periode bij het depot geweest want ik had twee verbouwingen van het huis van mijn zonen, dus ik moest er heel vaak heen. Het vervelende was dat je na 24.00 uur 's avonds geen reservering meer kon maken. Dus als jij de volgende dag wilde brengen en je zag dat er nog heel veel slots open waren, kon dat niet. Dat kan nu wel. Nu kan je dus eigenlijk tot vlak voor je het weg gaat brengen die slots invullen. Daarbij, het werkte het wel goed. Het was wel zo dat je op het plein goed terechtkon. Je kon er... Als ik met mijn aanhangwagentje kwam, kon ik overal goed terecht zonder dat ik gezeur kreeg van 'je wagen staat in de weg', of dat er een ander in de weg stond. Dus je kon er wel razendsnel doorheen, dus uiteindelijk was het per definitie veel sneller en dat is voor heel veel mensen zo gebleken, ze waren veel sneller bij het depot weg.

De **voorzitter**: Mijnheer Zamani nog, gaat uw gang.

De heer **Zamani** (D66): Ja voorzitter. Dank voor de uitleg. Dit is iets, het is iets beter dan net. Welke alternatieven zijn er nu vergeleken? Is er nu alleen maar gedacht 'we gaan het afsprakensysteem weer invoeren?', of hebben we andere alternatieven? Want het gaat om maar twee dagen dat er drukte is. Voor de rest is er op al die andere dagen geen drukte. Nu gaan we een heel systeem invoeren waardoor mensen al die andere dagen in de problemen komen omdat ze toevallig geen reservering hebben.

De **voorzitter**: Wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar**: Dank u voorzitter. Ik noem dit geen problemen. Het is alleen gestructureerd je afval wegbrengen. Oké, je moet je eventjes aanmelden. Als dat nou zo'n bezwaar is? Als ik naar de kapper ga, moet ik ook een afspraak maken.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt en dan ga ik nog even naar die hoek.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dank u wel. Even los van de vraag of dit besluit om een afsprakensysteem in te voeren wenselijk is, heb ik eigenlijk twee politieke vragen. Als u, zoals u zei als ik u goed begrijp, in 2022 als college al het besluit heeft genomen om dit opnieuw in te voeren, waarom is dat dan pas nu geëffectueerd? Dat vind ik dan gek.
Maar er komt ook een nieuw afvalbeleid volgend jaar. Waarom dit besluit dan niet ingevoerd nadat we over het nieuwe afvalbeleid hebben gesproken?

De **voorzitter**: Wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar**: Dank u wel voorzitter. In 2022 is besloten om het na de coronaperiode, omdat het goed was bevallen, weer in te voeren. Alleen er is gewacht op het burgerberaad en dat heeft niets gezegd over het afvaldepot. Dat heeft wel heel veel andere adviezen gegeven, maar geen over het depot dus vandaar dat het al ingevoerd is.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Ja, maar dan vind ik het toch wel jammer dat waarschijnlijk ook het burgerberaad, maar ook wij, niet wisten dat dit besluit dus blijkbaar ergens op het stadhuis hing om ingevoerd te worden op een geschikt tijdstip. En dan hebben we het burgerberaad gehad. Ik zou, als ik lid van het burgerberaad was, denken 'nou, jeetje, als ik dat had geweten, had ik daar misschien ook nog wel een advies over gegeven'. En waarom kunnen we hier nu niet nog driekwart jaar mee wachten als u al twee jaar gewacht heeft? Om het netjes in te voeren nadat we over een nieuw afvalbeleid hebben gesproken. Daar had dit volgens mij in gepast.

De **voorzitter**: Wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar**: Dank u wel voorzitter. Dit is geen beleid. Dit is gewoon uitvoering van iets. Dit is gewoon proces. Het beleid is heel iets anders dan een proces. Het beleid is niet veranderd. Het is gewoon een proces, een aanmeldproces.

De **voorzitter**: Ik ga als u het goedvindt, naar de heer Doncker en dan naar mevrouw Bink en de heer Boerboom. En misschien mijnheer Van den Boomgaard. En mijnheer Aptroot. Toe maar. Mijnheer Doncker.

De heer **Doncker** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel, voorzitter. Als ik de heer Blansjaar zo hoor, heb ik het idee dat dat een oplossing is voor een probleem dat niet bestaat. Volgens mij zijn er maar heel weinig dagen, zoals ook mijn collega's hier gezegd hebben, dat er wat drukte is. De mensen zijn wel bereid om een kwartier bij IKEA te wachten omdat het heel druk is. Op zich lijkt me geen enkel probleem dat mensen wat langer moeten wachten. Ik kom regelmatig, maar het is natuurlijk geen maat, bij het depot en ik heb nog nooit heel lang hoeven wachten. En het feit dat het burgerberaad er niets over gezegd heeft, kunt u ook zo opvatten dat er blijkbaar geen probleem is. Want anders had u het waarschijnlijk wel gehoord van het burgerberaad. Dank u wel.

De **voorzitter**: Wethouder Blansjaar, nog behoefte aan een reactie?

Wethouder **Blansjaar**: Nee voorzitter.

De **voorzitter**: Ik ga eerst nog naar mevrouw Bink en dan naar mijnheer Boerboom.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Ja, voorzitter, dank u wel. Hoe langer deze discussie duurt, hoe vreemder ik deze volgens mij vind. Ik hoor dat in 2022 dit besluit al is genomen en omdat het burgerberaad het niet heeft genoemd, wordt dit proces verder ingezet. Er zijn wel meer dingen die het

burgerberaad niet heeft genoemd. Als wij dat hadden geweten, hadden wij tijdens de evaluatie van het burgerberaad misschien wel een heleboel dingen kunnen aandragen en dat hebben wij ook niet gedaan. Hoe langer deze discussie duurt, hoe vreemder ik deze ga vinden en ik vind het echt heel typisch dat u niet wacht tot wij het beleid hebben gekregen dat u gemaakt heeft op het advies van het burgerberaad.

De **voorzitter**: Dat was een interruptie. Ik ga naar mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Nou ja, voorzitter, in dat kader ben ik echt wel benieuwd. Er ligt al heel lang een motie over de JA-JA-sticker. Daar heeft het burgerberaad ook niets over gezegd. Gaat u die dan nu ook meteen eindelijk uitvoeren?

De **voorzitter**: Wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar**: Nee. Want daarvan is gezegd dat we dat in zijn geheel mee gaan nemen.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

Wethouder **Blansjaar**: Daar is al een keer eerder wat over gezegd.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ja, maar voorzitter, dit is natuurlijk wel meten met twee maten. Dus als het u goed uitkomt, dan voert u dingen eerder uit, maar als het u blijkbaar niet goed uitkomt, als u er niets mee heeft, dan wordt het wel ineens op een later moment opgepakt. Dat is toch heel vreemd? Dat is toch ook niet duidelijk voor de inwoners en ook niet duidelijk voor ons als raad?

De **voorzitter**: Wethouder Blansjaar nog?

Wethouder **Blansjaar**: Dank u wel voorzitter. We hebben het over beleid. De JA-JA-sticker is beleid en de regeling bij het depot is gewoon een uitvoeringsregel. Dus daar zitten heel wezenlijke verschillen tussen.

De **voorzitter**: Ik ga naar de heer Van den Boomgaard en ik zag mijnheer Aptroot nog.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja, dank u, voorzitter, ik sta een beetje met klapperende oren te luisteren. Zo luister ik wel vaker. Er wordt gezegd 'het is geen beleid, het is een wijziging in het proces', maar het blijft een wijziging waarin de raad niet gekend is. De raad heeft duidelijk aangegeven dat de raad kampt met de top 5 ergernissen van Zoetermeerders die te maken hebben met zwerfafval en in die discussie ook gerefereerd aan zwerfafval dat naast de ondergrondse containers wordt gedumpt. Dit zal daaraan bijdragen, zeker omdat de communicatie hierover zo slecht is.
En daarnaast hoor ik dat de wethouder zich erop beroept, met betrekking tot dat dit dus niet is meegenomen in het burgerberaad, dat er geen uitspraak over is gedaan. En dan vraag ik: vindt de wethouder zich verantwoordelijk voor een proactieve houding om dit dus juist in het burgerberaad ter discussie te stellen? Dan is dit dus eigenlijk een tekortkoming in het burgerberaad dat dat niet door de wethouder is ingebracht. Hoe ziet de wethouder dat?

De **voorzitter**: Wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar**: Dank u wel voorzitter. De wethouder had geen enkele invloed op wat het burgerberaad ging bespreken. Dat was het burgerberaad. Wij hadden geen adviezen aan het burgerberaad. Het burgerberaad was een zelfstandig orgaan. Ik weet totaal niet wat er in eerste instanties is ingebracht.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja voorzitter, als er dus totaal geen inbreng is, maar er hangen wel consequenties aan, dan is het toch alleen maar des te vreemder? Dan zou het dus per direct gewoon teruggedraaid moeten worden en eerst de raad moeten passeren om te kijken 'wat vindt de raad hiervan?' om dan pas een keuze te maken. Dat is niet gebeurd. Dus nogmaals, ik vind dat de gemeente een proactieve houding moet hebben en daar heeft de Zoetermeer ook recht op, zeker in dit soort zaken die in de top 5 van ergernissen van Zoetermeer zitten.

De **voorzitter**: Oké, ik ga even... Ik wil langzamerhand ook wel naar een vervolgstap van dit debat, zal ik maar zeggen, want dit is het najaarsdebat. Mijnheer Aptroot krijgt nog het woord en ik zag mevrouw Kraneveldt nog volgens mij. En dan...

De heer **Aptroot** (VVD): Dank u wel voorzitter...

De **voorzitter**: Nee, ik geef u het woord nog niet, wacht nog even. Ja, u hoorde uw naam. Dat snap ik, maar dan is het nog niet een gegeven dat u het woord heeft. Ik was even aan het inventariseren wie er nog het woord gingen voeren. Dus ik geef mijnheer Aptroot nog het woord, mevrouw Kraneveldt, mijnheer Zamani en dan stel ik voor dat we verdergaan. Nu mijnheer Aptroot.

De heer **Aptroot** (VVD): Yes, ik mag, dank u wel voorzitter. Even een voor de wethouder misschien wel essentieel punt, iedereen ervaart het hier als een beleidswijziging dus misschien zou ik daar zo naar kijken. En zo'n grote wijziging had natuurlijk wel bij het burgerberaad voorgelegd moeten worden, als 'het gaat over afval. Wij gaan iets heel groots wijzigen'. Voorzitter, ik ken deze wethouder als een erkend ondernemer. Als hij het twee dagen in de week bij zijn bedrijf verschrikkelijk druk heeft, zou hij het dan moeilijker of makkelijker maken voor klanten om te komen?

De **voorzitter**: Wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar**: Dat ligt geheel aan de situatie.

De **voorzitter**: Mijnheer Aptroot.

De heer **Aptroot** (VVD): Voorzitter, dan wil ik hem heel graag invullen. Ik wacht de technische vragen af. Ik vond de motie van FVD misschien een beetje voorbarig, maar is het, gezien alle reacties hier, gezien alle reacties die we nu zien, niet handiger om te kijken om het voor onze inwoners makkelijker te maken? Want als het is, zoals de wethouder stelt, 'u kunt op zaterdag invullen en binnen een uur kunt u terecht', is er geen probleem. Dan gaan we dus iets optuigen voor iets dat er niet is, of we gaan daadwerkelijk minder inwoners bedienen. En dan zouden we moeten zorgen voor meer ruimte, meer tijd, meer plek, in plaats van het moeilijker maken om afval te brengen. Zeker de dagen die drukker zijn, geven voor mij aan dat we het moeilijker maken voor de hardwerkende Zoetermeerder die vijf dagen werkt en alleen vrijdagmiddag en zaterdag kan.

De **voorzitter**: Ja, maar ik stel toch voor... We gaan nu steeds... Volgens mij is de boodschap helder. Ik zei al, mevrouw Kraneveldt en mijnheer Zamani nog en dan stel ik echt voor dat we verdergaan. Ik begrijp dat dit een heel mooi onderwerp is. Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Voorzitter, de wethouder zei 'dit is eigenlijk een procedurewijziging, dus geen beleidswijziging, dus het hoeft niet langs de raad'. Maar in het afvalbeleid, dat is weggestemd door de Zoetermeerder, was de frequentie van het ophalen van de restafvalbak gewoon een beslispunt, omdat het ingrijpend is voor mensen. Dus ik vind niet dat u dat af kunt doen als 'het is gewoon een procedurewijziging, dus dat kan er even doorheen'.

De **voorzitter**: Ik kijk nog even naar wethouder Blansjaar of er nog behoefte is te reageren. Nee? Oké. Dan ga ik naar mijnheer Zamani.

De heer **Zamani** (D66): Ja, dan heb ik wel een vraag. Voorzitter, de wethouder hoort de raad en die is heel duidelijk: dit had niet zo ingevoerd moeten worden. De wethouder had gewoon moeten wachten totdat we nieuw beleid gaan maken. Dat is al bijna. Dus wat doet de wethouder met deze informatie?

De **voorzitter**: Wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar**: Tot op heden nog even niets, want het is al in werking. Het proces loopt al. Het zou natuurlijk slordig zijn om nu te zeggen 'we nemen het terug'. Ik neem het mee. Ik kom er straks nog even op terug.

De **voorzitter**: Mijnheer Zamani.

De heer **Zamani** (D66): Voorzitter. Het ging even de verkeerde kant op, maar daarna zei de wethouder

'ik kom er straks op terug'. Dus laten we de wethouder dan het voordeel van de twijfel geven dat hij dit gaat terugdraaien. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat we dit nu afronden. Nog heel kort mijnheer Van den Boomgaard dan, maar dan gaan we echt stoppen.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Eventjes ter verduidelijking, ook naar mijnheer Aptroot toe. Wij respecteren de vragen die zijn gesteld door de heer Aptroot enorm en daar willen we ook zeker geen afbreuk aan doen. Het enige dat wij wel willen is dat wij de dienstverlener zijn en blijven voor onze Zoetermeerder, vandaar ook dat de motie oproept om het dus per direct terug te draaien in afwachting van de beantwoording van de vragen en de discussie die daarop volgt. En ik denk dat dat onze plicht is als raad, dat wij voor de Zoetermeerder laten zien dat wij die dienstverlener zijn. Daarmee sluiten we aan bij de vragen van de heer Aptroot.

De **voorzitter**: Ja, maar dat was niet... Ik wil nu echt tot afronding van deze discussie op dit moment komen. Volgens mij heeft de wethouder al gezegd daar nog op terug te komen in de tweede termijn. Ik stel voor dat de wethouder verdergaat met de andere moties en onderwerpen uit zijn portefeuille. Gaat uw gang.

Wethouder **Blansjaar**: Dank u wel voorzitter. Wat ik verder nog even kwijt wil. Het afgelopen jaar hebben we belangrijke stappen gezet op verschillende terreinen. Allereerst is het burgerberaad, waar we het net over hadden, met succes afgerond. Dit heeft ons waardevolle inzichten opgeleverd die nu dienen als bouwstenen voor toekomstig beleid dat voor de zomer 2025 wordt voorgesteld.
Wij zijn dit jaar begonnen met de bewustwordingscampagne rond afval. Met deze campagne stimuleren we de inwoners om afval op de juiste manier te scheiden en daarmee bij te dragen aan het verminderen van restafval.
Verder wil ik even stilstaan bij de culturele projecten, het Poppodium Boerderij, net veelvuldig besproken, en de definitieve locatie voor het Nationaal Videogame Museum. Belangrijke projecten voor Zoetermeer. We werken er hard aan om de raad nog dit jaar voorstellen voor te leggen.
Afgelopen week heeft u het voorstel van de Stadslobby ontvangen. We gaan hier in de commissie Samenleving op 2 december a.s. met elkaar over in gesprek.

De **voorzitter**: Wethouder Blansjaar, een interruptie van mevrouw Siegelaer. Gaat uw gang.

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank voorzitter. U geeft aan dat u voor het einde van het jaar erop terugkomt, maar hoe kan het dan dat we overal en openbaar alle plannen al lezen? Kunt u daar een antwoord op geven?

De **voorzitter**: Wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar**: Kunt u uw vraag toelichten, want ik snap hem niet helemaal.

De **voorzitter**: Mevrouw Siegelaer, gaat uw gang.

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank voorzitter, kloppen de geruchten die rondgaan dat er een nieuwbouwlocatie is en klopt het dat er geen oefenruimtes meer beschikbaar zijn bij de Boerderij? En klopt het dat Casa, de coffeeshop, verplaatst zal worden?

De **voorzitter**: Wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar**: Dat zijn heel veel vragen. Het klopt dat we bezig zijn met de nieuwe locatie. Dat staat ook in het coalitieakkoord. Dus dat wij een nieuwe Boerderij gaan bouwen. Er wordt nu onderzocht welke mogelijkheden er zijn en er staat ook in het coalitieakkoord dat Casa meeverhuist. En wat de oefenruimtes betreft, dat is een onderdeel van de Boerderij. Daar hebben wij geen weet van. Dat is een onderhuur van de Boerderij. We zullen wel kijken, met name in de nieuwbouw, of de oefenruimtes daar terugkomen.

De **voorzitter**: Mevrouw Siegelaer.

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank voorzitter. Klopt het dan dat in de overeenkomst staat

dat de Boerderij faciliteert aan oefenruimtes?

De **voorzitter**: Wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar**: Dank u wel voorzitter. Ik ken niet de exacte overeenkomst uit mijn hoofd. Maar de Boerderij faciliteert in oefenruimtes, ook als die huidige huurder weg zou gaan, zouden oefenruimtes blijven bestaan.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat u verdergaat, wethouder.

Wethouder **Blansjaar**: Ik was gebleven bij LHN, de Stadslobby. Even kijken hoor, mijn tekst schiet weg. Afgelopen week heeft u het raadsvoorstel van de Stadslobby ontvangen. In de commissie Samenleving 2 december a.s. gaan we met elkaar in gesprek. Als wethouder van Cultuur ben ik trots op de voorstellen en denk ik dat we hiermee een mooi plekje hebben gevonden dat recht doet aan het cultureel erfgoed, met dank aan de indieners van de motie.
Ondanks die mooie stappen die we hebben gezet op het gebied van kunst en cultuur en afval, staan we voor een aanzienlijke uitdaging. Met het financiële ravijn in het vooruitzicht moeten we op zoek naar structurele bezuinigingen. Dat vraagt een kritische blik op onze uitgaven en onze maatschappelijke partners. Hier ben ik mij terdege van bewust.
Tot slot wil ik nog iets melden over de participatie. Dit is gelukkig voor veel partijen een belangrijk onderwerp. Dit is een continu proces dat constant in ontwikkeling is. We zijn nu aan het evalueren. Hier komt in begin 2025... Dat komt in 2025 naar de raad. De participatie en transparantie is belangrijk om samen met de inwoners aan een leefbare en inclusieve stad te bouwen.
Dan wil ik even verdergaan met de moties die zijn ingediend. Zij gaan in willekeurige volgorde dus als u denkt 'u heeft die nog niet gehad', ze staan bij mij niet allemaal netjes in volgorde.
Ik wil beginnen met de motie van de PvdA, 2411-46, Behoud suppletietarief amateurgezelschappen. Voor de huidige regeling is er ook budget voor 2025 en we zijn van plan volgend jaar te kijken en de regeling te herzien en om de suppletie-effecten eerlijk in te zetten is het zinvol om te herzien, dus we zijn de regeling aan het herzien. Voor de rest is de motie 'oordeel raad', maar we zijn er druk mee bezig in ieder geval.

De **voorzitter**: Een interruptie van mijnheer Nikerk en mevrouw Brouwer. Ik ga eerst naar mijnheer Nikerk, dan mevrouw Brouwer.

De heer **Nikerk** (PvdA): Ja dank u wel, voorzitter. Kan de wethouder daar alvast een soort doorkijkje van geven? Want strookt dat met wat in deze motie staat? Of zegt u 'nou, dat is absoluut het tegenovergesteld van wat we gaan doen'?

De **voorzitter**: Wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar**: Nee, het ligt heel dicht tegen de motie aan.

De **voorzitter**: Ik ga naar mevrouw Brouwer.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Ja, mijn vraag is eigenlijk ongeveer: ik begrijp het antwoord echt helemaal niet. Maar misschien, als hij nu zegt 'het ligt dicht bij wat de motie zegt', begrijp ik het al meer.

De **voorzitter**: Ik kijk even naar de vraag. Wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar**: Dank u wel voorzitter, ik kan het wel even verder toelichten. We zijn bezig te kijken hoe we het zinvol kunnen invullen de komende jaren met de hele financiële huishouding daarover.

De **voorzitter**: Mevrouw Brouwer.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Laat ik het dan toch even proberen, want het wordt niet duidelijker. Ik zou graag willen dat de wethouder ook reageert op het stapsgewijze in de motie, 'stapsgewijs afschaffen van het suppletietarief'. En wilt u alstublieft nog even in duidelijk Nederlands een advies geven?

De **voorzitter**: Wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar**: ...dank u wel voorzitter. Dat stapsgewijze, daar kan ik nog niet zoveel over zeggen, want we zijn ermee bezig, dus daar durf ik niet zoveel over te zeggen. Ik krijg door, maar dat is gewoon echt eventjes... Ik ben er zelf ook mee bezig omdat ik dat wel heel erg belangrijk vind, dat we gaan kijken hoe we dat volgend jaar effectiever kunnen inzetten. Of dat stapsgewijs zal worden of dat we dat... De omvang daarvan kan ik nog niet helemaal zeggen eigenlijk. Ik denk dat het een beetje vaag antwoord is, maar...

De **voorzitter**: Mijnheer Doncker.

De heer **Doncker** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ja, dank u wel voorzitter. Ik hoop dat ik dan wel een antwoord krijg. Heeft u inzicht in wat dat voor gevolg heeft voor het amateurtoneel? Want u gaat stapsgewijs een en ander afbouwen. Heeft u al in beeld wat dan de gevolgen zijn voor de betrokken amateurgezelschappen?

De **voorzitter**: Wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar**: Dan ga ik even op persoonlijke titel wat zeggen, want ik durf niet helemaal te zeggen of het effect heeft. Maar wat mij betreft, gaan we de amateurgezelschappen zoveel mogelijk ontzien, ook naar de toekomst toe. Want wij vinden, en dat is echt zo, dat de amateurgezelschappen een enorme bijdrage leveren. Als je daarop zou bezuinigen... Dat kost geloof ik ongeveer € 900.000,00 op jaarbasis, dus als je 10% zou bezuinigen, dan levert dat € 90.000,00 op en stel ik heel veel vrijwilligers teleur. Dus ik zit er niet zo in om nu heel erg te gaan bezuinigen op de amateurgezelschappen.

De **voorzitter**: Mijnheer Nikerk.

De heer **Nikerk** (PvdA): Ja dank u wel. Even in antwoord, of misschien toch als vraag voor mevrouw Brouwer: volgens mij zegt u nu in één zin ongeveer 'ik omarm de moties van het CDA, PDvZ en PvdA'.

De **voorzitter**: Wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar**: Er staat ook op 'oordeel raad'. Maar we zijn ermee bezig.

De **voorzitter**: Mijnheer Nikerk.

De heer **Nikerk** (PvdA): Ja, dan geeft u het oordeel aan de raad, maar ik hoor uit uw mond zo ongeveer 'daar gaan we mee aan de slag'. Klopt dat?

De **voorzitter**: Wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar**: Ja, alleen zonder die motie heb ik iets meer ruimte om te kijken hoe ik het moet doen.

De **voorzitter**: Maar ik stel voor... Oordeel raad is oordeel raad, daar heeft u zelf ook om gevraagd, hè? Dus dan niet iedere keer vragen aan het college wat dat dan is. Oordeel raad is oordeel raad, daar mag u zelf over gaan. Mijnheer Van Steenis.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Ja dank u, voorzitter. Ik hoor 'op persoonlijke titel' en ik denk dat een college met één mond spreekt. Ik denk dat het verstandig is om zo'n antwoord niet te geven, het mee te nemen en in tweede termijn erop terug te komen.

De **voorzitter**: Dat was een advies aan de wethouder. Ik kijk nog even rond of er nog anderen zijn. Mijnheer Ekkelenkamp, gaat uw gang.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Wat mij niet helemaal helder is, is dat u net in een bijzin iets zei als 'als de motie niet wordt aangenomen, helpt me dat iets meer'. Dat is toch wel een indicatie. Dus eigenlijk gaat u doen wat in de motie wordt beoogd. Dat zou een toezegging kunnen worden. En dan zou het misschien – ik kijk even naar de indieners – ook helpen. Helpen we u daar het best mee?

De **voorzitter**: Wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar**: Dank u wel voorzitter. Het gaat eigenlijk om het stapsgewijze, maar voor de rest blijf ik erbij, oordeel raad. Ik heb niet echt grote moeite ermee.

De **voorzitter**: Ik stel voor het zo te laten, zo staat het in het schema dus volgens mij is dat voldoende. Gaat u verder, wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar**: Dank u wel voorzitter, dan hebben we de motie van D66, 2411-30. Cash je fles in het centrum. Dat is onuitvoerbaar. Dat is juridisch absoluut niet mogelijk.
Dan hebben we de andere motie van D66.

De **voorzitter**: Voordat u verdergaat, wethouder Blansjaar, een interruptie van mijnheer Zamani. Gaat uw gang.

De heer **Zamani** (D66): Ja, dank u wel voorzitter. Voorzitter, de wethouder geeft aan dat het onuitvoerbaar is. Daar is ook deels een argument bij gegeven 'supermarkten kunnen het zelf, die flessen kun je daar inleveren en ook bij sportverenigingen kun je ze inleveren'. Maar waarom is het dan onuitvoerbaar? Want wij hebben in de motie heel ruim aangegeven 'kijk waar je die gratis machines, die gratis door Statiegeld Nederland worden geleverd, kunt plaatsen op plekken waar nu blikjes in de prullenbak worden gegooid, om te voorkomen dat al die mensen dan weer die prullenbak gaan leeghalen.' Dus je voorkomt dat die prullenbakken vol raken met allemaal blikjes. Waarom zegt de wethouder dat het onuitvoerbaar is? Ik begrijp er niets van.

De **voorzitter**: Wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar**: Dank u wel voorzitter. Nee, kijk, die motie Cash je fles in het centrum is onuitvoerbaar. Daar kom je dan bij die andere, die u ook heeft ingediend, Aan de bak met de statiegeldbak. Die is wel uitvoerbaar, die willen we omarmen. Daarvan zeggen we 'oké prima, alleen moet je ons wel wat tijd geven om hem uit te voeren want we zitten met capaciteitsproblemen, dus het zal eind 2025 zijn'. Maar het zijn wel twee verschillende moties.

De **voorzitter**: Mijnheer Zamani.

De heer **Zamani** (D66): Ja voorzitter, hartelijk dank aan de wethouder voor het omarmen en die ruimte in tijd geven we de wethouder ook. Maar ik zit toch nog met die fles in het centrum. Misschien kan de wethouder daar in tweede termijn op terugkomen? Hoe kunnen we de motie zo formuleren dat die toch uitvoerbaar is? Maar dat laat ik even voor de wethouder voor de tweede termijn.

De **voorzitter**: Dat zou een heel goed voorstel zijn. Dan stel ik voor dat de wethouder doorgaat met de andere moties.

Wethouder **Blansjaar**: Dank u wel voorzitter, dan komen we aan de motie 2411-33 Zoetermeerse burgerbegroting. Ja, ook dat is oordeel raad, maar ik moet eerlijk zeggen, wij hebben hier al beleid op gemaakt. We hebben een subsidieregeling Maatschappelijke initiatieven. Die gaat per 1 januari a.s. in. Voor de initiatieven is voor drie jaar lang € 100.000,00 gereserveerd en die middelen zijn gewoon beschikbaar. Daarnaast hebben we natuurlijk ook nog een regeling die ooit eens door het CDA via een motie is ingebracht, dat is het Right to Challenge, waar je ook eigenlijk je ideeën in kwijt kunt. Dus voor de rest is het volgens mij oordeel raad, maar er gebeurt al heel veel op dit gebied.
Dan hebben we een motie van het CDA 2411-37 Van 9 naar 21; maak van sport en cultuur geen dure droom. Voor cultuur zal het zeker onderzocht worden. Er is zal een buffer worden gevormd om te kijken hoe we dit kunnen oplossen, want het is absoluut een probleem als het daadwerkelijk doorgaat. Het moet nog door de Tweede Kamer en de Eerste Kamer, dus laten we hopen dat het ergens struikelt. Dat hoop ik wel van harte. En voor de sporten geldt eigenlijk dat die verhoging wat minder pijnlijk is. Dat zijn heel veel commerciële partijen die daar wat minder last van hebben, heb ik begrepen.
Dan...

De **voorzitter**: Wethouder Blansjaar, een interruptie van mevrouw Brouwer.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Ja, de wethouder zegt 'we gaan dat zeker onderzoeken'. We

willen wel graag weten wat u dan gaat onderzoeken en wat het dan voor gevolgen heeft. We gaan toch zeker niet de problemen hier plaatselijk oplossen die het kabinet daar zit te veroorzaken?

De **voorzitter**: Wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar**: Nee, dat kunnen we kunnen natuurlijk niet, maar we moeten wel kijken wat we kunnen doen. Wat kunnen we compenseren voor de instellingen die nu geconfronteerd worden met een hoger btw-tarief. Want de amateurgezelschappen komen toch wel zeker onder druk te staan.

De **voorzitter**: Mevrouw Brouwer.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Voorzitter, het woord 'compenseren' was precies wat ik vreesde dat u zou gaan zeggen, want we willen dat niet compenseren wat het kabinet veroorzaakt.

De **voorzitter**: Wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar**: Volgens mij sprak die motie iets anders uit, maar...

De **voorzitter**: Het gaat even over uw eigen woorden, volgens mij.

Wethouder **Blansjaar**: Over mijn woorden? Nee, de motie vraagt om te kijken of je het kan compenseren. Ik snap het even niet hoor.

De **voorzitter**: Mevrouw Brouwer.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Kijk, de wethouder is bezig met het adviseren over deze motie. Het valt me op dat de wethouder positief praat over het compenseren van de amateurverenigingen voor iets wat het kabinet veroorzaakt. Daar verzet ik me tegen.

De **voorzitter**: Wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar**: Het kabinet veroorzaakt een gat en we zijn aan het kijken 'hoe kunnen we dat voor amateurgezelschappen op een goede manier voor ze oplossen?' en daar verzet u zich tegen. Maar daar roept de motie wel toe op. Nee, oké. Maar dat is dan... Dat is voor de rest oordeel raad. Sorry.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat u verdergaat, wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar**: Dank u voorzitter.

De **voorzitter**: Ik zie nog een interruptie van mijnheer Weekenstroo.

De heer **Weekenstroo** (CDA): Dank voorzitter. Zoals ik in mijn termijn ook aangaf, is het niet per se, wat ons betreft, het hard compenseren in financiële zin. Het gaat er voornamelijk om te kijken wat het effect is en hoe we ervoor kunnen zorgen, zonder financieel te compenseren, dat die organisaties voor de stad behouden kunnen blijven. Dus wellicht moet er een andere locatie gezocht worden omdat de huur te hoog is. Wellicht moet er in de bestuursfuncties geschrapt worden in de vergoeding. Misschien moet er gekeken worden naar de materialen die ze gebruiken. Misschien moet er gekeken worden of ze vaker tweedehandsmaterialen kunnen gebruiken en met wie ze daarvoor in contact moeten worden gebracht. Aan dat soort oplossingen zitten we te denken, niet zozeer aan de financiële compensatie om die verhoging van de btw te compenseren. Die richting op.

De **voorzitter**: Wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar**: Dank u wel voor de aanvulling, maar zo hadden we het ook wel begrepen. Dus financieel, maar het kan ook materieel zijn.

De **voorzitter**: Oké, ik stel voor dat u verdergaat met de moties.

Wethouder **Blansjaar**: Dank u wel voorzitter. Dan heb ik de motie van FVD. Die staat op onuitvoerbaar. Daar hebben we het net al uitvoerig over gehad. Ik denk niet dat ik die verder nog moet toelichten.

Dan heb ik een motie van de PDvZ.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard wil daar nog op interrumperen, gaat uw gang.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Voorzitter, ik wil er niet al te veel over zeggen, maar volgens mij hebben we net een goede discussie gehad binnen de raad richting deze wethouder over waar wij vinden dat onze belangen liggen. Ik neem aan dat de wethouder hier heel graag in de tweede termijn op terug zal komen en laat ik hem die tijd dan ook maar gunnen.

De **voorzitter**: Het gaat, even voor iedereen, om motie 66, maar daar hebben we het uitgebreid over gehad. Dus ik stel voor dat daar in de tweede termijn op teruggekomen wordt. Wethouder Blansjaar, gaat u verder.

Wethouder **Blansjaar**: Dank u wel voorzitter. De PDvZ, motie 2411-25. Dat is eigenlijk een heel mooie motie, maar eigenlijk staat het nu niet ter discussie, maar het is eigenlijk voor het Voorjaarsdebat 2025. Want het gaat eigenlijk over een budgettering over 2026. Dus ja, het is oordeel raad, maar ik zou adviseren om hem in het voorjaarsdebat weer opnieuw in te dienen, maar dat is aan de raad.

De **voorzitter**: Interruptie van mijnheer Haak, gaat uw gang.

De heer **Haak** (PDvZ): Dank u wel voorzitter. Maar de wethouder kan natuurlijk de motie ook best zien als stimulering om dit in ieder geval mee te nemen in die richting.

De **voorzitter**: Wethouder Blansjaar, gaat uw gang.

Wethouder **Blansjaar**: Dat zal ik zonder meer doen.

De **voorzitter**: Gaat u verder?

Wethouder **Blansjaar**: Dan heb ik nog een motie van GroenLinks, 2411-65 Ondersteuning bij participatie. Ook die staat op oordeel raad. Het is al lopend beleid dat we mensen meenemen daarin. Ik ga heel even de tekst voorlezen die ik hierbij heb gekregen. Het is niet nodig om een onafhankelijke ondersteuner aan te stellen voor inwoners en belanghebbenden want we hebben de ondersteuning geregeld via de Kadernota Participatie 2022. Een initiatiefnemer kan eenmalig een gratis informerend gesprek met de gemeente aanvragen. Kortom, we hebben het proces al ingericht. Deze extra kosten kunnen we niet verplichten bij elke aanvraag.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ja voorzitter, dit is weer het systeemdenken dat we doen. Aan de ene kant door met elkaar alles goed in processen te gieten, en de praktijk die toch wel een stuk weerbarstiger is. U heeft zelf ook het proces van Oostergo gezien? Dan kunt u toch niet zeggen dat de inwoners op een goede manier ondersteund zijn daarin?

De **voorzitter**: Wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar**: Ja, dank u wel voorzitter. Praten we over een incident of praten we over een structureel iets? Dat is eigenlijk iets dat je dan moet inventariseren. Ik heb niet het idee dat het structureel misgaat.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Voorzitter, ik kan u zo een lijstje opnoemen met participatietrajecten waar het de afgelopen periode niet goed is gegaan. Er zijn er ook veel wel goed gegaan, maar dat neemt niet weg dat er gewoon te veel niet goed gaan, zoals ik zei, waardoor inwoners zich nu afkeren van de gemeente, van de overheid. Volgens mij zou u als partij en als college dat juist die samenspraak zo hoog in het vaandel heeft staan, er toch alles aan moeten willen doen om te zorgen dat die samenspraak goed gaat? En dan is elk proces dat niet goed gaat, er toch één te veel?

De **voorzitter**: Wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar**: Dank u wel voorzitter. Dat ben ik helemaal met je eens. We zijn juist druk bezig om elke keer dat proces te verbeteren, te kijken 'waar kunnen we verbeteren? Waar maken we fouten? Hoe kunnen we beter participeren? Waar moeten we ingrijpen in het proces? Kunnen we dat vereenvoudigen?' Dus we zijn er wel continu mee bezig, maar voor de rest blijft het dus oordeel raad om dit verder uit te voeren.

De **voorzitter**: Oké, ik kijk even naar de tijd, wilt u die ook in de gaten houden. Ik weet niet of u nog heel veel andere dingen heeft? Gaat uw gang.

Wethouder **Blansjaar**: Ik wil nog één motie doen, voorzitter, dat is die van SP over Stel weesfietsen beschikbaar voor de minima. U heeft daar zelf al technische vragen over gesteld en daar antwoord op gekregen. De fietsen die nu de werkplaats verlaten, vinden de weg al naar maatschappelijke doelgroepen zoals sociale media, mensen met een ZoetermeerPas en deelnemers aan een re-integratietraject. Voor hen wordt hiermee direct de drempel van vervoer weggenomen. Dus uiteindelijk is deze motie overbodig, maar het is oordeel raad.

De **voorzitter**: Ik wil er even op wijzen, want u zei net 'je', dat we elkaar in de raad wel 'u' blijven noemen, want tutoyeren is in de raad denk ik niet wenselijk. Heeft u daarmee…? Volgens mij is wethouder Blansjaar daarmee aan het einde van zijn beantwoording gekomen. Dan dank ik u. Ik kijk even naar de klok. Ik stel voor dat wij tot 18.00 uur gaan schorsen en dan gaan wij verder. Ik schors de vergadering tot 18.00 uur.

Schorsing

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering en het woord is aan wethouder Van der Meer. Gaat uw gang.

Wethouder **Van der Meer**: Ja, dank u wel. Ik begin even met de vraag of wij het Stadhuis-Forum uit de begroting willen halen vanwege het ravijnjaar. Dat gaat niet gebeuren wat mij betreft, want we hebben niet alleen € 3,7 miljoen maar zelfs het dubbele daarvan in feite al langere tijd in de begroting staan. We zijn al de hele tijd aan het kijken wat er kan en wat er niet kan en dat het lang geduurd heeft, ligt voor een deel aan mij, omdat ik echt heel veel opties heb laten onderzoeken voor de raadzaal. U krijgt eerdaags van ons een voorstel en daarin staat dat we de raadzaal in ieder geval voorlopig niet gaan doen. Want het kost heel veel geld om hem 1 meter opzij te schuiven en vervolgens hebben we er eigenlijk niet veel aan. Dus. Maar we gaan een heleboel andere dingen wel doen en die hebben ermee te maken dat we de vergaderzalen moet veranderen. En nog een aantal... Ja, ik heb het ook geprobeerd, mevrouw Sandifort. Als u wilt, kunnen we er een middagje koffie over drinken en dan zal ik het u uitleggen. Maar dat voert nu te ver. We zullen wel de kleinere dingen in de raadzaal doen, zoals de audiovisuele – o, dat kan ik niet uitspreken, de radio en de televisie, dat is meer mijn tijd.
Maar we moeten de rest van het stadhuis wel doen want een van de dingen die we nu steeds hebben, is te weinig vergaderzalen waardoor we iedere keer in De Kapelaan huren, en noem maar op, maar we hebben al een heel project lopen dus om dat nu te stoppen, is niet verstandig. Dus bij dezen de reactie op motie 2411-73.

De **voorzitter**: Interruptie van mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ja dank u wel voorzitter, maar u komt dus nog met een voorstel naar de raad. Voor wanneer kunnen we dat verwachten? Heeft u daar zicht op?

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer.

Wethouder **Van der Meer**: Ik denk Q1. We zijn nu een heel eind, volgende week hebben we een overleg met het hele college over wat er wel en niet kan. Dat mag er ook nog iets van vinden. Daarna moeten we het opstellen en uitrekenen en dan kunnen we ermee aan de gang. Het heeft ook even extra tijd gekost omdat we het UWV moesten inhuizen en dat ook heel erg belangrijk was. Dat hebben we eerst afgerond. Dat is nu klaar.
Dan ga ik naar de openbare ruimte. Ik heb van GroenLinks een vraag gekregen over de nota Buitenruimte en waarom dat zo laat is. Op dit ogenblik zit dat als volgt in elkaar: in de Ruimtelijke Strategie worden de grote strategische lijnen uitgezet voor de kaders van de buitenruimte. En die worden in Q1 2025 naar de raad gestuurd. Nadat de raad hierover heeft besloten, wordt op basis hiervan de nota

Buitenruimte uitgewerkt. De voorbereidingen van die nota Buitenruimte zijn op zich in volle gang, maar we gaan met uw raad aan de gang, ook in het kader van de leeragenda waar u om gevraagd heeft. De participatie start met alle inwoners over de vertaling van de Ruimtelijke Strategie naar het park om de hoek. Er wordt een inventarisatie gemaakt, kortom, er moet van alles en nog wat gebeuren, ook op het gebied hittestress, biodiversiteit en onveiligheid. Wat ons betreft zou het voorstel zijn dat we eind 2025 kijken hoever we op dat moment zijn en dat u dan als raad kunt besluiten 'we doen het nog net voor de verkiezingen of we doen het net na de verkiezingen om er een klap op te geven'. Dus zo hebben we op dit ogenblik dit traject voorzien. Dat was in antwoord op de vraag van GroenLinks.

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer, een interruptie van mijnheer Boerboom. Gaat uw gang.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter en dank wethouder, ook voor het met ons meedenken. Ik zou dat graag willen noteren als een toezegging van de wethouder dat u dat voor eind 2025 dan aan ons teruglegt en wij dan daar een besluit over kunnen nemen of we dat nog willen behandelen.

Wethouder **Van der Meer**: De toezegging is dat ik u een stand van zaken geef, al dan niet met een voorstel. Dat kan ik niet helemaal inschatten.

De **voorzitter**: Wilt u niet met elkaar... Graag via de voorzitter. Dank u wel. De toezegging is genoteerd. Gaat u verder?

Wethouder **Van der Meer**: Ja, maar niet een toezegging dat het voorstel er is.

De **voorzitter**: Nee, maar eind 2025 wordt gekeken wat de stand van zaken is en of het nog voor de verkiezingen wordt behandeld. Gaat uw gang, wethouder Van der Meer.

Wethouder **Van der Meer**: Ik ga naar motie 2411-29. Die gaat over de Natuurlijke schatten. De vorige actie is wat overdreven voorgesteld, in die zin dat we uiteindelijk € 140.000,00 hebben uitgegeven en dat we daarvoor 1600 bomen hebben uitgedeeld. Uiteindelijk waren er eerst 1800 aanvragen maar die zijn voor een deel niet opgehaald. Er zijn nog een paar slagen gemaakt en toen waren we ze wel kwijt. Voor € 90.000,00 kunnen we ongeveer 900 bomen weggeven. Dat is nog exclusief de ambtelijke inzet. Als we dat kunnen doen, kunnen we dat in het najaar van 2025 doen. Dat denken we niet met een heel uitgewerkt plan van aanpak te moeten doen, maar gewoon zoals we het de vorige keer ook gedaan hebben, want we proberen het een beetje qua capaciteit allemaal binnen de marges te houden. Als we dan weer stukken moeten schrijven, schiet dat niet op.
Ik ga naar...

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Meer, een interruptie van mijnheer Zamani. Gaat uw gang.

De heer **Zamani** (D66): Ja dank u wel voorzitter. Dank u wel ook aan de wethouder voor haar uitleg. Ze geeft aan dat ze met € 90.000,00 een beperkt aantal bomen kan uitdelen. Nu hadden we ingeschat dat er dit keer iets minder aanvragen zullen zijn dan de vorige keer, dus op zich vragen we de wethouder of ze de helft als realistisch aantal inschat. En het gaat om eenmalig geld, het is weer een methode om die tegels er uiteindelijk uit te krijgen en de vraag aan de wethouder is of... Ik begrijp van de wethouder dat eind 2025 haalbaar is om dat voor elkaar te krijgen.

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer.

Wethouder **Van der Meer**: We proberen het juist in het najaar te doen, dus niet einde, maar in het najaar, om zo'n actie te doen, als u als raad daarmee instemt, want in het najaar planten is het beste. Vandaar dat we voor het najaar kiezen. We hebben de vorige keer een soort dubbelslag gemaakt.
Ik ga gelijk door naar het...

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer, nog een korte interruptie van mijnheer Zamani.

De heer **Zamani** (D66): Ja voorzitter, dat lijkt mij een goed plan zoals de wethouder dat nu schetst. Dus als ze het zo wil lezen, heel graag. Dank.

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer. Gaat u verder.

Wethouder **Van der Meer**: 2411-40 Tegeltaxi. Op dit ogenblik is het zo dat onze eigen organisatie geen puin ophaalt of wat ook. Dat is ook een behoorlijke fysieke belasting. Er moet onderzoek gedaan worden of onze aannemers dat kunnen. Alle vragen over kranen en dergelijke nemen we daarin mee. Ook de coördinatie zal tijd vergen en hoe we het doen. Wat ons betreft is 1 maart a.s. om daarop te reageren ook te vroeg. Het lijkt ons ook goed om daar kort na de zomer mee terug te komen, zodat we het, als het kan, kunnen combineren met de najaarsactie van de bomen, maar dat hangt er dus een beetje vanaf of en hoe we dat kunnen. Sowieso wordt het eenmalig, hè? Want we kunnen natuurlijk dit niet structureel gaan doen.
Ik ga naar 2411-44. Dat gaat over schommels. Wat ons betreft, kan dat op momenten dat we een speelplaats vervangen als die bedoeld is voor nul tot zes jaar, want we gaan dat niet doen in combinatie met andere dingen. En dan zullen we ervoor zorgen dat bij die participatieprojecten die babyschommel actief wordt aangeboden als mogelijkheid, zodat de mensen daarvoor kunnen kiezen.
Dan ga ik naar 2411-48. We kunnen het een en ander doen vanuit de kwaliteitsimpuls, qua bankjes. Een van de dingen waar we wel een beetje mee zitten, is dat het beperkt zal zijn, want als je bankjes neerzet, moet er een prullenbak bij, moet er schoongehouden worden en daar hebben we geen geld voor. Dus we moeten even goed kijken hoe we dit kunnen doen, zodat het een beperkte aanslag is op onze structurele middelen. Want alles wat we neerzetten in onze openbare ruimte moet bijgehouden worden en zeker bankjes, want daar moet je ook iedere keer met een poetslap op af.
Dan 2411-53. In feite is dit eigenlijk al onderdeel van de klimaatadaptatie, zoals we in september al hebben gezegd, wat betreft die verharding. Die staat er ook in, pagina 19. Tenminste, die hebben we eind september in de raad gehad. Over die verharding wordt al gesproken. Het is sowieso zo dat we nu al goed kijken en dat we die integratie van die groene parkeerplaatsen steeds overwegen, dat we kijken op welke plekken we het nog kunnen meenemen, zeker bij groot onderhoud en herinrichting. We moeten wel steeds bekijken wat de meerkosten zijn en hoe dat is voor de mensen met hoge hakjes, de rollators en weet ik het, zodat die nog goed kunnen oversteken.
De evaluaties kunnen we waarschijnlijk meenemen als een indicator in de begroting, maar dat moeten we nog even goed checken. Maar we zijn er in ieder geval mee bezig. Het is een steun in de rug, laat ik het zo maar even benoemen.
Dan kom ik bij...

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Meer, een interruptie van mijnheer Van den Boomgaard, gaat uw gang.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja, dank u voorzitter. De groene parkeerplaatsen dragen wij ook wel een warm hart toe, om het zo maar te zeggen, vanwege de afwatering. Nu hoor ik de wethouder zeggen dat het voor rollators et cetera onaantrekkelijk is. Onze fractie was ook al voor mening dat het juist bij uitstek een geschikt is voor heel grote parkeerplaatsen waar bijvoorbeeld evenementen zijn, of waar sportevenementen zijn, of sportzalen et cetera, om dat toe te passen. Dan zijn er ook meerdere parkeerplaatsen mogelijk en dan zou er bijvoorbeeld voor de invaliden- of mindervalidenparkeerplaatsen gewoon wel een verharde parkeerplaats kunnen zijn. Is dat iets om te overwegen? Vraag ik aan de wethouder.

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer.

Wethouder **Van der Meer**: Dat zijn precies de afwegingen die worden gemaakt op momenten dat we bezig zijn met renovaties en herinrichting en dergelijke. Want we gaan geen parkeerplaatsen nu opbreken en opnieuw beginnen. Dat doen we werkendeweg.
Voorzitter, ik ga naar 2411-63. Daar zit ik een beetje mee Er is al een keer een tijdje terug een motie aangenomen om een aantal buitengymdingen erbij te maken. Dat kan zijn één grote of twee of drie kleinere. We merken dat het nog niet zo eenvoudig is, want u heeft dat zelf ook gezien bij uw ingekomen stukken, dat voor een buitengym die we bedacht hadden in Seghwaert al een protestactie loopt. Dus dat is nog even zoeken. Of we nog meer kunnen doen? Ook hier zit heel erg het probleem dat we op zich wel geld hebben om een kleine verbetering te doen, dus één grote of wat kleinere, maar dat de onderhoudskosten structureel zijn. Dus in die zin, zeggen wij 'oordeel raad'. Maar zelfs als u hem aanneemt, komen er geen vijf plekken bij. Ik probeer maar even aan verwachtingenmanagement te doen.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom heeft een interruptie. Gaat uw gang.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Twee vragen. Als ik u goed begrijp, bent u al aan het kijken naar een andere plek in de stad naar aanleiding van de eerdere motie om eventueel ook

een grotere plek te realiseren, echt zo'n beweegpark. Dus als dat inderdaad zo is, zou deze motie in mijn ogen overbodig zijn. Want we willen er niet nog eentje daar weer bovenop. Het andere is dat u de structurele onderhoudskosten noemt. Hoe is dat geregeld bij het beweegpark Noord Aa?

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer.

Wethouder **Van der Meer**: De Noord Aa is een stichting, die zorgt daar zelf voor. Dat doet ze met vrijwilligers en met wat geld dat zij ophaalt. Wij zijn nu aan het kijken, we zijn trouwens met die beheerder van Noord Aa in gesprek om te kijken waar we nu wat kunnen laten landen. Maar wij hebben op dit ogenblik nog geen besluiten genomen. Dus ik kan u geen toezeggingen doen verder over waar wat komt. Wij hebben alleen gemerkt dat we bij Seghwaert wat probeerden en dat daar de mensen op dit moment, ook naar u allen, handtekeningenacties gedaan hebben dat ze het niet willen. En ik moet heel eerlijk zeggen dat ik op dit moment niet precies weet waar we nu staan en welk plan we gaan uitvoeren. Daar komen we gewoon op terug.

De **voorzitter**: Gaat u verder? Ik verzoek u ook even op de tijd te letten.

Wethouder **Van der Meer**: Heb ik nog maar één minuut?

De **voorzitter**: Ongeveer.

Wethouder **Van der Meer**: Dan ga ik heel snel door naar onderwijs en de Onderwijsinspectie. Die Onderwijsinspectie doet tot onze schrik niet helemaal wat we hopen. Ik kan daar wel over zeggen dat, op het moment dat wij of iemand anders aan de Onderwijsinspectie vraagt 'kunt u actie ondernemen want er is daar iets niet helemaal in orde?' komen ze direct. Wij zien ook dat onze schoolbestuurders daar ook direct op reageren en dat wij daar dus blij mee zijn.
Zó! Zoetermeer vroeg welke taakvelden…

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer, een interruptie van mijnheer Doncker.

De heer **Doncker** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ja dank u wel voorzitter. Ik ben benieuwd, mevrouw Van der Meer zegt 'de inspectie doet niet wat wij verwachten'. Kunt u daar wat specifieker in zijn? Want dat wekt mijn nieuwsgierigheid op.

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer.

wethouder **Van der Meer**: Dat heb ik in de krant gelezen. En u ook. Het punt is dat de afspraak is dat ze één keer in de vier jaar bij alle scholen langskomen en dat blijkt niet zo te zijn. Daar heeft een of ander onderzoeksbureau de vinger op weten te leggen. Bij ons zien we een aantal scholen, als je kijkt bij de inspectie, die wel degelijk geïnspecteerd zijn en die voldoendes halen. Wij hadden laatst een aantal scholen die als zeer zwak werden aangemerkt. Dan zie je dat ze binnen een halfjaar alweer of naar voldoende zijn gegaan, of naar onvoldoende, wat dan een tussenstap is. Dus wij hebben wel het idee dat de scholen het goed oppikken als er iets aan de hand is. Maar de inspectie komt dus niet standaard langs en ik heb geen andere mogelijkheden om naar het onderwijs te kijken.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

Wethouder **Van der Meer**: Ik ga dan eerst even naar de motie 2422-26, gezien de tijd. Ik vond hem eigenlijk een beetje flauw. Weet u wat er aan de hand is? De wethouder van Rijswijk heeft als ludieke actie die rekening opgestuurd naar het rijk. Daar heeft ze veel succes mee gehad. Daar heeft ze mee in alle kranten gestaan. Ze was van de week op Radio 1. Ik weet niet of we er nu heel veel mee opschieten als wij ook een briefje sturen. Dat wil ik trouwens best doen, hoor want ik ben wel van de acties. Maar eigenlijk zou ik zeggen: neemt u hem aan en ga dan even met elkaar nadenken of u niet iets leukers weet. Dan wacht ik nog even twee weken met brieven sturen aan de minister en verzint u nou met elkaar iets anders, waardoor wij ook even lekker een heleboel reuring kunnen veroorzaken. Zo'n brief die Rijswijk al gestuurd heeft, gaat ons verder niets opleveren. Maar goed, als u het graag wilt, dan doen we het.

De **voorzitter**: Een interruptie van mevrouw Van Damme.

Mevrouw **Van Damme** (SP): Ja, dank u wel voorzitter. Dan heb ik eigenlijk een vraag. Kunnen we dan misschien onder één hoedje spelen? Misschien komen wij niet met een leuk idee maar heeft u nog een goede tip voor ons misschien? Dan kunt u die doorspelen naar ons.

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer, gaat uw gang.

Wethouder **Van der Meer**: Ik ben druk aan het nadenken of het tijd wordt voor Wethouders in Verzet.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat we snel verdergaan.

Wethouder **Van der Meer**: O jee. Dit was persoonlijk. Ik zie onze wethouder van Financiën al heel moeilijk kijken.
Voorzitter, 2411-61. Geef een kind een stem in de jeugdhulp. Dat gaan we zeker doen. Die nemen we mee in de verordening en die nemen we ook mee bij de lokale teams en vanuit de regio is er altijd behoorlijk aandacht voor.
Dan vroeg Zó! Zoetermeer aan ons 'hoe gaan we die tanker om krijgen?' Die tanker, dat zal nog wel even duren. We hebben een aantal dingen. We zijn in de regio bezig om in het kader van de kostenbesparing heel goed te kijken naar hoe we onze inkoop gaan veranderen. Maar die inkoop veranderen zal sowieso pas effect hebben per 1 januari 2027, want alle contracten die er nu zijn, lopen tot eind 2026. Dat betekent ook dat we nu al keihard bezig zijn daarover na te denken. Hoe gaan we dat nou aanpakken en wat gaan we doen? En dan moeten we het daar eerst in de regio met elkaar over eens zijn. Vervolgens moeten er nieuwe contracten worden bedacht op basis van die nieuwe uitgangspunten, zodat ze 1 januari 2027 kunnen ingaan.
Maar wat wij veel meer moeten doen en wat ook veel meer effect zal hebben, is het reorganiseren van onze toegang. Daar hebben we nu wat pilots voor lopen. Dat weet u, de buurtteams. Die zijn allemaal nog in het pilotstadium en dergelijke. U heeft ook gezien in de projecthervormingsagenda dat wij daarvoor een reorganisatie moeten doen. U krijgt binnenkort van ons een voorstel van hoe we van plan zijn dat te doen. Daar kunt u dan akkoord mee gaan, of er iets anders van vinden, maar in ieder geval krijgen we die reorganisatie niet gedaan. We willen keihard werken om te proberen om die per 1 januari 2026 in te laten gaan, zodat we op die toegang – dan maakt het niet uit hoe we het ingekocht hebben – het een en ander kunnen.
Een ander ding waar we heel druk mee zijn, is de aanpassing van die verordening. U heeft gehoord van mijnheer Tim Robbe dat we daar toch echt wel behoorlijk wat mee kunnen. De eerste versie van de verordening komt volgende week in het college. Dan wordt dat een consultatieversie. Die versie sturen we naar de Adviesraad Sociaal Domein en naar onze toegangspartners en dergelijke. Als die dan terugkomt aan het eind van dit jaar, passen we hem aan op wat we daar hebben opgehaald. En dan kunnen we hem in Q1 van start laten gaan als u daarmee instemt.

De **voorzitter**: Mag ik u verzoeken langzaam naar een afronding te gaan?

Wethouder **Van der Meer**: Ik had een heleboel vragen van LHN over jeugd en onderwijs. Ik zal even kijken of ik de belangrijkste eruit kan vissen, want als ik ze allemaal doe, dan kom ik er niet uit.
U vroeg 'hebben wij als gemeente voldoende bijgedragen aan de uitvoering van de hervormingsagenda?' Dat gaat niet per gemeente, dat gaat voor het hele land. Dus er is een commissie die bezig is om in heel Nederland te kijken naar wat wij allemaal gedaan hebben om daarmee die eerste korting van... Maar dat gaat dus niet op gemeenteniveau. Wij worden dus ook niet apart gekort.
Realistische begroten. Wat we steeds deden, en dat is iets dat normaal gesproken heel goed kan, was naar het vorige jaar kijken en dan zeggen 'dan wordt dat het het komende jaar'. We zien dat het bij de jeugd zo aan het stijgen is, dat we al een paar jaar, iedere keer, achteraf zaten te kijken en steeds weer moesten komen met weer een verhoging en weer een verhoging. We hebben in het tussenbericht opgeschreven dat we nu de prognose aan het eind van Q2 gebruiken om in de begroting te zetten als uitgangspunt.
Voorzitter, volgens mij moet ik het hier even bij laten.

De **voorzitter**: Dank u wel, wethouder Van der Meer. Dan ga ik het volgende voorstel doen. Ik heb inmiddels begrepen dat we om 18.30 uur zouden eten, maar het is inmiddels 18.22 uur. Ik stel voor dat wij nu gaan schorsen voor de dinerpauze. Dan ga ik wel een kwartiertje van de dinerpauze afsnoepen, want die zou tot 19.45 uur zijn, maar ik stel voor dat we dan om 19.30 uur weer beginnen. Dan heeft u toch ruim de tijd om te eten, volgens mij. Dus ik stel voor dat we nu schorsen en het verzoek is of de raads- en collegeleden in ieder geval eerst gebruik kunnen maken van het buffet. Dan schors ik de

vergadering en gaan we verder om 19.30 uur.

Schorsing

De **voorzitter**: Als u allemaal zit, dan gaan wij zo verder met de eerste termijn van het college. Maar ik wil hier toch even zeggen – meestal doe ik dat aan het eind, maar ik wil het in ieder geval gezegd hebben – dat ik grote waardering en complimenten heb voor de catering en hoe die is ingevuld. Dat is overigens al de hele dag zo, maar dit zag er ook fantastisch uit. Dus zeer veel waardering daarvoor en complimenten. En ik hoor aan het geroffel dat u dat ook vindt.
Dat brengt mij wel naar de eerste termijn van het college, wethouder Frinking. Gaat uw gang.

Wethouder **Frinking**: Dank u wel voorzitter, ik ga een aantal vragen langs die gesteld zijn en daarna loop ik de moties langs in de volgorde dat ze zijn ingediend.
Er was een aantal vragen van de SP, of de gemeente zich niet kwetsbaar maakt door zoveel te leunen op vrijwilligersorganisaties. Behalve dat we ontzettend blij zijn met vrijwilligersorganisaties doen we dat niet, we maken ons niet kwetsbaar, omdat we ook professionele organisaties zoals inZet hebben om dat te faciliteren.
Als het gaat over de vraag of we te veel op de stoel van ouders zitten als het gaat over voeding bij kinderopvang, zeggen we ook daarvan 'nee, dat doen we niet, omdat we vooral bezig zijn met hulp bij de voorlichting en we nemen het niet over van de ouders'.
De vraag was of er voldoende gekwalificeerd personeel is voor nieuwkomers. Ja, zeker op dit moment wel, maar er is wel een strijd om de leraren. Dus uitbreiden zou nog best een probleem zijn als dat zou moeten.
En een vraag van de SP ging over 'is het mogelijk om de voorziening van de huishoudelijke ondersteuning inkomensafhankelijk te maken?' Nee, niet door de gemeente. Dat is een rijkstaak. En waarschijnlijk komt VWS volgend jaar met een voorstel daarvoor.
Dan de PDvZ. Die had een tweetal vragen.

De **voorzitter**: Wethouder Frinking, een interruptie van mevrouw Van Damme.

Mevrouw **Van Damme** (SP): Dank u wel voorzitter. Dan heb ik toch een vraag over de vrijwilligers. U zegt 'we stellen ons niet kwetsbaar op'. Dus als de vrijwilligers er niet zouden zijn, heeft de gemeente gewoon genoeg capaciteit om overal mee door te gaan? Zo zijn we er niet afhankelijk van?

De **voorzitter**: Wethouder Frinking.

Wethouder **Frinking**: Ja, nu draait u het om. Dat is natuurlijk niet wat ik zeg. U vraagt 'zijn we er niet te veel afhankelijk van?' Nee, we zijn niet te afhankelijk, maar we zijn superblij met alles wat vrijwilligers doen. Er zijn ook heel veel vrijwilligers die ook een bijdrage leveren. Maar het is niet dat we alleen maar van vrijwilligers afhankelijk zijn, we hebben gelukkig ook professionele organisaties die ook de vrijwilligers ondersteunen, maar ook daadwerkelijk het werk aan het uitvoeren zijn.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

Wethouder **Frinking**: Dan de PDvZ. Wat is de stand van zaken met betrekking tot begeleiden van statushouders van COA naar werk? In dit jaar zijn door De Binnenbaan veertig statushouders – hoe zal ik het zeggen? Gespot klinkt een beetje raar – benaderd en die zijn ook nu vanaf november aan de gang met allerlei groepstrainingen en begeleiding voor werk.
En u vroeg iets over 'wat gebeurt er als we ons terugtrekken uit IZA?' Welke concrete gevolgen heeft dat voor Zoetermeer? Dat is nog wel een puzzeltocht waar we in zitten. We zitten hierover in overleggen ook met de VNG en met het rijk. Dat is een traject waar we op dit moment in zitten. Maar als dat niet doorgaat, dan zullen we toch op een aantal projecten moeten herzien wat we wel en niet kunnen doen. Maar concreet is dat op dit moment nog niet te duiden.
Dan ga ik naar de moties. 2411-22 van de SP en PVV Ouderenzorg dichtbij. Dat is 'oordeel raad', omdat het eigenlijk onderdeel is van het lopende beleid.
Dan Zó! Zoetermeer 2411-38. Zó! Zoetermeer en anderen over de veilige loop- en fietsroutes naar scholen. En mevrouw Siegelaer van de LHN zei op een gegeven moment ook 'we hebben het vanavond heel veel over verkeersveiligheid gehad' en dat klopt. Daar zijn diverse moties over gekomen en verkeersveiligheid is een belangrijk onderwerp. Dat stond ook als zodanig in het coalitieakkoord. Alleen door gebrek aan capaciteit heeft dat tot nu toe niet goed kunnen worden uitgevoerd en voorbereid. We

zijn ermee bezig om dat toch te doen. Ik begrijp dat u denkt 'deze beloftes hebben we misschien al vaker gehoord', maar in 2025 is het echt de bedoeling om met het verkeersveiligheidsbeleid te komen. Dat vooraf gezegd hebbende. Dan over de moties Veilige loop- en fietsroutes naar de scholen. Dat hebben we 'oordeel raad' gegeven. Het past bij wat we al gedaan hebben en er zijn al diverse zaken aangepakt, maar het is altijd belangrijk om dit te doen. Dus dat is in ieder geval, als ik dat mag zeggen, een positief oordeel.
Zó! Zoetermeer en Zoetermeer Vooruit Pilot Schoolstraten. Daar hebben we een oordeel 'onuitvoerbaar' gegeven. U heeft de toelichting daarop gezien. Dat zit hem met name in de capaciteit om zo'n pilot te organiseren. Wat ik hiermee nog wel zou willen doen, is ook in gesprek gaan. Ik zou nog een keer in gesprek gaan met IKC De Piramide sowieso. Dat zal een dezer dagen gebeuren. Daar kan ik het sowieso nog eens een keer bespreken want dat was ook een van de grote vraagstukken. Dat zal ik dan ook doen, maar het op deze manier insteken is bij ons een zeer lastig iets omdat je met name hier ook heel veel participatie moet doen. Want als het al eerder gelukt had kunnen zijn, het spreken met ouders en met de omgeving, dan was dat natuurlijk ook al gebeurd. Daarom de uitspraak 'onuitvoerbaar'.
Dan hebben we de motie over...

De **voorzitter**: Wethouder Frinking, een interruptie van mevrouw Bink, gaat uw gang.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Voorzitter, dank u wel. Onuitvoerbaar. Waar een wil is, is een weg. We hebben die problemen met de scholen al een hele tijd. In Meerzicht, maar ook bij Yunus Emre. Daar escaleert het best vaak. We zijn er al eerder over in gesprek gegaan. Bent u na de laatste keer daar nog teruggegaan om het gesprek weer aan te gaan, om te kijken of we toch niet iets kunnen betekenen?

De **voorzitter**: Wethouder Frinking.

Wethouder **Frinking**: Bij Yunus Emre, bedoelt u? Of...?

De **voorzitter**: Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Ja, bij Yunus Emre.

De **voorzitter**: Wethouder Frinking.

Wethouder **Frinking**: Nee, daar ben ik nog niet geweest. Daar ga ik deze week, maar dan om andere redenen, naartoe. Dan zal ik dat zeker ook aan de orde stellen.

De **voorzitter**: Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Dus u gaat de combinatie maken van de reden waarom u erheen gaat en hoe we de problematiek met de scholen en de openbare orde kunnen oplossen?

De **voorzitter**: Wethouder Frinking. Graag via de voorzitter, als het kan. U heeft allebei uw microfoon open maar dat is niet de bedoeling. Wethouder Frinking, gaat uw gang.

Wethouder **Frinking**: Ja, dan mag ik weer? Nee, dat is... Ik kan dat in dat gesprek natuurlijk meenemen. Maar dat is iets anders dan een goed voorbereid gesprek daarover te hebben. Nee, dus. Ik ben niet bij Yunus Emre geweest en heb dus ook nog niet over dit onderwerp gesproken.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

Wethouder **Frinking**: Dan motie 2411-43 Verbeteren van het parkeren in de wijken. Deze is ook onuitvoerbaar omdat we daar een financiële component in zien. Ook dit is iets wat we natuurlijk al goed in beeld hebben. Wat we willen, is het in ieder geval in projecten, bijvoorbeeld in Meerzicht, daar waar we al gezien hebben dat er verbetering zou kunnen optreden voor het parkeren, te doen.

De **voorzitter**: Wethouder Frinking, ik zag een interruptie van mevrouw Sandifort.

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Dank u wel voorzitter. Ja, ik heb, moet ik zeggen, met verbazing gelezen dat dit onuitvoerbaar zou zijn, want niet alleen wordt de argumentatie gebruikt zodanig dat de motie een beetje verkeerd wordt uitgelegd. Maar we hebben dit ook beloofd in ons coalitieakkoord. Dus hoe kan

iets dat we beloofd hebben in het coalitieakkoord onuitvoerbaar zijn?

De **voorzitter**: Wethouder Frinking.

Wethouder **Frinking**: Nou ja, we zouden het niet over het woord onuitvoerbaar hebben, maar de onuitvoerbaarheid was – daar zaten een aantal criteria bij. En dit is het onderdeel financieel dat daaraan bungelt.

De **voorzitter**: Mevrouw Sandifort.

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Ja dank u wel voorzitter. Er staat 'we hebben geen budget om het parkeren uit te breiden'. Dat vraagt de motie ook niet. De motie vraagt 'kijk nou waar de problemen zijn'. Volgens mij weten we dat ook al op basis van heel veel bronnen. En kijk hoe je dat met simpele ingrepen kunt verbeteren. Er werd me net een voorbeeld ingefluisterd van het parkeren rondom het winkelcentrum De Leyens, dat is in dezelfde ruimte veel beter geworden. Ik snap dat dat budget kost, maar dat is wel wat we inwoners hebben beloofd. We zouden het parkeren in de wijken verbeteren en dat moeten we gewoon gaan doen.

De **voorzitter**: Wethouder Frinking.

Wethouder **Frinking**: Ja, ik hoor u. Dus dat laat ik verder ook aan de raad, maar dit is de argumentatie die erbij zit.

De **voorzitter**: Ik zie nog een interruptie van Van Rumpt.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Ja, dank u wel voorzitter. In het overzicht staat genoteerd dat belijning niet zal helpen tegen de hoge parkeerdruk. Dan herinner ik me nog ons debat over Oostergo en volgens mij was belijning daar een van de oplossingsmogelijkheden die de wethouder zelf aan heeft gedragen. Dus hoe zit dat met betrekking tot belijning?

De **voorzitter**: Wethouder Frinking.

Wethouder **Frinking**: Belijning, dat is ook wat erbij staat, helpt niet zozeer tegen de parkeerdruk zelf, maar kan wel helpen om de ruimte efficiënter te benutten. Dat is eigenlijk de toelichting daarbij.

De **voorzitter**: Oké. Gaat u verder, wethouder Frinking.

Wethouder **Frinking**: Dan de motie 2411-52 van de PvdA en Zó! Zoetermeer over zorgwoningen voor doven. Dat is oordeel raad. We kunnen zeker contact opnemen, dus dat is uiteindelijk niet het probleem, maar de problemen spelen al veel langer. De behoefte is eigenlijk om aan complexen te komen, niet zozeer alleen maar een aantal elementen. En u noemde dat net ook al, het gaat ook om zorg en ondersteuning erbij. Het punt is dat er wel een aantal woningen zijn die daarvoor geschikt zijn. In Het Fregat zit daar wat ruimte voor ouderen en voor jongeren bij Phila Regenboog, waar voor jongeren gelegenheid is. Het Fregat wordt niet altijd geaccepteerd door mensen die doof zijn, omdat ze het niet goed genoeg vinden. En er zit een punt in dat het zorgkantoor dit niet steunt, omdat er te weinig mensen zijn die doof zijn om dit te kunnen doen. Zij adviseren dan ook de organisatie of de mensen die doof zijn om met de zorgorganisaties contact op te nemen. Dus het is nog steeds oordeel raad, maar ik geef nog even context mee.

De **voorzitter**: Mevrouw Bout met een interruptie.

Mevrouw **Bout** (PvdA): Ja dank u, wethouder. Ik wil daar nog aan toevoegen, als het mag voorzitter, dat de woningen bij Het Fregat geen zorg bieden. Die bieden wel een ringleiding, maar die bieden geen zorg. Dus op het moment dat je als oudere dove ook zorg nodig hebt, biedt Het Fregat geen oplossing. Dat is wel een van de onderdelen waar het scheef gaat en waardoor dat aanbod dan toch niet als passend wordt ervaren.

De **voorzitter**: Wethouder Frinking.

Wethouder **Frinking**: Ja, dat is terecht. Dat is een toevoeging. Ik geef aan: er zijn dus mogelijkheden,

maar als het extra is, met zorg, dan wordt het ingewikkelder.
Dan ben ik bij de motie 2411-60 van GroenLinks Maak huiselijk geweld zichtbaar. Ook oordeel raad. Ik wil nog wel daarbij zeggen, dat heb ik ook eerder gezegd in antwoord op de PDvZ destijds, er gebeurt ook heel veel en het klopt dat het niet altijd even goed zichtbaar is. We hebben nu een nieuwe projectleider en zij gaat in ieder geval aan de slag met de websites en kijken hoe we dat zichtbaarder kunnen maken. We hebben het in beeld en we gaan ermee bezig maar de motie is uiteindelijk oordeel raad.
Dan 2411-62 van GroenLinks over samen bouwen aan een nieuwe toekomst. Dat is extra geld beschikbaar stellen voor extra aanbod aan asielzoekers en Oekraïners. Dat gaat natuurlijk geld kosten. En ons voorstel zou zijn: trek eerst de leerlessen uit de aanpak van Plan Einstein Utrecht en ga dan kijken of we het kunnen toepassen, in plaats van dat we gaan kijken 'hoe zit de methode in elkaar'. Maar dat is een suggestie onzerzijds.
Dan Verbeteren verkeersveiligheid rondom de rotonde van de Toneellaan. Dat is 2411-71 van LHN. Dat is ook oordeel raad. We hebben geen indicaties op basis van objectieve ongevallencijfers, dat er iets aan de hand is. Maar we kunnen het wel meenemen in het verkeersveiligheidsplan en dan zal moeten blijken of er iets nodig is. En als dat zo is, dan moet het verder ingepland worden, dus het is niet van vandaag op morgen gedaan.
2411-74 is ook een motie van LHN over de realisatie van de bushalte bij het Van Tuyllpark. Ook oordeel raad. Het is zeker belangrijk dat het Van Tuyllpark met het OV bereikbaar is en dat is ook een onderdeel van de visie Van Tuyllpark en daarmee is het een gewenste ontwikkeling en zal ik dat ook kunnen meenemen in de gesprekken met de MRDH, wat natuurlijk geen garantie is dat de MRDH zegt dat het dan zal gebeuren.

De **voorzitter**: Ik ga nog naar mijnheer Doncker.

De heer **Doncker** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter. Ik ben toch benieuwd. De motie dienen we natuurlijk niet voor niets in, we dienen de motie nu in omdat wij vinden dat de situatie wel erg alarmerend is. Het is wel zo dat u natuurlijk gelijk heeft dat niet alle ongevallen worden gemeld bij de politie. Afgelopen maandag was er een aanrijding tussen een scholier en een auto, heb ik gezien. Niet zodanig dat er een ambulance moest komen, dus er zal geen notie van genomen zijn. Maar wij vinden die rotonde toch zo gevaarlijk, ook wat verlichting betreft, dat ik u eigenlijk wil verzoeken om niet te wachten tot het hele rapport klaar is, maar wat eerder actie te ondernemen, als dat mogelijk is.

De **voorzitter**: Wethouder Frinking.

Wethouder **Frinking**: Ja, dit soort dingen wordt natuurlijk ingepland, maar dat is een beetje het formele antwoord. Ik zal in tweede termijn kijken wat er naar voren geschoven kan worden, maar ook hier doe ik geen belofte omdat het zomaar kan zijn dat het toch ietsje langer gaat duren, maar ik kom daar graag in tweede termijn even op terug.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik kijk naar wethouder Frinking.

Wethouder **Frinking**: Ik ben klaar. Ik ben door de moties heen.

De **voorzitter**: Dank u wel, ik zie mevrouw Bout nog.

Mevrouw **Bout** (PvdA): Dank u wel, ik was nog heel even met iets anders bezig, dus het momentum was voorbij, dus ik dacht 'dan wacht ik even tot de wethouder klaar is'. Ik heb nog wel een vraag over de bushalte van het Van Tuyllpark waar de wethouder mogelijk in tweede termijn even op terug kan komen. Stel dat er een bushalte komt, betekent dat dan ook dat er ergens anders een bushalte weg moet? Wat zijn de gevolgen als we hier 'ja' op zeggen? Kunt u daar misschien in de tweede termijn op terugkomen?

De **voorzitter**: Wethouder Frinking.

Wethouder **Frinking**: Dat is goed, dat zal ik doen.

De **voorzitter**: Dat is een belofte, u komt in de tweede termijn erop terug. Dank u wel. Dan ga ik over naar wethouder Velzen voor zijn tweede termijn. Eerste termijn, excuus.

Wethouder **Velzen**: Ja dank u wel, voorzitter en beste leden van de raad, beste inwoners die thuis

meekijken, in groten getale ongetwijfeld. Tijdens dit najaarsdebat kijken we vooruit, we kijken naar 2025, het derde jaar van onze periode. Een jaar, ik had het net met een van jullie daarover, met twee gezichten. Aan de ene kant gaan we proberen te oogsten wat we begonnen zijn, maar aan de andere kant moeten we pijnlijke keuzes maken. Ik kijk ernaar uit om aan de slag te gaan met een aantal mooie onderwerpen. Bestaanszekerheid. We hebben een raadsvoorstel uw kant opgestuurd, naar aanleiding van een onderzoek waarbij we kijken naar het omdraaien van de beleidscyclus, de inwoner als ervaringsdeskundige centraal zetten en vakmanschap verbeteren. We werken aan onze vroegsignalering.
En in die contreien kan ik de motie van D66 beantwoorden. Het recht op een fout zit al verweven in onze werkwijze. Naast het feit dat er een wetsvoorstel aan zit te komen, werken we nu al op deze manier en hebben we een bepaalde discretionaire bevoegdheid die we kunnen inzetten. Natuurlijk is het fijn dat het in de wet terechtkomt. Maar aan de andere kant is die ruimte er al. Periodiek spreek ik bijvoorbeeld met de sociale recherche en kijk ik hoe ze daar omgaan met de handhaving van de bijstandsuitkering, ik ben op huisbezoek mee geweest en heb aan gesprekken actief deelgenomen. En daar zie ik ook dat ze dat ook toepassen. Dit doen zij al. Dus de wetswijziging is voor ons alleen maar een steuntje in de rug en wij doen dat in Zoetermeer al. Dus hij staat volgens mij op 'oordeel raad', maar ik zou zeggen, we doen het al. Dus het is niet helemaal nodig.
Volgend jaar gaan we ook verder met de…

De **voorzitter**: Wethouder Velzen, een interruptie van mijnheer Ekkelenkamp.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Dank u voorzitter. U zou ook kunnen zeggen 'dat is dan een mooie steun in de rug voor het huidige beleid en de opmaat naar het beleid dat misschien nog gaat verbeteren'.

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Ja, dank u wel voorzitter, en dank voor de vraag. Dat zou ik kunnen zeggen. Ik zou ook kunnen zeggen 'laten we het vooral niet doen', want moties afdoen, et cetera, die eigenlijk een beetje overbodig zijn, kost ook weer allerlei capaciteit. Capaciteit die ik liever hieraan besteed en aan de onderwerpen die ik zo ga benoemen. Het afdoen van moties et cetera vergt toch ook altijd weer een hele exercitie om dat gedaan te krijgen.
Voorzitter, ik ga als het goed is, verder. Want volgend jaar gaan we ook bezig met de brede stadspas, ook al veel genoemd vanavond. Er zijn ook twee moties over van SP 2411-20 en PvdA 2411-50. We gaan aan de slag daarmee, of we zijn eigenlijk al aan de slag. Dat onderzoek loopt al. We hopen volgend jaar met mooie resultaten naar uw raad te kunnen komen. Dus ook hiervan zou je kunnen zeggen 'dat maakt eigenlijk deze motie een beetje overbodig'. Ze stoelen ook een beetje op eerdere moties, ik meen van Zó! Zoetermeer, die eerder zijn aangenomen, maar uiteindelijk is het oordeel aan uw raad.
Daarnaast gaan we ook verder met de collectieve zorgverzekering. Ook daar zijn we met een onderzoek bezig en ik kijk ernaar uit om de resultaten met uw raad te kunnen delen.
Als ik kijk naar de energietransitie lopen de bewonersinitiatieven goed en daar gaan we weer verder met ondersteunen, versterken, uitbreiden, et cetera, met alles om te besparen met aardgasvrije verwarming, stroom et cetera. Het komt allemaal voorbij. Maar ook gestoeld op het beleid dat we gemaakt hebben. We hebben vorig jaar het nieuwe energietransitieplan naar uw raad gebracht. Dat gaat ook over het energienetwerk en netcongestie en dat soort zaken meer. We zijn met Stedin druk in overleg om dat ook allemaal wat meer op metaniveau in de stad met elkaar te regelen in een goede overlegstructuur et cetera.
En dan kom ik bij de motie van de PVV. Die zit ook in die hoek en die stoelt ook weer op de eerdere moties van de PVV. Ik weet dat jullie daar door de jaren heen heel druk mee zijn geweest om die windmolens te proberen uit de stad weg te krijgen. Nu gaat het om motie 2411-54. Maar deze motie staat op onuitvoerbaar, want wij gaan er niet over. Het is nu heel nadrukkelijk buiten ons grondgebied, op het gebied van Lansingerland. Wat deze motie vraagt, om te waarborgen dat de gezondheid van onze inwoners… et cetera, dat zit in de MER die de provincie en Lansingerland moeten uitvoeren. En die verantwoordelijkheid ligt daar, die ligt niet bij ons. Dus vandaar dat ik deze motie op die manier moet appreciëren.

De **voorzitter**: Wethouder Velzen, een interruptie van de heer Smits, PVV.

De heer **Smits** (PVV): Ja. Dank u wel voorzitter. Ik begrijp wat u zegt. Maar zijn we ook bij die onderhandelingen aanwezig? Zijn we ook in gesprek met de provincie hierover? Zou u dan eventueel wel poolshoogte kunnen nemen of deze locatie, heel dicht bij de landsgrens van Zoetermeer, misschien dan niet gekozen wordt?

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Ja dank u wel voorzitter en dank voor de aanvullende vraag. Wij zijn niet bij dat proces betrokken. Dat is echt tussen de provincie en Lansingerland. Daar hebben we ons ook heel bewust, ook met de hele Bleizodiscussie buiten gehouden, ook met de collega's Weerwag en Iedema, omdat we dat ook echt zien als een discussie tussen de provincie en Lansingerland. Uiteraard hebben we wel heel regelmatig contact met Lansingerland op verschillende beleidsdossiers. Zowel de collega's die ik zojuist noemde als ikzelf, in de RES et cetera. Daar kijken we nadrukkelijk wel mee. Ik zal het niet nalaten om, als ik dat mijn collega Muis van Langsingerland daarover spreek, daar wel zaken in te fluisteren die ons welgevallig zijn. Omdat we ons realiseren dat het wel dicht bij onze landsgrens is. Dat snap ik.

De **voorzitter**: Ik zie de heer Smits nog? Ik zag ook mevrouw Meurs, maar eerst de heer Smits.

De heer **Smits** (PVV): Ja, dank u wel voorzitter. Dus als ik het goed begrijp, heeft u er totaal geen invloed op wat de provincie beslist. Maar ja, als u inderdaad wel in contact zou willen blijven met de collega-wethouder van Lansingerland en dan toch wilt proberen het een beetje aan hun kant te houden, zou dat heel fijn zijn, in ieder geval.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dat was niet echt een vraag. Ik ga naar mevrouw Meurs en mijnheer Van den Boomgaard en ik zag ook nog mijnheer Weekenstroo. Eerst mevrouw Meurs.

Mevrouw **Meurs** (Zoetermeer Vooruit): Ja voorzitter. Ik heb ook eerlijk gezegd niet echt een vraag, maar ik wil wel benadrukken dat het wel invloed heeft op de inwoners van Oosterheem natuurlijk, die te maken kunnen krijgen met slagschaduw en geluidshinder. Vooral als je kijkt naar hoe de windrichting over het algemeen staat, dan staat die vooral zo schuin op Oosterheem. Vandaar onze vraag: wilt u alstublieft erbovenop blijven zitten en proberen er alles aan te doen om het te voorkomen?

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Ja, dank u wel voorzitter. Daar wil ik wel even op reageren. Ja, dat realiseren we ons. We realiseren ons ook wel dat het veel meer invloed heeft op de mensen die in Kruisweg wonen. Daar moeten we wel reëel in zijn en dat is Lansingerland. En ja, zoals ik al heb gezegd, dat gaan we zeker doen, waarbij we ons wel moeten realiseren dat de invloed die we hebben beperkt is. Dus dat.

De **voorzitter**: Er zijn nog meer vragen. Ik ga eerst naar mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja voorzitter, dank u wel. Volgens mij is er ook een onderzoek gaande door de provincie naar alle omwonenden van elk gebied. Kan de wethouder in ieder geval toezeggen dat hij poolshoogte blijft nemen en ons als raad blijft informeren over welke kant het op gaat en met welke onderbouwing de provincie de keuze denkt te kunnen maken? Dus houd ons in ieder geval bij de tijd in deze casus, alstublieft?

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Ja dank u wel. Ik heb het idee dat ik die toezegging net al aan de PVV gedaan heb, dus die wil ik dan eigenlijk richting de PVV concreter maken.

De **voorzitter**: Mijnheer Weekenstroo.

De heer **Weekenstroo** (CDA): Dank voorzitter, ik zit een beetje verstopt dus ik praat heel erg nasaal op dit moment. Maar ik ben een beetje verbaasd door de opstelling richting Lansingerland aan de ene kant met de windmolens en de opstelling richting Lansingerland aan de andere kant met aardwarmte. Waar we aan de ene kant zeggen 'met windmolens zetten we een stap naar voren, gaan we graag in gesprek', zijn we afwezig bij de inwonersbijeenkomst over aardwarmtewinning. Hoe kan dat?

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Ja, dank u wel en u dwingt mij een beetje mijn volgorde van mijn blaadje te

veranderen, want u had ook een vraag gesteld. Maar goed, dat doen we dan zo. Dat scheelt ook weer in de tijd. Het zijn wel een beetje twee verschillende situaties. Ik denk dat we eigenlijk, als u het goed destilleert, dezelfde opstelling kiezen. Want waarom waren wij daar niet bij de bijeenkomst in Dekker? Wij hebben wel bezwaar gemaakt tegen dat zoekgebied. Het gaat om die vergunning Zoetermeer I en Zoetermeer II. Dit ging volgens mij om Zoetermeer I, maar ik weet het even niet uit mijn hoofd. U bent erbij geweest. Dat is een vergunning die niet gaat over Zoetermeers grondgebied. En die uiterst ongelukkig Zoetermeer I is gaan heten, door toedoen van het rijk. Het rijk gaat erover. Wij hebben daar geen invloed op. Zonder ons medeweten is ook die participatiebijeenkomst op ons grondgebied georganiseerd en wij hebben bewust de keuze gemaakt om daar niet bij aanwezig te zijn omdat wij daar geen rol in hebben. Wij hebben bezwaar gemaakt in de voorfase. Maar we wilden ook niet de schijn wekken dat wij, door daar aanwezig te zijn en mee te organiseren, daar wel een rol in hadden. Eigenlijk dezelfde opstelling kiezen we nu ook naar Lansingerland. Want wij doen geen stap vooruit. Ik zei net heel nadrukkelijk dat wij er niet over gaan. Het is tussen het rijk en de... Of in dit geval tussen de provincie en Lansingerland om met die windmolens aan de slag te gaan. De toezegging die ik net gedaan heb, is om de vinger aan de pols te houden en om, als het kan, invloed uit te oefenen. Dat hebben we ook gedaan bij de aardwarmte. We hebben bezwaar gemaakt, we houden de vinger aan de pols. We hebben contact met het rijk erover, et cetera, dus in feite doen we exact hetzelfde. Alleen pakt het denk ik voor het gevoel in deze discussie net wat anders uit. Maar ik hoop dat ik het zo heb kunnen verduidelijken.

De **voorzitter**: Ja, ik zie knikken. Dan mijnheer Boerboom nog, gaat uw gang.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Niet zozeer een vraag aan de wethouder, maar meer een opmerking over de windmolens, want ik verbaas me eigenlijk een beetje over het debat dat zich hier ontvouwt. Of misschien ook weer niet, omdat ik wel weet dat deze raad zo kritisch tegenover windmolens staat. Maar we hebben gewoon een energieopgave met elkaar in te vullen. Wij gaan nu zeggen over andermans grondgebied dat wij daar geen windmolens willen, terwijl we eerst ook al zeiden 'op Bleizo mogen ze ook niet komen'. En daarom proberen we nu eigenlijk op twee manieren invloed uit te oefenen op andermans grondgebied. Dat we proberen de zorgen onder bewoners te adresseren lijkt me prima, maar de manier waarop we nu, op deze manier, zo sterk proberen het proces daar te beïnvloeden, vinden wij echt niet oké en dat punt wil ik wel gemaakt hebben.

De **voorzitter**: Ja, dat roept reacties op. Ik ga eerst naar de heer Smits en dan naar mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Smits** (PVV): Mijn intentie is niet om wat te bepalen over andermans grondgebied, maar ik maak me wel zorgen om de inwoners die daar voornamelijk in Oosterheem wonen. En we hebben inderdaad een amendement gehad dat er op Zoetermeers grondgebied geen windmolens zouden komen. Als ze dan tegen de grens aan komen, waardoor de inwoners van Zoetermeer er wel last van kunnen hebben, wil ik daar wel wat over kunnen zeggen inderdaad.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ik wilde krek hetzelfde zeggen als de heer Smits. Dus inderdaad, we hebben mandaat gekregen van de Zoetermeerders. Die hebben zorgen. Welk proces dat ook is en waar dat ook plaatsvindt, wij dienen hier op te komen voor die inwoners en al hun zorgen. Ik denk dat we dat we als raad dat niet onder stoelen of banken moeten steken.

De **voorzitter**: Nog behoefte, mijnheer Boerboom? Gaat uw gang.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Misschien heel kort, voorzitter. Ik kan u ook heel veel inwoners opnoemen die allemaal zorgen hebben over het klimaat en de opwarming van de aarde. Het zou mooi zijn als FVD en PVV daar ook voor opkomen.

De **voorzitter**: Ik stel voor... Nee, nee. Nou, heel kort nog, mijnheer Van den Boomgaard, die ruimte krijgt u nog maar heel kort alstublieft.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ik denk dat er meer schade aan groen wordt toegebracht en dat dat ook zorgen oplevert voor die mensen. De coating die wordt gebruikt bij windmolens is PFAS, dus dat geeft enorm afval in ons grondwater en dergelijke en die zorgen zijn veel realistischer en groter aanwezig.

De **voorzitter**: Nogmaals, ik houd van politiek debat, maar voor ik het weet zitten we straks op de Noordpool. Dat wil ik toch echt voorkomen. Ik stel voor dat de wethouder verdergaat met zijn beantwoording. Volgens mij is dit in voldoende mate behandeld. Gaat uw gang.

Wethouder **Velzen**: Ja, dank u wel, voorzitter, en om de heer Boerboom tegemoet te komen, ook voor die inwoners hebben we oog want we gaan verder met het warmtesysteem in Zoetermeer en we gaan ook met de bedrijven en kantoren aan de slag voor energiebesparing en hoe dat allemaal wordt opgewerkt. We gaan nog meer bijeenkomsten organiseren. We gaan volgend jaar ook voor het eerst voor de religieuze instellingen een bijeenkomst organiseren om die vraag te bundelen.
In dat kader, als ik dan kijk naar de motie van SP 2411-24 Verduurzamen door zonnepanelen op scholen, staat die op 'oordeel raad', maar is dat echt bestaand beleid want wat ik net noemde, hebben we met scholen al lang gedaan. We zijn nadrukkelijk in de weer met de schoolbesturen en de Stichting Schooldaktuinen, zo heet het geloof ik. Dus dit zijn we echt al aan het doen. Ik zou het echt heel zonde vinden om hier een nieuwe motie voor op te tuigen want dat is iets dat we al lang doen.

De **voorzitter**: Mijnheer Velner, gaat uw gang.

De heer **Velner** (SP): Er is een kaart over de scholen en de daken die daarvoor gebruikt worden. Als ik dan naar die uitleg kijk, heb ik het gevoel dat er nog heel veel ruimte is die nog gebruikt kan worden, dus vandaar deze motie.

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Ja, dank u wel en dank u voor de vervolgvraag want u herinnert mij eraan dat ik daar nog een opmerking over kan maken. Dat is tweeledig; aan de ene kant hebben we geconstateerd dat die kaart niet helemaal volledig is, dus die moet wat geüpdatet worden en aan de andere kant speelt ook mee dat bij scholen ook gekeken moet worden, maar daar weet mijn collega Van der Meer veel meer over, omdat niet ieder schoolgebouw geschikt is om het dak vol te laten leggen. Er zijn ook scholen waar mijn collega mee aan de slag is om te kijken of ze gerenoveerd moeten worden of dat er sloop/nieuwbouw aan de orde is. Dus dat speelt ook allemaal mee, maar dit hebben we echt meer dan voldoende in beeld, voorzitter.
Dan ga ik meteen door, als u het goed vindt. Uiteraard gaan we ook volgend jaar verder met het verkennen van mogelijkheden voor meer flexibiliteit, omdat we lokaal samenwerken aan een efficiënt netgebruik en dan komen termen als energiehub et cetera naar boven. Daar voeren we ook gesprekken over met Stedin.
En last but not least, uiteraard kijk ik ook uit naar de oplevering van de wijkverkenning Buytenwegh volgend jaar en wat daarachter nog meer weg komt.
Ik wil, voordat ik naar de laatste motie en nog wat vragen over ga, ook opmerken dat ons onderzoek naar bestaanszekerheid echt laat zien dat we inwoners moeten betrekken bij onze beleidsontwikkeling. Ik wil ook vanaf deze plaats, mevrouw Siegelaer deed dat ook al, nadrukkelijk mijn grote dank uitspreken aan de inwoners die hebben bijgedragen aan dit onderzoek. Het is enorm bijzonder hoe kwetsbaar zij zich hebben opgesteld in die zeer moeilijke problematiek. Het waren levendige gesprekken die we daarover met ze gevoerd hebben. De constructieve houding van uw raad kan ik ook erg waarderen in dit traject en ik kijk heel erg uit naar het verdere vervolg van dit traject. En dan beantwoord ik meteen de vraag van LHN erover 'wat kunnen die mensen, die werkende armen, nu van ons verwachten?' Dan zit ik even te zoeken naar het antwoord dat ik daarbij had, maar die ga ik maar even uit het hoofd doen. In het onderzoek nemen we die doelgroep ook mee. We hebben ze in beeld. Het belangrijkste dat ze van ons kunnen verwachten wat dit laat zien, is dat we geleerd hebben dat we echt veel meer die inwoners centraal moeten stellen en dat we die gesprekken die we met ze gevoerd hebben, doorzetten om in die actieagenda die we voorstellen in het raadsvoorstel met die inwoners volgend jaar te gaan bepalen 'wat heb je nou nodig?' Dat doen we door met ze in gesprek gaan over 'hoe bereiken we je beter? Hoe bejegenen we je beter? En hoe kunnen we met je samen kijken naar betere preventieve acties?' Dan ben ik ervan overtuigd dat we daar tot mooie resultaten zullen komen. We betrekken uw raad daar goed in. Dus we houden u daarbij ook kort aan onze zijde.
Voorzitter, dan ga ik gauw nog twee moties en wat vragen beantwoorden. De motie Schoolontbijt van SP 2411-21. Ook daarvoor geldt, en het is eigenlijk al voldoende gememoreerd door uw raad zelf, dat we heel druk aan de slag zijn geweest met het amendement van GroenLinks van twee jaar geleden en dat we vorige week ook een memo naar de raad hebben gestuurd. Ik stel voor dat we dat dansje niet nog een keer gaan doen.

En de motie van Zoetermeer Vooruit Inzet voor bijstandsgerechtigden die niet kunnen werken, staat volgens mij op oordeel raad, maar ook daar geldt wel een beetje dat we dit ook al doen. Het is al bestaand beleid. Voordat u reageert, maak ik even mijn zin af. Zo start er bijvoorbeeld een project in januari waar we al mee bezig waren, van De Binnenbaan om daar nog gerichter mee aan de slag te gaan. Dus het is iets dat we echt al heel nadrukkelijk in beeld hebben.

De **voorzitter**: De heer Mohammadian, gaat uw gang.

De heer **Mohammadian** (Zoetermeer Vooruit): Ja, dank voorzitter. Ook dank aan de wethouder voor de beantwoording. Ik vraag niet alleen te kijken naar het betaald werk. Het is heel fijn dat er een project bij De Binnenbaan daarvoor van start gaat. Maar wat blijkt uit de cijfers? Een gedeelte van die mensen kan nooit naar betaald werk en dan kunnen we kijken 'is er een mogelijkheid voor maatschappelijke inzet?' En dan ben ik voornamelijk benieuwd wat de gemeente doet als u zegt dat er lopend beleid is.

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Dank u wel. Dan had ik me misschien iets beter moeten uitdrukken, dus excuus daarvoor. Dat project gaat er ook nadrukkelijk om te kijken of we mensen naar andere activiteiten kunnen begeleiden dan werk omdat we nadrukkelijk zien dat dat in sommige gevallen gewoon niet mogelijk is. Niet iedereen kan werken. En dan kijken we of mensen zich op een andere manier toch wel maatschappelijk kunnen inzetten want uiteindelijk is dat waar het om gaat, een bepaald maatschappelijk rendement dat we met elkaar kunnen bewerkstelligen. Dat is of werk, vrijwilligerswerk of mantelzorg et cetera. Er zijn tal van mogelijke manieren waarop we daar al naar kijken en daar wordt dus een extra project op gedraaid door De Binnenbaan.

De **voorzitter**: Mevrouw Siegelaer.

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank voorzitter, kunt u iets meer toelichting op dat project geven? Hoe moeten we ons dat voorstellen?

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Ja, dank u wel. Nee, dat kan ik nu niet. Dat is nu te gedetailleerd voor mij. Die informatie heb ik nu niet bij me.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

Wethouder **Velzen**: Dan heb ik nog een aantal vragen van de SP. Gaat het als er niet gewerkt kan worden, dan niet met drang en dwang? De Binnenbaan biedt re-integratieplekken aan op basis van belastbaarheid en motivatie. Zij willen in Zoetermeer geen drang en dwang toepassen.
Dan heb ik een vraag van de VVD over de arbeidsparticipatie en dat we het niet goed zouden doen. Reflectie op die cijfers, vroeg u. Dat verwonderde ons enigszins want als we kijken naar de laatste benchmark van Divosa die we pas geleden opgeleverd hebben gekregen, zitten we qua instroom in de bijstand landelijk 24,1% en Zoetermeer op 22,1% en de uitstroom landelijk op 23,4% en wij op 24,7%. Dus daar zitten we juist erboven. Er zijn tal van dat soort cijfers in die Divosa benchmark waar we beter dan het landelijk gemiddelde presteren. Dus ik kan wat dat betreft de vraag niet helemaal plaatsen.

De **voorzitter**: Mevrouw Sandifort.

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Ja voorzitter, dan help ik natuurlijk graag. Dan heb ik ook een voorbeeld, zelfs voorbereid met cijfers, dus ik hoop dat u niet schrikt. Want in de laatste rapportage Sociaal Domein staat dat het percentage mensen dat na uitstroom uit de uitkering binnen twaalf maanden weer instroomt gestegen is naar 16% en dat is 4% boven het gemiddelde in de vergelijkingsgroep. Dus op basis van die cijfers kun je dan weer zeggen – en er zijn ook nog andere staatjes in de begroting zelf – dat het toch niet heel lekker uitkomt. Ik vraag me gewoon af – het is ook niet om per se ontzettend kritiek te uiten en ik snap ook dat het heel moeilijke materie is – hebben wij nou goed zicht op wat wel en niet effectief is in wat we daar doen? Dat is eigenlijk meer de vraag.

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Ja, dank u wel. U pakt precies het percentage eruit dat dan inderdaad in de rapportage Sociaal Domein naar voren komt waar we in de commissie destijds ook van gedachten over gewisseld hebben hoe dat nu precies zat. Daar krijgen wij in de gesprekken met De Binnenbaan over terug dat, als je kijkt naar de cijfers die letterlijk uit hun systeem komen, dat op 6% zit. Daar zit ook wel wat vermenging in van welke in- en uitstroomredenen wel en niet worden geclusterd bij elkaar. Er zit wat discussie tussen De Binnenbaan en Divosa over hoe ze die parameter meten. Maar het feit dat we dat gesprek op dat niveau voeren, betekent ook wel dat we wel zicht hebben op wat er gebeurt. Zo hadden we ook niet afgelopen jaar, maar het jaar daarvoor, met De Binnenbaan ook stevige gesprekken over het feit dat ze het uitstroomcijfer niet haalden. Dus we zitten daar wel goed op. We zijn wel goed in control op De Binnenbaan wat betreft het halen van de parameters. Je hebt soms... Het is wel een belangrijke vraag, want ik predik iedere keer naar De Binnenbaan ook dat het gaat om uitstroom, maar bovenal om duurzame uitstroom. Dus ze moeten wegblijven. Dat heeft de voorkeur. Dus dit was in de gesprekken met De Binnenbaan ook al wel opgevallen.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt nog hierover?

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Nou, niet hierover, maar als de wethouder klaar is, heb ik nog een kleine vraag.

De **voorzitter**: Ik ga eerst even kijken of de wethouder bijna klaar is, hij is ook bijna door de tijd. Maar gaat u verder.

Wethouder **Velzen**: Ik ga gauw door. Ik had nog een vraag van GroenLinks over 'wat gaan we doen om de verduurzaming te versnellen?' Ik wil even refereren aan een fonds van € 5 miljoen dat we in Meerzicht hebben binnengehaald. Afgelopen week heeft De Verdwenen Brug zijn flatgebouw opgeleverd. Dat was een heel mooi feestje. Met Zalkerbos zijn we begonnen. We hebben tal van regelingen uw kant op gestuurd. We hebben het Energieloket VvE uit de grond gestampt. We zijn met allerlei ondersteuningen bezig, et cetera. Dus ik ga nog een keer tegen u zeggen, mijnheer Boerboom, wat ik eerder al een keer gezegd heb: we doen onszelf tekort op het moment dat we zeggen dat we te weinig ambities hebben, want ik vind dat we in Zoetermeer hartstikke goed bezig zijn.

De **voorzitter**: Ja, mijnheer Boerboom gaat uw gang.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ja, dank u wel, voorzitter. Dat vraagt natuurlijk om een interruptie en u herkent misschien ook wel waar ik dan naar wil vragen uit mijn spreektekst. De ambities of de goede dingen die u doet staan dan haaks op de doelen die in de programmabegroting staan, want daar heeft u in 2023 125.000 m^3, meen ik, CO_2-uitstoot staan, en voor 2025 wederom hetzelfde percentage. Dus waar zit dan de verbetering die u gaat realiseren ten opzichte van 2023?

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Ja dank u wel. Ik wist natuurlijk dat deze vraag ging komen en ik zat er van tevoren even over na te denken. Toen dacht ik 'hé, maar wacht even', er brandt dan ergens achter in mijn hoofd een bepaald lampje. Ik dacht 'o ja, dat is dat lampje van vorig jaar, toen we deze zelfde discussie ook gevoerd hebben'. Dat ging er toen ook over dat we als Zoetermeer niet een bepaald doel op die CO_2 gesteld hebben omdat dat iets is dat vooral door landelijk beleid en weinig binnen onze invloedssfeer ligt. We hebben diezelfde discussie ook gehoord. Of dat nu terecht was of niet, het heeft er nog niet toe geleid dat dat veranderd is in de programmabegroting. Maar ik stel voor dat we die discussie niet nog een keer gaan doen. Dat zou een beetje herhaling van zetten zijn.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Voorzitter. Volgens mij hebben we juist op die woningen wel invloed door het stimuleren van maatregelen en noemde u net ook allerlei zaken op waarbinnen wel degelijk invloedruimte zit en waar u mee bezig bent. Dus dan zie ik nog steeds een discrepantie. Vorig jaar ging het over de totale CO_2-uitstoot van de stad. Maar u heeft nu juist heel mooi specifiek gemaakt dat het over de woningen ging.

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Ja, maar dat neemt niet weg dat ik nu niet anders kan zeggen dan dat we daar geen doel op gesteld hebben en dat we vanuit het feit dat we geen doel gesteld hebben daarom nu datzelfde percentage hebben overgenomen. Iets anders kan ik er nu ook niet van maken.

De **voorzitter**: Oké, ik stel voor dat... Anders kan daar op een later moment over doorgesproken worden. Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Dank. Ik ben nog twee antwoorden aan de LHN verschuldigd. Een gaat over de warmtepomp en de zonnepanelen en de rentabiliteit daarop. Die fluctueren enorm op basis van internationale ontwikkelingen waar we als gemeente geen invloed op hebben. We informeren mensen wel over de mogelijke maatregelen via het Energieloket en over warmtepompen zijn ook filmpjes beschikbaar via het Energieloket. Maar iets anders dan de mensen informeren erover past denk ik toch niet bij de taak die we als gemeente hebben omdat het echt landelijk beleid is.
Dan nog de vraag over de duurzaamheidssubsidies en voorrang voor de mensen met een kleine beurs. Ik denk dat dat prima is, want dat doen we al. De meeste regelingen binnen de energietransitie zijn bewust gericht op de mensen met de kleine beurs en dan met name degenen die energiearmoede ervaren, want daar koppelen we die natuurlijk aan. Ook in de eerdere SPUK-regelingen, SPUK-LAI bijvoorbeeld, die we naar de raad gebracht hebben, zijn daar heel nadrukkelijk op basis van het onderzoek van TNO en CE Delft die huishoudtypes daarvoor geselecteerd.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van mijnheer Doncker. Gaat uw gang.

De heer **Doncker** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter. Ik heb een vraag over de warmtepompen en zonnepanelen. Wat wij eigenlijk bedoelen is: kunnen wij als gemeente niet enigszins dempend optreden? Want er zijn nogal wat wisselingen in adviezen. We horen ook uit het veld dat mensen dingen aanschaffen en daar nu weer spijt van hebben. We hebben in het vorige debat het gehad over het verleiden van mensen tot allerlei energiebezuinigende maatregelen. Dit gaat het niet stimuleren, al die verschillende informatie die mensen krijgen. Wij bedoelen dus met de opmerking 'kunnen we niet met elkaar afspreken dat we als gemeente proberen om wat vooruitzicht te bieden dat investeringen die mensen doen, ook inderdaad investeringen zijn waar ze op de langere termijn ook wat aan hebben? '

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Dank u wel voor die aanvullende vraag. Die vind ik op zich, oprecht, best lastig want we geven informatie via het Energieloket over die warmtepomp en zonnepanelen. Maar wat u net zei, gaat echt wel een stukje verder. Dan is de vraag of je als gemeente zo ver moet willen gaan. Want dan vrees ik dat de vraag ook terugkomt want dat klinkt bijna alsof je voorspellende verwachtingen creëert als gemeente. Ik vraag me af of dat onze taak is. Dus ik denk dat we elkaar kunnen vinden in het feit dat wij via het Energieloket nu gewoon informatie geven over zonnepanelen en over warmtepompen. Ik denk dat we dat moeten doen en dat we dat ook goed doen.

De **voorzitter**: Heel kort nog, mijnheer Doncker.

De heer **Doncker** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter. En bij die informatie komen ook die aspecten naar voren die ik zojuist genoemd heb, zodat het oprecht een reëel advies is?

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Ja, ik heb nu niet heel erg in detail... Dan ga ik nu memoreren uit eigen ervaringen met het Energieloket die ik niet heb. Dus dat zou raar zijn. Maar ik ga er wel van uit dat we een Energieloket hebben opgetuigd met deskundige mensen erachter die, op het moment dat zij een advies geven, relevante informatie meenemen. Dus laat ik het zo aan u beantwoorden.

De **voorzitter**: Akkoord, daarmee... En de vraag van mevrouw Kraneveldt nog. Gaat uw gang.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Voorzitter, ik zat even te kauwen op de reactie van de wethouder op onze motie over huisdieren en castratie of sterilisatie en dergelijke, maar ook de kosten voor zieke huisdieren en de vraag om de mensen die de dierenarts niet kunnen betalen eventueel tegemoet te komen. Volgens mij refereerde u aan de nota Dierenwelzijn, denk ik, of een motie die geleid heeft tot een nota Dierenwelzijn, waarin ook iets over huisdieren wordt gezegd. Kunt u misschien nog even herhalen wat

u precies bedoelde daar?

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Ja, dank u wel. Goed dat we dit dan nog even met elkaar scherpstellen want nee, dat was niet wat ik had gezegd. Ik memoreerde aan een motie van Zó! Zoetermeer die eerder al eens gevraagd heeft om de ZoetermeerPas te verbreden en in dat onderzoek naar de brede stadspas bepaalde zaken mee te nemen. Daar vroegen eigenlijk de moties van uw partij en de SP ook om. Het was mijn gedachte daarbij 'het is aan uw raad om daar al dan niet verdere moties op aan te nemen'. U kunt ook zeggen 'dat voegen we gewoon bij het al lopende onderzoek'. Dan kan ik zeggen 'dat nemen wij dan mee in dat onderzoek dat we nu aan het doen zijn'. Dus het is de vraag of daar nu allemaal moties voor aangenomen moeten worden.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt, gaat uw gang.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Ja, voorzitter. Ik werd door mijnheer Van der Vlies even geattendeerd op de nota Dierenwelzijn en daar staat wel dat met betrekking tot bijvoorbeeld castratie of sterilisatie van huisdieren wel informatie gegeven wordt aan mensen. Maar er stond nog niet specifiek iets in voor mensen met een krappe beurs, om hen daarbij te helpen. Dus als u toezegt dat u dat wilt meenemen in dat brede onderzoek naar de ZoetermeerPas, is dat eigenlijk wat de motie vraagt en gaan we even kijken of we hem in kunnen trekken als u zegt 'daar wil ik nog wel oog voor hebben'. Dan zien we dat vanzelf terug. Dan ga ik nog even met de mede-indieners daarover in gesprek.

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Ja, dank u wel. Die toezegging wil ik best doen. En dan moet ik ook nog even naar de SP kijken. Dan wil ik natuurlijk ook die toezegging... Maar eigenlijk ligt die motie er al, dus dat zou een toezegging zijn op een motie die er al ligt. Maar laat ik toezeggen om de ontwikkelingen rondom de ZoetermeerPas van vanavond mee te nemen in het verdere onderzoek. Dan dek ik de hele lading, geloof ik.

De **voorzitter**: Ik zag nog een vinger van de heer Markes, gaat uw gang.

De heer **Markes** (Zó! Zoetermeer): Ja voorzitter, ik hoor van de wethouder dat de motie van de PvdA zou passen in de motie die Zó! Zoetermeer eerder heeft ingediend. Nou, voorzitter, ik kan u vertellen dat ik het daar niet mee eens ben. Maar dat is misschien een gesprek voor bij de koffie zo meteen. Ik vraag me af welk doel het college nu heeft met de stadspas. Gaat het over het helpen van mensen die het niet kunnen betalen mee te doen in de samenleving? En zo ja, is het houden en onderhouden van een huisdier volgens het college onderdeel van het kunnen meedoen aan de samenleving?

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Ja, voorzitter dank. Dank ook aan de vraagsteller voor de aanvullende vraag. Dat biedt me ook even de gelegenheid om te reageren op de discussie die daar eerder over ging. Op het gevaar af om vooruit te lopen op het onderzoek, want ik heb alleen toegezegd om dat mee te nemen en doe daar nu nog geen uitspraak over, ga ik daar dan toch een uitspraak over doen. Dat ga ik dan toch wel gewoon doen. We weten wel dat in het kader van eenzaamheid en mensen die armoede ervaren et cetera, het hebben van een huisdier wel degelijk een bepaalde rol kan spelen. Dus ik zou niet zonder meer willen stellen dat het niet nodig zou hoeven zijn.

De **voorzitter**: Ik ga eerst nog naar de heer Markes en dan naar mevrouw Sandifort.

De heer Markes (Zó! Zoetermeer): Voorzitter, ik wil de wethouder bedanken voor de antwoorden. Ik begrijp het ergens ook wel. Ik wil ervoor waken dat de ZoetermeerPas een soort kadopas wordt, waar we allerlei cadeautjes op zetten, waarvan iedereen denkt dat het wellicht zou kunnen bijdragen en wellicht fijn zou zijn voor de mensen thuis, maar dat ik volgens mij niet waar de ZoetermeerPas voor bedoeld is. Vandaar dat ik het persoonlijk jammer vind dat de toezegging is gedaan. Daar zal ik het dan maar bij moeten laten, denk ik.

De **voorzitter**: Ja, dat is ook geen vraag. Ik ga naar mevrouw Sandifort en dan nog naar de heer

Mohammadian.

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Ja, dank u wel. Voorzitter, ik sluit me wel aan bij de heer Markes en ik zou eigenlijk willen vragen: laten we die motie gewoon in stemming brengen. Want een toezegging doen op iets waar misschien wel helemaal geen meerderheid voor is, daar ben ik niet zo voor.

De **voorzitter**: Dat is ook niet echt een vraag, maar dat is een oproep aan de raad. Dan de heer Mohammadian. Gaat uw gang.

De heer **Mohammadian** (Zoetermeer Vooruit): Dank voorzitter. Ik ben het eens met de wethouder. Een huisdier kan bij een bepaalde groep mensen wel helpen tegen de eenzaamheid, maar dat kan ook een goed gebit zijn. Mensen in eenzaamheid of mensen in armoede hebben niet altijd geld voor een goed gebit. Gaan we dat ook meenemen in de nieuwe stadspas en wil de wethouder daar misschien ook een toezegging voor doen?

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Ja, voorzitter, dank voor de aanvullende vragen. Het gebit maakt onderdeel uit van de bijzondere bijstand. Dus laten we dat niet in de ZoetermeerPas stoppen.
Als reactie op mevrouw Sandifort...

De **voorzitter**: Ja, maakt u maar even uw verhaal af.

Wethouder **Velzen**: Ja, dat is aan uw raad. Ik vind het ook prima om te zeggen 'ik doe niet die toezegging, brengt u het in stemming' en dan laten we het ook bij uw raad. Dat was oorspronkelijk ook de appreciatie van het college.
En om nog even terug te komen op wat de heer Markes zei. Het kan ook gewoon zijn dat we daarin van mening verschillen. Dat kan, dat geeft ook niet. Maar om een klein beetje uw kant op te bewegen. Ik heb niets meer en niets minder gezegd dan dat we dat kunnen meenemen en erop terugkomen wat we daar wel of niet mee gaan doen. Maar dan toch een kleine winstwaarschuwing deze kant op. We moeten natuurlijk volgend jaar ook spreken over bezuinigingen et cetera. En als we die ZoetermeerPas almaar duurder maken, komt ook natuurlijk heel snel de vraag voor te liggen 'moet er niet een beetje vanaf en kan het dan überhaupt wel?' Dus het is ook absoluut niet gezegd dat het er in terug zal komen, want ik denk dat het in de hele discussie al heel moeilijk wordt om het budget dat de ZoetermeerPas nu heeft, overeind te houden. Daar ga ik mijn best voor doen, maar het zijn wel keuzes die nog gemaakt moeten worden. Dat is wel iets dat we natuurlijk dit jaar ook al vaker tegen elkaar gezegd hebben: laten we in samenhang dit soort besluiten nemen en niet steeds meer dingen eraan toevoegen, zodat die discussie zwaarder wordt.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik ga eerst naar de heer Mohammadian die zijn vinger al had opgestoken en dan naar mevrouw Kraneveldt.

De heer **Mohammadian** (Zoetermeer Vooruit): Ja voorzitter, de bijzondere bijstand en de ZoetermeerPas zijn wel verschillend, want de ZoetermeerPas kun je aanvragen tot 120%. Als student kun je die ook aanvragen, maar bijzondere bijstand is echt voor mensen die 100% bijstandsgerechtigd zijn of dat inkomen hebben en niet meer dan dat. Dus straks kunnen bijvoorbeeld mensen met een ZoetermeerPas, dus bijvoorbeeld een student, van wie in principe wel de ouders ook wel kunnen bijdragen, voor een huisdier met korting of goedkoop naar de dierenarts. Maar diegene kan dan bijvoorbeeld niet iets doen voor zijn of haar gebit. Dan klopt toch die vergelijking niet?

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Dank u wel voorzitter. Nee, ik maakte ook niet die vergelijking, zo heb ik dat absoluut niet gebracht. Het is meer dat de tandartskosten, of de aanvraag daarvoor, naar de bijzondere bijstand gaat. En het lijkt me niet verstandig om dat soort zaken in twee verschillende andere regelingen te stoppen. Dat is wat ik zei.

De **voorzitter**: De heer Mohammadian en dan mevrouw Kraneveldt.

De heer **Mohammadian** (Zoetermeer Vooruit): Waarom zouden we dan de dierenartskosten niet in de

bijzondere bijstand opnemen? Als dat niet zo is?

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Daar heb ik niet over nagedacht. We spreken er nu over omdat het uit de raad zelf naar voren werd gebracht om het uit de ZoetermeerPas te doen. Dat is waarom we er nu over discussiëren en niet omdat we als college daar een voorstel over doen.

De **voorzitter**: Ik ga naar mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Voorzitter, ik hoop echt dat de raad mensen in armoede ook een huisdier gunt, wat vaak voor mensen die niet in armoede zitten een vanzelfsprekendheid is, maar voor deze mensen niet. Ik wil de wethouder toch even om verduidelijking vragen. Trekt hij zijn toezegging nu in of doet hij die gestand? Dat wil ik wel even weten voor wat ik er in de tweede termijn eventueel mee doe.

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Ja, dank u wel. Laat ik dan duidelijk zijn en gewoon naar het advies dat wij gegeven hebben in het document kijken, laten we het dan bij oordeel raad houden. Dat is hoe wij het ingestoken hebben. Dan kunt u als raad er ook over besluiten. Dat lijkt me ook fair gelet op de verschillende reacties die er geweest zijn. Dat lijkt me het zuiverst nu voor vanavond.

De **voorzitter**: Mevrouw Meurs nog en dan wil ik deze discussie afronden als u het goedvindt. Volgens mij is het advies van de wethouder helder. Mevrouw Meurs.

Mevrouw **Meurs** (Zoetermeer Vooruit): Ja, het advies is helder. Ik wil mijn collega's er wel op wijzen dat als mensen in armoede niet voor hun dier kunnen zorgen en ze massaal afstaan aan het dierentehuis, bijvoorbeeld, dan de kosten daarvan, zowel voor de arts als voor de opvang, ook voor de gemeente zijn. Dus het is niet zo dat het dan de gemeente niets kost.

De **voorzitter**: Ik stel voor... Volgens mij kunt u daar straks nog lang over spreken ook in de wandelgangen. Ik zag mevrouw Van Damme nog maar dat is dan echt de allerlaatste want dan hebben we dit voldoende behandeld wat mij betreft. Mevrouw Van Damme.

Mevrouw **Van Damme** (SP): Ja dank u wel voorzitter. Nog even doorgaand op de inbreng van mevrouw Meurs, dan hebben we het nog over de mensen die inderdaad die afstandskosten kunnen betalen aan het asiel, want als je een dier wilt afstaan aan het asiel, moet je kosten betalen. Dus waarschijnlijk zullen ze aan een boom komen te staan of worden ze gedumpt of komen we ze ergens op de weg tegen zodat we er misschien met een auto overheen gaan.

De **voorzitter**: Maar ik stel even voor... Ik snap heel goed dat deze inhoudelijke discussie wordt gevoerd, maar volgens mij zijn de argumenten gewisseld. Daar ging het om. Het advies van het college is helder en ik stel voor dat straks bij de stemming blijkt hoe het allemaal precies in elkaar zit. Ik dank wethouder Velzen voor zijn eerste termijn en ik vraag de plaatsvervangend voorzitter van de raad, mijnheer Duiven mijn plek even in te nemen.

(Mijnheer Duiven neemt de rol van voorzitter over tijdens de termijn van de burgemeester als portefeuillehouder.)

De **voorzitter**: Het woord is aan de burgemeester.

Burgemeester **Bezuijen**: Ja voorzitter, dank u wel. Ik zal proberen dat voor de raad zo snel mogelijk te doen. Er zijn mij ook niet zo heel veel vragen gesteld.
Laat ik beginnen met de vragen waar het vooral ging over handhaving en de boa's. Dan kom ik meteen op twee moties die daarover zijn ingediend en een vraag van PDvZ 'wat leveren die boetes nu eigenlijk op?' Dat levert voor ons als gemeente niet zoveel op want die opbrengsten gaan allemaal naar het ministerie van Justitie. We hebben wel bestuurlijke boetes, maar helaas zijn die nog niet uitgevoerd bij ons, omdat daar nog een heel proces aan ten grondslag heeft gelegen over hoe we dat intern zouden moeten regelen. Dus feitelijk gezien komt er op dit moment geen geld binnen.
De motie van de SP 2411-17 ging over dat de boa geen melkkoe moet worden. Dat is die sowieso niet,

want feitelijk gezien is de rol van de boa niet alleen maar om boetes te geven, maar ook om mensen aan te spreken en soms ook een stukje dienstverlening te doen. Dus het lijkt wel alsof we boa's alleen maar laten rondlopen om boetes te geven, maar dat is zeker niet aan de orde. Dus wat mij betreft is die motie – er staat oordeel raad – dus ook niet nodig. Want zo zitten we daar ook niet in.
De andere motie is wat lastig.

De **voorzitter**: Burgemeester, u heeft een interruptie van mevrouw Van Damme.

Mevrouw **Van Damme** (SP): Ja, dank u wel voorzitter. Maar als ik het goed gelezen heb, gaan we toch een pilot starten waardoor dus zodra er iets geschreven wordt voor overtreding van de APV, dat wel ten goede komt van de gemeente? Dat we het zelf gaan innen?

De **voorzitter**: Burgemeester.

Burgemeester **Bezuijen**: Dat klopt, het geld gaat dan de gemeentekas in. Dus in die zin is dat zeker voordelig of kan het voordelig zijn, maar dat is, nogmaals, niet de intentie waarmee de boa's de straat op gaan, die gaan de straat op om te kijken of ze mensen kunnen aanspreken op hun gedrag. En uiteindelijk, als mensen dat niet willen doen, dat heb ik al eens eerder gezegd, kunnen er boetes geschreven worden. Maar nogmaals, dat is absoluut niet de intentie van de boa.
Dat brengt me wel even naar de andere motie. Die is wat ingewikkelder. Die is van Zó! Zoetermeer en nog een aantal partijen, Zoetermeer Vooruit, VVD en CDA over het verhogen van de boetes. Die is wat lastig in die zin dat dat voor een deel kan. Er zitten wel maximale bedragen aan die wij mogen heffen. Dat is ook weer verschillend per overtreding. Dus sommige overtredingen zijn vastgesteld door het rijk, bij sommige hebben wij daar wat meer ruimte in. Ik wil er overigens wel bij zeggen dat als er een causaal verband zou zijn tussen het aantal overtredingen, dus een minder aantal overtredingen en de verhoging van de boetes, zou ik willen voorstellen om voor de verkeersveiligheid iedereen € 1.000,00 boete te geven want dat zou dan bij wijze van spreken betekenen dat we nooit meer een overtreding zouden zien. Helaas is dat niet het geval. Dus dat causale verband is er niet. Dus wat mij betreft staat daar wel 'oordeel raad' en ben ik ook zeker wel bereid om even inzichtelijk te maken welke mogelijkheden u heeft om daarmee te – spelen is niet het goede woord – aan de slag te gaan. Maar het is niet zo makkelijk, want er zitten nogal wat verschillen in, dat hebben we nu snel even uitgezocht, in de verschillende overtredingen. Maar er zit dus wel een maximaal bedrag aan. Het betekent niet dat wij onbeperkt boetebedragen mogen ophogen. U stelt ze overigens altijd vast bij de APV-vaststelling. Bij de APV-behandeling stellen we ook de boetes vast. Daar zit die variatie, dus wat mij betreft is het oordeel raad. Als u dat wilt, gaan we dat inzichtelijk maken. Maar ik wil ook meteen de verwachtingen enigszins temperen over wat dat allemaal voor mogelijkheden biedt om mensen goed gedrag te laten vertonen.

De **voorzitter**: U heeft een interruptie van de heer Markes.

De heer **Markes** (Zó! Zoetermeer): Dank u wel voorzitter. Ik ben eigenlijk blij met het antwoord van de burgemeester. Ik hoor dat het ingewikkeld is en dat we nog veel uitzoekwerk kunnen doen om duidelijker te maken wat het effect zou zijn van het verhogen van de boetes. Dat is precies waar de motie toe oproept dus ik zou zeggen, daar hoeft het niet aan het liggen.
Wat ik heb gelezen over het verhogen van bestuurlijke boetes, is dat dat wel degelijk effect heeft tot een bepaald omslagpunt, zoals dat genoemd wordt. Op een gegeven moment is het zo hoog dat het gewoon superduur wordt en dan maakt de mensen niet meer uit of ze het wel of niet doen. Ik bedoel maar, duur is duur. Maar ja, zoals ik net al zei, het lijkt mij superinteressant om te kijken waar dat punt precies ligt. Dus ik zou zeggen, laten we de motie aannemen.

De **voorzitter**: De burgemeester.

Burgemeester **Bezuijen**: Ja, ik neem aan dat dat een oproep is aan uw collega's in de raad want daar gaat de burgemeester niet over.
Dan zijn er twee moties. Er is wel wat over veiligheid gezegd, maar er waren niet echt specifieke vragen. Die heb ik tenminste niet kunnen destilleren. Wel twee moties over veiligheid openbaar vervoer 2411-36. Ook daar geldt voor dat we 'oordeel raad' hebben gezegd. Ik zeg u er overigens wel bij dat we ook nadrukkelijk bezig zijn met die stations. Voor een deel is het ook de verantwoordelijkheid van de MRDH die over de veiligheid op de stations gaat. Als er problemen zijn – zoals toen enige tijd geleden er een conducteur mishandeld is, we op station Centrum-West cameratoezicht hebben geplaatst – als het nodig is, treden we daar ook samen op. Dus wat dat betreft, is het iets waar wij al behoorlijk mee aan de

slag zijn. Dus nogmaals, oordeel raad, maar er gebeurt wel al aardig wat op dit vlak.
De andere gaat over versterken van veiligheid voor ouderen in de stad, 2411-56 van de PVV. Ook daar geldt voor 'oordeel raad'. Aan de andere kant is het wel zo dat we daar ook wel wat aan doen. We hebben onlangs een bijeenkomst gehad over digitale veiligheid. Die heb ik ook mogen openen. Dat was buitengewoon interessant. Daar kregen senioren informatie over wat het betekent als ze geconfronteerd zouden worden met digitale criminaliteit. U heeft een aantal andere voorbeelden genoemd. We hadden vroeger, zo heb ik begrepen, een soort 'enge en stille plekken-project'. Dan kon je die inbrengen en dan werd er gekeken of daar zaken nodig waren, waar dat heeft u zelf in die periode wegbezuinigd. Dus u moet naar zichzelf kijken, zou ik zeggen. Maar wat dat betreft, is de veiligheid voor ouderen in de stad iets waar we wel nadrukkelijk mee bezig zijn. Maar dat is niet iets dat nu heel specifiek zit in de aanpak van veiligheid, maar uiteraard blijven we daar wel mee aan de slag.
Ja, voorzitter, dan heb ik het toetje, dat hebben we net ook bij het eten gedaan, tot het laatst bewaard. Dat is het warm welkom voor nieuwe Zoetermeerders. Dat vind ik nou echt... Daar word ik ook warm van. Ik vind het eigenlijk een heel goed idee. Overigens ben ik er al mee bezig want ik ben al een tijdje bezig om een welkomstbrief op te laten stellen, dus dat betekent dat we elke nieuwe inwoner een brief sturen. Maar dat kent nogal wat privacyvraagstukken. Dus u begrijpt, daar zijn we al wat langer mee bezig. Ik ga wel de verwachtingen enigszins temperen, want een bijeenkomst organiseren... We doen al heel veel en de druk op de organisatie op dat punt is vrij groot. Ik hoop dat u mij nog enige ruimte geeft, want ik heb even laten uitzoeken hoeveel inwoners wij dit jaar nieuw hebben. Dat zijn er zo'n 4300. Dus als ik die uitnodig, dan heb ik wel de Markt nodig of zo, denk ik. Het zou wel goed voor mijn populariteit zijn... Nee, gekkigheid. Maar alle gekheid op een stokje. Ik denk dat het zeker een heel leuk idee is. Ik ben er zelf ook wel mee bezig om te kijken hoe we dat zouden kunnen doen, maar ook hier speelt de capaciteit wel een rol. Dus wat mij betreft, gaan we dat op die manier doen. Als u het tenminste aanneemt want als u de motie niet aanneemt, doe ik niet.

De **voorzitter**: Punt. Ik zag een interruptie van mevrouw Kraneveldt en daarna een interruptie van de heer Meijroos.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Voorzitter, superleuk dat de burgemeester hier enthousiast op reageert. We begrijpen natuurlijk dat het ook wat capaciteitsproblemen kan geven. Dus ik zou zeggen: doet u dat vooral met wijsheid. We hoeven ook niet een heel circus op te tuigen. Koffie met gebak met de burgemeester en misschien wat organisaties is denk ik voor heel veel inwoners als superleuk. Dan voelen ze zich ook echt welkom. Dus dank voor deze positieve advisering.

De **voorzitter**: Dat is geen vraag, dus ik geef nu het woord aan de heer Meijroos.

De heer **Meijroos** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ik had wel een vraag. Ik ben eigenlijk verbaasd, want Zoetermeer is best wel proactief daarin. Want als een van mijn kinderen achttien werd, kreeg die keurig een brief 'U mag nu stemmen. Gefeliciteerd.' Dat was hartstikke leuk. Dus het verbaast me een beetje dat er echt niet niets gebeurt voor nieuwe Zoetermeerders. Dat is dan wel een dingetje. Maar een brief of een ansichtkaart met een mooi plaatje erop van Zoetermeer zou al een goed begin zijn, maar als ik hoor dat u 2300 nieuwe Zoetermeerders binnen heeft gekregen afgelopen jaar... Hoeveel? 4300! Dan moeten we echt budget vrijmaken daarvoor dus dat lijkt me dan geen goed plan. Maar een kaartje is een mooie start, denk ik.

De **voorzitter**: Burgemeester.

Burgemeester **Bezuijen**: Dat wordt weinig slaap meer. Nee. Dat klopt, het was ook mijn constatering dat wij nog heel weinig doen. We doen wel wat, want voor mensen die een geboorte hebben, doen we daar wel wat aan. Ik ben ook bezig, want ik hoorde ook via mijn nichtje uit een andere gemeente, dat de achttienjarigen bericht kregen en dat krijgen ze in dit geval al, maar niet van de burgemeester. En dat lijkt me nou hartstikke leuk om als ze achttien worden iets leuks te doen, iets fris en moderns moet het dan zijn, iets dat past in deze tijd. Maar we gaan ook kijken naar nieuwe inwoners. Wat mij betreft gaan we daarmee aan de slag omdat ik het juist belangrijk vind. Zeker nu ik het aantal heb gehoord, 4300 nieuwe inwoners, is het alleen maar leuk om mensen hier welkom te heten want dat geeft volgens mij ook een goed gevoel.

De **voorzitter**: Er zijn verder geen vragen. Ja, toch nog een vraag van mevrouw Bout.

Mevrouw **Bout** (PvdA): Dank u voorzitter, de burgemeester had het over een toetje en dit was een mooi

verhaal, maar er is nog geen portefeuillehouder die het heeft gehad over de nachtvisie volgens mij. Ja?

Burgemeester **Bezuijen**: De burgemeester heeft wel een mening over de nachtvisie, maar die gaat hij hier niet geven. We gaan even kijken of dat in de tweede termijn meegenomen kan worden.

De **voorzitter**: Dan zijn er nu echt geen vragen meer en dan kunt u het voorzitterschap weer op u nemen.

(De burgemeester neemt het voorzitterschap weer over van de heer Duiven.)

De **voorzitter**: De bordjes zijn gewisseld dus ik heb mijn gedaantewisseling weer ondergaan. Wij zijn bijna aan de afronding van de eerste termijn van het college. Voordat we dat doen, wil ik, als u dat ook goedvindt, wethouder Blansjaar nog even het woord geven om een mededeling te doen naar aanleiding van de eerste termijn.

Wethouder **Blansjaar**: Dank u wel voorzitter. Ik wil even terugkomen op het afvaldepot. Na de raad goed gehoord te hebben, wil ik de invoering van het reserveringssysteem nu on hold te zetten en het mee terugnemen naar het college. Dan kom ik daar later weer op terug.

De **voorzitter**: Oké, ik zie daar nog een vraag van mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Een vraag, en een stuk verbazing eigenlijk. Ik ben blij dat de toezegging is gekomen. Dat maakt de motie overbodig, dus is hier een overwinning van de raad en daarmee voor alle Zoetermeerders, waarvoor dank. Alleen wat mij bijzonder verbaast, is dat de wethouder in zijn eerste termijn aangeeft dat het een onhaalbaar iets is. En dat nog voordat de eerste termijn wordt afgesloten, het kantelt en hij zegt 'ja, ik zet het on hold en het staat dan stil'. Wat is nu het woord van de wethouder in dezen waard? Nogmaals, ik ben blij dat hij door de knieën is, maar waar kunnen we nu van uitgaan? Waar kunnen we bij deze wethouder nu van uitgaan? Het was onhaalbaar en een halfuur later is het 'ik zet het on hold'. Voorzitter. Ik heb daar wel graag een antwoord op.

De **voorzitter**: Ik ga even naar wethouder Blansjaar en ik zag mijnheer Zamani ook.

Wethouder **Blansjaar**: Dank u wel voorzitter. Precies zoals ik zeg, ik heb de raad gehoord en de meerderheid van de raad wil dat het on hold staat. Het is natuurlijk al in gang gezet en helaas moeten we het even on hold zetten. Het is natuurlijk ook voor de veiligheid daar op het terrein, ook voor de medewerkers. Daar vind ik het wel jammer voor. Maar de meerderheid van de raad heeft gesproken. Daar heb ik me aan te conformeren, want jullie zijn de baas, ik niet.

De **voorzitter**: Mijnheer Zamani.

De heer **Zamani** (D66): Ja voorzitter. Dank aan de wethouder dat die de raad heeft gehoord en fijn dat dit terug wordt gedraaid. Ik denk dat dat goed is voor Zoetermeer.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan stel ik voor deze termijn... U krijgt nog een tweede termijn en u kunt daar ook nog op reageren, maar dit leek mij goed om vanuit het college in eerste termijn nog te doen. Het is inmiddels 20.40 uur. Ik stel voor dat wij... Heeft u nog een langere schorsing nodig of zegt u 'tien minuten'? 21.00 uur? Dan schorsen wij tot 21.00 uur. De vergadering is geschorst.

Schorsing

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering en kom daarmee aan de tweede termijn van de gemeenteraad en ik begin met mijnheer Velner van de SP. Gaat uw gang.

De heer **Velner** (SP): Ik houd het kort. 2411-23 Weesfietsen. We zien het als een steuntje in de rug voor de wethouder voor goed beleid, maar dat vraagt wel om een betere uitleg door het college. We trekken twee moties in: 2411-18 en 2411-19 en we wensen vanavond onze collega's veel wijsheid toe ten aanzien van de ingebrachte moties. Dat was het, voorzitter.

De **voorzitter**: Dat is inderdaad heel kort. Ik herhaal in ieder geval dat u twee moties intrekt als het goed is, 18 en 19 zijn ingetrokken en daarmee geen onderdeel meer van de besluitvorming. Dan ga ik over

naar de fractie van PDvZ. Mijnheer Haak, gaat uw gang.

De heer **Haak** (PDvZ): Dank u wel voorzitter. We hebben eigenlijk niets meer toe te voegen. We hebben uitgebreid met elkaar gedebatteerd vandaag en ik dank het college voor de antwoorden en de uitleg bij de moties. Dit was 'm.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan ga ik naar Zoetermeer Vooruit, mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel voorzitter. Ondanks dat wethouder Van der Meer heeft gezegd de motie Stuur de rekening van de jeugdzorg terug naar het kabinet een beetje flauw te vinden, laat ik de motie staan. Het blijft een mooie actie van de gemeente Rijswijk. Als elke gemeente dit gaat doen, is dat een mooie, sympathieke actie. Het gaat erom dat we willen laten weten aan het kabinet dat de gemeenten het water aan de lippen staat wat de rekening van de jeugdzorg betreft.
Dan de trafohuisjes. Die laten we ook staan. Mooi dat het college er al mee bezig is, maar het is nog niet zo ver. We hebben nog niets gezien en we kijken dan ook uit naar het memo, of hoe de wethouder het ons dan ook zal brengen, dat naar ons toekomt.
We zijn blij dat de wethouder Blansjaar het afvaldepot mee terugneemt naar het college. Dat vinden we heel mooi.
Dan de motie rotonde Toneellaan. Vanmiddag heb ik met de LHN gesproken. Zoetermeer Vooruit begrijpt de achterliggende gedachte. Het is een superdrukke rotonde en na de uitleg van LHN begrijpen wij het beter. We zullen deze motie steunen. Wel ziet Zoetermeer Vooruit dat het ook een maatschappelijk probleem is, het te hard rijden en soms te korte lontjes van onze automobilisten. Maar boven alles vindt Zoetermeer Vooruit dat de verkeersveiligheid heel belangrijk is. Daarom zullen wij ook de wandelroute naar scholen steunen en de schoolstraten uiteraard, want die is van onszelf, ook mede ingediend. En we zijn blij met het warme welkom van de burgemeester. Dat was het. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Bink voor uw tweede termijn. Dan ga ik naar de fractie van D66.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Ja dank u wel voorzitter en dank ook aan het college voor de beantwoording. Een aantal zaken van D66 voor de tweede termijn. Allereerst de motie over AI bij de gemeente. We hebben het college gehoord en denken dat de beantwoording voldoet aan hetgeen we in de motie vragen. Die motie trekken we dan ook in.

De **voorzitter**: Wilt u even het nummer noemen, mevrouw Bakkers?

Mevrouw **Bakkers** (D66): Ik heb geen idee. 31.

De **voorzitter**: Ik hoor hier 31. Gaat u verder.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Dan de burgerbegroting. Ik heb ook geen idee welk nummer dat is dus ik hoor ik dat graag ergens links of rechts van mij? 33, voilà. Ook die motie trekken we in.
Dan voorzitter, een drietal moties dat we hebben aangepast. Allereerst de motie Cash je fles. Ik heb geen idee welk nummer dat is. 30. En voor de motie Aan de bak met de statiegeldbak.

De **voorzitter**: Dat is 34.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Voor beide geldt dat we de voorwaarden hebben opgenomen dat de financiering wordt gevonden door daarin samen op te trekken met Statiegeld Nederland. Dat was volgens mij voor een aantal partijen hier in deze raad een belangrijk punt om steun aan de moties te kunnen verlenen. We hopen dat we daarmee die steun krijgen.
En dan tot slot voorzitter een sportieve afsluiting van de tweede termijn, het stadsparcours. Top van de wethouder dat hij het stadsparcours wil omarmen en sportief ook van onze VVD-collega mevrouw Sandifort dat zij de naam van de VVD aan de motie wil verbinden. We hebben de motie een beetje bijgeschaafd, zodat de studenten van de DIF ook worden meegenomen. En we hebben er een bedrag van € 20.000,00 in gefietst zodat er een dekking is. We hebben inmiddels begrepen dat mama Sandifort er nu al naar uitkijkt om samen met haar dochter het eerste parcours te gaan lopen. Ik zou zeggen, mooie ontwikkelingen. Tot zover de tweede termijn.

De **voorzitter**: Dank u wel, even resumerend. U trekt in ieder geval motie 31 en 33 in. De andere past u aan. Krijgen we daar nog aangepaste moties van? Die zijn klaar, fantastisch. Dank u wel. Die zijn bij

dezen ingediend en dat zijn de moties, als ik het goed heb, 30, 34 en 35. Die moties zijn aangepast en kunt u zo ook vinden in iBabs. Dank voor uw tweede termijn.

Motie nr. 2411-30A ingediend door D66, GroenLinks, PvdA, VVD, CDA
Cash je fles in het centrum!

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- zwerfafval een groot probleem blijft dat vraagt om effectieve oplossingen, vooral in drukke gebieden zoals het centrum van Zoetermeer;
- een statiegeldautomaat waar mensen direct geld krijgen bij het inleveren van hun flessen, een sterke stimulans biedt voor inwoners en bezoekers om hun lege flessen in te leveren;
- recycling en afvalscheiding steeds belangrijker worden voor een duurzame toekomst en een schoner straatbeeld;

overwegende dat:
- het plaatsen van een statiegeldautomaat in het centrum van Zoetermeer bijdraagt aan een schonere omgeving en het bewustzijn rondom recycling vergroot;
- Statiegeld Nederland in eerdere projecten ondersteuning heeft geboden in het financieren en faciliteren van dergelijke automaten;
- andere gemeenten positieve ervaringen hebben met statiegeldautomaten, die hebben geleid tot vermindering van zwerfafval en een grotere betrokkenheid van het publiek bij afvalscheiding;

verzoekt het college:
- om de mogelijkheid te onderzoeken voor het plaatsen van statiegeldautomaten op centrale locaties in Zoetermeer, onder voorbehoud dat Statiegeld Nederland bereid is financiële ondersteuning of facilitering te bieden om de realisatie haalbaar te maken;
- de resultaten van dit onderzoek en, bij positief resultaat, de realisatie van de statiegeldautomaten uiterlijk in het voorjaar van 2025 aan de raad terug te koppelen;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-34A ingediend door D66, GroenLinks, PvdA, VVD, CDA
Aan de bak met de statiegeldbak!

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- zwerfafval nog steeds een groot probleem is dat we zoveel mogelijk moeten zien te voorkomen;
- veel Zoetermeerders nog niet hun blikjes en flesjes scheiden;
- Nederlanders tussen 2022 en 2023, € 130 miljoen aan statiegeld lieten liggen (Pointer, 2024);

overwegende dat:
- een statiegeldbak een capaciteit van 70 liter heeft, beduidend meer dan de doneerringen en -rekken;
- een statiegeldbak veel gebruiksvriendelijker is voor mensen op zoek naar flesjes en blikjes, waardoor ze niet in een normale afvalbak hoeven te graaien;
- verschillende gemeenten dit jaar een proef zijn gestart met de statiegeldbak, zoals Amsterdam, Purmerend en Haarlem;

verzoekt het college:
- om een pilot te starten met de statiegeldbak bij drukke plekken in de stad onder de voorwaarde dat Statiegeld Nederland bereid is de kosten voor het plaatsen van de bakken te dekken, en na twee jaar het gebruik en de werking ervan te evalueren;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-35A ingediend door D66, GroenLinks, PvdA, VVD
Stadsparcours, hardlopen in het groen

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- veel inwoners graag willen bewegen maar er moeilijk de tijd voor weten te vinden;
- het voor veel inwoners moeilijk bij te houden is hoeveel afstand ze hebben gerend zonder speciale apparatuur;
- regelmatig bewegen een bijdrage levert aan gezond leven, vitaal ouder worden, minder fysieke klachten en stress;

overwegende dat:
- een laagdrempelige, beweegvriendelijke voorziening met duidelijk gemarkeerde routes in de stad, inwoners motiveert tot bewegen;
- Zoetermeer als 'stad tussen de parken' uitermate geschikt is voor een stadsparcours of een soortgelijke beweegvoorziening;
- zowel recreanten als gevestigde sportverenigingen profijt hebben van duidelijke hardlooproutes, onder meer doordat het makkelijker wordt om sportevenementen met een bepaalde route mogelijk te maken;
- in Rijswijk, Ridderkerk, Rotterdam en andere gemeenten dergelijke hardlooproutes al hebben bewezen dat het mensen van alle leeftijden en niveaus stimuleert om meer te bewegen;

verzoekt het college:
- samen met inwoners, sportverenigingen en andere relevante partijen uit de stad op zoek te gaan naar geschikte hardlooproutes (Stadsparcours) op diverse locaties in Zoetermeer;
- hierbij de voorbeelden uit eerder genoemde gemeenten als inspiratie te gebruiken;
- in samenwerking met studenten van de Dutch Innovation Factory een voorstel te ontwikkelen voor verschillende mogelijke hardlooproutes;
- hiervoor € 20.000,00 te reserveren uit het Potje van de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dan het CDA. Mijnheer Weekenstroo.

De heer **Weekenstroo** (CDA): Dank voorzitter. Het CDA dankt ook het college voor de beantwoording en de reactie op diverse moties. Het verheugende is dat we natuurlijk niet ver vooruit kunnen kijken en tegelijkertijd ook niet kort vooruit konden kijken. Waar mijn jasje net niet paste, past het nu weer wel. Dus hoe moeilijk is het wel niet om nog verder vooruit te kijken naar tientallen jaren of vier jaar verder? Gezondheid gaat wat ons betreft samen met veiligheid, ontmoeten en duurzaamheid, hand in hand. Het één kun je niet los zien van het ander. Je moet elkaar meenemen en de stad meenemen in de veranderingen en transities waar we voor staan, zowel in de gezondheidszorg als in de energietransitie.
We houden onze moties in stand en wensen het college veel succes met de uitvoering.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Weekenstroo voor uw tweede termijn. Ik ga naar Zó! Zoetermeer, mijnheer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Ah, dank u voorzitter! De tijd loopt toch nog niet hè?
Om te beginnen voorzitter, dank aan het college voor de reacties en de appreciatie, zoals mijnheer Duiven het altijd zegt, of de waardering van alle moties. Ook dank aan de collega's voor de bijdragen. De VVD heeft het even gehad over het kritisch bekijken van de participatieproces hier in Zoetermeer. Daar zien we naar uit, want we zijn van mening dat als het beter kan, we het dan ook zeker beter moeten doen, zolang maar recht wordt gedaan aan de wens van de inwoners om te spreken en gehoord te worden.
Dan wil ik mijn excuses aanbieden omdat ik een bericht van de heer Boerboom over het hoofd heb gezien. GroenLinks had onze motie Schoolstraten mee willen indienen en geef ze eens ongelijk. Dat is immers een prima idee. Bij het oordeel van het college is in de reactie 'capaciteit' genoemd, en dat is weinig verrassend, want op het gebied van verkeer horen we dat al enige jaren. We houden de motie gewoon in stand, want zoals ik al in de eerste termijn aangaf, ons geduld is op.
Dank ook voor de beslissing van wethouder Blansjaar over het afval. De uitleg van de wethouder op onze motie Tegeltaxi vinden wij prima. Als die motie wordt aangenomen en de uitvoering zou na de zomer kunnen plaatsvinden, lijkt dat ons een uitstekende combinatie; tegels eruit, bomen erin.

Tot slot voorzitter, zoals gebruikelijk een woord van dank voor alle ondersteuning deze dag, in het bijzonder dank aan de griffie, de bodes en natuurlijk de catering.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Van der Vlies. Dan de VVD, mevrouw Sandifort.

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Ja voorzitter, dank u wel. Ik moet deze tweede termijn starten met iets rechtzetten. Mijn kinderen zitten vandaag thuis bij een studiedag en die konden eindelijk eens meekijken naar wat mama hier dan doet. En nadat ik had gesproken, kreeg ik via de oppas een berichtje als feedback van mijn dochter van vijf jaar. Die zei 'ze zou toch zeggen dat er meer huizen gebouwd moeten worden en dat heeft ze niet gedaan'. Dus bij dezen, Juliëtte, je hebt helemaal gelijk. We moeten meer huizen bouwen.
Dan nog even naar waar we het hier verder vandaag over hebben gehad, voorzitter. Ik wil nog heel even aandacht vragen voor onze motie over parkeren in de wijken. Met de uitleg waarom die onuitvoerbaar zou zijn, ben ik het echt niet eens. Het is niet altijd zo dat we overal meer ruimte moeten innemen voor het parkeren. Het gaat ook om het slimmer inrichten, om het netter en verzorgder te maken, duidelijker maken voor inwoners. Dat kan ook al een hele hoop doen. Ik hoop toch gewoon dat die motie gesteund wordt, zodat we kunnen doen wat we hebben beloofd in het coalitieakkoord. Dat is het parkeren in de wijken aanpakken.
We hebben echt heel veel mooie moties voorbij zien komen vandaag. We gaan er ook zeker een heleboel steunen. Een enkele niet, terwijl we die wel belangrijk vinden, met name op gebied van veiligheid. Maar dan zien we echt dat we dat al doen, dat er al eerdere moties liggen waar we nog mee bezig zijn en dat zullen we bij een aantal ook in een stemverklaring nog even kort toelichten.
Tot slot ook vanuit de Zoetermeerse VVD dank voor deze begroting. Een realistische begroting, dat is echt niet makkelijk in deze tijd. En ook dank aan alle ondersteuning voor deze mooie dag.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik zie een interruptie van mijnheer Weekenstroo.

De heer **Weekenstroo** (CDA): Ik heb de wethouder net iets horen zeggen bij de publiekstrekkers in het centrum dat het kiezen voor het investeren daarin om die naar de stad te trekken, zou betekenen dat die capaciteit elders niet ingezet kan worden. Wat gaan we dan niet doen?

De **voorzitter**: Mevrouw Sandifort.

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Nou, dat heb ik de wethouder dan niet horen zeggen. Ik hoorde alleen dat het veel werk is. Ik ga ervan uit dat de wethouder niet bang is voor een beetje werk.

De **voorzitter**: Oké, dat gaan we straks horen. Ik ga over naar de fractie van de PvdA, mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Tja voorzitter, het is een begrotingsdebat, hè, dan moet je gewoon hier gaan staan.
Voorzitter, we hebben vandaag van alles langs zien komen. Uiteraard grote, serieuze zaken zoals kerntaken en betere ouderenzorg, meer woningen, bescherming van dieren, hulp aan de culturele sector, verantwoorde jeugdzorg, de situatie van bijstandsgerechtigden of verkeersveiligheid. Maar ook kleinere dingen kwamen voorbij zoals de boa als melkkoe, altijd handig trouwens voor een schoolontbijt, of mooie trafohuisjes, misschien wel vlak bij die extra boom van tegelwippende Zoetermeerders. We hebben zelfs een tegeltaxi voorbij zien komen. Je zou trouwens per ongeluk eens een letter minder typen; dan heb je een voorstel voor tegeltax. Dat zou nog eens baanbrekend zijn geweest in Zoetermeer! Ook leuk zijn schommeltjes voor de allerkleinsten en bankjes voor de alleroudsten. Als dat geen solidariteit tussen de generaties is, dan weet ik het niet meer.
Kortom, grote en kleine zaken. Wat er aan het einde van deze dag van overblijft, gaan we zo meteen zien. Voordat ik ga afsluiten, nog enkele losse opmerkingen over onze inbreng in de eerste termijn en de reactie van de wethouders daarop.
We horen straks hopelijk van wethouder Weerwag dat we toch die Investeringsagenda Sport nog dit kalenderjaar gaan bespreken, want een beetje extra geld voor het zwembad en de sporthal en participatietraject voor de Sportagenda en kunstgrasvelden, is wel een beetje magere oogst. Dus verlos ons en kom op met die agenda.
De Plas van Poot, voorzitter. Het is in het midden van de Plas van Poot 11 meter diep en hartstikke koud. Een ook 's nachts openbare vlonder over die plas heen is vragen om moeilijkheden. Een klein stukje en dan afgesloten als er niemand bij is, is echt een veel beter idee. Laat nou die plas de plas.

Bescherm de natuur, je kunt ook op een andere manier vanuit de DIP naar het Van Tuyllpark.
Met betrekking tot het warme welkom. De burgemeester doet daar heel enthousiast over. Dat waarderen wij zeer. Onze motie vraagt om een soort bijeenkomst, maar we willen aangeven dat we het ook niet zo naar de letter van deze motie vragen. In ieder geval naar de geest; organiseer iets en we vertrouwen erop dat u dat op een manier zal doen die ook gewoon haalbaar en betaalbaar en realistisch is.
Met betrekking tot de zorgwoningen voor doven wil ik mijn collega's nog meegeven dat als dove inwoners in aanmerking komen voor een verzorgingstehuis er in hun omgeving dan niemand is die gebarentaal kent of gebruikt, ook de verzorgenden vaak niet. Deze doven zouden daarom graag in een cluster bij elkaar willen wonen. Vandaar dat wij aandacht voor hen vragen.
En met betrekking tot de kerntakendiscussie hoorden we wethouder Iedema zeggen dat het college al van plan was iets soortgelijks te doen of daar zelfs al mee bezig was. De motie van FVD en PvdA roept op om net een stapje verder te gaan en de wethouder gaf aan dit wel te willen faciliteren. We hopen dan ook dat de collega's dit voorstel zullen steunen.
Voorzitter, Peter Beense, een Amsterdamse volkszanger, niet die van wethouder Iedema, zong ooit 'Alles draait om geld'. Dat is natuurlijk deels waar, maar toch ook niet helemaal. Want alles draait om mensen en soms ook om huisdieren. Laat uw hart spreken, zou ik zeggen.
Een andere Amsterdamse volkszanger, René Froger, verwoordde het al beter. Die zei 'Een eigen huis, een plek onder de zon'. Dat komt al dichterbij wat mensen belangrijk vinden, gewoon een fijn leven in een fijne buurt. Nog weer een andere Amsterdamse volkszanger, Frans Duijts, zong 'We gaan het helemaal anders doen'. Dat hoeft voor ons nou ook weer niet. Wel hebben wij iets met de Amsterdamse volkszangeres zonder naam die ons voorhield 'Denk toch heel goed na'. Dat is wat we moeten gaan doen; heel goed nadenken. Volgend jaar spreken we elkaar nader en dan kan ik eigenlijk alleen maar richting wethouder Iedema uiteraard geheel op persoonlijke titel zeggen: die hele bekende Rotterdamse volkszanger zei 'I can see clearly now, run to me'.
Voorzitter, tot slot. Wij wensen de leden van het college en de raad wijsheid en compassie toe bij de lastige besluiten die bij de komende maanden moeten nemen. Zoeken naar bezuinigingsmaatregelen, is iets dat je liever niet doet. Het zal een hele klus zijn om tot een samenhangend pakket te komen en daarom willen we uiteraard ook weer alle ambtenaren danken voor hun onvermoeibare inzet en harde werk.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik gaf u even wat ruimte, maar u was al wel aan uw tijd. Mevrouw Brouwer, gaat uw gang.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Bedankt voorzitter, wij zien uit naar de pilot die we straks hebben met digitaal stemmen. We hopen dat we dan ook...

De **voorzitter**: Komt u nog even terug, mevrouw Kraneveldt?

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): ...de mogelijkheid krijgen om de aandacht van de burgemeester te vragen als we willen interrumperen.
Maar mijn interruptie. Het gaat over motie 46 over het suppletietarief voor amateurgezelschappen. Er is iets dat ons weerhoudt om daarvoor te stemmen en dat is het stapsgewijs afschaffen als het nieuwe amateurtheater er is. We vroegen ons af of daar nog iets aan te doen is.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dat vind ik een beetje lastig, mag ik die vraag even doorspelen naar mijn secondant op het gebied van cultuur? Dat is de heer Nikerk. Die weet daar gewoon meer van dan ik.

De **voorzitter**: Mijnheer Nikerk.

De heer **Nikerk** (PvdA): Ja, daar ben ik. Mijnheer Nikerk had even moeite met het vinden van zijn knopje. Laten we het daar zo nog eventjes over hebben, mevrouw Brouwer, daar komen we vast uit.

De **voorzitter**: Mevrouw Brouwer.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Ik zou het risico niet nemen dat de rest van de raad het er ook van af laat hangen.

De **voorzitter**: Ik stel voor, mijnheer Nikerk, kunt u er nu inhoudelijk op ingaan of niet? Dan zou ik dat

nu even doen.

De heer **Nikerk** (PvdA): Als we kijken naar het stapsgewijs, gaat dat er wat mij betreft gewoon om dat het niet in één keer ingevoerd wordt vanaf december en dat de culturele sector ineens denkt 'hé, het suppletietarief is ineens verdwenen'. Op het moment dat de wethouder dat als stap mee kan nemen – en ik zie hem al heel voorzichtig knikken – kan dat er wat mij betreft uit.

De **voorzitter**: Voldoende, mevrouw Brouwer? Ja. mijnheer Doncker, gaat uw gang.

De heer **Doncker** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ja, mevrouw Kraneveldt is ook van mij nog niet af. Dat stapsgewijs, daar zouden wij op zich heel graag – maar als u het schrapt, heeft mijn opmerking geen zin – een termijn aan verbinden. Hoe lang denkt u dan nodig te hebben om dat af te bouwen?
En de tweede opmerking is van een andere aard. De Zangeres Zonder Naam is in Leiden geboren en is zeker geen Amsterdamse. Het spijt me.

De **voorzitter**: Nou, dat is dan gerectificeerd. Mijnheer Nikerk nog even op de vraag van mijnheer Doncker.

De heer **Nikerk** (PvdA): Ja dank u wel voorzitter. Dat staat, voorzitter, via u aan mijnheer Doncker, volgens mij in de uitleg van de motie. De termijn is afhankelijk van wanneer het nieuwe amateurtheater volledig up en running is. Dan, zo is mijn voorstel, gaat het college in gesprek met de mensen die dat regelen over hoe dat per zo snel mogelijk, vandaar stapsgewijs, zou kunnen vervallen.

De **voorzitter**: Ja voldoende? Is dat voor... Deze motie wordt niet aangepast, begrijp ik? Want ik hoor iets over aanpassing in de motie. Als dat zo is, moet er een aangepaste motie komen, zeg ik er maar even bij. Tenzij u dat niet doet. Maar ik hoor het graag straks nog even. Dank u wel, mevrouw Kraneveldt. Dan de PVV, de heer Smits.

De heer **Smits** (PVV): Ja, dank u wel voorzitter. Ook het college bedankt voor de antwoorden op alle vragen en het geduld om deze moties te behandelen. Onze motie betreft betaalbare koopwoningen voor middeninkomens laten we staan want we denken echt dat er een mogelijkheid is om toch goedkopere en betaalbare woningen voor middeninkomens te krijgen.
Het versterken van de veiligheid van ouderen in de stad. We weten dat er al heel veel aan veiligheid gedaan wordt, maar aangezien dit nog steeds een vraag is uit de stad zelf, laten we deze ook staan.

De **voorzitter**: Mijnheer Smits, ik zie nog een interruptie van mijnheer Van Gils.

De heer **Van Gils** (VVD): Ja voorzitter, ik snap de motie van de heer Smits van de PVV over betaalbare koopwoningen goed. We hebben vorige week een uitgebreid debat gehad over de woonvisie en daar past die motie eigenlijk veel beter bij. En ik zou de PVV eigenlijk willen uitnodigen – we gaan het begin volgend jaar nog een keer over de woonvisie hebben in de definitieve vorm – om die motie tot daar aan te houden, dus nu in te trekken en dan daar in te dienen zodat we hem mee kunnen nemen in het totale plaatje, want daar komt die, denk ik, het beste tot zijn recht. Want als u hem vanavond indient, zullen wij in ieder geval daar tegenstemmen om die reden.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Smits.

De heer **Smits** (PVV): Ik heb even met een schuin oog naar mijn collega naast me gekeken. Dan zullen we deze voor vanavond intrekken. En dat is nummer...

De **voorzitter**: Nummer 55.

De heer **Smits** (PVV): Ja, nummer 55. De motie over veiligheid voor ouderen in de stad laten we dan wel staan ondanks dat we echt wel weten dat er een hoop gedaan wordt.
Motie 54 over de windmolens willen met de toezegging van de wethouder dat hij de vinger aan de pols blijft houden, ook intrekken. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan constateer ik dat u motie 54 en motie 55 heeft ingetrokken. Dan ga ik over naar de fractie van de ChristenUnie-SGP, mevrouw Brouwer. O, mijnheer Van Rumpt.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel voorzitter. Allereerst dank aan het college voor de beantwoording van de vragen en de reactie op de moties. Dan zullen we onze eigen moties even langslopen. Als eerste onze motie Bijstandsschulden. De wethouder heeft over deze motie niets gezegd in zijn termijn. Waarschijnlijk omdat hij met zijn mond vol tanden stond over deze fantastische motie. En daarbij, wie zwijgt stemt toe, dus we bevelen deze motie nogmaals van harte aan.
Dan de motie De kosten gaan voor de baten uit. De wethouder zei in zijn bijdrage dat ze hier al mee bezig zijn maar dat nieuwe concrete ideeën welkom zijn. Die concrete ideeën hebben we dan ook meegegeven. En we dagen het college en de ambtenaren ook uit om met onze motie onder de arm aan nog meer creatieve ideeën te gaan werken.
Tot slot onze motie Landmarks van Dorpsstraat. Logisch dat deze motie 'oordeel raad' heeft gekregen omdat het over het potje van de raad gaat. We willen nogmaals een oproep doen om deze motie te steunen. De Dorpsstraat is een unieke en historische straat die we met elkaar moeten koesteren en laten we als dank voor die investering die de BIZ in de Dorpsstraat steekt, deze handreiking doen.
Dan voorzitter, wat betreft andere ingediende moties van vandaag. We zullen de motie steunen waar dat in de lijn is met 'samen doen wat nodig is'. Overbodige moties vallen daar niet onder voor ons.
Voorzitter, wat betreft de motie van de komende bezuinigingen. Mevrouw Brouwer had het in haar eerste termijn over het gebruik van het noodrantsoen wanneer dat nodig is. Het inzetten van een noodrantsoen moet zorgvuldig gebeuren. Niet in één keer die chocola opeten, maar afwegen wanneer je het rantsoen kan gebruiken. Een graai uit het rantsoen nemen voor cultuur lijkt ons dus niet zo verstandig. Laten we eerst rustig afwachten tot we met elkaar, en dan bedoel ik ook echt met elkaar, dus oppositie en coalitie samen, een integrale afweging kunnen maken over de bezuinigingen. Alleen zo kunnen we met elkaar doen wat nodig is.
Afsluitend, voorzitter. We willen het college en alle ambtenaren veel succes en sterkte en bovenal Gods zegen toewensen bij de belangrijke zaken die zij doen voor onze mooie stad. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Van Rumpt voor uw tweede termijn. Dan ga ik over naar de fractie GroenLinks, mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter en veel dank aan het college voor de beantwoording en ik wil ook een compliment geven voor de advisering. Ik merk dat we steeds beter op elkaar afgestemd raken en ook de samenwerking hier in de raad onderling om naar meerderheden te zoeken wordt steeds beter. Dus hier een en al lof, maar we hebben wel teleurstelling wat betreft het rijk. Als ik mijnheer Iedema net weer hoor spreken, maak ik me echt grote zorgen dat er zo slecht geluisterd wordt naar ons als gemeenten. En ik weet eigenlijk niet hoe we daar op dit moment mee verder moeten, maar ik denk dat het goed is om een keer weer met elkaar te sparren over de actie die we daarop kunnen ondernemen om elkaar te versterken. Want de urgentie wordt met de dag groter, heb ik het gevoel.
Dan voorzitter, met betrekking tot onze moties. Het initiatief op het gebied van het openbare beweegpark, waar wij een motie voor ingediend zien, zullen we gezien de ontwikkelingen die daar gaande zijn en die we willen afwachten, intrekken. Ik weet even niet het nummer uit mijn hoofd. Ik hoor hier 63.
Dat neemt niet weg dat wij wel vinden dat er op het gebied van sport echt snel wat moet gebeuren. Mevrouw Kraneveldt haalde het net al aan, wij willen graag straks horen van de wethouder wanneer die Investeringsagenda Sport definitief onze kant op komt.
Dan onze motie Samen bouwen aan een nieuwe toekomst. Daar haalde het college aan om de evaluatie af te wachten van die pilot in Utrecht. Ik kan u vertellen dat er op dit moment al een evaluatie geweest is hiervan. Uit die evaluatie blijkt dat de meeste asielzoekers die aan het programma hebben deelgenomen een hoger welzijn ervaren. En het Plan Einstein hielp heel veel deelnemers ook om eerste stappen te zetten op weg naar de arbeidsmarkt. En niet voor niets is Plan Einstein dus een van de goede voorbeelden die aangehaald zijn in het plan Statushouders naar werk van het ministerie van Sociale Zaken. Dus wat ons betreft, is dat iets dat Zoetermeer zo kan overnemen. We willen deze motie dus graag nogmaals onder de aandacht brengen.
Dan, voorzitter, onze motie Ondersteuning bij participatie Wij hebben de kritische geluiden gehoord, maar wij denken nog steeds dat dit echt een toegevoegde waarde kan zijn ten aanzien van ons samenspraakbeleid, met name omdat we het als pilot willen opvoeren en vanwege de transitie die we doormaken. Dat het college aangeeft 'we doen het al', is, zoals ik eerder al zei, erg systeemdenken en niet aansluiten bij de praktijk, zoals inwoners daartegen aanlopen. Volgens mij hebben we meerdere projecten waar we dat gezien hebben.
Dan onze motie aandacht voor huiselijk geweld. We denken echt dat de urgentie hier groter is dan ooit. Er is veel aandacht voor, inmiddels ook door de situatie in Rijswijk en de burgemeester van Rijswijk die daar volop aandacht voor vraagt. Ik denk dat dit ook het moment is voor ons als Zoetermeer om daarbij

aan te sluiten en echt met elkaar een signaal af te geven dat we huiselijk geweld niet accepteren.
Op het gebied van duurzaamheid had ik een kort debat met de wethouder over de CO_2-uitstoot van woningen. Wij vinden nog steeds dat er te weinig ambitie in zit rondom die doelstelling en dat we van 2023 naar 2025 eigenlijk geen voortgang boeken. We willen dan ook de wethouder vragen om een memo toe te zeggen over hoe die doelstellingen tot stand zijn gekomen, zodat we daar op een later moment met elkaar het debat over kunnen voeren omdat er nu te beperkt inzicht in is.
Tot slot voorzitter, hoop ik dat we met elkaar verder kunnen bouwen aan deze mooie stad. We hebben grote uitdagingen voor ons staan het komend jaar. Als GroenLinks zullen we daar positief-kritisch naar kijken. Ik heb wel aangegeven dat het voor ons cruciaal is dat we zoveel mogelijk preventieve voorzieningen overeind houden en dat we ook zorgen dat de kwetsbaren in onze stad niet te hard geraakt worden of liefst gewoon niet. Daar zullen wij straks de begroting in het voorjaar op toetsen.
En tot slot voorzitter, wil ik iedereen bedanken, inclusief de ambtelijke organisatie en de fantastische catering vandaag en veel succes wensen met de uitvoering. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan ga ik naar FVD. Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Voorzitter, dank u. Dank aan het college voor de antwoorden en de positieve woorden. Ook dank aan de ondersteuning van de betreffende ambtenarenafdeling die ons geholpen heeft met het aanpassen van twee moties.
We hebben de aanbevelingen van het college op onze Zero based budgeting motie ter harte genomen en deze motie nu duidelijker als verkenning ingestoken. De oude motie trekken wij in en we zullen de nieuwe motie Verkenning zero based budgeting indienen. Dat is 2411-68 die we intrekken en daar komt een nieuwe voor terug.
Ook goed nieuws voor de dochter van mevrouw Sandifort. Om te kunnen bouwen, bouwen, bouwen zullen we ook voor de Bleiswijkseweg motie 2411-67 en begrijpen wij dat de wethouder positief tegenover onze motie staat indien deze onderdeel kan uitmaken van de Ruimtelijke Strategie. Ook deze aanbeveling hebben wij ter harte genomen. De oude motie trekken wij dus in en we zullen de aangepaste motie opnieuw indienen.
Op de motie Het afvaldepot blijft toegankelijk heeft de wethouder een toezegging gedaan, hetgeen deze motie overbodig maakt. Nogmaals, winst voor de raad, winst voor elke Zoetermeerder waar ons fractie erg blij mee is en verder zal ik er maar weinig over zeggen.
Over de moties van andere partijen dan. De motie Rekening jeugdzorg naar kabinet zullen wij niet steunen. Gemeenten willen de jeugdhulp zelf beter en goedkoper doen en dat is volgens FVD terecht. Echter, Zoetermeer is in de uitvoering zelf heel ernstig tekortgeschoten. Dit college en deze raad moeten het zelf repareren. Onze inwoners betalen zelf de rekening, nu al verreweg het meeste, nota bene via de rijksbijdrage.
Dan de motie Kunst en cultuur. Deze zullen wij niet steunen. Uit technische vragen blijkt dat de Uitvoeringsagenda Cultuurvisie extra budget krijgt in 2025. Nog meer is nu niet aan de orde wat ons betreft. De keuzediscussie over taken en bezuinigingen is dat wel, met pijn in ons cultuurhart daarom nu tegen.
Dan nog een heel stuk over participatie, dat deze avond met regelmaat terugkwam. Participatie; onze gekoesterde deelname aan democratie is een terugkerend thema, ook vanavond. De heren Aiobi en Boerboom dienen moties in over omgevingsparticipatie en jeugdhulpparticipatie. Tekortschietende omgevingsparticipatie moet bovenal in de nu nog tekortschietende participatieverordening goed worden geregeld, met heldere vereisten en handhaving. Niet door met gemeentelijke ondersteuning de wettelijke taak van projectontwikkelaars over te nemen. Jeugdparticipatie vormt op dit moment een dilemma. FVD vindt participatie ook in de jeugdhulp heel belangrijk. Begrijp ons niet verkeerd, het is heel ingewikkelde participatie over de meest zwaarwegende belangen, vaak in moeizame omgang met kwetsbare mensen. Maar de jeugdhulpcrisis geeft reden tot een pas op de plaats. Geduld en het dan echt goed regelen, juist in het belang van de kinderen. Integraal, dus ook in de participatieverordening. FVD kijkt uit naar de behandeling van de nieuwe participatieverordening. De veelheid van participatiebeleid moet duidelijker, sterker en overzichtelijker. Van inspreken in de commissie tot het burgerberaad, van buitengemeentelijke omgevingsparticipatie tot internetconsultaties, van jeugdhulpparticipatie tot burgerinitiatieven en natuurlijk referenda. Ook de risico's moeten worden beheerst. Het gaat immers om onze democratie, onze deelname aan democratie. Over de andere moties zullen wij ons tijdens de schorsing nog beraden. Dank u voorzitter.

Motie nr. 2411-67A ingediend door FVD
Onderzoek naar herontwikkeling Bleiswijkseweg

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- de provincie Zuid-Holland en de gemeente Lansingerland een akkoord hebben bereikt over de ontwikkeling van circa 5000 woningen in Bleizo;
- deze ontwikkellocatie relatief geïsoleerd ligt tussen bedrijventerreinen, spoorlijnen en de A12;
- de ontwikkeling van Bleizo ook deels ten noorden van de A12 zal zijn gelegen;

overwegende dat:
- een herontwikkeling van het gebied rondom de Bleiswijkseweg tot een gemengd woon- en werkgebied een levendige, directe en logische verbinding/schakel zal vormen tussen Bleizo en het centrum van Zoetermeer (onder andere Dorpsstraat en Stadshart), waardoor:
  - Bleizo uit zijn isolement zal geraken. De toekomstige inwoners van Bleizo kunnen hierdoor via een gebied met veel sociale controle (en geen doods kantorenpark) richting de stad fietsen. Via de Bleiswijkseweg komen ze direct uit in de Dorpsstraat (centraler kan bijna niet);
  - ruimtelijke samenhang tussen de nieuwe wijk en de rest van Zoetermeer zal ontstaan;
  - het voorzieningen- en winkelbestand van Zoetermeer voor meer mensen eenvoudig bereikbaar zal worden (kansen voor Zoetermeerse ondernemers);
- een herontwikkeling van het gebied rondom de Bleiswijkseweg tot een gemengd woon- en werkgebied invulling kan geven aan de gemeentelijke woonopgave (veel extra woningen mogelijk), dichtbij stadsvoorzieningen, een NS-station, de snelweg en de RandstadRail;
- een herontwikkeling van het gebied rondom de Bleiswijkseweg tot een gemengd woon- en werkgebied grote kansen kan geven voor een veelzijdige doorontwikkeling van het Dutch Innovation Park (DIP). Door het toevoegen van woonruimten voor studenten, expats, young professionals, et cetera zal een aanzienlijk hoger vestigingsklimaat ontstaan voor het gebied. Het voldoet hierbij aan de wens van verschillende innovatieve en creatieve bedrijven om zich in een gemengd gebied met een grote dynamiek te vestigen (denk aan Strijp-S in Eindhoven of het NDSM- terrein in Amsterdam);
- een herontwikkeling van het gebied rondom de Bleiswijkseweg tot een gemengd woon- en werkgebied kansen kan bieden om de toegankelijkheid van het Van Tuyllpark vanuit de zuidelijke richting te vergroten en de bijzondere Plas van Poot beter zichtbaar te maken;

verzoekt het college om:
- te gaan onderzoeken of het gebied rondom de Bleiswijkseweg herontwikkeld kan worden naar een gemengd woon- en werkgebied (niet enkel bedrijvigheid);
- dit onderdeel uit te laten maken van de Ruimtelijke Strategie;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2411-75 ingediend door FVD
Verkenning nulbasisbegroting

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- de gemeente zich behalve met een acute bezuinigingsopgave ook geconfronteerd weet met structureel gestegen kosten en dalende inkomsten;
- de huidige handelswijze bij het begroten, tevens de handelswijze bij de bezuinigingsoperatie, de voorgaande begroting als uitgangspunt neemt en daarin wijzigingen ('mutaties') aanbrengt;
- de Zero Based Budgeting (ZBB)-begrotingsmethodiek, in tegenstelling tot de huidige handelswijze, de 'nulbasis' als uitgangspunt neemt, waarbij alle uitgaven in elke nieuwe begrotingsperiode opnieuw moeten worden gerechtvaardigd en goedgekeurd;
- andere gemeenten, zoals Lelystad, Apeldoorn, Noardeast-Fryslân en Mook en Middelaar, al positieve resultaten hebben behaald met ZBB;

overwegende dat:
- de gebruikte begrotingsmethodiek aan de basis ligt van het denken over de gemeentefinanciën en daarmee van niet te onderschatten invloed kan zijn op het behoud dan wel het verlies van een duurzaam financieel gezonde gemeente met stabiele en hoogwaardige publieke dienstverlening;
- door vanaf de 'nulbasis' te begroten steeds de inzet van financiële middelen wordt geëvalueerd in relatie tot de actuele behoeften en wensen van de gemeente, gemeenteraad en inwoners, dat

sluipende scheefgroei in de begroting wordt voorkomen, dat overbodige en verborgen uitgaven worden blootgelegd en dat doelmatigheid en prioritering bij de inzet van financiële middelen in relatie tot het realiseren van doelstellingen wordt bevorderd;
- de kunst van het begroten vanaf de 'nulbasis' tijd kost om aan te leren en door te voeren en dat toepassing van deze methodiek op de actuele bezuinigingsoperatie met betrekking op de Programmabegroting 2026-2029 aldus niet reëel en niet wenselijk is;
- het vanaf de Programmabegroting 2027-2030 wel reëel en wenselijk is om alle uitgaven kritisch te evalueren in relatie tot de voortschrijdende organisatiedoelstellingen en om daarop tijdig te anticiperen;

verzoekt het college om:
- een verkenning uit te voeren naar het nut en proces van begroten vanaf de nulbasis (zero based budgeting), vereiste competenties, verschillende implementatievarianten en een reëel tijdspad voor invoering, inclusief de mogelijkheid van een pilot;
- contact met andere gemeenten die vanaf de nullijn begroten of ook in een verkenningsfase zitten te betrekken bij de verkenning;
- een verkenningsplan te presenteren in de Perspectiefnota 2026;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Van den Boomgaard voor uw tweede termijn. Dan ga ik naar de fractie van de... O, inderdaad, goed dat u het zegt. Dan kunnen we even recapituleren dat u 66 heeft ingetrokken, over het afvaldepot. Die is ingetrokken bij dezen en voor 67 en 68 komen andere moties en die komen er nu aan dus die zullen straks in iBabs komen te staan. Dan ga ik, als ik nog even aandacht mag van die kant, dank u wel, over naar de fractie van LHN. Tweede termijn, mevrouw Siegelaer.

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank voorzitter, we zijn blij met de positieve reacties van het college op de moties en vragen vandaag. Op advies van de wethouder hebben wij de motie Samenwerking tussen sport- en buurtverenigingen aangepast. Motie 2411-70 zullen we intrekken en een aangepaste motie indienen. Hiermee hopen we op brede steun van de raad.
En wij zullen de motie 2411-73 Geen grote uitgaven, intrekken. Er zijn wel een paar vragen die blijven liggen en ik wil er nog eentje uitlichten. De rest zal ik op andere wijze stellen. Is de leerplicht nu op vijf man sterkte, zijn de extra taken uitgevoerd en is de preventieve functie al omgezet naar uitvoerbaar beleid? Dank.

Motie nr. 2411-70A ingediend door LHN, D66, CDA, Zó! Zoetermeer
Stimuleren samenwerken (sport)verenigingen en buurtverenigingen

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- Zoetermeerse sportverenigingen een belangrijke taak vervullen en de ervaring hebben om (sportieve) activiteiten te organiseren;
- veel mensen te weinig bewegen en het is duidelijk dat bewegen gezond is;
- sportverenigingen een cruciale rol spelen bij sociale cohesie;

overwegende dat:
- sportverenigingen samen met de buurtverenigingen activiteiten in de wijken zouden kunnen organiseren om de bewoners meer te laten bewegen;
- door het samen bewegen en het doen van andere activiteiten, inwoners de mogelijkheid hebben elkaar te ontmoeten;
- met name bewegen en ontmoeten voor onze senioren van belang is, niet alleen voor hun gezondheid maar ook om sociaal isolement te voorkomen;
- veel (sport)verenigingen na corona te maken hebben met een terugloop van leden en vrijwilligers en door het organiseren van dergelijke activiteiten inwoners kunnen worden gestimuleerd lid te worden van een vereniging;

verzoekt het college:
- te onderzoeken of er draagvlak is om wijk- en sportverenigingen te laten samenwerken om

genoemde activiteiten uit te voeren;
- de buurtcoach en de sportverenigingen te betrekken bij het onderzoek waar gro-up bij betrokken is. Onderdeel van dit onderzoek is te kijken hoe hun activiteiten beter kunnen aansluiten op de behoefte van diverse bewonersgroepen;
- om bij een positieve uitkomst een stimuleringsbijdrage van het Sportakkoord ter beschikking te stellen;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dat ging inderdaad in sneltreinvaart. Ik snap het. Ik snap uw tijdprobleem, de tijdsklem. Even nog, 70 wordt aangepast, als ik het goed heb? Daar krijgen we een aangepaste motie voor. Motie 2411-73 is ingetrokken. Dus 70 is ook ingetrokken maar voor 70 komt wel een aangepaste motie. Dan dank ik de gemeenteraad voor zijn tweede termijn. Mevrouw Kraneveldt, u heeft nog een interruptie. Ik ging iets te snel. Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Geen interruptie voorzitter, maar ik wil nog even melden dat wij de motie Behoud suppletietarief amateurgezelschappen, dat is 46, iets hebben aangepast. We hebben dat stapsgewijs eruit gehaald. Dat zit eigenlijk al ook elders in motie een beetje besloten. Dus die wilde ik nog eventjes indienen.

Motie nr. 2411-46A ingediend door PvdA, GroenLinks, VVD, CDA, Zoetermeer Vooruit, D66
Behoud suppletietarief amateurgezelschappen

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 11 november 2024;

constaterende dat:
- in het kader van de Toekomstagenda Cultuur 2015-2018 besloten is om geen apart amateurtheater te bouwen, maar in te zetten op het onderbrengen van de amateurgezelschappen in het CKC en het Stadstheater;
- als compensatie voor huur een verlaagd tarief (het suppletietarief) is afgesproken;

constaterende dat:
- vanuit gesprekken met het amateur(theater)veld gebleken is dat het college voornemens is om het suppletietarief voor amateurgezelschappen voor zowel het CKC als het Stadstheater af te schaffen;
- er nog altijd geen (volledig operationeel) amateurtheater is;
- het CKC en het Stadstheater dus een monopolie hebben op voorstellingen vanuit het amateur(theater)veld;
- enkele Zoetermeerse gezelschappen hun heil reeds buiten Zoetermeer zoeken voor hun voorstellingen;
- het huidige kabinet het voornemen heeft om de belasting voor cultuur(bezoek) te verhogen;
- dit een herstellende cultuursector (na de coronatijd) weer een nieuwe klap geeft;

verzoekt het college om:
- ervoor zorg te dragen dat het suppletietarief in zijn huidige vorm blijft bestaan voor tenminste de tijd tot er een volledig operationeel amateurtheater in Zoetermeer bestaat;
- met de eigenaar/eigenaren van het nieuwe amateurtheater in Zoetermeer in gesprek te gaan, als het theater volledig operationeel is, om een pad uit te stippelen om het suppletietarief af te schaffen;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: U bent mij voor want ik wilde nog even vragen of u daar nog een aangepaste motie voor had. Dat is het geval dus ook bij motie 2411-46 van de PvdA zal straks een aangepaste motie in uw systeem verschijnen. Daarmee kom ik volgens mij, als het goed is aan het eind van de tweede termijn van – als ik nog even de aandacht mag, dank u wel – de gemeenteraad. Ik stel voor, tenzij het college schorsing wenst, maar ik zie daar al beweging. Dat betekent doorgaan. Dus ik ga gewoon het college af en ik begin met wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema**: Voorzitter, dank. Dank ook aan de raad voor een mooie dag met mooie gesprekken.

Ik begin achteraan. Er zijn voor mij twee aangepaste moties ingediend. Beide aanpassingen voldoen in ieder geval aan de wens van het college, dus daarmee is het compleet oordeel raad.
Voorzitter, dan nog een paar kleine zijstapjes/vragen. Deze wethouder is inderdaad niet bang voor een beetje werk. Sterker nog, ik ga daar eigenlijk altijd wel goed op als workaholic, maar over de kerntaken heb ik geen uitspraak gedaan. Dat zult u echt zelf moeten doen. U zult het ook zelf moeten besluiten. Ik heb alleen namens het college gezegd 'als u ons dat vraagt, dan zal ik dat organiseren'.
Voorzitter, dat brengt mij een klein beetje op de wat beweeglijke relatie die ik in ieder geval – laat ik dan ook eens een keer op persoonlijke titel iets zeggen – heb met de PvdA. Het begon ooit als wij samen in een coalitie. En dat voelde als Ich bin wie Du, van Marianne Rosenberg. Maar ja, daarna was het een klein beetje Boudewijn de Groot, Achter iedere deur die die ik opendoe, doe jij een andere deur weer dicht. En om met diezelfde Anita Meijer, die u daarnet quootte te zeggen, dat voelde als They don't play our lovesong anymore. Maar tot slot, mijnheer de voorzitter I feel love, I feel love, I feel love, Donna Summer. Dat brengt mij op een kleine laatste vraag: hoe zit dat nou met die nachtvisie? Daar heb ik in ieder geval heel veel zin in. Ik heb er ook heel veel zin in om die begroting nog sexyer te maken en daarin moet ik nog een speciaal woord van dank aan de heer Van der Vlies uitspreken. Want ja, als iemand vandaag die begroting iets meer sexy heeft gemaakt, was u het wel met uw zwoele begin van de tweede termijn. Dank daarvoor.
Dank tot slot nogmaals aan alle raadsleden voor het debat. Alle ondersteuning, de griffie, de bodes, de catering, maar vooral ook aan alle ambtenaren die ook vandaag weer in het gebouw zitten voor het vele werk dat met deze begroting gepaard ging. En vanaf morgen gaan wij fris weer aan de slag met de volgende.

De **voorzitter**: Dank u wel wethouder Iedema, Ik ga over naar wethouder Weerwag.

Wethouder **Weerwag**: Ja dank u, voorzitter. En dank u raad, voor alle getoonde interesse op mijn portefeuilles. Ik heb nog een vraag openstaan van de PvdA over de sport- en investeringsagenda. Als ik eventjes kijk naar de tijd die ik gehad heb tussen de vraag die ik heb gehad en het moment dat ik hier weer sta, kijk ik naar de bestuursplanner, ik heb even de betreffende projectmanager gehoord. Dat zegt mij dat die stukken in Q4 aangeleverd worden aan uw raad. Dat is nog steeds waarop het college koerst, zoals wij ook vermeld hebben in het memo van 6 juni 2024.

De **voorzitter**: Wethouder Weerwag, een interruptie van mijnheer Nikerk. Gaat uw gang.

De heer **Nikerk** (PvdA): Ja dank u wel voorzitter. Het is misschien een klein woordenspel. Maar in het debat over de sporthal heb ik u deze vraag ook gesteld en vervolgens zei u enigszins geïrriteerd 'ja, dat komt in Q4 in uw raad'. Nu hoor ik 'naar uw raad', dan gaan we het in Q1 pas bespreken. Ik ben de afgelopen kwartaalplanningen de flexibele besturen eens langsgegaan en elk kwartaal staat er dat we dat gaan bespreken. Dus eigenlijk zou ik van deze wethouder graag een toezegging willen dat we dit in januari ook echt gaan bespreken.

De **voorzitter**: Wethouder Weerwag.

Wethouder **Weerwag**: Volgens mij belanden we inderdaad in een woordenspel en ik denk dat dat echt niet nodig is. Maar ik ga u dan toch een beetje helpen. In dat memo van 6 juni 2024 staat 'mogelijke oplossingsrichtingen worden meegenomen in de investeringsagenda, die gelijktijdig met de actualisatie van de sportagenda wordt voorgelegd aan de raad in Q4 2024.' Het college kan niets anders doen dan de stukken voorleggen aan uw raad en uzelf gaat over de agendering via het presidium. En dat is zoals we u ook hebben geïnformeerd en u mag de stukken echt verwachten in Q4.

De **voorzitter**: Ik denk dat dit voldoende is. Volgens mij klopt dat inderdaad, de agendering gaat via het presidium. Mijnheer Boerboom?

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Voorzitter, nog heel eventjes, wij willen dus dat stuk voor 31 december a.s. naar de raad en dan kunnen wij met het presidium in conclaaf zodat dat zo snel mogelijk in januari behandeld wordt.

De **voorzitter**: Wethouder Weerwag.

Wethouder **Weerwag**: Ja, volgens mij heb ik dat gezegd voorzitter, dus ik weet niet wat ik nog meer kan verduidelijken over Q4. Volgens mij valt 31 december in Q4. Daar wil ik mijnheer Boerboom best bij

helpen.

De **voorzitter**: Nee, even voor de discussie, om het even af te ronden. Volgens mij heeft de wethouder toegezegd dat deze stukken nog dit jaar, dit kalenderjaar naar de raad komen en daarna is het aan het presidium om deze te agenderen. Ik hoor de oproep van de raad om het zo snel mogelijk te doen. De heer Markes, gaat uw gang.

De heer **Markes** (Zó! Zoetermeer): Dank u wel voorzitter. Ik ben blij dat de stukken eraan komen, maar wat ik me nog wel een beetje afvraag, is het volgende. Ik heb bijna alle wethouders van het college bedenkingen horen uiten over de capaciteit die zij hebben. Deze wethouder niet. Sterker nog, alle moties die zijn ingediend over sport zijn allemaal, om het zo te zeggen, positief beoordeeld door deze wethouder. Ik vraag me even af, stel je voor dat we als raad straks die investeringsagenda goedkeuren, dat we daar iets mee willen gaan doen, hoe zit het dan met de capaciteit als we ook nog al die moties van vandaag moeten uitvoeren?

De **voorzitter**: Wethouder Weerwag.

Wethouder **Weerwag**: Ja, dank u wel voorzitter. Volgens mij heb ik op dit moment twee moties liggen op sport. Die zijn nog niet aangenomen, want daar gaat u straks over. Er is een aantal moties aangepast. Dat heb ik ook gehoord van D66. Die heb ik ook gezien. Volgens mij zit daar inderdaad nog ruimte in. Ik kan in ieder geval ook zeggen dat ik een heel blije wethouder ben die ziet dat de afdeling Sport op orde is. Ik zie dat daar hard gewerkt wordt, dus ik neem ook uw complimenten aan zoals mijnheer Boerboom al even noemde, over de organisatie. Die deel ik ook van harte, zeker waar het de afdeling Sport betreft, waar ik zelf over kan oordelen. En met de investeringsagenda die straks naar u toekomt, zullen we u straks laten zien hoe we dat willen gaan doen. Dat gaan we aan u voorleggen. En op het moment dat u vindt dat dat getemporiseerd moet worden, dan gaat u daar nog over. Dat ga ik straks aan u voorleggen.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat we dit onderwerpje nu afsluiten. Ik kijk even naar de wethouder of hij nog andere inbreng heeft. Gaat u verder.

Wethouder **Weerwag**: Dank u wel voorzitter. Om dan eventjes op nog twee moties terug te komen, motie 35A, inmiddels, van D66. Ik heb gehoord dat die is aangepast en ik laat daarmee graag het oordeel aan de raad.
En voor wat betreft de motie 70 van LHN, die heeft voor wat verwarring gezorgd. Er is een eerste versie in concept gedeeld ambtelijk en daar was het advies inderdaad 'ontraden', of in ieder geval niet uitvoerbaar. Tussentijds is die aangepast en dat heeft voor wat verwarring gezorgd en daarvoor mijn excuses. Inmiddels heb ik gezien dat die motie is aangepast en kan ik deze daarmee ook aan de raad laten.
Dat was het, tot zover voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel wethouder Weerwag. Ik zie verder geen vragen. Wethouder Blansjaar, gaat uw gang.

Wethouder **Blansjaar**: Dank u wel voorzitter. Ik heb twee of eigenlijk drie moties over.
De motie van de PvdA, 2411-46 met die aanpassing. Dat zou perfect zijn en verder gaan we gewoon in 2026 kijken hoe we het verder gaan doen. Dus wat dat betreft oordeel raad.
Dan had ik nog van D66 de motie waarin de financiën aangepast zouden worden. Ik heb hem nog niet gezien, maar ik neem aan dat die eraan komt. Daarbij moet ik wel zeggen dat Aan de bak met de statiegeldbak makkelijk uit te voeren is dan de andere motie, want daar moet je de ruimte hebben. Daar zitten heel veel kosten aan; er moet beheer zijn enzovoort, dat ding moet leeggehaald worden. Dus realiseer je dat dat heel moeilijk haalbaar is, buiten de financiën om. Dat was het eigenlijk.

De **voorzitter**: Mijnheer Zamani en dan de heer Meijroos.

De heer **Zamani** (D66): Ja voorzitter, in de motie hebben we de wethouder alle ruimte gegeven, dus ik geloof ook echt dat de wethouder dit zal kunnen realiseren, zeker als je kijkt naar Den Haag en Utrecht die het ook al hebben gerealiseerd. Allemaal met de financiering van Statiegeld Nederland. Dus alle hoop dat dit gaat lukken. Dank u.

De **voorzitter**: Nog een reactie, wethouder Blansjaar?

Wethouder **Blansjaar**: Nee, dank u voorzitter.

De **voorzitter**: Dan ga ik naar de heer Meijroos, gaat uw gang.

De heer **Meijroos** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ja, ik heb even een praktische vraag aan de wethouder, als dat mag. De wethouder heeft gezegd 'ik zet het afspraak maken bij het depot even on hold'. Maar het heeft heel groot in de krant gestaan van de week. Hoe gaat u nu communiceren dat dat niet zo is? Want nu denken heel veel Zoetermeerders dat dat wel zo is. Ik denk dat het wel belangrijk is dat de Zoetermeerder goed ingelicht wordt.

De **voorzitter**: Wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar**: Dank u wel voorzitter. Dat ben ik helemaal met u eens, we moeten dat ook goed communiceren naar de inwoners. We gaan kijken hoe we het gaan aanpakken en de afdeling Communicatie gaat zich daar ongetwijfeld over buigen om aan de inwoners te communiceren dat het uitgesteld is. Ik neem aan dat dat ruim wordt opgepakt.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mijnheer Van Steenis, gaat uw gang.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Dank voorzitter. Recht op een fout heeft iedereen en ik denk dat een wethouder ook recht op een fout heeft. Aan het begin van de avond zat ik er ook zo in en ik dacht 'niet handig gecommuniceerd, maar oké, dat kan een keer gebeuren'. De wethouder begon netjes met excuses, dus dat kan gebeuren. Nu denk ik 'wat gebeurt er nu weer?' We zijn inmiddels een paar uurtjes verder en het wordt gewoon teruggedraaid, terwijl het al gecommuniceerd is in de stad. Dan denk ik 'dat is dan, in mijn optiek, weer een tweede fout'. Hoe ziet de wethouder dit nu zelf?

De **voorzitter**: Ja, ik ga... Ik vind het een beetje... Dit is een nieuwe discussie. Wat mij betreft mag het. Dat is uw recht om die discussie te voeren. Maar ik ga eerst naar wethouder Blansjaar want de vraag van mijnheer Van Steenis is aan de wethouder. Een punt van orde? Dat gaat altijd voor. Mijnheer Zamani.

De heer **Zamani** (D66): Voorzitter, volgens mij hebben we dit lang genoeg besproken. We hebben er net bijna een hele termijn aan besteed. Het lijkt me gek om deze discussie opnieuw te gaan voeren. Gezien de tijd ook, zou ik dat...

De **voorzitter**: Dat is niet echt een punt van orde, want een punt van orde betekent wat over de agenda. Volgens mij heeft mijnheer Van Steenis een vraag gesteld en daar heeft hij recht op en daar gaat de wethouder antwoord op geven. Maar mijn verzoek aan u is inderdaad, nu we deze discussie hebben gevoerd en de motie van tafel is en al is gezegd dat het morgen in het college terugkomt... Volgens mij komen we daarop terug, maar ik ga wel even de gelegenheid geven want mijnheer Van Steenis heeft er recht op dat de vraag die hij gesteld heeft, wordt beantwoord. Wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar**: Dank u wel voorzitter en dank voor uw steun dat er af en toe een foutje gemaakt mag worden, want daar ben ik heel blij mee. Alleen heb ik de meerderheid van de raad gehoord en de meerderheid van de raad heeft nog een verzoek gedaan om het on hold te zetten. Dus vandaar dat ik het on hold gezet heb.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Steenis.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Ja dank u, voorzitter. We hebben natuurlijk niet gestemd, dus we weten niet exact hoe deze verhoudingen zijn. Maar ik voel met de heer Blansjaar, met de wethouder mee, dat een groot deel van de raad op die lijn zat. Aan de andere kant blijf ik het dan weer vrij onbesuisd vinden dat het nu teruggedraaid is, terwijl we al met een communicatietraject in de stad begonnen zijn. Dus dan denk ik, volgens mij moet je dat iets zwaarder wegen en er iets meer over nadenken voordat je allerlei acties onderneemt. Dat wil ik meegeven en verder kunnen we denk ik door, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik dank wethouder Blansjaar voor zijn termijn en wij komen daarop terug. Dan ga ik naar wethouder Van der Meer. Gaat uw gang.

Wethouder **Van der Meer**: Ja, ik had vragen van de LHN over de leerplicht. Die is intussen vijf man sterk. We hebben drie fte leerplicht, één fte doorstroompunt en één fte kwaliteitsmedewerker leerplicht en doorstroompunt. We hebben daar wel te maken met ziekte. Dat betekent dat degenen die daar zijn heel hard werken om op te vangen wat ze moeten doen, maar dat lukt ook. We zijn bezig om bij de scholen langs te gaan om op een andere manier te werken door de nadruk te leggen op wat ze noemen 'de aanwezigheid', in plaats van op de afwezigheid.
Verder wil ik nog wel even vertellen dat wij ook heel druk aan het kijken zijn naar de thuiszitters. Dat is vooral een zaak om die met passend onderwijs nog een keer langs te lopen om te kijken of we dat aantal nog verder terug kunnen brengen. Op dit moment zitten we op een behoorlijk laag aantal, gezien de enorme berg kinderen die in Zoetermeer naar school gaan. Wij hebben 33 kinderen op dit ogenblik die niet in regulier onderwijs zitten. Sommigen ook omdat het gewoon nog niet kan en dat we even moeten zorgen dat ze weer aan de slag kunnen. Dat was het voor mij voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik zie overigens dat u niet meer in beeld komt, maar ik kom ook niet meer in beeld, dus dat scheelt. Misschien even een korte schorsing om te kijken wat hier digitaal gebeurt. Ik schors de vergadering.

Schorsing

De **voorzitter**: Leden van de raad, ik heropen de vergadering. Dat betekent overigens niet dat de technische problemen zijn opgelost, want die zijn er nog steeds. Kijk maar, ik kom niet in beeld, dus daaraan kunt u dat ook zien. Maar ik stel voor – dat is ook het verzoek van een aantal raadsleden en dat kan ik me ook voorstellen want normaal gesproken zouden we natuurlijk na de tweede termijn van het college schorsen en dat is het al bijna – dat we nu wat langer gaan schorsen, dan kunt u ook vast de moties voorbespreken en voorbereiden voor de stemmingen. Want dan kunnen we eventueel als de techniek het weer doet, daarna gaan stemmen. Ik stel voor te schorsen tot 22.30 uur en dan kan iedereen dat gaan doen. Dat betekent hopelijk ook dat de techniek het dan weer doet. Dan kunnen we daarna in een keer de tweede termijn van het college afronden en de stemmingen doen. Dus als u dat goedvindt, gaan we het zo doen. Dan schors ik nu de vergadering tot 22.30 uur en hoop ik u dan terug te zien. Ik schors de vergadering.

Schorsing

De **voorzitter**: Het is 22.30 uur geweest. We hebben inderdaad ook weer beeld, dus wat dat betreft is de techniek weer in orde. Ja, ik praat voorzichtig en zachtjes. Ik heropen de vergadering en wij gaan door, want daar waren we gebleven, met de tweede termijn van het college. Het woord is aan wethouder Frinking.

Wethouder **Frinking**: Dank u wel voorzitter. Ik zou nog op twee zaken terugkomen. Dat ging over de bushalte bij het Van Tuyllpark, daarvan had de PvdA gevraagd 'gaat dat nog ten koste van iets anders?' Nou ja, een bushalte, dat is misschien flauw, is geen dienstregeling, dus die zouden we dan met de MRDH moeten gaan afstemmen. De MRDH moet dan een opdracht geven aan een vervoerder. Wij kunnen natuurlijk suggesties aandragen en of dat dan ten koste gaat van andere, dat moeten we dan onderzoeken. Overigens zijn we best enthousiast over dit voorstel voor die bushalte omdat we daar toch genoeg potentie zien. Dus een bushalte kan, of misschien ook iets anders dus. Dus in die zin willen we daar wel actie op ondernemen.

De **voorzitter**: Een interruptie van mijnheer Boerboom, gaat uw gang.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter. Ook wij vinden het sympathiek om daar inderdaad die bushalte te realiseren en ook wij zien de potentie daar, maar we hebben wel enige reservering want we hebben net in het dorp een buslijn gesloten en als dit ten koste gaat van een andere hoop ik wel dat u eerst bij ons terugkomt voordat we dadelijk ineens zien dat een andere buslijn verdwenen is in de stad omdat we hier een buslijn wilden realiseren.

De **voorzitter**: Wethouder Frinking.

Wethouder **Frinking**: Dat lijkt me een goede afspraak en ik denk ook dat het niet van vandaag op morgen geregeld is. Dus wat dat betreft zal het toch nog wel even duren voor dit soort zaken verder komt.

Dan zou ik nog iets zeggen over de Toneellaan voor de LHN, die vroeg 'kan de aanpak eerder komen, kan de rotonde eerder worden opgepakt?' In de afgelopen tien jaar zijn er dertien ongelukken geweest met vijf gewonden. Dus dit is geen reden geweest dat die ergens op een lijstje of bovenaan de lijst is gekomen. Dat betekent dat het voor ons nooit een noodzaak is geweest en er is ook geen budget gereserveerd voor onderzoek. Het staat ook dus nergens op een lijst, maar als u dat wilt, is er wel een verkeersveiligheidsaudit mogelijk. Dat is voor € 3.000,00 - € 5.000,00. Dat zouden we kunnen laten uitvoeren door een externe partij. Die kan adviezen geven voor verbetering, maar we hebben geen budget voor de uitvoering. Dat is dan even het voorbehoud dat ik daar dan bij wil maken, maar die eerste stap zouden we kunnen zetten.

De **voorzitter**: Wethouder Frinking, een interruptie van mijnheer Doncker.

De heer **Doncker** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter. Op zich ben ik wel tevreden met deze eerste stap en ik hoop dat daarna nog een aantal andere stappen volgen, want ik wil één ding erbij zeggen. U heeft het over ongevallen die geregistreerd zijn, maar het ongeval dat ik bijvoorbeeld afgelopen maandag heb gezien is in zoverre goed afgelopen dat er wel een leerling op de grond lag, maar er denk ik geen politie of zo bij geweest is. Er gebeurt dus, denk ik, veel meer dan dat inderdaad geregistreerd is. Als dit een eerste stap is, dan kunnen we altijd nog kijken of we dat als raad zo belangrijk vinden dat we nog een inhaalslag gaan doen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Wethouder Frinking.

Wethouder **Frinking**: Dank u wel. Ik heb de reacties op uw moties gehoord. Ik denk niet dat er veel aanleiding is om daar verder nog iets over te zeggen. Ik wijs alleen nog bij de moties die genoemd zijn waar wij van hebben gezegd dat ze onuitvoerbaar zijn, op de toelichting. En voor de rest is het natuurlijk aan u hoe u daarop gaat stemmen. Dat was eigenlijk wat ik wilde vertellen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter. In de eerste termijn hebben we het gehad over de motie Samen bouwen aan een nieuwe toekomst. Dat ging over Plan Einstein en daarin gaf u aan 'laten we de evaluatie afwachten'. Nu heb ik net in de tweede termijn gezegd dat de evaluatie er reeds ligt en dat die heel positief is ervaren en dat ook het rijk dit als voorbeeld aanhaalt in sommige documenten. Ik ben benieuwd hoe u dan nu tegen die motie aankijkt en of u die elementen die goed zijn bevallen daaruit eventueel zou kunnen meenemen voor Zoetermeer.

De **voorzitter**: Wethouder.

Wethouder **Frinking**: In dat opzicht wil ik best naar de evaluatie kijken. Ik weet natuurlijk nog niet wat dat dan betekent voor ons en of de wijze waarop het in Utrecht is georganiseerd, ook iets betekent voor onze werkwijze. Maar ik wil zeker kijken naar die evaluatie en zien of we daar profijt van kunnen hebben.

De **voorzitter**: Ik dank wethouder Frinking voor haar tweede termijn en ga over naar wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Ja, dank voorzitter. Nog twee kleine puntjes. Mijnheer Van Rumpt attendeerde me erop dat ik inderdaad mijn mond vol tanden stond. Nou, die heb ik er inmiddels allemaal weer uitgehaald en ik kan zeggen dat ik ook geen enorm inhoudelijke appreciatie van die motie had, anders dan de opmerking dat het echt een forse, grondige analyse vergt. Dus hij is niet zo simpel als die lijkt. Het is gewoon een motie die uitvoerbaar is, dus hij was wat dat betreft oordeel raad gelaten. Daar kunnen we ons in gaan verdiepen als die wordt aangenomen.
Dan nog de vraag van de heer Boerboom van GroenLinks over de toezegging om aan een memo te komen. Dat dat kan ik toezeggen. Wij zullen nog eens even goed op die doelen rondom de CO_2-reductie terugkomen zodat dan naar aanleiding van dat memo daar nog dieper het gesprek over gevoerd kan worden. En ik zou willen toezeggen daarmee in Q1 2025 naar de raad terug te komen.
Dan ben ik rond, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel wethouder Velzen. Ik heb geen behoefte meer aan een tweede termijn dus daarmee ronden we de tweede termijn van het college af. En sluit ik ook de beraadslagingen, want dan hebben we twee termijnen gehad van raad en college. Er is een aantal toezeggingen gedaan, ik ga ze niet herhalen want ik heb net gezien dat die keurig door de griffier zijn opgeschreven dus die gaat u

zeker terugvinden.
Dat betekent, want daarvoor hadden we al een halfuur schorsing, dat ik ervan uitga dat we dan over kunnen gaan naar de stemmingen. Stemmingen zowel over de raadsvoorstellen als de moties. Dat betekent dat ik eerst constateer dat er 39 raadsleden aanwezig zijn. We gaan eerst de raadsvoorstellen in stemming brengen en dan de moties. Ik doe allereerst het raadsvoorstel Tweede tussenbericht 2024. Wie wenst daar een stemverklaring over af te geven? Is er iemand die stemming over dit raadsvoorstel wenst? Dat is niet het geval, dan constateer ik dat het unaniem is aangenomen.
Dan het raadsvoorstel Programmabegroting 2025-2028. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Niet het geval. Mag ik constateren dat iedereen akkoord is met deze programmabegroting? Of niet? Nee, dan gaan we hem in stemming brengen, dan vraag ik de leden van de raad die tegen de programmabegroting zijn om hun hand op te steken.
Tegen is de SP, nog even de aandacht graag, daarmee is de programmabegroting met 37 stemmen voor en 2 tegen aangenomen.
Dan gaan wij over naar de moties. Als ik nog even mag, want het vereist altijd weer enige discipline en het is laat, dus we moeten even kijken hoe we dat... Mevrouw Siegelaer heeft nog een punt van orde?

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ja inderdaad. Ik hoorde 27.

De **voorzitter**: O, dan heb ik mij niet goed uitgedrukt en dat waren er 37. Het zal waarschijnlijk komen dat ik het ook allemaal niet meer..., maar het zijn er 37 voor en 2 tegen.
Wij zijn bij de moties aangekomen. Ik begin met de motie 2411-17 Laat de boa geen melkkoe worden. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Niet het geval, mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn, vragen hun hand op te steken?
Voor deze motie is de fractie van de SP. Daarmee is deze motie met 2 stemmen voor en 37 tegen verworpen.
Motie 2411-18 is ingetrokken net als 2411-19.
Motie 2411-20 Vergroot bereik ZoetermeerPas. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Niet het geval, mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn, vragen hun hand op te steken?
Voor is de fractie van de SP. Daarmee is deze motie met 2 stemmen voor en 37 tegen verworpen.
Motie 2411-21 Schoolontbijt. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Niet het geval, mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn, vragen hun hand op te steken?
Voor zijn de fracties van de SP en D66. Deze motie is met 5 stemmen voor en 34 tegen verworpen.
2411-22 De ouderenzorg dichtbij. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Niet het geval, mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Voor zijn de fracties van de SP, Zoetermeer Vooruit, D66, PVV en FVD. Daarmee is deze motie met 11 stemmen voor en 28 tegen verworpen.
Motie 2411-23 Stel weesfietsen beschikbaar voor minima. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Niet het geval, mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn, vragen hun hand op te steken?
Voor deze motie is de fractie van de SP. Daarmee is deze motie met 2 stemmen voor en 37 tegen verworpen.
2411-24 Verduurzamen door zonnepanelen op scholen. Wie wenst daar een stemverklaring over af te geven? Dat is niet het geval. Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Voor zijn de fracties van de SP, GroenLinks, PvdA, D66, LHN en PVV. Deze motie is met 19 stemmen voor en 20 stemmen tegen verworpen.
2411-25 Kunst en cultuur. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Niet het geval, mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn, vragen hun hand op te steken?
Voor zijn de fracties van de SP, GroenLinks, PvdA, D66, CDA, PDvZ. Deze motie is met 18 stemmen voor een 21 stemmen tegen verworpen.
2411-26 Rekening jeugdzorg naar het kabinet. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Mevrouw Siegelaer, gaat uw gang.

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank voorzitter, we zullen deze motie steunen, maar we willen daarbij wel aangeven dat we het echt belangrijk vinden dat ons eigen kasboekje transparant en op orde is als je de rekening naar een ander doorstuurt. Dank.

De **voorzitter**: Anderen voor een stemverklaring? Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Voor zijn de SP, GroenLinks, PvdA, Zoetermeer Vooruit, D66, VVD, CDA, LHN, ChristenUnie-SGP,

PDvZ, PVV. Deze motie is met 35 stemmen voor en 4 stemmen tegen aangenomen.
2411-27 Maak trafohuisjes mooier. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Niet het geval, mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn, vragen hun hand op te steken?
Voor deze motie zijn de fracties van de PvdA, Zoetermeer Vooruit en D66. Deze motie is met 9 stemmen voor en 30 stemmen tegen verworpen.
2411-28 Maatschappelijke inzet voor bijstandsgerechtigden waar betaald werk geen haalbaar doel is. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Niet het geval, mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn, vragen hun hand op te steken?
Voor zijn de fracties van Zoetermeer Vooruit, VVD, LHN. Deze motie is met 13 stemmen voor en 26 stemmen tegen verworpen.
2411-29 Natuurlijke schatten voor een groen thuis. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Niet het geval, mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn, vragen hun hand op te steken?
Voor zijn de fracties van SP, GroenLinks, PvdA, D66, VVD, Zó! Zoetermeer en ChristenUnie-SGP. Deze motie is met 22 stemmen voor en 17 stemmen tegen aangenomen.
2411-30 is 2411-30A geworden. Cash je fles in het centrum. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Niet het geval, mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn, vragen hun hand op te steken?
Voor zijn de fracties van GroenLinks, PvdA, Zoetermeer Vooruit, D66, CDA, Zó! Zoetermeer, ChristenUnie-SGP en PVV. Deze motie is aangenomen met 22 stemmen voor en 17 stemmen tegen.
2411-31 is ingetrokken.
2411-32 Recht op een fout. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Mevrouw Brouwer, gaat uw gang.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Deze motie suggereert dat we momenteel nog niets doen op dit punt, maar van de wethouder begrijpen we dat in Zoetermeer al maatwerk wordt toegepast en daarom zullen we niet voor deze motie stemmen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Anderen nog? De heer Mohammadian.

De heer **Mohammadian** (Zoetermeer Vooruit): Ik sluit me aan bij de woorden van mevrouw Brouwer.

De **voorzitter**: Dank u wel, anderen nog voor een stemverklaring? Als dat niet het geval is, ga ik de leden van de raad die voor deze motie zijn, vragen hun hand op te steken.
Voor zijn de fracties van de SP, GroenLinks, PvdA, D66, VVD, CDA, LHN, Zó! Zoetermeer, PDvZ. Deze motie is met 31 stemmen voor en 8 stemmen tegen aangenomen.
Motie 2411-33 is ingetrokken.
Voor 2411-34 is een nieuwe gekomen, 2411-34A. Aan de bak met de statiegeldbak. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Niet het geval, mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn, vragen hun hand op te steken?
Voor zijn de fracties van de SP, GroenLinks, PvdA, Zoetermeer Vooruit, D66, VVD, CDA, LHN, Zó! Zoetermeer, ChristenUnie-SGP, PDvZ, PVV. Deze motie is met 38 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen.
Voor 2411-35 is ook een nieuwe gekomen, dat is 2411-35A. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Mijnheer Velner, gaat uw gang.

De heer **Velner** (SP): Alhoewel we de inzet daarvan begrijpen, zien wij toch genoeg mogelijkheden om te bewegen in onze stad en daarom zullen we tegenstemmen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Anderen nog voor een stemverklaring? Mag ik in dit geval vragen of de leden van de raad die tegen deze motie zijn, hun hand op willen steken?
Tegen zijn de SP, Zoetermeer Vooruit, CDA, LHN, ChristenUnie-SGP, o, ik ga iets te snel. Mag ik nog even opnieuw uw handen? Dus tegen deze motie, 35A. Nogmaals: SP, Zoetermeer Vooruit, CDA, LHN, ChristenUnie-SGP, PVV, PDvZ en FVD. Deze motie is met 18 stemmen voor en 21 stemmen tegen verworpen.
2411-36 Veiligheidsgevoel bij openbaar vervoer. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Mevrouw Sandifort, gaat uw gang.

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Dank u wel voorzitter. Hoewel we echt wel onderschrijven wat er in deze motie staat en veiligheid ons natuurlijk ook na aan het hart ligt, gaan we toch tegenstemmen omdat alles

wat hierin staat eigenlijk al staand beleid is, in moties die al lopen, et cetera.

De **voorzitter**: Anderen nog voor een stemverklaring? Als dat niet het geval is, mag ik dan de leden van de raad die voor deze motie zijn, vragen hun hand op te steken?
Voor zijn SP, PvdA, CDA, LHN, ik zie nu ook D66, even opletten graag, ChristenUnie-SGP, PVV. Deze motie is met 19 stemmen voor en 20 stemmen tegen verworpen.
2411-37 Van 9 naar 21 - maak de sport en cultuur geen dure droom. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Niet het geval, mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn, vragen hun hand op te steken?
Voor zijn de SP, GroenLinks, PvdA, D66, CDA, PVV, PDvZ. Deze motie is met 20 stemmen voor en 19 stemmen tegen aangenomen.
2411-38 Veilige loop- en fietsroutes naar scholen. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Niet het geval, mag ik de leden van de raad die tegen deze motie zijn, vragen hun hand op te steken?
Tegen zijn FVD, PDvZ, LHN en CDA. Deze motie is met 27 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen.
2411-39 Pilot Schoolstraat. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Niet het geval, mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn, vragen hun hand op te steken?
Voor zijn GroenLinks, PvdA, Zoetermeer Vooruit, D66, Zó! Zoetermeer. Deze motie is met 16 stemmen voor en 23 stemmen tegen verworpen.
2411-40 Tegeltaxi. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Niet het geval, mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn, vragen hun hand op te steken?
Voor zijn D66, Zó! Zoetermeer, ChristenUnie-SGP, PVV. Deze motie is met 10 stemmen voor en 29 stemmen tegen geworpen.
2411-41 Bestuurlijke boetes verhogen. Wie wenst daar een stemverklaring? Mevrouw Brouwer, gaat uw gang.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel. Wij denken dat meer boetes wel helpt, maar hogere boetes niet en daarom zullen we tegenstemmen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Anderen nog voor een stemverklaring? Niet het geval, mag ik in dit geval de leden van de raad die tegen deze motie zijn, vragen hun hand op te steken?
Tegen zijn de SP, GroenLinks, PvdA, D66, ChristenUnie-SGP, PVV, PDvZ en FVD. Deze motie is met 18 stemmen voor en 21 stemmen tegen verworpen.
2411-42 Gelijkwaardige verdeling woningen Bleizo. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Niet het geval, mag ik de leden van de raad die tegen deze motie zijn, vragen hun hand op te steken?
Tegen is FVD. Daarmee is deze motie met 38 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen.
2411-43 Verbeter parkeren in de wijken. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Niet het geval, mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn, vragen hun hand op te steken?
Voor zijn de fracties van de SP, PvdA, D66, VVD, LHN, Zó! Zoetermeer, ChristenUnie-SGP, PVV, FVD. Deze motie is met 26 stemmen voor en 13 stemmen tegen aangenomen.
2411-44 Schommels voor de allerkleinsten. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Wenst u ook stemming over deze motie? Nee? Ja, wel? Dan ga ik vragen wie tegen deze motie is.
Tegen zijn de fracties van het CDA en PDvZ. Deze motie is met 33 stemmen voor en 6 stemmen tegen aangenomen.
2411-45 Publiekstrekkers in het centrum. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Mijnheer Velner, gaat uw gang.

De heer **Velner** (SP): Dat klinkt heel positief, maar we vragen ons af: waarom gebeurt dat nu al niet? En gaan al die grote partijen wel de bruis brengen in onze stad die wij nodig achten?

De **voorzitter**: Anderen nog voor een stemverklaring? Niet het geval. Mag ik dan de leden van de raad die tegen deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Tegen zijn de fracties van de SP, Zoetermeer Vooruit, CDA, PDvZ, FVD. Deze motie is met 27 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen.
Dan gaan we over naar de motie 2411-46A want 46 is ingetrokken. Behoud suppletietarief amateurgezelschappen. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Niet het geval, mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn, vragen hun hand op te steken?
Voor zijn de fracties van de SP, GroenLinks, PvdA, Zoetermeer Vooruit, D66 VVD, CDA, LHN, Zó! Zoetermeer, PVV en PDvZ. Deze motie is met 36 stemmen voor en 3 stemmen tegen aangenomen.

2411-47 De nachtvisie. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Mijnheer Haak.

De heer **Haak** (PDvZ): Dank u wel voorzitter. Wij vinden het een goede motie. We zullen ook voorstemmen. We vinden het alleen heel jammer – want als je 's nachts een feestje wilt vieren, dan moet je ook het geluid op dat niveau kunnen brengen – dat daar een restrictie op staat en dat niet wordt omschreven, dus worden het fluisterfeestjes.

De **voorzitter**: Anderen? Mag ik nog even de aandacht? Anderen voor een stemverklaring? Dat is niet het geval, mag ik de leden van de raad die tegen deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Tegen zijn het CDA, LHN, ChristenUnie-SGP, PVV, FVD. Deze motie is met 27 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen.
2411-48 Meer zitbankjes langs aanlooproutes naar winkelcentra. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Niet het geval, wilt u deze in stemming hebben gebracht? Ja. Mag ik dan de leden van de raad die tegen deze motie zijn, vragen hun hand op te steken?
Tegen zijn de fracties van de VVD, Zó! Zoetermeer, PVV. Deze motie is met 29 stemmen voor en 10 stemmen tegen aangenomen.
2411-49 Geen brug over de Plas van Poot. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Mijnheer Van der Perk, gaat uw gang.

De heer **Van der Perk** (Zó! Zoetermeer): Dank u voorzitter. Zó! Zoetermeer ziet liever ook geen brug over de Plas van Poot, maar we vinden het te ver gaan om een lopend onderzoek te stoppen en om in de toekomst nieuwe onderzoeken uit te sluiten. Dus daarom zullen wij tegenstemmen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mijnheer Doncker zag ik ook. Gaat uw gang.

De heer **Doncker** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter. Wij zijn voor de motie en dat heeft te maken met het feit dat wij een brug of een loopplank over de plas niet zien zitten. We vinden een vlonder langs de Plas van Poot wel aannemelijk. Dat vinden wij prima dus we zullen de motie steunen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Anderen nog voor een stemverklaring? Dat is niet het geval. Mag ik dan de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Voor zijn de fracties van de SP, GroenLinks, PvdA, D66, LHN, PDvZ, FVD. Deze motie is met 22 stemmen voor en 17 stemmen tegen aangenomen.
2411- 50 Armoede treft ook dieren - vergoed de dierenarts voor minima. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Niet het geval, mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn, vragen hun hand op te steken?
Voor zijn de fracties van de SP, GroenLinks, PvdA, Zoetermeer Vooruit, D66, FVD. Deze motie is met 16 stemmen voor en 23 stemmen tegen verworpen.
2411-51 Een warm welkom voor nieuwe Zoetermeerders. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Mevrouw Sandifort.

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Ja voorzitter, wij gaan voor deze motie stemmen, maar wel met dien verstande dat we ervan uitgaan dat het college en in het bijzonder de burgemeester er een verstandig en haalbaar warm welkom van gaat maken voor onze nieuwe Zoetermeerders.

De **voorzitter**: De heer Meijroos.

De heer **Meijroos** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter. Het was ons niet helemaal duidelijk of die nou ingetrokken was of niet, want de toezegging die u deed vonden we meer dan voldoende en om te voorkomen dat hier straks heel grote, wilde feesten worden gegeven voor nieuwe Zoetermeerders, zullen wij tegen deze motie stemmen, maar we omarmen de intentie. En als de burgemeester de motie uitvoert zoals hij heeft gezegd, dat hij bij alle nieuwe Zoetermeerders zo'n huisbezoek gaat doen, dan zijn we tevreden.

De **voorzitter**: Ik wilde hem eigenlijk koppelen aan de nachtvisie. We gaan even terug, ik zal het even serieus doen. Anderen nog voor een stemverklaring? Wenst men deze motie in stemming te hebben gebracht? Ja, mag ik dan de leden van de raad die tegen deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Tegen zijn de LHN en de PVV. Deze motie is met 32 stemmen voor en 7 stemmen tegen aangenomen.
2411-52 Zorgwoningen voor doven. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Niet het geval, mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn, vragen hun hand op te steken?

Dat zijn de fracties van de SP, GroenLinks, PvdA, D66, VVD, CDA, Zó! Zoetermeer, ChristenUnie-SGP. Deze motie is met 24 voor en 15 tegen aangenomen.
2411-53 Investeren in groener parkeren. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Niet het geval. Wil men deze motie in stemming hebben gebracht? Ja. Dan vraag ik de leden van de raad in dit geval die tegen deze motie zijn, hun hand op te steken.
Tegen is de fractie van ChristenUnie-SGP. Deze motie is met 37 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen.
Motie 2411-54 is ingetrokken, net als motie 2411-55.
2411-56 Versterk de veiligheid voor ouderen in de stad. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Mevrouw Sandifort.

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Ja, dank u wel voorzitter. Hiervoor geldt hetzelfde als voor die andere veiligheidsmotie waar ik een stemverklaring over had. Superbelangrijk dit, maar we doen het al.

De **voorzitter**: Dank u wel. En ik zag mijnheer Van Rumpt, gaat uw gang.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Ja voorzitter, dank u wel. Voorzitter, voor ons is veiligheid voor ouderen uiteraard heel belangrijk. Maar deze motie voegt daar niets concreet aan toe, dus dit is niet in het kader van samen doen wat nodig is en we zullen dus tegenstemmen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Anderen voor een stemverklaring? Als dat niet het geval is, ga ik de motie in stemming brengen. Mag ik de leden van de raad die deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Voor is de fractie van de PVV. Deze motie is met 2 stemmen voor en 37 tegen verworpen.
2411-57 De kosten gaan voor de baten uit. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Niet het geval, mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Voor zijn de fracties van de SP, GroenLinks, PvdA, Zoetermeer Vooruit, D66, VVD, ChristenUnie-SGP. Deze motie is met 22 stemmen voor en 17 stemmen tegen aangenomen.
2411-58 Bijstandsschulden. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Niet het geval. Wil men deze in stemming hebben gebracht? Ja. Dan vraag ik de leden van de raad die tegen deze motie zijn hun hand op te steken.
Tegen is de fractie van FVD. De motie is met 38 stemmen voor en 1 tegen aangenomen.
2411-59 Landmarks Dorpsstraat. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Dat is niet het geval. Wilt u deze motie in stemming brengen? Ja. Dan ga ik de leden van de raad die tegen deze motie zijn vragen hun hand op te steken.
Tegen zijn de SP, GroenLinks, PVV en FVD. Deze motie is met 30 stemmen voor en 9 stemmen tegen aangenomen.
2411-60 Maak huiselijk geweld zichtbaar. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Mevrouw Sandifort.

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Ja voorzitter, wij vinden het superbelangrijk dat hier aandacht voor is, maar tegelijkertijd denken we dat daar ook al heel veel aandacht voor is met landelijke spotjes en organisaties die er wat aan doen en we denken dat dit dan niet het verschil gaat maken. Dus we zullen tegenstemmen.

De **voorzitter**: Mevrouw Haak, gaat uw gang.

Mevrouw **Haak** (PDvZ): Ja, dank u wel voorzitter. De PDvZ wil nogmaals benadrukken dat huiselijk geweld en met name geweld tegen vrouwen en meisjes alle aandacht verdient. Kijk maar eens naar het recente voorval tussen een bekende Zoetermeerse schoenmaker en zijn vrouw, waarbij het geweld naar zijn vrouw volledig ondersneeuwde en alle positieve aandacht naar de dader ging en wij dienen deze motie daarom uit volle overtuiging mede in. Dank u.

De **voorzitter**: Anderen voor een stemverklaring? Niet het geval. Dan vraag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn hun hand op te steken.
Voor deze motie is de SP, GroenLinks, PvdA, Zoetermeer Vooruit, D66, CDA, LHN, Zó! Zoetermeer en PDvZ. De motie is met 29 stemmen voor en 10 stemmen tegen aangenomen.
2411-61 Geef het kind een stem in de jeugdhulp. Wie wil daar een stemverklaring over afgeven? Niet het geval, dan ga ik weer de leden van de raad die voor deze motie stemmen vragen hun hand op te steken.
Voor is... Dat is unaniem volgens mij. FVD niet. Ja, dus ik kan ze allemaal opnoemen, maar FVD is

tegen. Dus ik ben zelf heel goed in hoofdrekenen, dat is 38 stemmen voor en 1 stem tegen. Dus deze motie is aangenomen. Ja, ja, ik heb ook op school gezeten.
2411-62 Samen bouwen aan een nieuwe toekomst. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Niet het geval, mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken? Voor zijn de fracties van SP, GroenLinks, PvdA, Zoetermeer Vooruit, D66, CDA, Zó! Zoetermeer, ChristenUnie-SGP. De motie is met 22 stemmen voor en 17 stemmen tegen aangenomen.
2411-63 is ingetrokken.
2411-64 Kostendekkendheid leges. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Mijnheer Velner, gaat uw gang.

De heer **Velner** (SP): Wij zullen voor deze motie stemmen als het maar geen algemene verhoging betekent van leges voor onze inwoners.

De **voorzitter**: Ik kijk even rond naar anderen voor een stemverklaring? Niemand voor een stemverklaring. Dan ga ik deze motie in stemming brengen, mag ik nog even aandacht? Anders gaat het straks mis in de telling. Motie 2411-64 is in stemming gebracht. Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Voor is SP, GroenLinks, PvdA, Zoetermeer Vooruit, D66, VVD, Zó! Zoetermeer, PVV PDvZ en FVD. Deze motie is met 30 stemmen voor en 9 stemmen tegen aangenomen.
2411-65 Ondersteuning bij participatie. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Niet het geval, mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn, vragen hun hand op te steken?
Voor is GroenLinks, PvdA, D66. Deze motie is met 10 stemmen voor en 29 stemmen tegen verworpen.
Motie 2411-66 is ingetrokken.
2411-67 is 67A geworden, Onderzoek naar de herontwikkeling Bleiswijkseweg. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Niet het geval, mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Voor zijn de fracties van het CDA, ChristenUnie-SGP, PVV, FVD. Deze motie is met 7 stemmen voor 32 stemmen tegen verworpen.
2411-68 is ingetrokken.
2411-69 Keuzediscussie. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Mevrouw Meurs.

Mevrouw **Meurs** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel voorzitter. Ondanks dat we het eens zijn met de constateringen en we ons kunnen vinden in de overwegingen uit de motie, kunnen we ons niet vinden in het verzoek aan het college. Dan nemen we liever het voorstel van de heer Iedema aan om een discussie te faciliteren. Wij zullen dus tegenstemmen.

De **voorzitter**: Dank u wel, ik kijk rond of er nog anderen voor een stemverklaring zijn. Dat is niet het geval. Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen een hand op te steken?
Voor zijn de fracties van de PvdA, PVV en FVD. Deze motie is met 6 stemmen voor en 33 stemmen tegen verworpen.
2411-70 is 70A geworden. Stimuleer de samenwerking tussen sportverenigingen en buurtverenigingen. Wie wenst daar een stemverklaring over afgeven? Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Even een punt van orde. We hadden de motie 2411-68 teruggenomen. En daar hebben wij de Verkenning van begroten op de nulbasis voor ingediend en die zie ik nu niet terug als 68A. O, hij heet anders. Oké. Prima.

De **voorzitter**: U heeft geen stemverklaring over 70A? Nog even terug, we gaan naar 70A. De motie Stimuleer de samenwerking tussen sportverenigingen en buurtverenigingen. Daar is geen stemverklaring over? Mag ik dan de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen een hand op te steken?
Voor zijn de fracties van Zoetermeer Vooruit, D66, LHN, Zó! Zoetermeer, CDA. Deze motie is met 16 stemmen voor en 23 stemmen tegen verworpen.
2411-71 Verbeteren verkeersveiligheid rotonde Toneellaan. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Niet het geval, mag ik de leden van de raad – ik neem aan dat deze in stemming moet worden gebracht – die tegen deze motie zijn, vragen hun hand op te steken?
Tegen is de fractie van de PVV. Daarmee is deze motie met 37 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen.
2411-72 In sneltreinvaart het stationsgebied ontwikkelen. Mijnheer Van Gils, gaat uw gang.

De heer **Van Gils** (VVD): Ja voorzitter, we hebben de Entree al opgeknipt in deelgebieden om tempo

te maken en we snappen de behoefte om snel resultaten te zien en we zien het structuurontwerp waar de wethouder over sprak dan ook graag snel tegemoet. Dat deze motie niet zal helpen met het versnellen van de Entree maakt dat wij nu tegen zullen stemmen.

De **voorzitter**: Dan kijk ik rond of er nog anderen voor een stemverklaring zijn. Dat is niet het geval. Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen een hand op te steken?
Voor zijn Zoetermeer Vooruit, D66, LHN, Zó! Zoetermeer, PVV en FVD. Deze motie is met 17 stemmen voor en 22 stemmen tegen verworpen.
2411-73 Grote uitgaven voor het ravijnjaar. Die is ingetrokken, hoor ik hier net. Dat was bij mij nog niet... Die was ingetrokken. Dan gaat die eruit.
2411-74 Realisatie bushalte bij het Van Tuyll (sport)park. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Zijn er leden van de raad... Ik ga in dit geval vragen wie tegen deze motie zijn om hun hand op te steken. Dat is niet het geval, dan constateer ik dat die unaniem is aangenomen.
Dan komen we bij de laatste motie 2411-75 Verkenning nulbasisbegroting. Wie wil daar een stemverklaring over afleggen? Mevrouw Bout.

Mevrouw **Bout** (PvdA): Ja, dank u voorzitter. Een goede zero based budgettechniek, ZBB, vergt veel tijd en zou je eigenlijk voorafgaand aan je kerntakendiscussie moeten invoeren. Daar is voor het ravijnjaar eraan komt, geen tijd meer voor wat ons betreft. Dus de PvdA focust nu liever op de kerntakendiscussie dan op de ZBB, ook al is die motie helaas niet aangenomen. De ZBB voor 2026 of later inplannen heeft voor ons op dit moment nog geen toegevoegde waarde, maar er is de komende jaren nog voldoende ellende onderweg. Het is laat, sorry voorzitter. Het ravijn is lang en diep dus we willen deze methode nu niet inzetten, maar de PvdA wil die misschien in de toekomst wel inzetten. Maar dan komen we daar nog wel op terug.

De **voorzitter**: Dank u wel. Anderen voor een stemverklaring? Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Voor is FVD. Deze motie is met 1 stem voor en 38 stemmen tegen verworpen.
Voordat u allemaal inpakt, dank ik u uiteraard hartelijk voor het geduld en het feit dat we deze lange dag op een goede, constructieve manier met elkaar gedeeld hebben. Mevrouw Sandifort gaat zich heel populair maken, want die wil nog even het woord. Het woord is aan mevrouw Sandifort. Nog even de aandacht, als dat kan. Dank u wel.

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Ja dank u wel voorzitter. Ik beloof dat ik het kort zal houden. Voorzitter, en via de voorzitter, beste collega's. Het afgelopen jaar, ietsje langer zelfs, mocht ik de bewaker van het potje van de raad zijn. Een echt bestaand potje in de begroting en een symbolisch fysiek potje. Het potje staat voor ruimte voor de raad, om relatief kleine dingen voor de stad en onze inwoners te kunnen betekenen. En het afgelopen jaar, maar zeker ook vandaag, zijn er een paar mooie voorstellen gedaan om met die middelen iets voor onze inwoners te doen.
Voorzitter, vandaag draag ik traditiegetrouw het potje van de raad over, maar niet zonder eerst - daar kan ik nu even niet bij - symbolisch twee legosteentjes in het potje van de raad te doen. Want ook iets in het potje stoppen is traditie. Voorzitter, wat er de komende jaren ook gebeurt en hoe moeilijk de tijden ook worden, we moeten blijven bouwen aan onze stad, blijven investeren waar dat kan. Dat verdienen onze inwoners en daar verwijzen die legosteentjes naar.
Het zijn overigens niet per ongeluk twee blauwe steentjes geworden. Blauw is de kleur van betrouwbaarheid, loyaliteit, wijsheid en waarheid. Allemaal mooie kernwaarden van waaruit wij hier alle 39 onze stad proberen te besturen. En daarnaast, het ene blauwe steentje verwijst ook een heel klein beetje naar de Zoetermeerse VVD en het andere blauwe steentje naar de Zoetermeerse PVV. En daarmee kom ik tot de overdracht.
Voorzitter, de Zoetermeerse PVV heeft toch wel de grootste verandering in de fractie meegemaakt die we hier in lange tijd hebben gezien. De gehele raadsbezetting werd in één keer gewisseld. En de nieuwe fractievoorzitter stapte op een rijdende trein en is daar niet meer afgestapt. Dat is niet niets om zomaar te doen. Vol passie draagt hij vanuit zijn nieuwe rol bij aan onze mooie stad en ik denk dat het symbolisch potje van de raad daarom in heel goede handen is bij de heer Smits. Daarom draag ik dat heel graag vandaag aan hem over.
(Onder applaus overhandigt mevrouw Sandifort het potje van de raad aan de heer Smits.)

De **voorzitter**: Mevrouw Sandifort, dank u wel voor deze overdracht.

8. Sluiting

De **voorzitter**: Ik wil nogmaals ook – het is al gedaan – iedereen van de ondersteuning, de catering, maar ook de ambtenaren enorm bedanken voor alles wat gedaan is vandaag. Ik wil u ook danken voor uw aanwezigheid en, zoals ik al zei, de constructieve bijdrage. Ik wens u allen een heel goede huiswaarts, zoals dat zo mooi heet. En wij gaan elkaar snel weer zien. Ik sluit de vergadering.

Sluiting om 23.21 uur

Vastgesteld in de openbare vergadering van 16 december 2024

de griffier,

drs. R. Blokland MCM

de voorzitter,

drs. M.J. Bezuijen